

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NECMETTİN ERBAKAN (ARİFİYE) FEN LİSESİNİN
KURUMSAL EVRİMİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

FİLİZ TOPTAN GÜNEŞ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. HASAN AKGÜNDÜZ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

İSTANBUL-2019

T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NECMETTİN ERBAKAN (ARİFİYE) FEN LİSESİNİN
KURUMSAL EVRİMİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

FİLİZ TOPTAN GÜNEŞ

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. HASAN AKGÜNDÜZ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

İSTANBUL-2019

ONAY SAYFASI

Bu çalışma 31.05.2019 Tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Yüksek-Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ

Prof. Dr. Hasan Akgündüz
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

Doç. Dr. Filiz MEŞECİ GIORGETTI
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi

Doç. Dr. İbrahim Hakan KARATAş
İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Fakültesi

ÖNSÖZ

*“Arifiye!
Şoför durdu, “Enstitü Mektebi” dedi.
Süleyman Edip Bey müdürün adı,
Bir yol da burada duralım.
Ellerinde nasır, yüzlerinde nur,
Yarına ümitle yürüyenlere
Bir selam uçuralım.”*

Orhan Veli Kanık

Yılların birikimiyle oluşmuş kültür harmanıydı Arifiye. Değerleriyle ufkumu açan çok kıymetli bir yuvaydı. 2004-2008 yılları arasında Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde aldığım eğitimin izleri, bu çalışmanın ortaya çıkmasındaki en önemli etkindir.

Bu çalışma özelde Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal evriminin incelenmesi; genelde geçmişten günümüze öğretmen yetiştirme sistemindeki değişimleri kronolojik bir şekilde ortaya koymak amacıyla yürütülmüştür. Böylece öğretmen yetiştirme alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışma sürecimin her aşamasında rehberlik ve yönlendirmelerini benden esirgemeyen, her alanda desteğini hissettiren ve bu süreci bitirebilmem konusunda kendime olan inancımı pekiştiren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Hasan AKGÜNDÜZ’e teşekkürü bir borç bilirim. Bu güne gelmemde emekleri olan, eğitim hayatımda karşıma çıkan ve her birinden bir iz taşıdığıma inandığım değerli öğretmenlerimin her birine ayrı ayrı teşekkür ederim. Süreci yürütmem konusunda desteklerini esirgemeyen başta değerli hocam Bilgin BİL olmak üzere Necmettin Erbakan Fen Lisesi yönetimine, dönem mezunlarına ulaşmamda iyi niyetiyle elinden gelen her şeyi yapan Arifiye Öğretmen Lisesi mezunu Arifiye Öğretmen Okulları Derneği gönüllülerinden Sayın Gülhanım AYGÜN’e, görüşmelere katılmayı kabul ederek değerli vakitlerini bana ayıran ve çalışmama katkı sağlayan tüm katılımcılara teşekkürlerimi sunarım. Süreçte bana desteğini ve inancını hep hissettiren, bu günlere gelmemde en büyük role sahip olan annem İlknur TOPTAN, babam Saim TOPTAN ve

ablam Yasemin ÖZKILIÇ'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Fikirleriyle çalışmamı zenginleştiren eşim Aykut GÜNEŞ'e ayrıca teşekkür ediyorum. Onun destekleri olmasaydı bu çalışma ortaya çıkmazdı.

Filiz TOPTAN GÜNEŞ

ÖZET

NECMETTİN ERBAKAN (ARİFİYE) FEN LİSESİNİN KURUMSAL EVRİMİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Cumhuriyetin ilan edildiği yıllarda Türkiye genelinde özellikle de köylerde okuma yazma oranı oldukça düşüktür. Bu duruma bir çözüm olması ve cumhuriyetin ilanı ile gelen yeniliklerin halka aktarılması noktasında öğretmenlerin önemli bir rol oynayacağına ilişkin olan inanç, bu dönemde öğretmen yetiştirmeye önem verilmesini sağlamıştır. Ülkenin içinde bulunduğu sosyoekonomik şartlar da göz önünde bulundurularak öğretmen yetiştiren kurumların temeli olan eğitim kursları açılmıştır. Arifiye Eğitim Kursu da bu dönemde köye öğretmen yetiştirme amacıyla açılan eğitim kurslarından biri olmuş ve o zamanlardan günümüze kadar birkaç kurumsal evrim yaşamıştır. Bu araştırmada, Arifiye Eğitim Kursu olarak eğitim öğretim faaliyetlerine başlayan, günümüzde ise Necmettin Erbakan Fen Lisesi olarak hizmet veren kurumun geçirdiği evrimin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde kurumun evrimi; kurumsal amaçlar, öğretim programları, öğrenci profili, öğretmen profili, öğrenme çevresi, idari yapı ve yönetim alt başlıkları şeklinde ele alınarak incelenmiştir. Yapılan bu nitel araştırmada veriler doküman incelemesi ve sözlü tarih yönteminden faydalanarak toplanmıştır. Çalışma kapsamında Cumhuriyet Dönemi öğretmen yetiştirme politikaları ve Necmettin Erbakan Fen Lisesinin kurumsal dönüşümüyle ilgili kitaplar, dergiler, internet siteleri, gazete, makale, anı yazıları ve resmi yayınlardan yararlanılmıştır. Gerekli izinler alınarak Necmettin Erbakan Fen Lisesinin arşiv belgeleri de araştırma kapsamında kullanılmıştır. Araştırmada diğer bir veri toplama tekniği olarak görüşme kullanılmıştır ve Necmettin Erbakan Fen Lisesinden geçmiş dönemlerde mezun olmuş kişilerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen ses kayıtları hemen yazıya geçirilerek eksiksiz bir şekilde çözümlenmiştir. Çözümleme işleminin ardından toplanan veriler araştırmanın amaç ve alt amaçlarına dayalı olarak önceden belirlenen kategorilere göre parça bütünlüğünün bozulmamasına dikkat edilerek kategorize edilmiştir. Kurumsal amaç boyutunda elde

edilen veriler değerlendirildiğinde; Arifiye Eğitim Kursu, Arifiye Köy Enstitüsü, Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde kurumun amacının doğrudan öğretmen yetiştirmek olduğu, sonraki dönemlerde ise bir üst eğitim öğretim kurumuna öğrenci hazırlamak şeklinde evrildiği görülmüştür. Öğretim programları boyutu değerlendirildiğinde; Arifiye Eğitim Kursu ve Arifiye Köy Enstitüsü döneminde uygulamalı eğitimin ağırlıkta olduğu, Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde de uygulamalı eğitime yer verildiği fakat iş eğitiminin yerini yavaş yavaş pedagoji ağırlıklı eğitime bıraktığı görülmüştür. Kurumun sonraki dönemlerinde ise uygulamalı eğitime daha az yer verildiği söylenebilir. Ayrıca Necmettin Erbakan Fen Lisesi dönemine kadar kurumda öğretmenliğe hazırlayıcı nitelikte (eğitim sosyolojisi, eğitim bilimlerine giriş, eğitim psikolojisi gibi) derslerin olduğu, Necmettin Erbakan Fen Lisesi döneminde ise bu derslerin programda yer almadığı gözlenmiştir. Öğretmen profili boyutuna ilişkin veriler değerlendirildiğinde; her dönem için kurumda çalışan öğretmenlerin çoğunun akademik anlamda donanımlı olduğunu ve sosyal yönden de gelişmiş olduklarını söylemek mümkündür. Öğrenci profiline ilişkin veriler değerlendirildiğinde; kurumun her döneminde öğrencilerin belli bir elemeden geçerek kurumda öğrenim görmeye hak kazandığını ve öğrencilerin belli yeterliklere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Öğrenme çevresi boyutuna ilişkin veriler değerlendirildiğinde; Arifiye Eğitim Kursu ve Arifiye Köy Enstitüsü dönemlerinde kurumun öğrenme çevresine yönelik donanımsal eksikliklerinin olduğu fakat bu eksikliklerin öğrenci ve öğretmenlerin çabalarıyla giderildiği, sonraki dönemlerde ise kurumun daha donanımlı olduğunu söylemek mümkündür. İdari yapı ve yönetim faaliyetleri boyutuna ilişkin veriler değerlendirildiğinde ise kurumun her döneminde yönetim faaliyetlerinin işbirlikçi bir şekilde yürütüldüğünü, disiplinli ve sorumluluk sahibi bir idari yapının olduğunu söylemek mümkündür.

ABSTRACT

A RESEARCH FOR ORGANISATIONAL CHANGE OF NECMETTIN ERBAKAN (ARİFİYE) SCIENCE HIGH SCHOOL

When the republic was proclaimed, literacy rate was quite low in Turkey, especially in the villages. The belief that the teachers had an important role in solving this illiteracy problem and transferring the reforms obtained by the proclamation of republic to the public caused giving importance to teacher training at that time. In view of socioeconomic condition of the country, Educator Courses which were the basis of organizations that train teachers were opened. Arifiye Educator Course was one of the courses that was opened to train teachers for the villages. Since that time it has changed several times. In this research it is aimed at studying the organizational change of Necmettin Erbakan Science Highschool which started educational life as Arifiye Educator Course. Within the scope of this aim, the change of the organization is studied by these sub-dimensions: organizational aims, instructional programmes, student profile, teacher profile, learning environment, governing structure and management. It is a qualitative research. Document analysis and oral history were benefited to collect data. In the research, the teacher training policies at Republic Period and books, magazines, websites, newspapers, articles, memoirs and official sources about organizational change of Necmettin Erbakan Science Highschool are used. Archive documents of Necmettin Erbakan Science Highschool are used after the necessary permission is granted. Interview is also used as a technique to collect data. The people who graduated from Necmettin Erbakan Science Highschool from past to present are interviewed. The recordings obtained by the interviews are put down on paper and analyzed precisely. After the recordings are analyzed, the data are categorized according to aim of reseach and its sub-aims by paying attention not to impair integrity. The data are evaluated on the basis of cross analysis. When the data gotten about the organizational aim are evaluated, it is seen that tha aim of the organiation during Arifiye Educator Course, Arifiye Village Institute, Arifiye Primary Educator School period is training the teacher

directly. During the other periods of organization the aim changed as preparing the students for higher educational organizations. When the data about instructional programmes are evaluated, it can be said that the hands-on training is important during Arifiye Educator Course, Arifiye Village Institute, Arifiye Primary Educator Highschool period, but during the other periods less importance is given to hands-on training. It is found that there have been lessons about teacher training(such as educational sociology, introductory till Necmettin Erbakan Science Highschool period. When the data about teacher profile is evaluated, it is possible to say that teachers who have worked at the organization from past to present have the goods academically and are socially developed. When the data about student profile is evaluated, it is possible to say that the ones that have certain competence are selected as students to the organization. When the data about learning environment are evaluated, it is realized that there were lacks of equipment during Arifiye Educator Course and Arifiye Village Institute periods but these lacks are overcome by the students and teachers. It is possible to say for the other periods that the organization became more equipped. When the data about governing structure and management are evaluated, it is possible to say that the administrative activities of the organization have been performed collaboratively and there has been governing structure which is responsible and well-disciplined in the organization from past to present.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1. Amaç.....	4
1.2. Önem.....	4
1.3. Sayıtlar (Varsayımlar).....	5
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5. Tanımlar.....	5
2.ALANYAZIN VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
KURUMSAL DÖNÜŞÜMÜN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE	
NECMETTİN ERBAKAN FEN LİSESİ ÖRNEĞİ.....	6
2.1. Kuramsal Oluşum ve Dönüşüm Olgusu.....	6
2.2. Cumhuriyet Dönemi Öğretmen Eğitimi Anlayışı ve Pratiği.....	7
2.3. İlkokula Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Kurumsal Araçlarının	
Genel Görünümü.....	9
2.4. İlkokula Öğretmen Yetiştirmede Önemli Bir Kurumsal Araç Olarak	
Arifiye'nin Tarihsel Profili.....	26
Arifiye Eğitim Kursu.....	27
Arifiye Köy Enstitüsü.....	31
Arifiye İlköğretmen Okulu.....	38
Arifiye Öğretmen Lisesi.....	39
Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi.....	39
Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi.....	40
3. YÖNTEM.....	42
3.1. Araştırmanın Modeli.....	42

3.2. Çalışma Grubu	42
3.3. Veri Toplama Araçları	44
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumu	45
4.BULGULAR VE YORUM	46
NECMETTİN ERBAKAN (ARIFIYE) FEN LİSESİNİN KURUMSAL EVRİMİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA	46
4.1. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Kurumsal Amaçlarının Evrimine İlişkin Bulgular	46
Arifiye Eğitimci Kursu Dönemi Kurumsal Amaçlar.....	46
Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Kurumsal Amaçlar	47
Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Kurumsal Amaçlar	49
Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Kurumsal Amaçlar	52
Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Kurumsal Amaçlar.....	55
Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Kurumsal Amaçlar.....	58
4.2. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Öğretim Programlarının Evrimine İlişkin Bulgular	60
Arifiye Eğitimci Kursu Dönemi Öğretim Programları.....	60
Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Öğretim Programları	71
Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Öğretim Programları	93
Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Öğretim Programları	103
Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Öğretim Programları.....	112
Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Öğretim Programları	132
4.3. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Öğretmen Profiline Evrimine İlişkin Bulgular	136
Arifiye Eğitimci Kursu Dönemi Öğretmen Profili	136
Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Öğretmen Profili	139
Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Öğretmen Profili.....	142
Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Öğretmen Profili.....	147
Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Öğretmen Profili.....	150
Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Öğretmen Profili	159
4.4. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Öğrenci Profiline Evrimine İlişkin Bulgular	168
Arifiye Eğitimci Kursu Dönemi Öğrenci Profili	168

Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Öğrenci Profili	170
Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Öğrenci Profili.....	173
Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Öğrenci Profili.....	180
Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Öğrenci Profili	184
Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Öğrenci Profili	189
4.5. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Öğrenme Çevresinin	
Evrimine İlişkin Bulgular	191
Arifiye Eğitim Kursu Dönemi Öğrenme Çevresi	191
Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Öğrenme Çevresi.....	192
Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Öğrenme Çevresi.....	194
Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Öğrenme Çevresi.....	198
Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Öğrenme Çevresi	201
Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Öğrenme Çevresi	204
4.6. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin İdari Yapı ve Yönetiminin	
Evrimine İlişkin Bulgular	207
Arifiye Eğitim Kursu Dönemi İdari Yapı ve Yönetim	207
Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi İdari Yapı ve Yönetim.....	208
Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi İdari Yapı ve Yönetim.....	210
Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi İdari Yapı ve Yönetim.....	214
Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi İdari Yapı ve Yönetim	217
Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi İdari Yapı ve Yönetim	
.....	222
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	232
5.1. Tartışma	232
5.2. Sonuç	237
5.3. Öneriler	238
KAYNAKLAR.....	239
EKLER.....	251
ÖZGEÇMİŞ.....	253

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 1943 Köy Enstitüleri Programına Göre 5 Yıl İçinde Derslere Ayrılan Süreler.....	73
Tablo 2: 1943 Köy Enstitüleri Programına Göre Genel Kültür ve Öğretmenlik Bilgisi Derslerinin Sınıflara Göre Dağılımı.....	74
Tablo 3: 1943 Köy Enstitüleri Programına Göre Tarım Ders ve Etkinlikleri Genel Dağılımı.....	75
Tablo 4: 1943 Köy Enstitüleri Programına Göre Teknik Ders ve Etkinliklerin Dağılımı 1.Sınıflar(Kız/Erkek).....	75
Tablo 5: 1943 Köy Enstitüleri Programına Göre Kız Öğrenciler İçin Teknik Alanlar: 2.f-5. Sınıflar.....	76
Tablo 6: 1943 Köy Enstitüleri Programına Göre Erkek Öğrenciler İçin Teknik Alanlar: 2.-5. Sınıflar.....	76
Tablo 7: 1947 Köy Enstitüleri Programına Göre Genel Bilgi Dersleri.....	79
Tablo 8: 1947 Köy Enstitüleri Programına Göre Tarım Ders ve Uygulamaları.....	79
Tablo 9: 1947 Köy Enstitüleri Programına Göre Sanat Dersleri ve Atölye Çalışmaları (Her Sınıfta).....	79
Tablo 10: Köy Enstitüleri Programı Tarım Derslerinin Sınıflara Göre Dağıtımını Haftalık Ders Saatleri Çizelgesi.....	80
Tablo 11: Köy Enstitüleri Programı Sanat Dersleri ve Atölye Çalışmaları Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi.....	81
Tablo 12: 1947 Köy Enstitüleri Programı Öğretmenlik Kolu Ders Dağılım Çizelgesi.....	82

Tablo 13: 1947 Köy Enstitüleri Programı Sağlık Memurluğu Kolu Ders Dağıtım Cetveli.....	84
Tablo 14: 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı Ders Dağılımı.....	86
Tablo 15: 1964-1965 yıllarında Arifiye İlköğretmen Okulunda Sınıflara Göre Ders Dağılımı.....	95
Tablo 16: Arifiye Öğretmen Lisesinde 1986-1987 Yılları Arasında 6. Sınıflarda İşlenen Dersler ve Derslerin Bölümlere Göre Haftalık Dağılımı.....	104
Tablo 17: Arifiye Öğretmen Lisesinde 1987-1991 Yılları Uygulanan Ders Programı, İşlenen Dersler ve Sınıf Bazında Haftalık Dağılımları.....	106
Tablo 18: Arifiye Öğretmen Lisesinde 1990-1991 Yıllarında 5 ve 6. Sınıflarda Uygulanan Ders Programı, İşlenen Dersler ve Sınıf Bazında Haftalık Dağılımları.....	107
Tablo 19: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1990-1991 Eğitim Öğretim Yılında Sınıflar Temelinde Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	115
Tablo 20: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1991-1995 Yılları Arasından Genel Kültür Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	116
Tablo 21: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1992-1995 Yılları Arasında Sosyal Bilimler Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	117
Tablo 22: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1992-1995 Yılları Arasında Türkçe-Matematik Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	118

Tablo 23: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1994-1997 Yılları Arasında Yabancı Dil Alanında Alınması Gereken Dersler Ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	119
Tablo 24: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1994-1997 Yılları Arasında Fen Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	120
Tablo 25: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1994-1997 Yılları Arasında Türkçe-Matematik Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	121
Tablo 26: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1994-1997 Yılları Arasında Genel Kültür Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	122
Tablo 27: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1997-1998 Eğitim Öğretim Yılında Sınıf Bazında Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	123
Tablo 28: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004-2005 Eğitim Öğretim Yılında 11. Sınıflarda Verilen Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	125
Tablo 29: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004-2005 Eğitim Öğretim Yılında Hazırlık Sınıfında ve 9. Sınıfta Alınan Dersler ve Derslerin Dağılımı.....	126
Tablo 30: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 2007-2008 Eğitim Öğretim Yılında 9 ve 10. Sınıfta, Sınıf ve Alanlara Göre Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	127
Tablo 31: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılında 11. Sınıfta Alanlara Göre Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	128

Tablo 32: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılında 12. Sınıfta Alanlara Göre Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı.....	129
Tablo 33: 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Necmettin Erbakan Fen Lisesinde Uygulanmakta Olan Ders Programının Sınıflara Göre Dağılımı.....	133
Tablo 34: 1946 yılında Enstitülerde Görev Yapan Öğretmenlerin Öğrenim Durumları.....	140
Tablo 35: Anadolu Öğretmen Liseleri Öğretmen Mülakat Değerlendirme Formu-1994.....	150
Tablo 36: Anadolu Öğretmen Liseleri Öğretmen Mülakat Değerlendirme Formu-1998.....	153
Tablo 37: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri İle Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik Mülakat/ Uygulama Sınavı Formu – 2006.....	155
Tablo 38: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik (2009) 'e Göre Öğretmen Değerlendirme Formu.....	161
Tablo 39: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik (2010) 'e Göre Öğretmen Değerlendirme Formu.....	163
Tablo 40: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin	

Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e (2011) Göre Öğretmen Değerlendirme Formu.....	164
Tablo 41: 1940 yılı Arifiye Köy Enstitüsü Öğrenci Sayısı.....	171
Tablo 42: 6 Eylül 1998 23455 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'ne Göre "Anadolu Öğretmen Liselerine Aday Gösterilen Öğrencilere Ait Öğretmenler Kurulu Karar Özeti" Formu.....	185
Tablo 43: 18 Ocak 2007 Tarihli 26407 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e Göre Anadolu Öğretmen Liseleri Aday Öğrenci Formu.....	188
Tablo 44: Anadolu Öğretmen Liseleri Müdür Mülakatı Değerlendirme Formu- 2000.....	218
Tablo 45: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik'e Göre Yönetici Değerlendirme Formu -1998.....	224
Tablo 46: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ne Göre Yönetici Değerlendirme Formu -2004.....	225
Tablo 47: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ne Göre Mülakat Formu- 2004.....	226
Tablo 48: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik'e Göre Yönetici Değerlendirme Formu-2008.....	228

1.GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Sistem; birbirlerine bağımlı olan iki veya daha fazla parça ve alt sistemlerde oluşan, çalışma ve özellikleri itibariyle belirli bir sınırı olan ve diğer sistemlerden ayırt edilen örgütlenmiş ve bölünmez bir bütündür. Sistemler, çevreleriyle etkileşim halinde olan açık sistemler ve çevreleriyle etkileşmeyen kapalı sistemler olarak iki sınıfa ayrılırlar. Açık sistemler çevreleriyle sürekli olarak etkileşimleri sonucunda çevrenin sosyal, politik ve ekonomik ihtiyaçlarına göre amaç, yapı ve işleyişlerinde değişiklik yapmak durumunda kalırlar. Bu durum kurumsal dönüşümü beraberinde getirmektedir.

Açık bir sistem özelliği gösteren eğitim kurumlarında da durum benzerlik göstermektedir. Eğitim kurumları çevreden girdi alan, işleyen ve yine çevreye sunan kurumlardır. Bu kurumların dönemin politik, sosyal ve ekonomik koşullarından etkilenmemesi mümkün değildir. Kurumlar amaçlarını, yapı ve işleyişlerini belirlenen politikalara, ekonomik ve sosyal koşullara göre belirlemek durumundadırlar.

Cumhuriyetin ilan edildiği ilk yıllarda ülke nüfusunun %80'i okuryazar değildir. Bu oran köylerde %90'lara kadar çıkmaktadır ve köylerdeki okul sayıları yok denecek kadar azdır. 1924'te Maarif Vekili Vasıf Bey, bir konuşmasında Türkiye'nin 46.000 köyünden sadece 1.400'ünde ilkokul bulunduğunu açıklamıştır (Tanyer, 2012:35). 30'lu yıllara gelindiğinde de durum çok değişmemiştir. 1931-1932 yıllarında köylerdeki okul sayıları 5.308'e ulaşabilmiştir. Bu okullara kentlerden giden az sayıdaki öğretmenler ise köy hayatına uyum sağlayamamakta ve başarı gösterememektedir. Köylerde yaşayan insanların okuma yazma öğrenmelerinin yanında; sağlık, sanat ve tarım alanlarında beceri kazanmaları ve sosyal anlamda yetişmeleri gerekmektedir. Bu yüzden köyün şartlarına uyum sağlayan, insanların sosyal anlamda gelişmelerine katkı sağlayabilecek ve ilkokul düzeyindeki öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek köy kökenli yeni bir öğretmen tipine ihtiyaç duyulmaktadır.

Cumhuriyet modernleşmesini en iyi yayacak kesimin öğretmenler olduğunu düşünen Bakan Mustafa Necati, öğretmen yetiştirme konusuna gereken önemi vermiştir. Ülkeye davet edilen uzmanlardan Dewey ve Kühne'nin etkisinde kalan Mustafa Necati'nin gayretiyle 21 Mart 1926 tarihinde Köy Muallim Mekteplerinin kurulmasını sağlayan 789 sayılı kanun çıkarılır. İlki Kayseri Zincirdere'de, diğeri Denizli'de bulunan iki okul açılır. Ancak bu okullardan istenen başarı sağlanamaz (Çetin ve Kahya, 2017). Köye uygun öğretmen yetiştirme fikri Dr. Reşit Galip döneminde tekrar gündeme gelir ve oluşturulan komisyon tarafından bölgesel muallim mektepleri kurulması fikri kabul edilir. Fakat Reşit Galip'in vefat etmesi nedeniyle bu proje hayata geçirilemez. Saffet Arıkan'ın bakanlığı İsmail Hakkı Tonguç'un İlköğretim Genel Müdürlüğü yaptığı dönemde ise "Eğitmen Yetiştirme Kursları" açılır. Askerliğini yapmış okuryazar gençlerden seçilen bir kesim 4 aylık bir kursa alınmıştır. Bu kurslarda başarı sağlanması üzerine çıkarılan "Köy Eğitim Kanunu" ile köy eğitmenliği yasal bir zemine oturtulmuştur. Zaman içerisinde bu kursların köylerde ilköğretim düzeyinde bir eğitim sağlamada yetersiz kalacağı düşünülerek "Köy Öğretmen Okulları"nın açılması öngörülmüştür.

1937 yılında ilk olarak Kızılcıllu ve Çifteler'deki eğitim kursları "Köy Öğretmen Okuluna" dönüştürülmüştür (Aysal, 2005). Hasan Âli Yücel'in bakanlığı döneminde ise, yapılan bir kurulda köylülerin eğitiminde sadece okuma yazma öğretecek öğretmenlerin değil, çok yönlü eğitim verebilecek eğitimcilerin yetişmesi gerektiğine dair alınan kararlar doğrultusunda açılan bu okullar 'Köy Enstitüsü'ne dönüştürülmüştür ve ülke genelinde toplamda 21 tane Köy Enstitüsü açılmıştır.

1947 yılında Köy Enstitülerinin program ve yönetmelikleri değiştirilerek eski ilköğretmen okulu geleneğine dönülmüştür (Gürsel vd., 2009). Köy Enstitülerinde öğretim çalışmaları 1953-54 ders yılından itibaren de bir başka programa, "Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı" adını taşıyan bir programa göre düzenlenmiş tek tip öğretmen okulu haline getirilmiş ve yürütülmüştür (Korkmaz vd., 2013). 1973 yılında çıkarılan Milli Eğitim Temel Kanunuyla eğitim öğretimin kalitesinin artırılması için öğretmenlerin yükseköğretimde yetişmesi gerektiğine karar verilmiştir ve bu okullar lise dengi okullara dönüştürülerek eğitim öğretim faaliyetlerini öğretmen lisesi olarak sürdürmüşlerdir. 1989 yılında Anadolu Öğretmen Lisesine dönüştürülen bu

okullar 2014 yılında değiştirilerek Fen Lisesi veya Anadolu Lisesine dönüştürülmüşlerdir.

1937 yılında Arifiye Eğitim Kursu olarak eğitim öğretime başlayan Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi de benzer bir değişim döngüsünden geçmiştir. Her kurs döneminde 100-120 öğrenci mezun veren Arifiye Eğitim Kursu 1940 yılında yapılan bir düzenleme sonucunda köy enstitülerinin kurulmaya başlamasıyla “Arifiye Köy Enstitüsü ve Eğitim Yetiştirme Kursu” adı altında eğitim öğretime devam etmiştir. 1948 yılında ise eğitim yetiştirme kursu sona ermiş, Arifiye Köy Enstitüsüne dönüşmüştür. 1953 yılında köy enstitülerinin kapanması sonucunda Arifiye İlk Öğretmen Okuluna dönüşmüştür. 1973 yılında çıkarılan kanunla öğretmen yetiştirme yükseköğretime bırakılması gerektiğine karar verilmesi sonucunda 1975 yılında Arifiye Öğretmen Lisesine dönüşerek eğitim öğretim hizmetine devam etmiştir. 1977-1979 yılları dâhil olmak üzere Arifiye Eğitim Enstitüsü ve Öğretmen Lisesi olarak faaliyet gösteren kurum 1979 sonrası yeniden Arifiye Öğretmen Lisesi olarak hizmet vermeye devam etmiştir. 1990-1991 öğretim yılından itibaren ağırlıklı yabancı dil eğitimi veren bir kurum haline getirilmiştir. Bu tarihten itibaren; Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi adıyla eğitim-öğretime devam etmiştir. 2014 yılında yapılan bir değişiklikle öğretmen liseleri kapatılmış ve okul Arifiye Fen Lisesine dönüştürülmüştür. Günümüzde ise Necmettin Erbakan Fen Lisesi olarak eğitim öğretim hizmeti vermektedir. Bu değişim sürecinde okulun türüne göre *Kurumsal Amaçlarının, Öğretim Programlarının, Öğretmen Profiline, Öğrenci Profiline, Öğrenme Çevresinin, İdari Yapı ve Yönetiminin* değişime uğradığı düşünülmektedir. Bu çalışmayla Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal evriminin bu boyutlar açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Arifiye özelinde bu şekilde kurumsal evrimin incelendiği başka bir çalışma bulunmamaktadır. Aydoğan (2015) çalışmasında Arifiye Eğitim Kursu dönemini, Esen (2007) Arifiye Köy Enstitüsü dönemini incelemiştir. Benzer bir kurum incelemesi Muhammedi (2006) tarafından Vefa Lisesi, Engin (2007) tarafından Galatasaray Lisesi, Meşeci Giorgetti (2017) tarafından Haydarpaşa Lisesi için yapılmıştır. Tarihsel bir birikimi olan Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi için yapılan bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Amaç

Araştırmanın genel amacı, Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin günümüze kadar uğramış olduğu kurumsal evrimi kronolojik bir şekilde ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal amaçları nasıl bir evrim geçirmiştir?

2. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin öğretim programları nasıl bir evrim geçirmiştir?

3. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin öğretmen profili nasıl bir evrim geçirmiştir?

4. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin öğrenci profili nasıl bir evrim geçirmiştir?

5. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin öğrenme çevresi nasıl bir evrim geçirmiştir?

6. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin idari yapı ve yönetimi nasıl bir evrim geçirmiştir?

1.3. Önem

Araştırma Eğitimci Yetiştirme Kursu olarak kurulan, ardından Köy Enstitüsü, İlk Öğretmen Okulu, Öğretmen Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi ve son olarak da Fen Lisesine dönüştürülen Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal amaçlarında, öğretim programlarında, öğretmen profilinde, öğrenci profilinde, öğrenme

çevresinde, idari yapı ve yönetiminde yaşanan değişimleri kronolojik bir şekilde ortaya koyacağı için önem taşımaktadır. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi özelinde yapılan bu araştırmanın aslında dönemin eğitim öğretim politikaları ve öğretmen yetiştirme politikalarına dair bir bakış açısı ortaya koyacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar (Varsayımlar)

İlgili literatür ve belgelerde çözümlemenin konuya ışık tutacağı varsayılmıştır. Katılımcıların görüşmeler esnasında samimi duygu ve düşüncelerini paylaştıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal dönüşümüyle sınırlıdır. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı sözlü tarih yöntemi kapsamınca görüşülen kişilerin anılarından bazılarının uzun yıllar geçmiş olması nedeniyle unutulmuş olmasıdır.

1.6. Tanımlar

Arifiye Köy Enstitüsü: 1937 yılında Arifiye Eğitim Kursu olarak eğitim öğretime başlayan, günümüzde ise Necmettin Erbakan Fen Lisesi olarak hizmet veren eğitim kurumudur.

Kurumsal Evrim: Belli bir kurumun zaman içerisinde göstermiş olduğu niteliksel ve niceliksel gelişme sürecidir.

2.ALANYAZIN VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

KURUMSAL DÖNÜŞÜMÜN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE NECMETTİN ERBAKAN FEN LİSESİ ÖRNEĞİ

2.1. Kuramsal Oluşum ve Dönüşüm Olgusu

Sistem; birbirlerine bağımlı olan iki veya daha fazla parça ve alt sistemlerde oluşan, çalışma ve özellikleri itibariyle belirli bir sınırı olan ve diğer sistemlerden ayırt edilen örgütlenmiş ve bölünmez bir bütündür. Sistemler belirli parçalardan meydana gelir. Bu parçalar arasında sıkı bir ilişki vardır ve bu parçalar aynı zamanda dış çevre ile ilişkili olan bir bütünü meydana getirmektedir.

Sistemler, çevreleriyle etkileşim halinde olan açık sistemler ve çevreleriyle etkileşmeyen kapalı sistemler olarak iki sınıfa ayrılırlar (Owens, 1981). Kapalı sistemler; kendisiyle yetinen, çevresiyle etkileşimde bulunmayan, durağan sistemlerdir. (Cole, 1993). Bu nedenle, kapalı sistemler çevresel değişime daha az duyarlıdır (Owens, 1981). Açık sistemler ise çevreleriyle sürekli olarak etkileşirler. Devamlı olarak çevreden girdiler alır ve bunları çıktı olarak değişime uğratırlar (Hodgetts, 1975).

Bir sistemin amaçları çevresinin sosyal, ekonomik ve politik ihtiyaçlarına göre şekil alır. Bu ihtiyaçlara yönelik yeni amaçlar, yeni bilgi, beceri ve davranışlar ortaya çıkmaktadır. Bu da kurumsal değişimi beraberinde getirmektedir. Kurumsal değişim, kurumu oluşturan unsurlarda meydana gelen değişimleri ifade etmektedir (Bartan ve Boztepe Taşkiran, 2018). Kurumsal yapının, kültürün, çalışanların ve iş yapış biçiminin çevresel değişimlere uyumlu hale getirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Onal, 1998). Sistem teorisi yaklaşımı, kurumlar ile faaliyet gösterdikleri çevre arasındaki bağlantıları ortaya koymaktadır (Mucuk, 2011). Dolayısıyla, çevresinden etkilenen ve çevresini etkileme gücüne sahip açık sistemler olarak kurumların, çevrede meydana gelen değişimlere duyarsız kalmasının mümkün olmadığı söylenebilmektedir. Kurumlar aynı zamanda çok sayıda alt sistemden oluşmakta, bu alt sistemlerin kendi aralarındaki ve

kurumla ilişkilerindeki kalıplarda ve çevre ile etkileşimlerinde oluşabilecek her türlü dönüşüm de kurumsal değişim olarak ifade edilmektedir (Akat vd., 1998). Kurumlar açık sistemler olmalarının gerektirdiği biçimde sahip oldukları bu özellikler nedeniyle, hem çevreden hem de kendi içlerinden çeşitli baskıların etkisiyle her daim değişim talebiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Eğitimin çok yönlü bir girişim oluşu ve kurumların çok gruplu bulunuşu, eğitim kurumlarına sistem yaklaşımını zorunlu kılmaktadır (Bursalıoğlu, 1978). Eğitim kurumları açık bir toplumsal sistem olarak çevresinden ve bir alt okuldan girdiler alır, bunları işleyerek çevreye ve üst eğitim kurumlarına verir. Eğitim kurumlarının girdileri; insan, bilgi, teknoloji ve finansmandır. İşleme süreci; insan, yapı, yönetim, eğitim öğretim süreçleri, fiziki yapı ve teknoloji unsurlarından oluşur. Çıktılar ise eğitilmiş öğrenciler, ürünler ve hizmetlerdir.

Bir okul sisteminin amaçları da diğer kurumlarda olduğu gibi çevresinin sosyal, ekonomik ve politik ihtiyaçlarına göre şekil alır. Okul bu ihtiyaçlara yönelik olarak yeni amaçlar, bunlara bağlı olarak da yeni bilgi, beceri ve davranışlar üretmek durumundadır. Bunun yanında sürekli olarak değişen çevreye de uyum sağlamak zorundadır. Bu yüzden okul niteliksel ve niceliksel değişimler göstermek durumunda kalmaktadır. Bu niteliksel ve niceliksel değişimler çalışmada kurumsal evrim başlığı altında ele alınmaktadır.

2.2. Cumhuriyet Dönemi Öğretmen Eğitimi Anlayışı ve Pratiği

Cumhuriyet döneminde, Kurtuluş Savaşı'ndan yeni çıkmış olan halk zor şartlar altında yaşamını sürdürmüştür. Ülkenin üretim güçleri neredeyse sıfırlanmış, ülke nitelikli insan gücünden yoksun kalmıştır (Aydoğan, 2015:3). Ülkenin genç nüfusu savaşlarda yok olmuş, bu durum çoğunluğu köylerde yaşayan, ekonomisi tarıma dayalı olan kesimi daha çok etkilemiştir. Köylülerin şehirler ile ilişkileri çok sınırlı olduğundan köylü kendi içine kapanmıştır (Koç, 2013). Dönemin şartlarında uzun süren savaşlar köy nüfusunun eğitim, sağlık hizmeti, üretim gibi alanlarda daha da geri kalmasına sebep olmuştur. Bütün alanlarda bir gelişme kaydetmenin yolu eğitimden

geçtiği için eğitim öğretim alanında bu dönemde köklü adımların atılması gerekmiştir. Yeni rejimin kurulmasında, yeni bir toplumsal düzenin oluşturulmasında, yeni değerler sistemin yerleştirilmesinde, ulusal bilincin uyandırılmasında ve ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesinde değişimin öncü mekanizması olarak eğitim kurumlarına büyük rol düşmüştür (Eskicumalı, 2003). Atatürk; yeni ulus oluşturma sürecinde eğitimin önemine işaret etmiş ve toplumun, çağın ve çevrenin beklentilerini tatmin edecek bir eğitim anlayışını tarif etmiştir. Atatürk zaferden sonra 27 Ekim 1922’de Bursa’da öğretmenlere yapmış olduğu konuşmasında eğitimle ilgili olarak şunları söylemiştir (Kapluhan,2012):

“Görülüyor ki, en önemli ve verimli görevimiz eğitim işlerimizdir. Eğitim işlerinde mutlaka başarılı olmak gerekir. Bir milletin gerçek kurtuluşu ancak bu şekilde olur. Bu zaferin sağlanması için hepimizin tek can ve tek fikir olarak ilkeli bir program üzerinde çalışması gereklidir. Bence bu programın temel ilkeleri ikidir:

- 1. Sosyal hayatımızın ihtiyacına uygun olması*
- 2. Çağdaş gereklere uygun olması*

Memleketimizi bir çemberin içine alıp dünya ile ilgisiz yaşayamayız. Tam tersine ilerleyen ve medenileşen bir millet olarak uygarlık sahasının üzerinde yaşayacağız. Bu hayat ancak ilim ve fen ile olur. İlim ve fen nerede ise oradan alacağız ve milletin her bireyinin kafasına koyacağız. İlim ve fen için kayıt ve şart yoktur... Her şeyden önce cahilliği yok etmek gereklidir. Bundan dolayı eğitim programımızın, eğitim siyasetimizin temel taşı cahilliğin yok edilmesidir”

Cumhuriyet döneminde çıkartılan Tevhid-i Tedrisat ve Teşkilat-ı Esasiye Kanunu eğitim alanında atılan en önemli adımlardır. Bu kanunlarla Osmanlı döneminden Türkiye Cumhuriyeti’ne kalmış olan farklı okul türlerinin hepsi tek çatı altında toplanmış ve ilköğretim parasız ve zorunlu hale gelmiştir. Böylece ilköğretim çağındaki tüm çocukların ilköğretim olanaklarından yararlanabilmesi için gerekli önlemlerin alınması devletin sorumluluğu altına girmiştir (Küçükahmet, 1993). Ayrıca Harf Devrimi yapılmış ve bu devrimle düşük olan okuma yazma oranının artması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda Millet Mektepleri ve Halk Evleri açılmıştır. Halkın çok yönlü eğitimi için adeta bir seferberlik ilan edilmiştir. Cumhuriyet rejiminin en önemli eğitim politikalarından biri, ilköğretimi yaymak ve okullaşma oranını %100'e çıkarmak olmuştur (Öztürk, 1998).

Bu dönemde öğretmenliğin bir meslek haline gelmesi için oldukça çaba sarf edilmiştir. Bu bağlamda bazı kanunlar çıkartılmıştır. Örneğin; 13 Mart 1924 tarihli Orta Tedrisat Muallimleri Kanunu'nun 1. maddesinde muallimlik, devletin umumi hizmetlerinden talim ve terbiye vazifesini üzerine alan, müstakil sınıf ve derecelere ayrılan bir meslek olarak tanımlanmıştır (Akyüz, 2016).

Şehirlerdeki Kız ve Erkek Muallim Mektepleri 1923'te Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. Bu okulların sayıları oldukça fazladır fakat öğrencileri az sayıda, öğretimi ise yetersiz düzeydedir. Bu yüzden o dönemde var olan öğretmen ihtiyacını karşılama noktasında yetersiz kalmaktadırlar. 1936 yılında Eğitim Bakanlığı görevinde bulunan Saffet Arıkan TBMM'de o yıllardaki eğitime değinerek bu okulların her yıl ortalama 650 mezun verdiğini, fakat ölüm, emeklilik, istifa gibi nedenlerle yıllık gerçek öğretmen artışının 300-350lere düştüğünü ve bu gidişle 35bin öğretmensiz köye ancak 100 yıl sonra öğretmen gönderilebileceğini belirtmiştir (Akyüz, 2016). Ayrıca şehirlerde yetişip köye gönderilen öğretmenler köyün şartlarına uyamamış ve köylünün beklentilerini karşılayamamıştır. Çünkü o dönem köylünün ihtiyaç duyduğu eğitim sadece okuma yazma değildir. Dönemin şartlarında ilkel şekilde tarım yapan, sağlıksız koşullarda yaşayan köylüyü bu noktalarda da eğitecek yeni bir öğretmen tipine ihtiyaç duyulmaktadır. Köye öğretmen yetiştirmek için daha farklı ve köklü bir adımın atılması gerekmiştir.

2.3. İlkokula Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Kurumsal Araçlarının Genel Görünümü

Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştirme konusunda öncelik olarak kabul edilen köye yönelik öğretmen yetiştirme düşüncesi, eğitim politikalarının temelini oluşturmuştur. Köyün içinden gelen, köy koşullarını yakından bilen öğrencilerin köyler için başarılı öğretmenler olacıklarına inanılmaktadır.1924 yılında Mustafa Necati'nin Eğitim Bakanlığı döneminde köylerde öğretmen ihtiyacını karşılamak için köklü adımlar atılmıştır. Bakanlığa geldiğinde yaklaşık 35.000 köyün öğretmensiz olduğunu fark eden Mustafa Necati bu sorunu hızla çözebilmenin yolunu aramıştır. Sorunu 10 yıl gibi bir süre içerisinde çözmek için planlamalar yapmıştır. Mevcut öğretmen

okullarındaki kontenjanları arttırma, yeni öğretmen okulları açma bu alanda yaptığı bazı çalışmalardır. Çalışmalarının temelinde ilköğretimden mezun olan öğrenci sayısını arttırma vardır. Çünkü ilköğretimi tamamlayan öğrenciler bir üst eğitim kurumuna devam edecek ve böylece ülkenin ihtiyaç duyduğu yetişmiş insan gücü elde edilmiş olacaktır.

Mustafa Necati döneminde Türkiye'ye getirilen Dewey'in (1924) raporu ve Künhe'nin (1925) raporunda da köy öğretmeni yetiştirilmesi konusunun önemine değinilmiştir. Bu bağlamda 1926 yılında kabul edilen Maarif Teşkilatına Dair Kanun'la birlikte biri beş yıllık "İlk Muallim Mektepleri", diğeri de üç yıllık "Köy Muallim Mektepleri" olmak üzere iki tür okul planlanmıştır. İlk Muallim Mektepleri şehir okulları için öğretmen yetiştirmek amacıyla, Köy Muallim Mektepleri de köy okulları için öğretmen yetiştirmek amacıyla düzenlenmiştir. Mustafa Necati, iki farklı öğretmen okulu düşüncesinin nedenini, 20 Mart 1926 tarihli Meclis çalışmalarında şöyle açıklamıştır (Alıcı, 2008):

"Köy çocuklarını köyden alıp da şehirde okutmak hatalıdır. Bu sistem tatbik edilmiş, mahzurları görülmüştür. Mektebi bitiren köy çocukları, köyelerine dönmek istememişlerdir. Elimizde böyle çocuklar vardır, onun için köy çocuklarını şehirde değil, köyünde okutacağız. O, köyünde ne gördüyse o hayatı yaşayacaktır. Yani mektebin içinde büyük bir arazi olacak, orada çalışacaklar, hayvan bakmasını öğrenecekler, bu suretle köyelerinden ayrılmayacaklardır. Tabii bunların programlarını Talim ve Terbiye Heyeti tetkik edecek, yapacaktır. Köy muallimlerini getireceğiz, onların şahsi fikirlerini de nazarı dikkate alacağız. Ona göre mektep açacağız, ona göre de program yapacağız. ... Tahsil bizatihi bir hedef değildir. Bilakis vatandaşı ilerde yapacağı vazifeye hazırlayan bir vasıtaadır. ... Öğretmenin vazifesi, yalnızca talim ve tedris değildir, herkese vazifesini öğreten bir mürşid olmalıdır."

Bunlar doğrultusunda 1927 yılında Kayseri Zincidere'de öğretmen okulu "Köy Muallim Mektebi"ne dönüştürülmüştür ayrıca Denizli'de de bir Köy Muallim Mektebi açılmıştır. Ancak bu okulların kurucusu olan Mustafa Necati' nin beklenmedik ani ölümü üzerine yeterli ilginin gösterilmemesi, 1929 yılındaki dünya ekonomik bunalımının Türkiye üzerindeki olumsuz etkisi, öğretmen okullarından mezun olanların köylerde en az beş yıl görev yapma zorunluluğunun getirilmesi, şehir öğretmeni, köy öğretmeni ayrımının yapılması (Karagöz, 2005:234) gibi nedenlerle istenilen verim

alınmadığından açılışlarından kısa süre sonra Kayseri Zincidere'deki 1931 yılında, Denizli'deki 1932 yılında olmak üzere kapatılmıştır (Tonguç, 1947: 408).

1932- 1933 yılları arasında Eğitim Bakanı Dr. Reşit Galip, ilkokula öğretmen yetiştirme meselesini tekrar ciddiyetle ele almış ve özellikle nüfusun çoğunluğunu oluşturan köylerin öğretmen ihtiyacı üzerine tekrar durmuştur. (Koç, 2013:100) Bu dönemde bakanlıkta “Köy İşleri Komisyonu” kurulmuştur. Bu komisyonda köyde eğitim sorunu incelenmeye ve bu arada köye göre öğretmen yetiştirme konusu konuşulmaya başlanmıştır (Bilir, 2003). Fakat bu çalışmalar raporlarla sınırlı kalmış, uygulamaya geçilememiştir. Yeni uygulamalara Eğitim Bakanı Saffet Arıkan döneminde geçilebilmiştir (Koç, 2013:100).

Köylerin dağınık olması, sayılarının çok ve bununla birlikte nüfusunun az olması, her birine öğretmen göndermek için uzun yıllar çalışmayı gerektirmiştir.

O dönemde köyler üç grupta ele alınmıştır:

- 1- Nüfusu 400den az olanlar. Bunların sayısı 32.367 olup her birinin en az bir öğretmene ihtiyacı vardır.
- 2- Nüfusu 400-1200 arasında olanlar. Bunları sayısı 6.932'dir. 5 sınıflı bir okulu en az iki veya üç öğretmenle idare etmek mümkün olduğuna göre bu köyler için en az 14.000 öğretmene ihtiyaç vardır.
- 3- Nüfusu 1.200'den fazla olanlar. Bunların sayısı 514'tür. Bu okullar için de en az 1.500 öğretmen gerekmektedir.

Tüm bu öğretmen ihtiyaçlarına şehirdeki okulların öğretmen ihtiyacı da eklenince var olan öğretmen okullarıyla bu ihtiyacın karşılanmasının uzun yıllar alacağı düşünülmüştür. Saffet Arıkan tarafından İlköğretim Genel Müdürlüğüne getirilen İsmail Hakkı Tonguç da mevcut durumun analizini içeren ve çözüm yollarını anlatan bir rapor hazırlamıştır. Arıkan bu raporu Atatürk'e sunmuştur ve asıl sorunun öğretmen bulmak olduğunu dile getirmiştir. Atatürk: “Ordudaki çavuşlarımızdan bu alanda yararlanabiliriz. Kısa süreli kurslarla yararlanabileceğimiz elemanlar yetiştirebiliriz. Bunlara Eğitmen diyebilirsiniz.” diyerek (Aydoğan, 2015) öğretmen yetiştirme konusunda bir çözüm önerisi sunmuştur. Bu görüşün oluşmasında temel neden olarak askerlik görevi sırasında okuma yazma öğrenmiş olan Türk gençlerinin boş zamanlarda köylerde çocuklara bildiklerini öğretmelerinin gözlenmesi yatmaktadır. Bu gözlem

sonucunda gelişigüzel bir şekilde yapılan bu işin Milli Eğitim Bakanlığının işbirliği ile esaslı bir program durumuna getirilmesinin mümkün olabileceği anlaşılmıştır (Kirby, 2015).

Tonguç vakit kaybetmeden eğitim kursları için uygun yerler araştırmaya başlamıştır. Tarım Bakanlığı ile iş birliği yaparak 1936 yılında Eskişehir Mahmudiye’de bir Köy Eğitimleri Kursu açmıştır. Tonguç bu durumu şöyle açıklamıştır:

“1936 yılının yaz aylarında ilk kurs tecrübe mahiyetinde Eskişehir’in Mahmudiye köyündeki ilkokulda açıldı. Burada açılmasının sebebi Çifteler Çiftliğinin ve Harasının vasıtalarından faydalanmak, oradaki ziraatçı elamanlardan istifade etmek içindi. Bu kursa alınan öğretmen adaylarından kursu başarı ile bitirenlere Eğitim adı verildi...” (Altunya, 2014).

1936 yılının yazında ilk eğitim adayları köylerden seçilmiştir. Eğitim adaylarının seçilmesinde köy halkına sorumluluk tanınmıştır. Bu yöntem, eğitim deneyinin ilk yıllarında çok iyi sonuçlar vermiştir. Köylü, kısa bir zaman sonra köyüne öğretmen olarak gelecek ve çocuklarını okutacak adamları seçerken büyük bir olgunlukla hareket etmiştir (Başgöz, 1995).

Kursa askerliğini çavuş veya onbaşı olarak yapmış olanlar alınmıştır ve bunlar 8 veya 10 kişilik gruplara ayrılmışlardır. Her grubun başına bir öğretmen okulu mezunu, köyde görev yapan bir öğretmen ve ziraat okulu mezunu bir memur görevlendirilmiştir. Kursta dersler uygulamalı bir şekilde başarıyla tamamlanmıştır. Öğrencilere her hafta başka bir program uygulanmıştır. 6 aylık bir eğitimin sonucunda Eğitimler üç sınıflı okullar için köylere gönderilmişlerdir. Bu eğitimler belirli aralıklarla denetlenmiştir. Dönütlerin olumlu olması nedeniyle 11.06.1937 tarihinde 3238 sayılı Köy Eğitimleri Yasası çıkartılmıştır ve Eğitim Kurslarının sayıları arttırılmıştır. Bu yasayla eğitim kurslarının amacı:

“Nüfusları öğretmen gönderilmesine elverişli olmayan köylerin öğretim ve eğitim işlerini görmek, Ziraat işlerinin fennî bir şekilde yapılması için köylülere rehberlik etmek üzere köy eğitimleri istihdam edilir.”(madde 1) şeklinde belirtilmiştir.

Köy eğitimlerinin ne şekilde yetiştirileceği ve masrafların kim tarafından karşılanacağı şu şekilde belirtilmiştir:

“Köy eğitimcileri, Maarif ve Ziraat vekillikleri tarafından; ziraat işleri yaptırılmağa elverişli okul veya çiftliklerde açılan kurslarda yetiştirilirler. Eğitimciler yetiştirme kurslarının masrafları Maarif ve Ziraat vekillikleri bütçelerinden ödenir.”
(madde 2)

Eğitimcilerle, kurslarda ve kurslardan sonra görevleri esnasında ilgilenecek olan ilkokul öğretmenleri ve ilköğretim müfettişlerinin maaş ve yol paralarının ne şekilde olacağı şu şekilde belirtilmiştir:

“Maarif vekilliğince seçilecek ve mezun sayılarak kurslara vazife görmek üzere gönderilecek ilköğretim müfettişlerde ilkokul öğretmenleri bu kurslarda buldukları müddetçe mükteseb hakları olan maaşlarını ve makam ücretlerini tam olarak alırlar.”
(madde 3)

“Eğitimciler bulunan köylerden lüzumu kadarı birleştirilerek bir bölge teşkil edilir. Her bölgeye gezici bir başöğretmen veya öğretmen tayin olunur ve bunlar köy eğitimcileri yetiştirme kurslarına iştirak etmiş ilkokul öğretmenlerinden seçilir.

Gezici öğretmen veya başöğretmenlerin müktesep hakları olan maaş ve makam ücretleri mensup oldukları hususî idare bütçelerinden ödenir. Bunların gezmeleri için harcırah mukabili olarak bölge merkezi haricinde vazifeten geçirecekleri her gün için 100 kuruşu geçmemek üzere Maarif vekilliğince tayin edilecek miktarda mezkûr Vekillik bütçesinden tediye yapılır.” (madde 4)

Köy eğitimcilerine bakanlıkların yapacağı destek şu şekilde belirtilmiştir:

“Köy eğitimcilerine İcra Vekilleri Heyetince tasdikli kadrolarda tesbit edilecek miktar üzerinden ve Maarif vekâleti bütçesine mevzu vilâyetlere yardım tahsisatından alâkadar vilâyetlerce aylık ücret; Ziraat vekâleti bütçesinden de meccanen tohum, fidan, damızlık ve ziraat aletleri gibi vesait verilir.” (madde 5)

Kanunun bir diğer maddesinde ise diğer işlerin ne şekilde yapılacağı ve bunların Ziraat ve Milli Eğitim Bakanlığının ortak çalışmasıyla belirleneceği belirtilmiştir:

“Köy eğitimcilerinin kurslara alınmaları, yetiştirilme tarzları, köylerdeki Ödevleri, beşinci maddede yazılı vesaiti icabında köylü lehine nasıl kullanacakları,

işlerinin takip ve teftişi Maarif ve Ziraat vekilliklerince müştereken kararlaştırılır.”(madde 6)

Açılan eğitim kursundan mezun olan eğitimcilerin köylerde başarılı olmaları ve çıkarılan Köy Eğitimcileri Yasası bu kursların açılışını hızlandırmıştır. 18 Nisan 1937’de Eskişehir, Kars, Edirne, Erzincan ve Kocaeli’de Eğitimciler Kursları açılma kararı alınmıştır. 1938 yılında Köy Eğitimcileri Yasası’nın 6. maddesine göre çıkarılan talimatnameyle bu sayı daha da artmış, Eskişehir, Edirne, Kocaeli, Erzincan, İzmir, Kars, Kastamonu, Kayseri, Manisa ve Malatya’da 11 Eğitimciler Kursu açılmıştır (Ergün, 2008).

Talimatnameyle eğitimciler adaylarının nasıl seçileceği, eğitimcilerin hem temel eğitim hem de modern tarım teknikleriyle ilgili donanıma sahip olması gerektiği belirtilmiştir. Eğitimcilerin her 3 yılda bir köylerde ilköğretim çağındaki çocukları kaydedip onları mezun edince yerlerine yeniden öğrenci alacakları da bu talimatnameyle belirlenmiştir. Bu talimatnameye göre eğitimcileri iş başında yetiştirmek ve onların öğretemeyeceği konuları işlemek üzere 8-10 eğitimci çalışan köyden oluşturulan küçük eğitim bölgesi için bir “gezici başöğretmen” görevlendirilmiştir (Altunya, 2014).

Kursların işleyişinde Milli Eğitim Bakanlığı ve Tarım Bakanlığı işbirliği yapmıştır. Okul ve eğitimle ilgili çalışmalar Milli Eğitim Bakanlığı’nın sorumluluğunda yürütülmüş, eğitimcilerin aynı zamanda köydeki yaşama uyum sağlamaları, donanımlı bir çiftçi olmaları için gerekli çalışmalar ise Tarım Bakanlığı’nın sorumluluğunda yürütülmüştür. Böylece eğitimcilerin sadece öğretmen olarak değil, aynı zamanda modern tarım bilen iyi çiftçiler olarak köy hayatına destek olmaları sağlanmıştır. Eğitimcilerin köylerde uygulayacağı program ise 3 yıllık olmuştur (Türkoğlu, 2017).

Eğitimci adaylarının kurslarda kullanacakları eşya ve malzemeler İlköğretim Genel Müdürlüğü’nün yayımlanmış olduğu bir genelgeyle belirlenmiştir. Buna göre;

- Eğitimci adaylarının yatakları sağlam kanaviçeden dikilerek içlerine ıslak olmayan kuru ot doldurulacaktır. Yatakların üzerine serili örtüler yerli bezlerden olacaktır. Yastıklara pamuk veya yün doldurulacaktır.

- Battaniye olmayan yerlerde yün ve pamuk yorgan kullanılacaktır.

- Karyolalar dört ayaklı, iki tahta sehpadan ve bunların üzerine konacak iki metre boyundaki üç parça temiz tahtadan olacaktır, madeni ve somyalı karyolalar alınmayacaktır.

- Eğitimci adayları, yatakhanelerde; temiz, sade, pratik eşya bulunduracaklardır. Süslü dolap ve gardırop bulundurulmayacaktır.

- Yemek tabakları, su tabakları, çaydanlıklar bakırdan olacaktır. Bakır malzeme bulunmazsa emaye bulundurulacaktır.

- Yemek, çalışma masaları ve sandalyeler ucuz, sağlam ve kullanışlı olacaktır.

- Yukarıda belirtilen malzemelerden kursta yapılması mümkün olanlar kursta eğitim gören adaylar tarafından atölye öğretmenlerinin gözetiminde yapılacaktır (Akkafa, 2010).

Köy eğitimci, köylerde görev alacakları için kurslardaki yaşamları gayet sade olmuştur. Şehir yaşantısının özelliklerine bu kurslarda hiç yer verilmemiştir. Köy eğitimci adayları, buldukları kursun açılış ve gece bekçiliği hariç bütün işlerini kendileri yapmış, bu kurslarda hademe ve işçiye görev verilmemiştir (Yel, 2008).

Köy eğitimci kurslarında gerekli araç ve gereçlerin büyük bir kısmı, kursların atölyelerinde öğretmen ve öğrencilerce yapılmıştır. Öğrenciler, tahtadan yaptıkları karyola ve ranzaların üzerine serilen içine ot konmuş yataklarda yatmışlardır (Akkafa, 2010).

İlköğretim Genel Müdürlüğü, eğitimci kursunun çalışmaları için katı bir program hazırlayıp bunun uygulanması için zorlamada bulunmamıştır. Yalnızca, öğrenilecek kuramsal bilgilerin ve tarımla ilgili konuların çerçevesi çizilmiştir. Geri kalan her şeyin çiftlik hayatındaki çalışmalar boyunca deneylerden ortaya çıkması, böylece bu kursun ilerideki eğitim öğretim programları için tam bir deneme olması beklenmiştir (Yel, 2008).

Temmuz 1936'da Eskişehir Çifteler'de 84 eğitimci adayıyla faaliyete geçen Köy Eğitimci projesi, istenilen başarının kısa sürede alınmasıyla ve projenin de kanunlaşmasıyla yurdun dört bir yanına yeni Köy Eğitimci Kurslarının açılmasını sağlamıştır(Aslan, 2006). Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan'ın TBMM'ye verdiği

bilgiye göre (26 Mayıs 1937) Eğitim Kurslarındaki öğrenci sayısı 650'ye çıkmıştır (Ergün, 2008). 1939 yılında ise açılan kurs sayısı 16'ya eğitim gören eğitimci sayısı ise 2068'e ulaşmıştır (Aslan, 2006). Eğitim Kursları faaliyetlerini, Köy Enstitüleri kurulana kadar bağımsız, kurulduktan sonra da bu okullara bağlı olarak 1946'ya kadar sürdürmüştür. Yaklaşık on yıllık sürede 8675 eğitimci yetiştirilmiş ve bu eğitimciler 200.000'den fazla köylü çocuğunu eğitmişlerdir (Yel, 2008).

Köy Eğitimcileri Kursları, 1930-1940'lı yılların Türkiye'sinde küçük nüfuslu köylerin eğitim sorununu çözmeye başarılı bir faaliyet olmuştur (Ergün, 2008). Bu yıllarda eğitimci yetiştirmeye hız verilirken bir yandan da nüfusu 400'den fazla olan köylerin ihtiyacını karşılamak üzere Saffet Arıkan'ın girişimiyle Köy Öğretmen Okulları açılmıştır. Eğitim kurslarında elde edilen verimli sonuçlar, bu kurslarda izlenen eğitim öğretim etkinliklerinin daha bir düzen içinde ve örgün bir eğitim kurumunda verilmesinin daha doğru olacağı düşüncesinin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Akkafa, 2010).

İlk açılan Köy Öğretmen Okulları, İzmir-Kızılçullu ve Eskişehir-Çifteler'de iki "Köy Öğretmen Okulu" dur. 1938-39 öğretim yılı başında Edirne Karaağaç'ta açılan okulla bu okulların sayısı üçe çıkmıştır (Öztürk, 1996). 1939 yılında ise Kastamonu-Gölköy'de de bir Köy Öğretmen Okulu açılmıştır.

1938-39 öğretim yılı başında üç ilde, "Kız Köy Öğretmen Okulu" açılması planlanmıştır. Deneme niteliğinde olacak bu okulların ikisinin, Ankara ve İstanbul'da açılması tasarlanmıştır. Kocaeli'nde de, Arifiye ile Sapanca arasında Kız Köy Öğretmen Okulu açılması kararlaştırılmış, fakat bu kararlar uygulanamamıştır. Bunun yerine, İzmir Kızılçullu Köy Öğretmen Okulu ve Eğitim Kursuna köy kadınları da alınmış ve bunlara, köy kadınlarına yarar biçki-dikiş, el işleri, yemek pişirme gibi şeyler öğretilmiştir (Yel, 2008).

Bu okulların açılmasıyla köy eğitimi iki yönden ele alınmıştır. O güne kadar üstüne gidilmemiş köyde eğitim sorunu böylece hızla ele alınarak, ilköğretim yönünden yüzyıllardır geri kalmış köyler için önemli çalışmalara girişilmiştir (Türkoğlu, 2017).

Köy Öğretmen Okullarında teşkilat yapısı üç bölümden oluşmuştur. Bu kısımlar şu şekildedir:

İlk kısım:

Köylerdeki ilkokulların çoğu üç sınıflı olduğu için bu öğretmen okullarına bağlı 4 ve 5. sınıfları bulunan birer ilkokul vardır. Bu okulların gayesi üç sınıflı okulu bulunan köylerden öğretmen okuluna alınacak köy çocuklarına tam devreli ilkokulu bitirmek imkânı ve fırsatı vermektir. İlerde köy okulunun bütün sınıfları teşekkül ettikleri zaman bu ilkokul öğretmen okulunun tatbikat okulu vazifesini de görecektir (Koçer, 1974).

Orta Kısım:

Ortaokul sınıfları öğretmen okulunun temelini oluşturmaktadır. Bu sınıflara tam devreli köy okullarını bitirmiş çocuklarla öğretmen okulunun ilk kısmını bitirmiş olanlar alınmıştır. Ortaokul sınıflarında resmi ortaokulların müfredat programının uygulanmasının yanında ziraat ve köy mesleklerinden inşaatçılık, demircilik, dülgerlik, kooperatifçilik gibi bir mesleğin öğretilmesi de şarttır (Koçer, 1974).

Bu suretle yetiştirilmiş olan talebe ortaokulu bitirdiği zaman öğretmen okulları sınıflarına hazırlanmış, bunların içinden öğretmen olamayacaklar hayata atılmış ve köylerde ziraatçı aynı zamanda köy mesleklerinden birini öğrenmiş bir teknisyen olarak çalışmışlardır. Yetenekli olanlar ise imtihanları kazanarak liseye gitmiştir (Koçer, 1974).

Öğretmen Okulu Kısmı:

Okulun bu kısmına geçen öğrenci orta kısımda iken öğrendiği köy mesleklerinden birinin stajını yaparak öğretmenlik mesleğine hazırlanmaya başlar. Köy hayatı ile sıkı teması muhafaza ederek bu kısmı bitirince ilkokul öğretmeni olur. Bu yeni tip öğretmen ziraat işlerini bilen ve köyde uygulayabileceği bir meslek sahibi, aynı zamanda ilkokul öğretmenliğini yerine getirebilecek bir insan olarak yetiştirilmiştir. Böylece köy çocukları bir yandan köy öğretmenliği ve köy mesleğine hazırlanmış, diğer yandan da yetenekli olanlar bunları geliştirme fırsatı bulmuşlardır (Koçer, 1974).

Köy Öğretmen Okulları'nda uygulanan programda genel kültür derslerinin yanında köy hayatına yönelik olarak tarım dersleri verilmiştir. Ayrıca erkek ve kadınlar için köylerde işe yarayacak sanatlara ağırlık verilmiştir. Her erkek öğrencinin köyde kullanacak kadar demircilik, dülgerlik ve yapıcılık sanatlarından birini öğrenmesi

hedeflenmiştir. Kız öğrenciler için de köy kadını yükseltmek için bir müfredat yapılmıştır. Ayrıca her öğrenciye bir müzik aleti çalmayı öğretmek de esas alınmıştır. Köy Öğretmen Okullarında, eğitim ve öğretim faaliyetleri yaz aylarında da sürmüştür. Genel bilgi derslerinin yanında, tarım ve teknik derslere de yer verildiği için yaz aylarını diğer okullar gibi tatil etmek mümkün olmamıştır. Bunun için köy öğretmen okulları, 1938 yılında, yıllık öğretim süresini kış ve yaz aylarına göre ikiye bölerek programlarını da bu doğrultuda hazırlamıştır. Öğrencilerin tatilleri de buna göre belirlenmiştir. Köy hayatı düşünülerek kış mevsiminde 20-25 gün dinlenme izni verilmiş; yazın da sınıfların nöbetleşe gidip gelmesi esas alınarak yirmi günlük dinlenme ve inceleme gezisi konulmuştur (Yel, 2008).

Köy Eğitim Kurulları ve Köy Öğretmen Okullarının başarılı olması, artık eğitimde nasıl bir yol izlenmesi gerektiğini açıkça ortaya koymuştur. Köy Enstitülerinin kuruluş aşamasında Cumhuriyetimizin kurucusu Atatürk, uzun süredir çekmekte olduğu hastalığa yenik düşmüş ve 10 Kasım 1938'de vefat etmiştir. O büyük kayıp sonrasında silah ve dava arkadaşları, Cumhuriyetin ikinci adamı İsmet İnönü'yü Cumhurbaşkanı seçmiştir. İsmet İnönü de Atatürk'ün başlattığı eğitim seferberliğinin devam edeceğini ve köylerde eğitimin aksamayacağını çeşitli konuşmalarında dile getirmiştir (Aysal, 2005).

İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra, Celâl Bayar kabinesinde Milli Eğitim Bakanı olan Saffet Arıkan sağlık sorunlarından dolayı bakanlıktan ayrılmıştır. Yerine 28 Aralık 1938'de Hasan Âli Yücel atanmıştır. Hasan Âli Yücel, İsmail Hakkı Tonguç'a başladığı işleri birlikte sürdürmelerini rica etmiş ve Tonguç da İlköğretim Genel Müdürü olarak Hasan Âli Yücel'in yanında yer almıştır ve 1946 yılına kadar çalışmaları birlikte yürütmüşlerdir (Türkoğlu, 2017).

Hasan Âli Yücel'in bakanlığı döneminde köyün eğitimi konusunda önemli adımlar atılmıştır. Temmuz 1939'da Ankara'da ilk Milli Eğitim Şurası toplanmıştır. 40 bin köyün hepsine öğretmen okulunu bitirmiş öğretmen gönderilinceye kadar az nüfuslu köylere eğitimci gönderilmesinin sürdürülmesi Şura'ya sunulmuştur (Türkoğlu, 2017). Şura'da köylerin durumu görüşülmüş ve köy için yetiştirilecek ayrı öğretmen fikri gündeme gelmiştir. Bu fikir 'iş içinde öğretim' çerçevesinde şekillenerek Köy Enstitülerinin başlangıcı olmuştur (Bolbeyi ve Sallangül, 2008). Şura'da köyün durumu ve uygulanabilecek olan eğitim sistemi ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Köylünün

eğitiminde köylüye sadece okuma yazma öğreten bir öğretmenin yeterli olmayacağı, köye öğretmen yetiştirecek olan kurumların çok yönlü eleman yetiştirmesi gerektiği kararı alınmıştır. Yeni açılan bu kurumlara içerisinde teknik faaliyetlere de yer verildiği için ‘Enstitü’ adının verilmesi uygun görülmüştür (Tonguç, 1946). Şura’da ayrıca nüfusu 400’den çok olan yerlerde 5 yıllık ilköğretimin öğretmenler aracılığıyla, 400’den az olan yerlerde ise 3 yıllık öğretimin eğitimler tarafından yapılmasına ve şu an 3 yıllık öğretim yapan okulların 5 yıla çıkartılmasına karar verilmiştir (Akbaş, 2008). 1940 yılında çıkarılan 3803 sayılı Köy Enstitüleri Kanunu ile Köy Enstitüleri resmen kurulmuştur. Daha önce Kızılçullu, Çifteler, Karaağaç ve Gököy’deki Köy Öğretmen Okulları Köy Enstitüsüne dönüştürülerek eğitim süreleri 5 yıla çıkartılmıştır (Altunya, 2012).

Çıkarılan yasayla şehirden gelip köy hayatına uyum sağlamada sorun yaşanan öğretmenlerin yerine köy yaşamına yabancı olmayan, oradaki hayata uyum sağlayabilen köy içerisinden gelen öğretmenlerin yetiştirilmesi planlanmıştır. Bu öğretmenlerin sadece öğretim yapacak bireyler olarak değil aynı zamanda uygulamalı olarak eğitim almış tecrübeli birer çiftçi olarak da yetişmelerini sağlayacak programların uygulanmasının gerektiği yasayla belirlenmiştir. Erkek ve kız öğretmenlerin kendilerine uygun alanlarda yetişmeleri gerektiğine değinilmiş, bu bağlamda erkek öğretmenlerin demircilik, yapıcılık, dülgerlik gibi, bayan öğretmenlerin ise çocuk bakımı, dikiş, ev idaresi, tarım işleri gibi alanlarda öğretici olarak yetişmeleri gerektiğine yasada değinilmiştir. Böylece köyün üretimine katkı sağlayan, kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere faaliyetlerde bulunan, kendine ait arazisi olan bu sayede devlete yük olmayan yeni bir öğretmen yetiştirme kurumu ortaya çıkmıştır (Sakaoğlu, 1991). Köy Enstitüleri uygulaması ile köyün öğretmen, sağlıkçı, ziraatçı, kooperatifçi gibi diğer meslek erbabını yetiştirmesi de amaçlanmıştır. Asıl amaç köy ve kent arasındaki farkı kaldırarak ülkenin bir bütün olarak kalkınmasını sağlamak olmuştur (Tütengil, 1948). Celep’e (2004) göre Köy Enstitüleri uygulaması yalnızca öğretmen yetiştirmeyi değil, toplumun bütün gereksinimlerini karşılayan, köylerde devleti temsil eden bireyler yetiştirilmesini amaçlamıştır. Bu kurumlarda yetiştirilmesi amaçlanan insan tipi, bütün özellikleriyle gelişmiş bireyler oluşturma fikrine dayanmıştır (Gök,1999).

Enstitülerin kurulması için Köy Enstitüleri Yasasındaki ölçütlere göre belirli yerlerde geniş araziler tahsis edilerek işe başlanmıştır. Bu alanların tarıma elverişli

olması, arazinin devlet mülkiyetinde olması istenmiştir. Ayrıca yerlerin iki üç il için bölge merkezi olabilecek bir noktada bulunmasına dikkat edilmiştir (Gedikoğlu, 1971). Yerler, ulaşım açısından rahat olması için demiryolu veya ana yol hatlarına yakın noktalardan seçilmiş ve işlenmemiş köylülerin kullanmadığı topraklar tercih edilmiştir. Yerlerin ulaşım ağlarına yakın olarak seçilmesiyle bu kurumların alanına giren illerle ulaşımalarının rahat bir şekilde sağlanması amaçlanmıştır. Köylünün işlemiş olduğu topraklara el koyup onların dirliğini bozmamak için de köylülerin kullanmadığı işlenmemiş toprakların seçilmiştir. Ayrıca köylünün kullanmadığı bu topraklar işlenerek ülkenin ekonomisine de katkı sağlamak amaçlanmıştır (Türkoğlu, 2017). Okulların köylere yakın bölgelere kurulmasıyla köylülere tarım tekniklerinin öğretilmesi de amaçlanmıştır. Bölgelerin coğrafyası, nüfus yoğunluğu, sosyo-ekonomik durumu, eğitim ve kalkınma yönünden ihtiyaçları da göz önüne alınmıştır (Kapluhan, 2012). Köylünün ihtiyacına göre onlara arıcılık, bağcılık vb. öğretilmesi de hedefler arasında olmuştur (Susar Kırmızı, 2015).

Eğitimin maliyetli olması ve o dönem şartlarında Türkiye için bu durumun daha bir külfet olması eğitim masraflarının en alt düzeye indirilmesini gerekli kılmıştır. Bu yüzden Köy Enstitüleri sisteminde okul binası, malzemesi, öğretmen masrafı gibi durumlar asgari düzeyde bir harcamayla giderilmeye çalışılmıştır (Başgöz, 1995). Enstitüler açılırken hiçbirine yetecek şartlarda bina gösterilmemiştir. Bu yüzden ilk dönemlerinde çadırlar kurularak eğitime başlanmıştır. Binalar ilerleyen süreçlerde öğrenci, öğretmen ve köylünün katkısıyla yapılmıştır. Eski bir okul ya da bir kışla enstitüye dönüştürülse de büyük çoğunluğu yeniden inşa edilmiştir (Güner, 1963). Bu durum enstitüye atanan öğretmenin okul binasını köylüyle birlikte yapabilecek düzeyde inşaat bilgisine sahip olmasını gerekli kılmıştır. Ayrıca kanunla 18 ile 50 yaş arası her köylünün yılda 20 gün Enstitü'nün yapım, bakım ve onarım işlerinde çalışmayla yükümlü olması sağlanmıştır (Kaplan, 2002). Bu bakımdan Köy Enstitüleri dayanışma halinde iş görme, üretme ve paylaşmanın örneklerini vermiştir. Enstitülerde bir arada çalışan öğrenci, öğretmen ve köylüler yardımlaşmanın güzel bir örneğini göz önüne sermiştir (Başgöz, 1995).

Enstitülerin hepsi kendisine ait tarım arazisi ve atölyeye sahip olmuştur. Binalar dışındaki yiyecek gibi diğer ihtiyaçlar da köylü, öğretmen ve öğrenci çalışmasıyla karşılanmıştır. Yalnız tarımsal üretim değil, aynı zamanda sanayi üretimi bakımından da

günlük ihtiyaçlarını kendileri karşılamışlardır. Kendi değirmen ve fırınlarını kurmuşlar, üretim kooperatifleri oluşturmuşlar, yol ve elektrik santralleri yapmışlardır (Demirtaş, 1993). Enstitülerde çalışan öğretmenlere az maaş verilmiş, arazilerde çalışarak kazancını arttırması istenmiştir. İşlerde sürekliliği sağlayabilmek amacıyla haftalık, aylık ve mevsimlik planlamalar yapılmıştır. Bu planlamalar yapılırken enstitü özelliği, öğrencileri düzey ve sayısı, öğretmen özellikleri, iş araçlarının çeşitleri, hayvanların cins ve sayıları temel alınmıştır. Ayrıca her öğrencinin tarım, teknik ve kültür etkinliklerine de katılması sağlanmıştır (Susar Kırmızı, 2015). Enstitülerde eğitim yaz aylarında da devam etmiş, böylece eğitimde süreklilik sağlanmıştır. Köy Enstitüleri, kurumlardan mezun olacak öğrencilerin yapay koşullarda değil, ileride çalışacakları ortamları yetiştikleri sırada oluşturarak, doğal koşullar altında yetişmelerini sağlamaya çalışmıştır (Kaplukan, 2012).

Köy enstitülerindeki temel yaklaşım “iş içinde, işle birlikte, yaparak yaşayarak öğrenme”dir. Köy enstitülerinde uygulanan eğitim; eğitim hakkının yaygınlaştırılması, bilimsellik, evrensel ve ulusal kültürü geliştirme, köylüyü eğitme gibi dayanakları temel almıştır (Gök, 1999). Uygulanan eğitim ezbercilikten uzak, öğrencinin tartışabilmesini ve eğitimin her anında aktif olmasını sağlayan bir eğitim olmuştur (Aydoğdu, 2016). Enstitülerde deney, gözlem, araştırma, inceleme, tartışma gibi öğrenme teknikleri etkin bir şekilde kullanılmıştır (Şeren, 2008).

Köy Enstitüleri Kanunu’na göre enstitülere alınacak öğrenciler köy ilkokullarını bitiren çocuklar arasından seçilmiştir. Bu konuya Kanun’un üçüncü maddesine şöyle değinilmiştir: “Enstitülere tam devreli Köy İlkokullarını bitirmiş sağlıklı ve istidatlı köylü çocukları seçilerek alınırlar.” (Kaplan, 2002). Köy Enstitülerine öğrenci seçiminde köyün zeki ve çalışkan çocuklarının okutulmasına önem verilmiştir. Köylerden seçilen çocuklar bu amaçla ilk defa köyleri dışına çıkmışlar; müzik aletleriyle, Dünya klasikleriyle enstitülerde tanışmışlardır (Aydoğdu, 2016). Enstitülerde köyden alınıp eğitilerek köye gönderilmek üzere çocuklar yetiştirilmiş, böylece köye uyum sağlayacak öğretmen tipi yetiştirilmek istenmiştir (Şeren, 2008). Enstitüde eğitimini tamamlayarak mezun olan öğrenciler gittikleri köylerde 20 yıl süreyle öğretmenlik yapmak zorunda olmuştur. Bu süreyi tamamlayamayan mezunlar bir daha devlet memuru olamamış ve tazminat ödemek zorunda kalmıştır (Kaplan, 2002).

Köy Enstitülerinden mezun olan öğretmenler, sadece ilköğretim çağındaki çocukları eğitmekle görevli olmamışlardır. Aynı zamanda köylüleri de tarım sağlık vb. alanlarda yetiştirmişlerdir. Her öğretmen, köylerde çeşitli konularda bilgisine başvurulacak kişi konumunda olmuştur (Özdemir, 2008). Ülkenin her tarafına ulaşan öğretmenler okuma yazma öğretilerinin yanında köylünün üretim artışına katkı sağlayacak pratik uygulamalara da katılmışlardır. Gittikleri köylerde sosyal faaliyetler artmış, köylerde tiyatrolar kurulmuş, köy kahvelerinde okuma odaları açılmıştır (Susar Kırmızı, 2015).

Köy Enstitülerinin ilk açıldığı yıllarda bir programı yoktur ve genel müdürlükten gelen talimatlar doğrultusunda hareket etmişlerdir. Bu bağlamda ilk gelen genelgede öğrencilere enstitü birinci sınıf dersleri verileceği belirtilmiştir. Yapılacak işler enstitü arazisinin bataklıktan kurtarılması, ağaçlandırılması, yol ve imar işlerinin yapılması, toprakların verimli hale getirilmesi olarak belirlenmiştir. Ayrıca genelgeye göre öğrencilere bisiklet kullanma, yüzme, ata binme, deniz araçları kullanma, müzik aleti çalma, halk oyunları oynama gibi becerilerin kazandırılması gerekmektedir. Bunların yanı sıra genelgede öğrencilerin kendi köylere ve diğer köylere geziler düzenleyerek incelemelerde bulunmalarına olanak sağlanmasına da değinilmiştir (Oğuzkan, 2011). Bütün enstitülerde uygulanacak ortak bir program belirlenene kadar Enstitülerde eğitim öğretim genelgelerle yürütülmüş, çalışmaların planlanması ve yürütülmesi ise enstitü kadrosuna bırakılmıştır (Korkmaz vd., 2013).

Köy Enstitülerinde uygulanacak öğretim programı ilk olarak 4 Mayıs 1943 tarihinde hazırlanmıştır. Bu programa göre okutulacak dersler kültür dersleri, ziraat dersleri ve teknik dersler olmak üzere 3 grupta toplanmıştır. Erkek öğrenciler için programda zirai uygulamalar, marangozluk, demir işleri, öğretmenlik işleri yer alırken, kız öğrenciler için ziraat, ev ekonomisi, çocuk bakımı ve dikiş işleri yer almıştır. Bu program öğrencilere "iş sevgisi", "çalışana saygı", "iş sorumluluğu" gibi kavramları somut bir şekilde öğrenmeleri için çeşitli çalışma ve uygulama olanakları da vermiştir (Susar Kırmızı, 2015). Hazırlanan çalışma planları bu temele dayanmıştır. Bilginin kullanıldığında anlamlı olacağı görüşü hâkim olduğu için Enstitülerde 'iş' kavramı çok önemli olmuştur. Bu yüzden programlarda öğrencilere kuramsal bilginin yanı sıra tarım ve teknik becerilerin de kazandırılması için çalışmalara yer verilmiştir (Şeren, 2008). 10 Eylül 1947 tarihinden itibaren ikinci bir program uygulamaya konmuştur. Bu

programda birinci programın amaç ve ilkelerine dikkat edilmiş, bazı derslerin adları değiştirilmiş, haftalık ders sürelerinde değişiklikler yapılmıştır (Korkmaz vd., 2013).

Köy Enstitüleri programları incelendiğinde buradaki öğrencilerin yetişkin bir birey olarak kabul edildiği görülmektedir. Çünkü programlarda öğretmen adaylarının okuması, konuşması, yazması, eleştirel düşünmesi, güzel sanatlarla ilgilenmesi, el sanatları kazanması, üretken olması, başkalarıyla çalışabilmesi, özgür ve katılımcı olmasına yönelik faaliyetlerin yer almaktadır (Okçabol, 2006).

Köy Enstitüleri kurucuları ilk planda 40 Köy Enstitüsü açmayı planlamışlardır (Başgöz, 1995). Ancak Köy Enstitülerinin sayısı 1945 yılında 20, 1948 yılında Van'da açılanla birlikte 21'e ulaşmıştır (Bilir, 2011). 1940-1946 yılları arasında enstitülerde 15.000 dönüm arazi tarıma elverişli hale getirilmiş ve üretime geçilmiştir. Bu dönemde 750.000 fidan dikilmiş, 1.200 dönümlük bağ oluşturulmuştur. Ayrıca öğrenciler tarafından sulama kanalları oluşturularak öğrencilerin uygulamalı eğitim gördükleri çiftliklere sulama suyu getirilmiştir (Susar Kırmızı, 2015).

Köy Enstitülerine öğretmen yetiştirmek amacıyla 1942-1943 yılları arasında 3 yıllık süreyle eğitim veren Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü açılmıştır. Yüksek Köy Enstitüsüne öğrenciler Köy Enstitüsü mezunları arasından sınavla alınmıştır. Bu durum köy çocuklarının yükseköğretim almalarının ya da yolunu açmıştır (Bilir, 2011).

1946 yılında çok partili seçim süreci başlamış ve Demokrat Parti Köy Enstitülerini hedef olarak seçmiştir. 1946 seçimlerinde Hasan Âli Yücel kadro dışı kalırken, Tonguç ve ekibi de görevden uzaklaştırılmıştır (Altunya, 1990). Enstitülere karşı olumsuz bir bakış açısına sahip olan yeni Eğitim Bakanı Reşat Şemsettin Sırer ve ekibi tarafından Enstitülerin temel ilkeleri ortadan kaldırılmaya başlanmıştır (Kaplukan, 2012). 1946 yılından sonra Enstitülerde var olan iş içinde eğitim anlayışı değiştirilip amacından saptırılmıştır (Arayıcı, 1999). Bu kurumlar siyasi eleştirilerin odağı haline gelmiş ve ahlaki anlayışı tahrip etmek, milliyetçiliği öldürmek gibi suçlamalara maruz kalmıştır (Sakaoğlu, 1992). Eleştiriler sonucunda 1947 yılında Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü kapatılmıştır. 1947 yılından sonra, enstitülerdeki değişiklikler birbirini izlemiştir. 1948 yılında ise enstitü mezunlarına verilen at, araba, alet, makine yardımı kesilmiş ve önceden verilmiş olanlar geri alınmıştır. Kız öğrencilerin sayısında ise ciddi düşüşler yaşanmıştır (Bilir, 2011). Okullara verilen tarımsal maddeler verilmemeye

başlanmış, öğretmenin kişisel kullanımına ayrılmış olan toprak elinden alınmıştır. Böylece öğretmenler üretici konumlarını kaybetmişlerdir (Arayıcı, 1999). Ayrıca enstitülerdeki serbest okuma saatleri kaldırılmıştır ve birçok kitap yasaklanarak toplatılmıştır (Kapluluhan, 2012). 25 Ocak 1954 yılında çıkarılan 6234 sayılı kanun ise bu kurumlar kapatılarak, ‘İlk Öğretmen Okulları’na dönüştürülmüştür (Bilir, 2011). Gerekçesi Talim Terbiye Kurulu tarafından şu şekilde belirtilmiştir ; “*Uygulama, hem öğretmen, hem de ziraatçi veya sanatkâr yetiştirmenin mümkün olamayacağını ve öğretmenin çalışmasını bu şekilde bölmenin okulun zararına olduğunu gösterdi. Böylece “üretici ve sanatkâr” yani devlete fazla mali yük getirmeyecek öğretmen yetiştirme isteğinin gerçekleşmediği görüldü ve vazgeçildi*” (Akyüz, 2016).

Yeni açılan kurumlarda ilkokul üzerine 6 yıl, ortaokul üzerine 3 yıl eğitim verilmiştir. Öğretmen ihtiyacının karşılanması için tek öğretmenli ve çok sınıflı uygulamaya geçilmiştir. Bu süreçte pedagojik formasyona önem verilmiş ve batı dillerinden öğretmenliğe ait meslek kitapları tercüme edilmiştir. Fakat o dönemlerde, bu okullar zaman zaman eleştirilerin odağı haline gelmiştir. Bu okullar ziyaret edilen uzmanlar tarafından bina, tesisat, ders- araç gereçleri, öğretmen ve yönetim kadrosu, müfredat programı ve çalışmaları bakımından yetersiz bulunmuştur. 1970’li yıllarda ise okullar mesleki ve uygulamalı dersleri ihmal etmiş olmalarıyla eleştirilmiştir.(Öztürk, 1999). Ayrıca 1961 yılında yürürlüğe giren 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’na göre 1960’dan sonra lise ve dengi okulları bitirenlerin fark sınavları ve stajla; ortaokul ve dengi okul mezunlarından 18 yaşını tamamlamış olanlar da kurstan geçirilerek “muvakkat öğretmen (yeterlik belgeli)” olarak ilkokullara öğretmen olarak atanmıştır. Bu uygulamalar sonucunda öğretmen niteliğinde bozulmalar olmuş, kamuda da bu doğrultuda olumsuz bir algı oluşmuştur (Bilir, 2011).

1970-1971 yıllarında İlköğretmen Okullarının öğretim süresi daha nitelikli öğretmen sağlamak amacıyla ilkokul için 7 yıl, ortaokul için 4 yıl olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir, fakat çok kalıcı bir uygulama olmamıştır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile öğretmen adaylarına yükseköğretim görme zorunluğu getirilmiştir (Avşar, 2007). 1974 yılından itibaren ise bu kurumlar öğretmen liselerine dönüştürülerek, ilkokul öğretmeni yetiştirme işlevi, yeni açılan iki yıllık Eğitim Enstitülerine aktarılmıştır (Şahhüseyinoğlu, 1994). Eğitim Enstitüleri 20 Temmuz 1982 yılından itibaren eğitim yüksekokulları haline dönüştürülmüş ve üniversiteler bünyesine

alınmıştır. (M.E.B-T.T.K.B, 1992:8) 1989 yılından itibaren ise bu kurumların eğitim süresi 4 yıla çıkartılmış ve bu kurumlar eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür.

Öğretmen Liseleri ise 1989 yılına kadar ortaöğretim kurumu olarak işlevini sürdürmüştür ve bu liselerden mezun olanlara yükseköğretime devam edebilme hakkı tanınmıştır (Avşar, 2007). Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu arasında yapılan anlaşmayla Eğitim Fakültelerine öğrenci seçmede kaynak görevi görmesi için 1990 yılından itibaren Öğretmen Liseleri, Anadolu Öğretmen Liselerine dönüştürülmüştür (Gelişli, 2000). Çünkü öğretmenliğin nitelik ve nicelik açısından gelişmesi için yükseköğretim kurumlarına kabul edilecek olan öğrencilerin meslek için gerekli olan kişisel özelliklere ve belli başlı niteliklere sahip olması gerekmektedir ve bu mesleğin niteliklerini öğrencilere kazandıracak bir ortaöğretim kurumuna ihtiyaç duyulmuştur (Kavcar, 1982).

Anadolu Öğretmen Liseleri üniversiteye kadar öğrencilerin öğretmenlikle ilgili temel bilgileri alabilecekleri tek okul türü olmuştur. Bu kurumlarda diğer okullarda okutulan derslerin yanında öğretmenlik meslek dersleri de okutulmuştur. Böylece sınavla geniş bir tabandan başarılı öğrenciler alan bu kurumlardan öğretmenlik mesleğine gerekli niteliklere sahip bireyler kazandırma amaçlanmıştır. (İsmailoğulları, 1998) Öğrencilere öğretmenlik mesleğiyle ilgili temel beceriler Öğretmenlik Meslek Dersleri ile kazandırılmıştır (Şahin, 1992). Ayrıca bu okullarda öğretmenlikle ilgili değer ve tutumların geliştirilmesine de önem verilmiştir. Okullardaki öğretim programları öğrencilerin bireysel ilgi ve yeteneklerini geliştirmelerine olanak sağlayan derslerden ve meslek derslerinden oluşmuştur. Ayrıca programlar öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar, ihtiyaç ve gelişmeler doğrultusunda sürekli geliştirilmiştir (Bayra ve Süzgün, 2014).

30/03/2012 tarihinde yürürlüğe giren 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ortaöğretim zorunu eğitim kapsamına alınmıştır. Bu kanun doğrultusunda mesleki eğitim veren okullara tanınan ek puan uygulamasına son verilmiştir. Eğitim Fakültelerine öğrenci yetiştirmede ek puan sağlayan Anadolu Öğretmen Liseleri de bu kanundan etkilenmiştir ve ek puan uygulamasına son verilmiştir (Bayra ve Süzgün, 2014). Anadolu Öğretmen Liseleri bu konundan sonra belli bir süre daha meslek dersleri programı uygulamaya devam

etmiştir. 2014 yılında alınan bir karar ile Anadolu Öğretmen Liseleri; Sosyal Bilimler Liselerine, Fen Liselerine ve Anadolu Liselerine dönüştürülmüştür.

2.4. İlkokula Öğretmen Yetiştirmede Önemli Bir Kurumsal Araç Olarak Arifiye'nin Tarihsel Profili

Arifiye, Adapazarı şehir merkezine yaklaşık 8 km uzaklıkta olup Sapanca Gölünün doğusunda, Adapazarı'nın güneyinde yer almaktadır. Ayrıca D-100 Karayolu, TEM Anadolu Otoyolu ve Bilecik-Eskişehir yolu üzerindedir. Bölgede Karadeniz ve Akdeniz iklimlerinin ortak etkileri görülmektedir. Hava sıcaklığı ortalamaları yaz aylarında 20-24 derece, kış aylarında 4-8 derece arasında değişir.

Arifiye, Geç Roma ve Bizans dönemlerinde Bitinya adıyla alınan bölgenin içerisinde yer almıştır. Sapanca Gölü'ne yakın olması ve gölün baharda kabarması dolayısıyla bölgede ilk zamanlar kalıcı bir yerleşme olmamıştır. Bölgede kalıcı yerleşime Bizans döneminde başlanmıştır. İstanbul'a yakın olması dolayısıyla her dönem önemli bir konuma sahip olmuştur. İstanbul'u almak isteyen birçok ulus bölgeden gelip geçmiştir. Bu yüzden çok sık el değiştirmiş bir bölgedir. Dolayısıyla zengin bir kültür ve insan mozaiğine ev sahipliği yapmaktadır. Arifiye, 1954 yılına kadar Kocaeli iline bağlı bir kasaba iken, 1956 yılında Kalaycı Mahallesi'yle birleşerek belediye statüsü kazanmıştır.

Batısında Sapanca Gölü, kuzeyinde Çark Deresi yer aldığından bölge su yönünden oldukça zengin bir bölgedir. Bu yüzden bölgede tarım ve hayvancılık ön planda olmuştur. Fakat 1970'li yıllardan sonra tarım ve hayvancılık azalmış, bölgede kurulan büyük fabrikalar bölge halkı için yeni iş kollarını olmuştur. Ulaşım imkânının gelişmiş olması ve iş imkânlarının artması sonucunda Arifiye hızla göç alan bir bölge olmuştur.

Arifiye, 22.03.2008 gün ve 26824 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"la Hanlı ve Nehirkent

beldelerinin belediye tüzel kişiliklerinin kaldırılarak Arifiye'ye bağlanması ile ilçe olmuştur.

Arifiye geçmişten günümüz eğitim açısından da önemli kurumlara ev sahipliği yapmıştır. Bu kurumlar bölgenin kalkınmasında, ün kazanmasında ve göç almasında etkili olmuştur. Bölgede açılan bu eğitim kurumlarının başında 1 Mayıs 1937'de açılan Arifiye Eğitim Kursu gelmektedir. Bu kurum zaman içerisinde Köy Enstitüsü, İlköğretmen Okulu, Öğretmen Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi gibi dönüşümlerden geçmiştir. Kurum günümüzde Fen Lisesi olarak hizmet vermektedir. Çalışmanın kapsamı doğrultusunda kurumun bu dönüşüm ve beraberinde getirdiği değişiklikler ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Arifiye Eğitim Kursu

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ülke genelinde köylerde eğitim ve okullaşma oranı çok düşüktür. Köy halkı eğitim faaliyetlerinden uzak, kendi bilgileriyle ilkel tarım ve hayvancılık faaliyetlerini yürütmektedir. Cumhuriyetin getirmiş olduğu yenilikler henüz köy hayatının içine girmemiş, köy kendi kaderine terk edilmiş bir durumdadır. Köyü canlandırmak için yeni ve köklü adımların atılması gerekmektedir.

Bu yıllarda Kocaeli'ne bağlı bir köy olan Arifiye'de de durum diğer köylerle benzerlik göstermektedir. İsmail Hakkı Tonguç'un köylerin kalkınması için yeni bir program uygulayacağını duyurmasının ardından Kocaeli ilinde bir kurs açılacağı haberi yayılmaya başlamıştır. Tonguç 20 Şubat 1937 tarihinde Kocaeli Valisi Hamit Oskay, Maarif Müdürü Kemal Ermat ve bazı müfettişlerle birlikte Arifiye'ye gelmiş, bir takım incelemelerde bulunmuştur. İncelemeler sonucunda Arifiye'de kurs yeri olarak Arifiye İstasyonu arkasındaki iki bina ve arazi seçilmiş ve Nisan 1937'de yeni bir kurs binasının inşasına başlanmasına karar verilmiştir. Eğitim Kursunun açılmasına karar verilmesinin ardından çalışmalar hızlı bir şekilde başlamıştır. Kursu müdür olarak Kemal Ermat, müdür yardımcısı olarak da Sabri Yılmaz Salman görevlendirilmiştir. (Aydoğan, 2015)

Kurs, 1 Mayıs 1937 tarihinde resmi törenle açılmıştır. Kurs eğitmen yetiştirmeye 48 öğrenci ile başlamıştır. Bu öğrencilerden 1 tanesi ilkokul mezunu, 10 tanesi ise halk mektebinde eğitim almıştır. 31 tanesinin ise bir tahsili olmamakla birlikte ordudan terhis edilmiş çavuş ya da onbaşı rütbesindeki askerlerden olduğu ihtimal dâhilindedir. Kursta 84 lira kadrolu bir muallim, 75 lira kadrolu bir muhasebe memuru, 70 lira kadrolu bir ayniyat memuru, 15 lira kadrolu bir hademe, 20 lira kadrolu başka bir hademe, 40 lira maaşlı bir aşçı bulunmaktadır. Bu kurslar Sağlık, Eğitim ve Tarım Bakanlıkları' nın ortak yönetimi altında bulunmuştur. . Kursun 48 öğrencisini de bu üç bakanlık sınavla seçmiştir. Bu kursta sağlık, eğitim ve tarım dersleri verilmiştir. Mali tarafı ile de bu üç bakanlık ilgilenmiştir (Ergin, 1968).

Kursta eğitim öğretim önceden planlanmış bir şekilde yürütülmüştür. Dersler, işlenecek konular, tarım ve hayvancılıkta ne tür uygulamaların yapılacağı önceden belirlenmiştir. Aynı zamanda kursta ihtiyaç duyulacak atölyeler de önceden planlanmıştır. Tüm bu planlamalara rağmen kurslara yerellik ve koşullara göre değişiklik yapma özgürlüğü de verilmiştir (Aydoğan, 2015).

Arifiye Eğitmen Kursu eğitim kadrosu ve eğitmen adaylarıyla kısa bir sürede çok fazla başarıya imza atmıştır. 2,5 ay içinde kursu gezmeye gelen gazeteciler kurstaki izlenimlerini şöyle paylaşmışlardır:

“İki buçuk aylık faaliyetini epey ilerletmiş, vilayetin muhtelif köylerinden toplanan yurttaşların, bu kaynaşmış, yetişmiş, olgunlaşmış yaşayışları görülecek bir alem. Hepsi bir makine halinde çalışıyor. Gayeye varma yolunda yürüyen bu köylülerin, burada toplandıkları ilk günlerinden bugüne kadar bu sıcak mevsimde kısa zamanlık hayatlarının kazançları bariz bir şekilde göze çarpıyor. Hepsi neşeli, hepsi memnun.” (Aydoğan, 2015).

Kurs için kiralanmış binalar kısa süre içerisinde temiz ve bakımlı bir hale gelmiştir. Kursun çevresindeki ağaçlar aşılınmış ve arkasında bir sebze bahçesi oluşturulmuştur. Kursta, öğleden önce verilen yazma, okuma, matematik gibi derslerin ardından tarım derslerine geçilerek modern tarım aletleriyle birlikte uygulamalı bir tarım eğitimi verilmiştir. Kursta hayvancılık alanında da çalışmalar yapılmıştır. Kısa sürede eğitmen adayları tarafından kümesler ve arı kovanları oluşturulmuştur. Kümes yapımında kullanılan kerpiçler için gerekli su bile eğitmen adayları tarafından sondajla

çıkartılmıştır. Kurstaki bu ve benzeri tarım ve hayvancılık faaliyetleri eğitimci adaylarının emekleriyle yürütülmüştür.

Kursta eğitimci adaylarının beden sağlığına ve hijyenine de dikkat edilmiştir. Adaylar her sabah düzenli olarak sporlarını yapmış ve her akşam kendi yaptıkları duşlarda duş almışlardır.

Kursta eğitimci adaylarının kültürel ve sosyal gelişimlerini tamamlamaları için bir kütüphane oluşturulmuştur. Ayrıca eğitimci adaylarına birçok dans öğretilmiş ve bu danslar çevre köylere uygulamalı olarak gösterilmiştir.

Arifiye Eğitimci Kursunun ilk dönem dersleri 23.10.1937 günü bitmiştir ve 24 Ekim günü kursu başarıyla bitiren eğitimci kurs boyunca edinmiş oldukları donanımlarla ve kurs yönetimi tarafından sağlanmış eşyalarla birlikte görev yerlerine gitmişlerdir. Eğitimci kurslara ulaşmadan önce köylülere valilik tarafından bir yazı gönderilmiş ve köylülerden eğitimcilere her konuda yardımcı olmaları istenmiştir. Aynı zamanda eğitimcilere de bir genelge gönderilerek onlardan işleri ertelemeden, fırsat ve vakit kaybetmeden çalışmalara hemen başlamaları istenmiştir.

Eğitimci gittikleri okullarda okul, öğrenci kaydı, derslere başlama, sağlık gibi pek çok alanda hızlıca çalışmaya başlamışlardır. Okullara 2 ay sonra Sabri Salman tarafından yapılan denetim sonucunda okulların iç düzeni, temizliği ve derslerle ilgili gelişmeler olumlu bulunmuş; köyün su, tuvalet, ağaçlandırma gibi işlerin de tam bitmemekle birlikte belli bir düzeye geldiği görülmüş fakat bina inşa edilmesi konusunda eksikliklerin çok olduğu gözlenmiştir. Bu eksikliklerle ilgili denetim raporları hazırlayarak eğitimcilere vermişlerdir. Raporda okul binasının inşaatı, tuvalet ve su kuyularının açılması, okul bahçelerinin düzenlenmesi, ağaçlandırılması, öğrencilerle birlikte okullara mısır kapçıklarından sıra, masa, sandalye hatta karyola bile yapılması gibi birçok konuya değinilmiştir.

Bu zor ve sınırlı şartlar altında bile eğitimci köylerde kayda değer bir başarı göstermişlerdir. Eğitimcilerin göstermiş oldukları başarının basına yansımaları Türkyolu gazetesinde Hasan Ali Türker'in haberinde şu şekilde karşımıza çıkmıştır: (Aydoğan, 2015).

“5 ay gibi kısa bir zamanda bu kadar girgin ve iyi yetişmiş çocukları görünce hayret etmemek ve Türk milletinin büyük işleyici kudretini takdir etmemek elden gelmiyor.”

Arifiye Eğitim Kursu'nun ikinci eğitim öğretim dönemi 1938 yılında başlamıştır. Bu dönemde kursa 50 öğrenci Kocaeli'den, 50 öğrenci ise diğer komşu illerden seçilmiştir.

İkinci dönem kursu da oldukça başarılı işlere imza atmıştır. Kursta her şey bir plan ve program çerçevesinde yürütülmüştür. Eğitim adayları fidan aşılama, budama, ilaçlama gibi işlerde köylülere örnek olmuşlardır. Kursta belli günlerde seyyar sinema makinesi ile yapılan film gösterimiyle eğitim adaylarının kültürel gelişimi desteklenmiştir.

Bu kurs döneminde eğitim adayları kurs için ‘merkez bina’ yapımını gerçekleştirmişlerdir. İlk dönem ve bu dönemde yapılan binalar belli ölçüde ihtiyaçları karşılamışlarsa da tüm gereksinimler için yeterli olmamışlardır. Çünkü eğitim adayları her dönem giderek artmıştır ve bu da yer sıkıntısının yaşanmasına neden olmuştur. Üstelik eğitim adaylarının bu dönemde hala daha mutfak ve yatakhaneleri yoktur.

Bu şartlar altında kurs ikinci dönem kurslarını da tamamlayarak eğitimcileri köylerine göndermiştir. Kurs için yeni bir dönem, üçüncü dönem başlamak üzeridir. 3 dönemin yönetim işini yine Sabri Salman üstlenmiştir. Bu dönem kursta 200 eğitim adayı eğitim öğretim faaliyetlerine katılmıştır.

Üçüncü dönem kursu başlamadan önce Salman yer sıkıntısını Tonguç'a bildirmiş ve okulun yanındaki arazinin alınmasını istemiştir. Yeni alınan arazilerle kursa ait alan 270 dönümü bulmuştur. Bu kurs döneminde kursun yürütülmesi sağlanırken, bir yandan da yatakhane, yemekhane ve mutfak binalarının inşasına başlanmıştır. Fakat bu binaların bitirilmesi S. Edip Balkır'ın yönetimini üstlendiği 4.dönem kursu ve Arifiye Köy Enstitüsü dönemine kalmıştır (Aydoğan, 2015).

Arifiye Köy Eğitim Kursunun 4. dönemi Süleyman Edip Balkır'ın görevlendirilip Arifiye'ye gelmesiyle başlamıştır. S. Edip Balkır 1 Nisan 1940 gününde Arifiye'ye ulaşmıştır. Balkır burada eğitim kursunun dördüncü dönemini yürütmesi görevinin yanında 3803 sayılı ‘Köy Enstitüleri Yasası’yla açılan Arifiye Köy Enstitüsü

yöneticiliği de yapmıştır. Çıkan bu yasayla Arifiye Eğitim Kursu'nun ismi değişerek Arifiye Eğitim Kursu ve Köy Enstitüsü olmuştur. Eğitim kursları ise Arifiye Köy Enstitüsü bünyesinde 1948 yılına kadar faaliyet göstermiştir (Aydoğan, 2015).

Arifiye Köy Enstitüsü

Arifiye Köy Enstitüsü eğitim öğretim hayatına 'Köy Enstitüleri Yasası' çıkmasıyla başlamıştır. Bu yasa çıkmadan önce Köy Enstitülerine doğru giden yolda hazırlık aşamalarında İsmail Hakkı Tonguç tarafından S. Edip Balkır'a Arifiye 'de görevlendirileceğinin haberi verilmiştir. O dönemler Kastamonu Eğitim Kursu'nda görev yapan Balkır bu haberi aldıktan sonra Arifiye hakkında araştırmalara başlamıştır. Bölge hakkında duydukları Balkır'ı memnun etmemiştir. O dönem anılarına dair yazmış olduğu kitapta bölge hakkında edindiği bilgileri şöyle dile getirmiştir:

“Coğrafyası, tarımı, sosyal durumu üstüne yoğun bir araştırma, bir inceleme çabası... Ama sonunda elim böğrümde kaldı. Burasını bilenlerden edindiklerim, doğrusu bence korkunçtu “Adapazarı sapağında kör bir istasyon. Şurasında burasında zorla ayakta durabilen birkaç ev. Sivrisinek yatağında bu bataklıkta hayvan bile zor yaşar. Eğer oturulabilecek bir yer olsaydı zengin, kalabalık bir köy olurdu şimdi. Burası, dize kadar çamurlu suyu ile sellere yataklık eden bir cehennem.” Daha bunlara benzer bu yoldaki öğrendiklerim her yanıma uyuşturmuş, umutsuzluğun kara sıtmasına yakalanıvermişim.” (Balkır, 1974).

Edindiği bu bilgilerden sonra Balkır, Tonguç'a Enstitü yerinin durumu hakkında bir mektup yazmış ve Enstitünün yerinin değişmesinin uygun olacağını dile getirmiştir. Tonguç'un cevabı şöyle olmuştur:

“Yurdumuzun neresinde bataklık yok, neresinde sıtma eksik. Bir sürü insan hala gün ışığına çıkmamış, toprak altında... Dünya nimetlerinden yoksun bir ulusun uyanmasına böyle mi ön ayak olacağız? İsterdim ki Arifiye 'de yerleşmiş birkaç ailenin geçim tabanlarına inelin, sayılı bir iki evin nasıl ayakta kaldığının sırlarını eşeleyesin. Asıl yapılacak iş, buydu. Çünkü bizim tutacağımız örnek, konunun bu özünde. Senin ürküp kaçındığın çamurun, sıtmanın içinde batıp gömülmeden, bunlarla savaşa girip

yaşantıların insancıl bir doğrultuda gelişmesine nasıl önderlik edeceğini söyler misin bana?” (Balkır, 1974).

Aldığı net cevaptan sonra Balkır 1 Nisan 1940 tarihinde Arifiye’ye gelmiştir. Arifiye’de ilk gününde Balkır’ı su baskını karşılamıştır. Çözüm için gittiği yetkililer Balkır’ı geçiştirmiştir. Çözümü yine Enstitü kendisi bulmuştur. Balkır’ın ilk gidişte karşılaştığı diğer bir sorun ise, tahtakuruları olmuştur. Gelecek öğrenciler için yatacak yer ayarlama çabasına girdiğinde tahtakurularıyla karşılaşmıştır. Ranzaları tahtakurularından temizlemek zor olsa da Balkır bunu da başarmıştır. Artık sıra yatak yüzlerinin içini doldurmaya gelmiştir, fakat onların içini dolduracak pamuk bulamamışlardır. Çareyi yatak yüzlerini otlarla doldurmaya bulmuşlar ve böylece öğrencilerin yatakları hazır hale gelmiştir. Fakat Balkır hala daha Köy Enstitüsü öğrencilerini çağırمامıştır. Bu konuda Tonguç, Balkır’a bir mektup yazmış ve öğrenciyi derhal çağırması gerektiğini, bu okulları klasik okullara benzetmemek için elinden ne gelirse yapması gerektiğini belirtmiştir.

Balkır gelen mektubun ardından süreci hızlandırmış ve öğrencileri çağırmıştır. İlk dönem Kocaeli’den 14 kız 36 erkek, Bursa’dan 1 kız 44 erkek, İstanbul’dan 6 erkek, Bilecik’ten 4 kız 15 erkek toplam 153 öğrenci gelmiştir (Balkır, 1974). Çağrılan 200 öğrenciden 153 kişinin gelmesi, kız öğrencilerin sayısının az olması morallerini bozmuştur. Bu durum önlem alınmasının, bir sonraki eğitim döneminde verilen firenin hesaba katılarak daha fazla öğrencinin çağırılmasının gerektiği, kız öğrencilerin ailelerine durumun doğru ve inandırıcı bir şekilde açıklanmasının gerektiğini gözler önüne sermiştir.

Eğitim kadrosundaki eksiklikler kısa sürede tamamlanmış ve 30 Ağustos 1940’ta kayıtlar kapatılmıştır. Alınan öğrencilerle ellışer kişilik 4 sınıf oluşturulmuştur. Ders, tarım, işlik programlarıyla genel hizmetlerin yürütülmesi için bu sınıflar da dörder gruba bölünmüştür. Plan doğrultusunda öğleden önce iki sınıf kültür dersi yaparken, iki sınıf tarım dersi yapmıştır. Ayrıca sınıftaki gruplar da sırasıyla yatakhane, yemekhane, derslik, çamaşırılık ve günlük hizmetlerde görev almıştır. Ayrıca demircilik, dülgerlik, duvarcılık gibi zanaatlar da öğretilmiştir. Zanaat seçimi öğrencinin kendi isteğine bırakılmış fakat genel yeteneklerini anlayabilmek için de öğrenciler her zanaat kolunda belli bir süre bulunmuşlardır. Sonra öğrencilerin isteği ve öğretmenlerin görüşlerine göre öğrenciler zanaat koluna yönlendirilmiştir. Bu uygulama sayesinde de öğrenciler

her zanaat kolunda temel şeyleri öğrenmişlerdir. Kız öğrencilere ise bir ev kadını için gerekli işleri (temizlik, çamaşır yıkama, ütü, yama, hamur işleri, reçeller vb.) sırasıyla öğretilmiştir.

Enstitüde her cumartesi akşam yemeğinin peşine toplantılar yapılmıştır. Bu toplantılarda her sınıfın bir hafta boyunca yaptığı etkinlikler eksi ve artı yönleriyle görüşülmüş, eleştiriler çekinmeden yapılmıştır. Enstitüde yaşanan bazı olaylar tiyatro biçiminde sunularak toplantılara eğlence katılmıştır. Geziye gidip dönen sınıflar izlenimlerini paylaşmıştır. Sınıfta okunan kitaplar ve enstitüyle ilgili önemli haberler ve duyurular da bu toplantılarda aktarılmıştır. Bu toplantıların öğrencilere sağladığı bir kazanım da topluluk içinde rahat bir şekilde konuşmalarını sağlamak olmuştur.

Arifiye’de geçen bir yılın ardından 1941 yılında okullarda yapılan çalışmaları duyurmaları amacıyla her müdürün bir konuşma hazırlayıp radyoda sunmaları istenmiştir. Bu bağlamda S. Edip Balkır bir konuşma hazırlamıştır. O dönem Arifiye Köy Enstitüsünde yapılan ve yapılması planlanan çalışmalar ile ilgili önemli bilgiler aktaran konuşma metninin bazı kesitleri şu şekildedir:

“.....

Bizim Arifiye muhiti daha ziyade ipekböcekçiliğine, meyveciliğe, sebzeciliğe elverişli... Yaylalarımızda köylünün ‘peygamber üzümü’ diye ad taktığı ağaçların yaprakları, köylerde çay diye kullanılıyor. Bu piyasada çay harmanı yapmak için de tutuluyor. Pek tabii, bunlarla uğraşacağız. Zaten uğraşıyoruz da. Şimdi 100 çocuk Soğuksu yaylasında harıl harıl çay topluyor. Bu ilk tecrübeden sonra gelecek seneye, işi adam akıllı büyüteceğiz. Yanımızda bir de göl var, Sapanca Gölü. Burası muhakkak ki çeşitli balıklarıyla tükenmez bir hazine... Belki de kısa bir istikbal, bize geçimimiz için zengin kasalarımızdan birini de burada bulduracak.

Diyeceğim şu: yarın çocuklar, öğretmen oldukları köylerde neler yetişiyorsa, neler yetiştirilebilecekse o işler üzerine pişiriliyorlar. Başka türlü de olmaz zaten... Onlar kendileri için ekmek anahtarı, çalışacakları köylerdeki köylüleri için de bunun kılavuzu olacaklar. Millete, tabiatı emmenin bütün sırlarını öğretecekler.

.....” (Balkır, 1974).

Sonraki günlerde de Enstitüde sıkıntılar devam etmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın sürdüğü günlerde kıtlık Enstitüyü de etkilemiştir. Özellikle ekmek konusunda oldukça sıkıntılar yaşanmıştır. Balkır buna çözümü, 1937 yılında Eğitim Kursuna verilen istasyonun arkasındaki evlerden birinin altında bulunan fırını etkin hale getirerek bulmuştur. Fırın ihtiyaç duyulmadığı için uzun bir süre kullanılmamıştır. Fakat yaşanan kıtlık nedeniyle ve maliyeti azaltmak amacıyla Balkır fırını tadilata aldırması, fırında ekmekler üretilmeye başlanmıştır. Böylece Arifiye' de ekmek sıkıntısı çözülmüştür. O dönem Enstitünün yaşadığı diğer bir sorun ise su sorunu olmuştur. Tulumbayla sağlanan su yetersiz kalmış, içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılamamıştır. İlk olarak bir kuyu açılmıştır. Ardından ise bölgedeki çalışmalar sonucu, yakın bir çevreden kanallarla Enstitüye su taşınmıştır. Bu çalışmalar içme suyu ihtiyacını tam olarak karşılamasa da, kullanılacak su ihtiyacını büyük ölçüde karşılamıştır. Enstitünün elektrik sorunu da o dönem yaşanan sorunların başında gelmiştir. Balkır bir elektrik ustası tutarak ve öğrencilerden bir ekip oluşturarak elektrik hattı döşetmiştir. 29 Nisan 1943 tarihinde istasyondan verilen akım ile Enstitü elektriğine kavuşmuştur. Enstitüyle ilgili bir sorun daha böylece çözülmüştür.

Enstitüde üretim faaliyetleri de oldukça gelişmiştir. Enstitü bünyesinde bulunan biçki dikiş işliğı enstitünün kıyafet, nevresim, çarşaf gibi eksiklerini gidermiş ve yama, onarım işlerini üstlenmiştir. Balkır, 11 Ekim 1942 tarihli raporunda biçki dikiş atölyesinin üretimlerine dair bilgileri şöyle sunmuştur (Balkır, 1975).

“ Dikiş atölyesinde 800 nevresim, 800 çarşaf, 800 yastık yüzü, 400 yastık mitili, 210 don, 154 iç gömleği, 1020 frenk gömleği, 100 önlük, 70 kısa pantolon, 66 kız entarisi, 381 kazak, 16 mandolin kılıfı, 30 dolap perdesi, 4 perde işi yapılmıştır.”

Arifiye Köy Enstitüsü müzik alanındaki çalışmalarıyla başarıya imza atmıştır. Öğrencilerle alet çalışmaları, vokal çalışmaları yapılmış, öğrencilere müzik kültürü kazandırılmıştır. O dönem Enstitüde oluşturulan koro ilk olarak iki sesli okul şarkılarıyla çalışmalara başlamış, giderek dört sesli parçalara ulaşmıştır. O dönem tek sesli olarak bile söylenemeyen İstiklal Marşı, Enstitüde dört sesle söylenebilir hale gelmiştir. Öğrenciler İstiklal Marşı'nı kusursuz çalıp söyleyemeden Enstitüden mezun olamamıştır. Öğrencilere halk türküleri bakımından ise Aşık Veysel yardımcı olmuştur.

Arifiye Köy Enstitüsünde öğrenciler çeşitli dallarda spor eğitimleri almıştır. Güreş, Sapanca Gölü'nde yapılan yüzücülük, kürek çekme, voleybol, basketbol gibi sporlar bu sporlar arasında yer almıştır. Öğrenciler geleneksel olarak öğrenip belli bir alt yapıya sahip oldukları güreş sporunda oldukça başarı göstermiştir. Enstitüde yüzme öğrenenlerin oranı %75'i bulmuştur. Her sabah Enstitüde 15 dakika beden hareketleri yapılmıştır. Zaman içerisinde, enstitüye gelen beden eğitimi öğretmeniyle atletizm ve spor etkinlikleri düzene oturmıştır (Balkır, 1975).

Enstitü bünyesine ihtiyaçları karşılamak için sebze, meyve ve çiçek bahçesi oluşturulmuştur. Sebze bahçesinden elde edilen ürünlerle ilgili 20 Mayıs 1943 tarihinde Balkır'ın yazdığı raporda o dönem Enstitüde; 80 kilo ıspanak, 2951 kilo pırasa, 2350 kilo lahana, 40 kilo karnabahar, 688 kilo kök kereviz, 20 kilo havuç, 44 demet taze soğan, 436 demet sarımsak, 319 demet dereotu, 460 demet maydanoz, 84 marul, 32 demet kıvırcık salata, 5827 kilo sakız kabağı, 1311 kilo taze fasulye, 1431 kilo patlıcan, 1401 kilo dolmalık ve sivri biber, 1341 kilo domates, 1900 adet salatalık, 5855 kilo patates, 410 kilo semizotu, 105 kilo sebze pancarı, 622 kilo kuru soğan, 25 kilo sarımsak, 49 kilo bakla, 39 kilo taze bezelye, 165 kilo bayır turpu yetiştirildiği görülmektedir. (Balkır, 1975).

Arifiye Köy Enstitüsü bünyesinde öğrenciler arıcılık ve balıkçılık faaliyetlerinde de bulunmuştur. Öğrenciler her iki faaliyette de ileride gidecekleri köylerde halka yardımcı olmaları için ileri düzeyde yetiştirilmiştir. Enstitünün yakınında bulunan Sapanca Gölü bu noktada Enstitü için büyük bir fırsat olmuştur. Balkır 11.10.1941 tarihli raporunda Sapanca Gölü'nden iki ay içerisinde 3000 kilo balık tutulduğunu, bunun bir kısmının öğrencilere verildiğini bir kısmının ise Adapazarı ve Sapanca'da satıldığını belirtmiştir. 1942 yılının Mayıs ayında Sapanca Gölü'nün kenarında Enstitüye ait bir balıkhanenin açılmasıyla balıkçılık işleri daha da gelişmiştir. Balıkhanede öğrencilerin kalacağı, avladıkları balıkları koyacağı yerler dışında 20 bin tonluk tuzlanmış balıkların dinlendirilebileceği havuzlar da yapılmıştır. Enstitüdeki balıkçılık faaliyetleri sadece Sapanca Gölü'yle sınırlı kalmamıştır. Gölde balıkçılık faaliyetlerini öğrenen öğrenciler, İzmit Körfezi'nde de balıkçılık faaliyetlerine girişmiştir. Böylece okulun bütçesine ciddi oranda katkı sağlamışlardır. Balıkçılık faaliyetlerinin Enstitü adına başka getirileri de olmuştur. Öncelikle balığa ulaşma imkânı olmayan ve balık yeme alışkanlığı olmayan öğrencilere bu alışkanlık

kazandırılmış, öğrenciler yüksek besleyici özelliği olan bu besinden faydalanmıştır. Öğrenciler, balık tutmanın yanında balık tuzlama tekniklerini de öğrenmiştir. (Balkır, 1975).

Enstitüde yaparak yaşayarak öğrenme ve bunları değerlendirip uygulama, öğrenim için en doğru yol olarak kabul edilmiştir. Tarih, coğrafya, matematik, tabiat bilgisi, fizik dersleri, işliklerde, tarım alanlarında, doğanın türlü yerlerinde, tarihsel kalıntılarda, çiftlikte, resimler krokiler, haritalar üzerinde ya da kaynak kitaplarda araştırılacak, inceleyerek varılan sonuçlara göre düzenlenmiş raporlara dayanılarak girilen tartışmalar ve arkadan da bunların ortak ölçülerle değerlendirilmesi, genellikle kültür derslerinin öğretiminde tutulan temel yol olmuştur (Balkır, 1975).

Mezun olup köyüne giden öğretmenler Enstitü tarafından yalnız bırakılmamıştır. Yapılan denetimler öğretmenleri iş içinde yetiştirme temeline dayanmıştır. Enstitü tarafından yapılan denetimlerin asıl nedeni bu olmuştur. Ayrıca giden öğretmenlerden 3 ayda bir rapor alınmış, bu raporlar enstitü bünyesinde kurulan büro tarafından değerlendirilmiş ve dile getirilen sorunlar mektupla yoluna koyulabilecek türdence hemen bir mektupla cevaplandırılmıştır.

Öğretmenler gittikleri köylerde tarım faaliyetlerini yürütürken, kendilerini ve ailelerini geçindirmeleri için devlet tarafından verilen topraklarda veya yine devlet tarafından verilen uygulama bahçelerinde köylüye örnek olacak şekilde uygulamalar yapmıştır. Öğretmenlere ayrıca gidecekleri köylerin özelliklerine göre ve orada kuracakları tarım işletmelerinin çeşidine göre temel araç gereçler devlet tarafından demirbaş olarak ücretsiz dağıtılmıştır. Ayrıca köy enstitülü öğretmenlerin köylerde yürütecekleri işler, bunların yönetim ve denetim, donatım işleri için 4274 sayılı “Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilat Kanunu” çıkartılmıştır

Arifiye Köy Enstitüsü Balkır döneminde 4 kez teftiş geçirmiştir. Geçirdiği teftişlerden hep olumlu sonuçlar alan Enstitüye 1945 yılında yapılan bir teftişin raporu şöyledir (Balkır, 1975):

“Enstitüye yapılan teftiş neticesinde, okul binalarının bakımı temizliği iyi bulunmuştur. Yatakhane ve dershanelerin, işlik ve atölyelerin, kütüphane ve kooperatifin, kantinin idare odalarının temizliği, tertip ve intizamı memnunluk verici bir durumdadır.

Kayıt, hesap ve yazı işleri iyi bir şekilde tedvir olunmaktadır. Mütedavil sermaye işlerine önem verildiği anlaşılmıştır. Ziraat, spor, müzik ve atölye çalışmaları, yapı işleri faaliyeti takdire değer bir halde bulunmuştur. Enstitü'nün temizlik ve sağlık işleriyle öğretim ve eğitim işlerine büyük bir itina gösterildiği müşahede olunmuştur.

Enstitü'nün idare elemanlarıyla öğretmenlerine ve öğrencilerine gelecek çalışma yıllarında üstün başarılar elde etmelerini temenni ederim.

Müfettiş

Mehmet Doğanay”

1946 yılında yapılan bir başka teftişin raporu ise şöyledir (Balkır, 1975):

“Arifiye Köy Enstitüsünde 10.09.1946'dan 19.10. 1946 tarihine kadar aralıklı olarak yaptığım denetleme sonucunda:

- 1- Enstitü binaları ile bağlantılarında temizlik, düzen ve tertibe önem verilerek bu yerlerin temiz tutulduğu,*
- 2- Kayıt, hesap ve ayniyat işlerinin genel olarak mevzuata uygun yürütüldüğü,*
- 3- Eğitim, öğretim, atölye ve tarım işlerinde ve yapı faaliyetlerinde düzenli bir suretle ve beraberlik içinde çalışıldığı,*
- 4- Enstitü'nün kesimi içindeki mezunlarına ait işlerle de düzenli surette ilgilenildiği,*
- 5- Eğitsel teşekküllerin ve kooperatifin amacına uygun ve muntazam işleyip çalıştıkları*
- 6- Enstitünün sevgiden, saygıdan ve göreve bağlılık duygusundan doğan bir disiplin ve ahenk içinde görevine devam etmekte olduğu memnurlukla görülmüştür.*

Enstitüye çok şerefli, önemli ve değerli olan bu yurt ve ulus ödevinde görev süresince başarılar diler, bütün arkadaşlarıma saygılar sunarım.

Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinden

Sami Akyol”

Arifiye Köy Enstitüsünün kapanış süreci 27 Ağustos 1946 yılında Hasan Âli Yücel'in bakanlıktan ayrılmasıyla başlamıştır. Bakanlığa Sirer'in gelmesinin ardından bir süre daha göreve devam eden İsmail Hakkı Tonguç da Eylül 1946'da görevden ayrılmıştır. O dönem Bakan Sirer'in, Sami Akyol'un Arifiye ile ilgili hazırlamış olduğu teftiş raporunu beğenmediğinden dolayı kurumun tekrar teftiş edilmesi için yeni bir müfettiş göndereceğine dair söylentiler yayılmıştır (Balkır, 1975). Kısa bir süre sonra Müfettiş Ziya Karamuk kuruma gelmiş fakat kısa süreli gözlemler sonrasında teftiş sürecini başlatmadan kurumdan ayrılmıştır. Çok geçmeden Enstitü Müdürü Süleyman Edip Balkır da görevden alınarak İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim İşleri Müdürlüğüne tayin edilmiştir. Buradaki görevi sırasında Balkır'a Arifiye Köy Enstitüsünde Müdürlüğü süreciyle ilgili Müfettiş Ziya Karamuk tarafından bir soru kâğıdı gönderilmiştir. Sorular Enstitü Döner Sermayesi'nin işlem eksikliklerini temel almıştır. Balkır bu sorulara döneme ait resmi tutanaklarla cevap vermiştir. Bu cevap sonrasında ise konu açılmamak üzere kapanmıştır. Ziya Karamuk'un Enstitüyle ilgili hazırlamış olduğu rapor ise Sami Akyol'un hazırladığı raporun aksine tamamen olumsuz bir rapor olmuştur. Bakanlıkta artık Arifiye'yle ilgili bir olumlu bir olumsuz rapor bulunmaktadır. Bu durumun netliğe kavuşması için Arifiye 'ye birkaç kişiden oluşan bir teftiş ekibi tekrar gönderilmiştir. Bu teftiş Arifiye Köy Enstitüsü'yle ilgili olumlu izlenimler içermiştir fakat Enstitü'nün sonunun gelmesini engellememiştir. Arifiye Köy Enstitüsü kapanarak, öğretim faaliyetlerine Arifiye İlköğretmen Okulu olarak devam etmiştir.

Arifiye İlköğretmen Okulu

Arifiye Köy Enstitüsü 6234 sayılı 27.01.1954 tarihli kanun gereğince 1954 yılından itibaren Arifiye İlköğretmen Okulu olarak eğitim öğretime devam etmiştir. Kurum, ilkokullara öğretmen yetiştiren, bölgelerindeki ilkokulları geliştiren ve ilkokul öğretmenlerinin işbaşında yetişmelerine yardımcı olan, mezunlarının çalışmalarını izleyip değerlendiren bir kurum olarak faaliyet göstermiştir. İlk zamanlar 6 yıl olan öğrenim süresi 1970-1971 öğretim yılından itibaren 7 yıla çıkartılmıştır. Okulun programında genel bilgilerin yanında, Pedagoji, Psikoloji, Eğitim Tarihi, Öğretim

Yöntem ve Uygulamalar, Okul Sağlık Bilgisi, İş Dersi gibi dersler yer almıştır. Genel bilgi derslerini Türk Dili ve Edebiyatı(Okuma, Dil Bilgisi, Kompozisyon, Türk Dili ve Edebiyatı Tarihi, Çocuk Edebiyatı), Tabiat ve Fen Bilgileri(Fizik, Kimya, Biyoloji ve Sağlık Bilgisi), Sosyal Bilgiler(Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi), Matematik (Cebir, Geometri), Milli Güvenlik, Din Bilgisi, Beden Eğitimi, Müzik, Resim, Yazı, Tarım ve Yabancı Dil gibi dersler oluşturmuştur. Uygulama ve atölye derslerine de yer verilmiştir.

Okulda yaz aylarında da çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar bahçe, tarla, hasat, okula gerekli binaların yapılması, onarım, sıva, badana, yol, tesisler, örnek tesisler kurma, çevre köylerinin kalkınma çalışmaları ve köy okullarının yapımına katılma gibi çalışmalar olmuştur.

1973 yılında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanunun çıkmasıyla öğretmenlere yükseköğrenim göre zorunluluğu gelmiştir ve doğrudan öğretmen yetiştiren Arifiye İlköğretmen Okulu ortaöğretim eğitimi veren Arifiye Öğretmen Lisesine dönüşmüştür.

Arifiye Öğretmen Lisesi

1975 sonrasında Kurum öncelikle öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları ile diğer yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak amacıyla Arifiye Öğretmen Lisesi olarak eğitim öğretim faaliyetlerini yürütmüştür. 1977-1979 yılları dâhil olmak üzere kısa bir süre Arifiye Eğitim Enstitüsü ve Öğretmen Lisesi olarak faaliyet gösteren kurum 1979 sonrası yeniden Arifiye Öğretmen Lisesi olarak görevine devam etmiştir.

Okulda bu dönemde öğretilen dersler ortak dersler dışında öğretmenliğe yatkınlaştırıcı derslerden, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerine yönlendirici takviyeli derslerden, öğrencilerin, ilgi, beceri ve ihtiyaçları ile çevrenin ihtiyaçlarına cevap veren seçmeli derslerden oluşan bir program uygulanmıştır.

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi

Arifiye Öğretmen Lisesi 1989-1990 eğitim öğretim yılından itibaren Anadolu Öğretmen Lisesine dönüştürülmüştür. Kurumun amacı öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları ile diğer yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak olmuştur. Anadolu Öğretmen Liselerinin genel programları dolayısıyla kurumda öğrencilere öğretmenlikle ilgili değer ve olumlu tutum kazandırılmaya çalışılmıştır. Okulun dersleri ortak dersler, öğretmenlik mesleğine ilgi ve sevgi uyandıran dersler öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerine yönlendirici derslerden ve öğrencilerin ilgi, istidat ve yeteneklerine cevap veren seçmeli derslerden oluşmuştur. Bu dönemde kurumda verilen eğitimde yabancı dil eğitimine özellikle önem verilmiştir. Okulda öğrencilere bir yıllık hazırlık sınıfı eğitimin ardından 3 yıl süreli eğitim verilmiştir. 12.08.2006 tarihinden sonra hazırlık sınıfları kaldırılmıştır ve okul 4 yıl eğitim veren bir kurum haline dönüştürülmüştür.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yurt genelinde Anadolu Öğretmen Liselerini kapatması sonucunda Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2014-2015 öğretim yılından itibaren Arifiye Fen Lisesine dönüşmüştür. Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü' nün 12.12.2016 tarih ve 314 no'lu karar sayısı ile de Necmettin Erbakan Fen Lisesi ismi ile eğitim ve öğretime devam etmektedir. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi eğitim-öğretim süresi 4 yıl olan yatılı veya gündüzlü ve karma eğitim veren bir okuldur. Kurum matematik ve fen bilimleri alanında yükseköğrenime hazırlamak amacıyla eğitim vermektedir. Matematik ve Fen bilimleri alanlarında nitelikli bilim adamları yetiştirilmesine kaynaklık etmek, yeni teknolojiler kullanabilen üretebilen ve projeler hazırlayabilen bireyler yetiştirmek, bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmeleri izlemelerine olanak sağlayacak şekilde yabancı dilde eğitilmelerini sağlamak kurumun temel amacıdır. Okul Fen Bilimleri alanına ağırlık veren bir eğitim programı uygulamaktadır. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü'nün 23.05.2018 tarihli ve 10060325 sayılı yazısı ile Özel Program ve Proje

Uygulayan Eğitim Kurumu olarak nitelendirilmiştir ve eğitim faaliyetlerini bu şekilde sürdürmektedir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmalarda araştırılan konu hakkında okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmak amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Toplanan verilerin bu nedenle detaylı bir şekilde bilgi sunması gerekmektedir. Bu yüzden çalışmada doküman incelemesi yöntemi yanında çalışmaya zenginlik katması ve geçerliğine katkıda bulunması amacıyla sözlü tarih yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada doküman incelemesi kapsamında, Cumhuriyet dönemi öğretmen yetiştirme politikaları ve Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal dönüşümüyle ilgili dokümanlardan yararlanılmıştır. Dokümanlar inceleme süreciyle paralel olarak, sözlü tarih yöntemi gereğince Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden geçmişten günümüze mezun olan kişilerle görüşmeler yapılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden geçmişten günümüze mezun olmuş kişiler oluşturmaktadır. Çalışma kapsamınca 25 kişiyle görüşülmüştür. Kişilerin okul türlerine göre eşit şekilde dağılım göstermesine dikkat edilmiştir. Okulun Eğitimci Kursu döneminden hiç kimseye ulaşılamamıştır. Köy Enstitüsü döneminden ise 1 kişiyle görüşme yapılabilmektedir. Diğer dönemlerden ise 6şar kişiyle görüşülmüştür. Tez çalışması görüşülen mezunların isimleri aşağıdaki gibidir:

Abdullah AKSOY- Arifiye Köy Enstitüsü

Nazmi ERMAN – Arifiye İlköğretmen Okulu

Karabey AYDOĞAN- Arifiye İlköğretmen Okulu

Ahmet ACAR- Arifiye İlköğretmen Okulu
Nazmi ALTINIŞIK- Arifiye İlköğretmen Okulu
Vahdettin SEVİNÇ- Arifiye İlköğretmen Okulu
Kenan CERTEL-Arifiye İlköğretmen Okulu
Gülhanım AYGÜN- Arifiye Öğretmen Lisesi
Bekir AKGÜL- Arifiye Öğretmen Lisesi
Sinan BAŞTAN- Arifiye Öğretmen Lisesi
Coşkun OTLUOĞLU- Arifiye Öğretmen Lisesi
Bünyamin YAMAN- Arifiye Öğretmen Lisesi
Attila ARSLAN- Arifiye Öğretmen Lisesi
Esra ÇETİNKAYA HOLAT- Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi
Halime ARIKAN- Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi
Murat IŞIK- Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi
Demet ORHON-Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi
Cihan ÖZKILIÇ- Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi
Mücahit ÖZKILIÇ- Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi
Ece Nur TURHAN- Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi
Göktuğ SOYLU- Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi
Muhammet TURAN- Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi
Ahmet Mert TURAN- Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi
Tunahan DÜNDAR- Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplamada doküman incelemesi yöntemi ve sözlü tarih yöntemi kullanılmıştır. Yazılı belgeler ve sözlü anlatılar harmanlanarak kullanılmıştır.

Çalışma kapsamında ilk olarak Cumhuriyet dönemi öğretmen yetiştirme politikaları ve Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal dönüşümüyle ilgili kitaplar, dergiler, internet siteleri, gazete, makale, anı yazıları, resmi yayınlardan ve gerekli izinler alındıktan sonra Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin arşiv belgelerinden yararlanılmıştır. Fiziksel şartlardan dolayı sınırlı sayıda arşiv belgesine ulaşılabilmektedir. Arşivden elde belgeler araştırmanın kapsamına göre kategorilere ayrılmıştır. Ulaşılan belgelerin zarar görmemesi için dikkatli davranılmıştır.

Araştırmada diğer bir veri toplama tekniği olarak görüşme kullanılmıştır. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden geçmiş dönemde mezun olmuş kişilerle görüşmeler yapılarak veriler çeşitlendirilmiştir.

Araştırma verilerinin toplanma sürecinde doküman incelemesiyle belirli bir taslak oluşturulurken aynı zamanda sözlü tarih yönteminin uygulanmasına geçilmiştir. Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme türü tercih edilmiştir. İlk olarak görüşme sırasında kullanılacak ‘yarı yapılandırılmış görüşme formu’ hazırlanmıştır. Görüşme sorularının kapsam ve içeriği yapılan doküman incelemesi temelinde belirlenmiştir. Soruların hazırlanmasında anlatımların açık ve anlaşılabilirliğine, özel hayatla ilgili konuların sorulmamasına ve sorularla yönlendirilme yapılmamasına dikkat edilmiştir. Ayrıca soruların sınırlayıcı olmamasına da dikkat edilmiştir.

Görüşülecek kişilere İstanbul ve Sakarya’da ulaşılmıştır. Sadece bu illerde ikamet eden kişilere ulaşılması araştırılan kurumun Sakarya’da bulunmasından ve ekonomik nedenlerden kaynaklanmıştır. Kişilere ulaşılmasında Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi yönetim kadrosundan yardım alınmış ve kişisel ilişkilerden

yararlanılmıştır. Her görüşme yapılan kişiden başka görüşülebilecek kişiler noktasında tavsiye alınarak görüşülen kişiler çeşitlendirilmiştir.

Görüşme yapılacak kişilerle önceden ön görüşme yapılmıştır. Ön görüşmede görüşmenin konusu hakkında kişilere bilgiler verilmiştir. Kişilere görüşmenin sessiz bir ortamda yapılması gerektiği, ortama üçünü bir kişinin katılamayacağı ve görüşmenin ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınacağı bilgisi verilmiştir. Görüşme başlamadan evvel görüşmenin amacı tekrar açıklanmıştır. Kişilerin heyecan ve kaygı düzeylerinin azalması için sözlü tarih çalışmasına ters düşmeyecek şekilde soruların içeriği hakkında bilgiler verilmiştir. Soruların sorulma sırası ve görüşme akışı kişiden kişiye değişiklik göstermiştir. Görüşülen kişinin açıklamalarına görüşme akışını bozmamak için sözlü değil, jest ve mimiklerle dönütler sağlanmıştır. Bu noktada kişinin yönlendirilmemesine yüksek düzeyde dikkat edilmiştir. İlk görüşme 27.08.2018 tarihinde, son görüşme ise 31.03.2019 tarihinde yapılmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumu

Görüşmelerden elde edilen ses kayıtları hemen yazıya geçirilerek çözümlenmiştir. Çözümleme işleminin ardından, toplanan veriler araştırmanın amaç ve alt amaçlarına dayalı olarak önceden belirlenen kategorilere göre bütünlüğün bozulmamasına dikkat edilerek kategorize edilmiştir. Görüşme sürecinde birbirinin içine girmiş olan anlatılar çözümlenerek kategorize edilmiştir. Kategorileştirme işleminin ardından yazıma geçilmiştir. Nesnelliğe dikkat edilerek seçilen veriler konu başlıklarına göre yerleştirilmiştir. Ardından genel bir değerlendirme ve yorumlamada bulunulmuştur.

4.BULGULAR VE YORUM

NECMETTİN ERBAKAN (ARİFİYE) FEN LİSESİNİN KURUMSAL EVRİMİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

4.1. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Kurumsal Amaçlarının Evrimine İlişkin Bulgular

Arifiye Eğitimci Kursu Dönemi Kurumsal Amaçlar

1930’larda halkın çoğunun köylerde yaşıyor olması, var olan rejimin ulusa yayılması için köylere yatırım yapmayı zorunlu kılıyordu. Köylünün ideal cumhuriyet rejimine göre yetiştirilmesi için köylünün iyi bir eğitimden geçmesi gerekiyordu. Köy çocuklarının okullaşma oranı düşüktü ve köylerde okul ve öğretmen eksikliği yaşıyordu. Bu yüzden 1930’lu yılların başında hem ilköğretimi yaygınlaştırma, hem tarımsal üretimi artırıcı teknikler öğretmek hem de köylünün yeni rejime uyumunu sağlamak amacıyla pratik bir çözüm arayışına girildi ve Eğitimci Kursları fikri ortaya çıktı. Bu kurslarda askerliğini tamamlamış okuma yazma bilen köyün içinden çıkmış kişiler sekiz aylık bir eğitim almaları sonucunda, üç yıllık köy okullarında görevlendirilecek böylece öğretmen açığının giderilebilecekti. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan, 1936 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşmada o dönem verilen eğitim anlayışlarının öncelikli hedefinin “verilen bilginin vatandaşın maddi hayatında kendisine faydalı kılmak” olduğunu belirtmişti (Sönmez, 2013). Tarım ekonomisi ülkeye hâkim olduğu için köylüyü uzmanlaşmış bir çiftçi durumuna getirmek ve milli bir kalkınma sağlamak eğitimci kurslarının açılmasındaki hedeflerden biriydi. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda bu kursların açılış amaçlarını şöyle sıralamak mümkündür:

- Askerlikte muvaffakiyeti sabit olmuş okuyup yazması olan küçük zabitlerden imtihanla seçtiği erbaşları altı ay kadar süren bir ameli kursla yetiştirerek köye göndermektir.

- Bu teşkilatla az bir zamanda köylülere okuma yazma öğretilmiş olacaktır.

- Köylüyü pratik yollardan yürüyerek yetiştirmek, ameli bilgi sahibi yapmaktır (Arslan, 2012:30).

Arifiye Eğitim Kursu da aynı amaçlar çerçevesinde 1937 yılında açılmıştır. Kurs, civar bölgelerin (Adapazarı, İzmit, Kandıra, Karasu, Hendek, Geyve) köylerinde okuma yazma oranını arttırmayı, tarım üretimini artırıcı teknikler öğretmeyi, köylünün yeni rejime uyumunu sağlayarak köyün ve köylünün gelişimine öncülük etmeyi amaçlamıştır.

Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Kurumsal Amaçlar

Köy Enstitülerinin temel amacı 3803 sayılı Köy Enstitüleri kanununda karşımıza çıkmaktadır. Bu kanuna göre Köy Enstitülerinin temel amacı köy öğretmeni ve köye yarayan meslek erbabı yetiştirmektir. Bu amacının dışında, köyde ve yakın çevrelerde bulunan tarihi eserleriyle memleket güzelliklerini teşkil eden tabii ve teknik kıymeti olan eser ve anıtların onarılma; neslinin tükenmemesi ve körelmemesi için hayvan ve bitki cinslerinin tespiti ve korunmasıyla ilgili işlerde muhtarlarla, köylülerle ve ilgili diğer teşkillere beraber çalışma, devletin ve köy halkının yararına olacak işlerle ilgili hususlarda köy halkıyla iş birliği yapma, köyün ekonomik hayatını geliştirmek için ziraat, sanat, teknik alanlarında köylülere örnek olabilecek işler yapma gibi uygulamalarla köy halkının milli kültürünü yükseltmek, köy halkını sosyal hayat bakımından asrın şartlarına göre yetiştirmek gibi amaçları da vardır (Altunya, 2014). Köy çocuklarına aile ortamında fırsat eşitliği getiremeyen, ekonomik canlılık getiremeyen devlet; onlara okul çağında el uzatmayı, mesleğe yönelik alışkanlıklar kazandırmayı, onları nitelikli insan gücü olarak yetiştirmeyi, toplumsal ve ekonomik farklılığı azaltarak köyleri canlandırmayı amaçlamıştır (Türkoğlu, 2017). Baykurt'a (2016) göre Köy Enstitülerinin ilk amacı köylüler arasındaki cahilliği ortadan

kaldırmaktır. Köy Enstitüleri ayrıca demircilik, marangozluk, yapıcılık gibi köye yarayışlı el sanatlarını kazandırmak, köylülerin var olan gücünü harekete geçirmek gibi amaçlara da sahiptir (Baykurt, 2016). Klasik anlamda yetişen öğretmenler köylüler için yeterli olmayacaktır, bu yüzden öğretmenlere başka meslek de öğretilmeli, tarım ve teknik becerilerle donatılmaları gerekmektedir. Köy Enstitüleri bu şekilde donanımlı öğretmenler yetiştirmeyi amaçlamıştır. Köy Enstitülerinde, köyden alınarak yetiştirilen köylü çocukları ve uygulanan eğitim düşünüldüğünde köy koşullarına uyum sağlayabilen öğretmen tipi yaratılmak istendiği ortaya çıkmaktadır (Şeren, 2008).

Arifiye Köy Enstitüsü de civar köylerden aldığı öğrencileri yetiştirerek köy kalkınmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur. Bölge köylerden öğrenci alarak, köy işlerinde faydalı köy öğretmeni veya sağlık memuru gibi bireyler yetiştirerek köylünün, bölgenin ve ülkenin gelişimine katkı sağlamayı amaçlamıştır. Enstitüye alınan öğrencilerin ziraat, teknik ve sanat alanlarında donanımlı bir hale gelmeleri sağlanarak, köylerdeki var olan potansiyelin canlandırması amaçlamıştır. Kurum seçtiği öğrencilerle, öğretmen kadrosuyla, kurulduğu bölgeyle tam olarak köy koşullarına uyum sağlayan tam donanımlı öğretmenler yetiştirmeye çalışmaktadır.

Arifiye Köy Enstitüsünden 1950 yılında mezun olan Abdullah AKSOY, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Köy Enstitüsünün amaçlarını ülkenin o dönemki haline de değinerek şu şekilde dile getirmiştir:

“Öncelikle yapanlara bize böyle bir fırsat sundukları için Allah razı olsun diyorum. O dönem Adapazarı’nda lise yoktu, okumak için İzmit’e gitmek gerekirdi. Bu kolay değildi bizim için çünkü ekonomik olarak müsait değildi ailelerimiz. O yüzden Arifiye Köy Enstitüsü o günün eğitim alanını işgal eden ve o günün ihtiyaçlarına cevap veren bir eğitim kurumu olmuştur. Okulun temel amacı öğretmen ve sağlık memuru olmak üzere iki meslek grubu yetiştirmektir, köylerin ihtiyacıydı bunlar. Hem öğretmene ihtiyacı var köylerin, hem sağlık memuruna ihtiyacı var. İğne yapacak adam bulunmuyordu. Şimdi kahvede bütün gün sigara içen adam da iğne yapıyor artık. Bu bakımdan o zaman bu konularda çok yetersizdi ülkemiz. O yüzden bu okullar o açığı kapatmak için öğretmen ve sağlık memuru yetiştirip köylere göndermeyi ve köyü ve köylüyü geliştirmeyi amaçlamıştı. Bize okulda verilen eğitimde bu amaç doğrultusunda köy çocukları nasıl olur, nasıl eğitilirler bunlar öğretilmişti hep. Çünkü adı üstünde Köy Enstitüsü, mezun olduğunda köye gideceksin.”

Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Kurumsal Amaçlar

İlköğretmen Okulları; ilkokullara öğretmen yetiştiren, bölgelerindeki ilkokulları geliştiren ve ilkokul öğretmenlerinin işbaşında yetişmelerine yardımcı olan, mezunlarının çalışmalarını izleyip değerlendiren, dışarıdan bitirme yoluyla öğretmen yetiştirmeyi geliştirmeye çalışan, çevresine kültürel, ekonomik ve sosyal kalkınmada önderlik eden eğitim kurumlarıdır (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965).

29 Eylül 1965 tarihinde çıkartılan 12113 sayılı İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği'ne göre İlköğretmen Okullarının amaçları şöyle belirlenmiştir:

1) Öğrencilere hizmet sürelerinin bir bölümünde köylerde görev alacakları düşünülerek, daha çok köye ve köy okuluna yararlı, bilgi beceri ve davranışları kazandırmak; tarım ve atölye öğretimine gereken önemi vermek; okulun eğitim, öğretim çalışmalarını çevre köylerinin sorunlarına bağlamak,

2) Öğrencileri yurdun her yerinde özellikle şartları güç köylerde seve seve görev almaya hazırlamak,

3) Yapma ve yaratmayı gerçek öğrenmenin önemli bir ölçüsü sayma, okula ve çevreye bu türlü yapıtlar ortaya koymanın ortamını hazırlamak,

4) Öğrencilerin yetişmelerini değerlendirirken, çalışkanlık, yapma, yaratma, nesnel düşünme, yurdumuzu sevmeye ve meseleleriyle yakından ilgilenme, özgeci ve demokratik davranış, başkalarıyla işbirliği yapabilme, ciddilik, samimilik ve iyimserlik gibi kişilik özelliklerine de diğer yönlerdeki gelişmeler kadar yer vermek,

5) Öğrencilere ilkokul öğretmenliğinin gerektirdiği özel meslek formasyonunu kazandırmak, bu amaçla eğitim ve öğretimle ilgili yayınlardan yararlanmak, ilkokul çocukları üzerinde incelemelerde bulunmak; eğitim, öğretim uygulamaları yapmak,

6) Öğrencileri kitap okumayı seven, bunu fikri ve mesleki gelişmenin vazgeçilmez aracı sayan; söz, yazı ve düşünce özgürlüğüne inanan kişiler haline getirmek.

Arifiye İlköğretmen Okulu, 12113 sayılı İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği kapsamınca belirlenen amaçlar çerçevesinde ilkokullara öğretmen yetiştirmek için açılmış bir kurumdur. Öğrencileri ülkenin her yanında öğretmenlik yapabilecek potansiyelde yetiştirmeyi amaçlamıştır. Öğrencilerin üretim faaliyetleri desteklenmiş aynı zamanda kişisel gelişimlerini tamamlamalarına yardımcı olacak uygulamalara yer verilmiştir. Öğrencilere ilkokul öğretmenliği meslek formasyonu kazandırmak ve eğitim döneminde ilkokul çocukları üzerinde uygulamalar yapmalarına fırsat yaratarak öğretmenlerin donanımlı bir şekilde mezun olmalarını sağlamak kurumun amaçları arasında olmuştur.

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde 1970-1971 yılında okula giren okulun Arifiye Öğretmen Lisesine dönüştüğü 1976-1977 döneminde okuldan mezun olan ve Arifiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yapmakta olan Nazmi ERMAN ile 28.08.2018 tarihinde Arifiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde yapılan görüşmede, ERMAN, Arifiye İlköğretmen Okulunun kurumsal amaçlarına ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

“Okulun amacı o dönem tabii ki öğretmen yetiştirmektir. Ama çok yönlü öğretmen yetiştirmek. Yani bir yetişmiş öğretmen, o zaman bir köye gittiğinde bir okula gittiğinde okulun A’sından Z’sine kadar okulun her türlü ihtiyaçlarını anlayabilecek ve onların altından kalkabilecek onları çözebilecek donanıma sahip birisi olarak yetiştiriliyordu.”

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde kurumda eğitim gören Karabey AYDOĞAN, 12.12.2018 tarihinde işyerinde kendisiyle yapılan görüşmede kurumun amaçlarına ilişkin şunları aktarmıştır:

“Biz okula girdiğimizde Köy Enstitüleri kapatılmıştı, daha doğrusu öğretmen okullarına dönüştürülmüştü. Öğrenciyi yetiştirme konusunda belki Köy Enstitülerinin biraz gerisinde kalmıştır diyebilirim ama yine de bir öğrenciyi kolay kolay harcamayan bir sistem var. Bir karşılaştırma yapmayayım ama öğrencinin yetiştirilmesi için, çok müthiş bir işbirliği var idare ve öğrenciler arasında. Bir olumlu anlamda yarış var. Yani size çelme takma yarışı yok da arkadaşlarınızın olumlu anlamda iş birliği içinde bir yarış var. Öğretmen okulları öyle bir sistemdi. Bizim okul dönemimiz için söyleyeyim 7 yıl boyunca her yıl 24 saat ben öğretmen olacağım -işte biraz gençlik

hayali olabilir ama- ülkemi kalkındıracağım bilinciyle yetiştik. Örnek bir insan, örnek bir eğitimci olarak köyü aydınlatacaksınız, bir okuma alışkanlığı kazandıracaksınız, tarım derslerinde öğrendiğiniz bilgilerle örnek olacaksınız. Köy Enstitüleri kadar değil hep söylüyorum ama yine de onun devamı niteliğinde bir okul olduğu için bizim öğretmen okulumuz -bunun gibi 20 tane daha vardır 21 tanedir onlar- diğer öğretmen okullarına göre biraz daha şanslıdır.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1968 yılı mezunu emekli öğretmen Ahmet ACAR, kendisiyle 02.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun o yıllardaki amaçlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Kurumun amacı Anadolu’ya ilkokul öğretmeni hazırlamaktı. İdealizm ön planda tutulurdu. Anadolu’ya bir ışık götürmek; yol, su, elektriksiz köylerine bir ışık götürmek amacıyla bizi o şekilde idealist bir şekilde yetiştirdiler. Bunu söylemem gerekiyor. Bir de biz köy enstitülerinin kapanışından kısa bir süre sonra okula girdiğimiz için köy enstitülerinin de bizim üzerimizde bir etkisi vardı ister istemez.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu Prof. Dr. Vahdettin SEVİNÇ, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumsal amaçlara ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bizim mezun olduğumuz dönemde Arifiye İlköğretmen Okulu olarak geçmekteydi okul. Bugünkü manada sadece sınıf öğretmeni yetişiyordu. Tabii ortaöğretim düzeyinde bir eğitim olmuş oluyordu. Kurumun amacı Türk Eğitim Sistemine temel eğitimi verecek olan sınıf öğretmenini yetiştirmektir. Milli eğitimin amaçlarına, ilgili kanun ve yönetmeliklerine bağlı, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı sınıf öğretmeni yetiştirmektir.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu emekli öğretmen Nazmi ALTINIŞIK, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun o dönemki amaçlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“O zaman tek bir şey vardı, bu memleketin mimarı olan öğretmenlerin, ülkeyi geleceğe taşıyacak öğretmenlerin yetişmesini en iyi şekilde sağlamaktı. Bizi yetiştiren öğretmenler öğrencilerin vasıflarını çok iyi bilirdiler. Mesela 5. sınıfa kadar gelmiş, ilkokul öğretmenliğinin daha da üst kademesine devam edecek arkadaşları yüksekokul

sınavlarına tabii tutarak, bugünkü profesörlüğe kadar ilerlemelerini sağladılar. Bugün de Türkiye'nin üniversitelerini idare etmiş arkadaşlardır bunlar. Biz bizi yetiştiren öğretmenlerle karşılaştığımızda, "Biz Arifiye'den gurur duyuyoruz, Arifiyeli öğrencilerimizle her yerde yüzümüz ak." demişlerdir. Öyle bir amaçla yetiştirildik."

Arifiye İlköğretmen Okulu 1965 mezunu emekli öğretmen Kenan CERTEL, 31.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede kurumsal amaçlara ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

"Türkiye'de eğitim öğretimin temeli öğretmenler olduğu için öğretmen okulları bu işi en iyi şekilde yapıyordu, aslında köy enstitüleri bence; bir öğretmen olarak öyle düşünüyorum. Köy enstitülerinin kapatılması biraz da bu ülkeye ihanettir öyle düşünüyorum ben. Biz ideallerle yetiştirildik. Ben okulda okurken daha, ben şimdi buradan mezun olacağım, bir köye gideceğim o köyde şöyle yenilik yapacağım çocukları şöyle yetiştireceğim diyorduk. Yani kafamız dolu dolu gidiyorduk. Bugünkü öğretmenlerde bunu ne yazık ki göremiyoruz. Bugün sorun herhalde öğretmen yetiştirmeden başlaması lazım. Biz çok becerikli ve nitelikli yetiştik. Köy enstitülerinden kalma bizim sebze bahçelerimiz, meyve bahçelerimiz, okuldaki iş atölyelerimiz hepsi duruyordu. O iş atölyelerine biz katıldık. Köy enstitüsü kadar olmasa da katıldık elimiz keser tutmayı, balta tutmayı bir takım şeyler yapmaya alıştı yani. Öğretmen okulları bence köy enstitülerinin üzerine kurulmuş mükemmel öğretmen yetiştiren kurumlardı. Olmazsa olmazları vardı. Bize dersten çok bir takım becerilerden sorular sorarlardı. Mesela bir enstrüman çalmak zorundasınız, çalamazsanız okulu bitiremiyorsunuz. Neden? Onu mezun olduktan sonra, sınıfa girdikten sonra anladık. O çocukların dikkatinin dağılacağını biz tabii okulda bilemiyoruz. Çocukların dikkatini topluyordu, çok da faydalı oluyordu. Ben bugün meslekte 54. yılıma girdim hala arabamda mandolinim vardır. Okullara giderim sınıflara girerim şarkı öğretirim. Mum dibine ışık vermez diyorlar ama biz hala ışık veriyoruz yani çevremize."

Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Kurumsal Amaçlar

Öğretmen Liseleri 18661 sayılı Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'ne göre Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak öncelikle, öğretmen

yetiştiren yükseköğretim kurumları ile diğer yükseköğretim kurumlarına ğrenci hazırlamak amacıyla açılmıştır. ğrencilerine ğretmenlik ruhunu aşılmak, öğretmenlik mesleğini sevdirmek ve onları öğretmenliğe yönlendirmek, öğretmenliğin gerektirdiği davranışları kazandırarak bu davranışları uygulama yollarını öğretmek bu kurumların diğer amaçlarıdır. Bu okullarda öğrencilerine ciddlik, samimilik, iyimserlik, alışkanlık, yapıcılık, sorumluluk gibi kişilik özellikleri ile vatanını sevme problemleriyle yakından ilgilenme, gerçekçi ve demokratik davranma, başkalarıyla işbirliği yapabilme birlik ve beraberliği sağlama gibi davranışlar kazandırmak hedeflenmiştir. Bu okullar aynı zamanda çevresine sosyal, kültürel ve maddi, manev kalkınmada önderlik etmektedirler. Bu bağlamda ğretmen Liselerinin görevleri şunlardır (ğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985):

1. Bütün ğrencilere ortaöğretim düzeyinde ortak bir genel kültür vermek, memleketin maddi ve manevi kalkınmasına katkıda bulunma şuurunu ve gücünü kazandırmak,
2. İyi alışkanlıklar, beceriler kazandırarak ruha ve bedence sağlam kişiler yetiştirmek,
3. Öğrencilere ğretmenlik mesleğini sevmeleri, benimsemeleri için gerekli davranışları kazandırmak,
4. Öğrencileri haftalık ders dağıtım çizelgesinde yer alan kollara yönlendirerek ğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında alan seçmesini kolaylaştıracak yeteneklerini geliştirmek.

Arifiye ğretmen Lisesi, ğretmen Liseleri Yönetmeliği kapsamınca ğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları veya diğer yükseköğretim kurumlarına ğrenci yetiştiren bir eğitim ğretim kurumu olarak açılmıştır. Arifiye ğretmen Lisesi; ğrencilerin kişisel gelişmelerini sağlamak yanında öğretmenlik mesleğini sevdirmek, öğretmenlik ruhunu aşılmak, öğretmenliğin gerektirdiği davranışları öğrencilere kazandırmak için faaliyet göstermiştir. Öğrencilere iyi alışkanlıklar ve beceriler kazandırmak, ayrıca öğrencilerin yükseköğretim kurumlarında alan seçmelerini kolaylaştırmak için yeteneklerini geliştirmek kurumun bir başka hedefi olmuştur.

Arifiye Öğretmen Lisesi döneminde okuldan mezun olan Gülhanım AYGÜN ile 29.08.2018 tarihinde yapılan görüşmede AYGÜN, Arifiye Öğretmen Lisesinin kurumsal amaçlarına ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

“Bana göre orası düz bir liseydi. Fakat ekstradan öğretmen olma özelliğine sahip derslerimiz vardı bizim. Vardı ama çok mu etkiliydi, bence değil. Meslek dersleri vardı ama yine de normal liseden farkı yoktu.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1989 yılında mezun olan ve Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yapmakta olan Coşkun OTLUOĞLU, 19.10.2018 tarihinde Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde kendisiyle yapılan görüşmede kurumun amaçlarıyla ilgili şunları aktarmıştır:

“Öğretmen yetiştirmektir. Okula köylerden maddi durumu iyi olmayan öğrenciler alınarak, eğitiliyor öğretmen olmaları sağlanıyordu. Öğrenciler orada yetiştiriliyor, enstitüde eğitimine devam ederek öğretmen oluyorlardı. O yüzden kurumun temel amacı öğretmen yetiştirmektir diyebilirim”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1987 yılında mezun olan ve Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Bekir AKGÜL, kendisiyle 05.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede kurumun amaçlarıyla ilgili şunları aktarmıştır:

“Kurum ilk girdiğimizde aslında direkt öğretmen yetiştiren bir kurumdu. Ama sonraki yıllarda özellikle 12 Eylül'den sonra devlet bunlarla ilgili değişiklik yaptı, herkese üniversiteyi zorunlu hale getirdi. Aslında orası bir meslek okulu, öğretmenlik mesleğiyle ilgili -normal derslerin yanında- eğitim psikolojisi, eğitim sosyolojisi, eğitime giriş gibi dersler vardı bizde. Yani öğretmenliğe orada aslında başlıyorduk.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1990 yılında mezun olan şu an sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan Sinan BAŞTAN, 14.12.2018 tarihinde kendisiyle iş yerinde yapılan görüşmede şu bilgileri aktarmıştır:

“Kurumsal olarak sadece herhalde yüksekokula öğrenci hazırlamaktı, direkt öğretmen yetiştiren bir kurum olmaktan çıkmıştı ama içinde öğretmenlik mesleğine hazırlayıcı dersler vardı. Eğitime giriş, eğitim sosyolojisi gibi diğer liselerden farklı dersleri vardı. Onun dışında diğer liselerden farklı olarak Köy Enstitüsü geçmişi kalan şeyler vardı. Yaz çalışması diye uygulamamız vardı bizim. Haziran bittikten sonra bir 20 gün daha okulda kalıp okul bahçesinde çalışırdık. Bitkilerle, elma ağaçlarıyla

ilgilenirdik. Sabah kaldırır askeriye gibi içtima alırlardı. Okul ve dersle ilgili, ya da akademik anlamda bir şey yoktu ama bahçe çalışmaları ya da okulun temizlik ve düzeni ile ilgili çalışmalar yapılırdı. Diğer liselerden farklı olan oydu.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1986 yılı mezunlarından olan ve müdür yardımcılığı görevinde bulunan Bünyamin YAMAN, okulun kurumsal amaçlarına ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Son yapılan değişiklikle öğretmen liselerinin içeriği üniversiteye öğrenci hazırlamak olarak değişmiştir. Güzel bir sistem de olmuştu aslında. Zaten kuruluş amacı belliydi, Köy Enstitülerinden Eğitim Enstitülerine dönüşmesi, sonra öğretmen okullarına dönüşmesi; oradan yetişen öğretmenlerin de nitelikleri zaten çok iyiydi. Her şeyden anlayan, her şeye müdahale edebilen öğretmen kitlesiydi. Açıkçası üzüldüm, kapatılmasına, değişmesine çok üzüldüm.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1976 mezunu Attila ARSLAN, kendisiyle yapılan görüşmede kurumsal amaçlara ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmen Lisesi döneminde 1976 mezunuyum. Okula İlköğretmen Okulu statüsünde girdik, sınav yoluyla parasız devlet yatılı okulu olarak, ancak lise bölümüne başladığımızda bizlere bir program değişikliği yapılacağı o zaman 4 yıl olan lise kısmının, 3 yıla düşürüldüğü; toplamda 7 yıldan 6 yıla düşürüleceği, normal lise çıkış haklarımızın olacağı eğer öğretmenlik istediğimiz takdirde daha yüksekokuldan bizi geçirecekleri, bir yıl fazla eğitim vererek toplamda 8 yıllık bir süreçle -yani iki yıllık eğitim enstitüleriyle- bizleri mesleğe hazırlayacaklarını açıklamışlardı. Kurumumuzun amacı öncelikle ilkokul düzeyinde görev yapacak öğretmenleri yetiştirmektir.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Kurumsal Amaçlar

Anadolu Öğretmen Liseleri Milli Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine bağlı kalarak öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak amacıyla açılmış kurumlardır. Ayrıca;

1. Öğretmenlik ruhunu aşlamak ve öğretmenlik mesleğini sevdirmek,

2.Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandırmak,

3. Orta öğretim düzeyinde ortak bir genel kültür vermek,

4. Ülke kalkınmasına sosyal, ekonomik ve kültürel katkıda bulunma bilincini ve gücünü kazandırmak,

5. Dünyadaki gelişme ve değişimleri izleyebilecek düzeyde yabancı dil öğrenmelerini sağlamak,

6. Öz güven, öz denetim ve sorumluluk duygularının geliştirilmesi, her bireyin farklı ve ayrı bir değer olduğu ve ekip çalışmasıyla ortak başarının elde edilmesinde önemli katkı sağlayacağı inancının verilmesine yönelik çağdaş bir eğitim ortamı hazırlamak gibi amaçları vardır (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1990, 1994, 1998; Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik, 2000).

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi de diğer Anadolu Öğretmen Liseleri gibi öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci yetiştirmek temel amacıyla açılmıştır. Öğrencilere öğretmenlik mesleğini sevdirmek ve öğretmen ruhu aşılama, öğretmenliğin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazandırmak, ortaöğretim kurumları düzeyinde genel bir kültür kazandırmak, dünyadaki gelişme ve değişimleri izleyebilecekleri düzeyde yabancı dil öğrenmelerini sağlamak ve öğrencilerin kişisel gelişmelerine olanak sağlayacak çağdaş bir eğitim ortamı hazırlamak da kurumun diğer amaçları arasındadır.

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2008 mezunu Esra ÇETİNKAYA HOLAT, 07.06.2018 tarihinde kendisiyle evinde yapılan görüşmede kurumsal amaçlara ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

“Kurumun başlıca amacı tabii ki öğretmen lisesi olduğu için donanımlı öğretmen yetiştirmek ve bizi bir üst kuruma yani üniversiteye hazırlamaktı. Tabii hepimizin aklında o dönem öğretmen olmak yoktu. Zaten tamamıyla bu amaçla da hazırlamıyordu bizi öğretmenlerimiz. Bizi biraz teşvik eden şey o dönem öğretmenliği tercih edenlere üniversite sınavında ek puan verilmesiydi. Tabii çoğu arkadaşımız başta öğretmenliği düşünmese de sonrasında ek puanı da düşünerek o şekilde tek tek

öğretmenlik yazanlar da olmuştu. O yüzden kurumun amacı öğretmenliğe hazırlamaktı ama tamamıyla o şekilde bir eğitim mi görüyorduk? Bence hayır.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2010 yılında mezun olan ve rehber öğretmen olarak görev yapmakta olan Halime ARIKAN, 19.10.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede okulun amaçlarını şu şekilde değerlendirmiştir:

“Okulun amacı iyi bir öğretmen yetiştirmektir öncelikle. Her ne kadar farklı bölümlere öğrenci gönderse de- tıp fakültesi gibi hukuk fakültesi gibi- ama genel manada öğretmenlikle ilgili pedagojik dersleri de aldığımız için iyi bir öğretmen yetiştirmek bana göre ilk amaçlarından bir tanesiydi. Bunun haricinde diğer okullarla kıyasladığımızda da; ahlaki olarak belli değerleri katma anlamında da iyi değerlere sahip bireyler yetiştirmek okulun yine öncelikleri arasındaydı. Genel anlamda sosyal faaliyetlerde de aktif olmaya çalışan bir okuldu. Bunları söyleyebilirim.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2008 yılında mezun olan ve Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Murat IŞIK, 21.07.2018 tarihinde kendisiyle evinde yapılan görüşmede okulun amaçlarına ilişkin şunları aktarmıştır:

“Bana göre o yıllarda kurumun öncelikli amacı öğrencileri o günün şartlarında iyi kabul edilen üniversite bölümlerine-hukuk, tıp, mühendislik gibi bölümler- yerleştirmektir. Ayrıca üniversiteye yerleşmede öğretmenlik tercih edenlere bizim zamanımızda ek puan verildiği için eğitim fakültelerine de oldukça fazla öğrenci yerleştirmekteydi. Bu yüzden kurumun amacını genel olarak öğretmen yetiştirmekten ziyade üniversiteye öğrenci yerleştirmek olarak özetleyebilirim.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004 mezunlarından olan ve Kocaeli Üniversitesinde İngilizce Öğretmenliği alanında lisans eğitimi gören Demet ORHON, kendisiyle evinde yapılan görüşmede o dönemki kurumsal amaçlara ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

“Kurumun amacının öncelikle öğretmen yetiştirmek olduğunu söyleyebilirim. Kalifiye öğretmen yetiştirmeye yönelik eğitim verilirdi bize.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2003 mezunu Cihan ÖZKILIÇ, kendisiyle yapılan görüşmede kurumsal amaçlara ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Kurumun amacının iyi öğretmen adayları yetiştirmek olduğunu söyleyebilirim.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Kurumsal Amaçlar

Fen liseleri yatılı (öğrenci velilerinin istekleri doğrultusunda gündüzlü) ve karma eğitim veren okullardır. Bu okulların amaçları Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği’nde (1999) şu şekilde belirtilmiştir:

1. Zekâ düzeyleri ile fen ve matematik alanlarındaki yetenekleri yüksek olan öğrencileri, matematik ve fen bilimleri alanında yükseköğrenime hazırlamak
2. Matematik ve fen bilimleri alanlarında gereksinim duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynaklık etmek
3. Öğrencileri araştırmaya yöneltmeyi, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile yeni buluşlara ilgi duyanların çalışacakları ortamı ve koşulları hazırlamak
4. Yeni teknolojileri kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen ve projeler hazırlayabilen bireyler yetiştirmek
5. Öğrencilerin bilimsel araştırma yapmalarına, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izlemelerine yardımcı olacak şekilde yabancı dilde iyi yetişmelerini sağlamak.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi öğrencileri matematik ve fen bilimleri alanında yükseköğrenime hazırlamak amacıyla açılmıştır. Matematik ve Fen bilimleri alanlarında nitelikli bilim adamları yetiştirilmesine kaynaklık etmek, yeni teknolojiler kullanabilen üretebilen ve projeler hazırlayabilen bireyler yetiştirmek, bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmeleri izlemelerine olanak sağlayacak şekilde yabancı dilde eğitilmelerini sağlamak Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin diğer amaçlarını oluşturmaktadır.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ece Nur TURHAN, kendisiyle Necmettin Erbakan Fen Lisesinde 27.08.2018 tarihinde yapılan görüşmede kurumun amaçlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Kurumun amacı iyi bir eğitim vermek, yani öğrencilerinin iyi yerler kazanmalarını sağlamak. Okulumuzdaki öğrencilerin istekleri daha farklı, daha yüksek yerleri hedefliyorlar, dolayısıyla eğitime bakış açıları daha farklı oluyor. Okulumuzda sosyal aktiviteler de yer alıyor tabii ki ama eğitim daha ön planda, bize daha iyi yerler kazandırmayı hedefliyorlar.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden 2018 yılında mezun olan ve eğitim hayatına devam etmekte olan Gökтуğ SOYLU, 23.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede kurumsal amaçlarla ilgili şunları aktarmıştır:

“Kurumun amacını öğrenci ve öğretmen yetiştirmek diye açıklayabilirim. Bizi iyi bir şekilde yetiştirmeye çalışan bir kurumdu.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Muhammet TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi kurumsal amaçlara ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Okul öğrencilerin iyi üniversitelere girebilmeleri için gerekli eğitim öğretimi ve yardımı sağlamayı amaçlamaktaydı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ahmet Mert TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi kurumsal amaçlara ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmen lisesinden yeni dönüştürülmüş bir fen lisesi olarak adını duyurmak amacıyla öğrencilerine en iyi eğitimi verip kazandırdığı okulların seviyesiyle adını duyurmak okulun amacıydı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Tunahan DÜNDAR, 30.03.2019 tarihinde kurumsal amaçlara ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Kurumun amacı öğrencilere sadece ders çalışmayı öğretmek değil ayrıca hayata hazırlamaktı. Bunu mümkün kılan şey de öğrenci ve öğretmen arasındaki yakın ilişkilerdi.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Onur YÜCETÜRK, 29.03.2019 tarihinde kurumsal amaçlara ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bütün öğrencilerin hedefleri doğrultusunda istediği bölümleri kazanmalarına yardımcı olmak amacı vardı.”

4.2. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Öğretim Programlarının Evrimine İlişkin Bulgular

Arifiye Eğitim Kursu Dönemi Öğretim Programları

Köy enstitülerinde kurulduğunda belli bir ders plan ve programları yoktur. Kurs yöneticisi ve eğitim kadrosu durum ve şartlara göre düzenlemeleri yapmış, Gerekli gördükleri dersleri, esnek bir program dâhilinde uygulamışlardır. Daha sonraki dönemde kurs müfredat programı hazırlanmıştır. 1940 yılında hazırlanan ‘Köy Eğitmeni Yetiştirme Kursları Müfredat Programı Taslağı’na göre dersler; kültür dersleri ve ziraat dersleri olmak üzere başlıca iki gruba ayrılmıştır. Kültür derslerinin adları ve yedi aylık öğretim süresince bu derslere ayrılan toplam ders saatleri şu şekildedir (Yel, 2008):

<u>DERSLER</u>	<u>YEDİ AYLIK TOPLAM DERS SAATI</u>
1.Türkçe (Yazı, okuma, imlâ, tahrir)	210-285
2.Aritmetik ve Geometri	175-240
3.Yurt ve Yaşama Bilgisi	210-285
4.Atölye Dersleri	50-60
5.Eğitim Bilgisi (Köy eğitimi, çocuk bilgisi, öğretim metodu, ders uygulamaları)	85-90
Toplam	730-960

Derslere ayrılan saatler öğrenci ihtiyacına göre tabloda görülen sınırlar dâhilinde eğitim şefleri kararınca azaltılmış veya çoğaltılmıştır. Programa göre her sabah en fazla 20, en az 10 dakika beden eğitimi çalışmaları yapılmıştır. Müzik için ayrıca ders saati ayrılmamış, demirbaş olarak satın alınan radyo ve gramofon plâkaları ile boş zamanlarda diğer derslere ayrılan zamanlar içinde ve fırsat oldukça memleket ve diğer parçalar dinletilmiş ve bazı şarkılar öğretilmiştir. Atölye derslerine bir kurs müddeti içinde 15 gün ayrılmıştır (Aydoğan, 2016). Bu sürenin bir haftası ağaç işlerine, bir haftası maden işlerine ayrılmıştır. Dersler bir hafta içerisinde sürekli gösterilmiştir. Derslerde işlerin tekniği öğretilmiş, bu sürelerde iş teknikleri öğrencilere öğretilmiştir. İnşaat çalışmalarının olduğu kurslarda öğrencilere ayrıca inşaat işleri de öğretilmiştir (Yel, 2008).

Kurslarda eğitim sabah 7.00'de başlamıştır. Öğlene kadar kültür dersleri, öğleden sonra ise atölye dersleri ve ziraat uygulamaları yapılmıştır. On eğitime bir kültür öğretmeni, ortalama 50 eğitmen için de bir ilköğretim müfettişi grup şefi olarak verilmiştir (Aydoğan, 2016).

Kurslarda eğitimi verilen ziraat dersleri tarla ve bahçe ziraatı, hayvan yetiştiriciliği ve ziraat sanatlarından oluşmaktadır. Tarla ziraatı derslerinde toprak türleri, hava ve suyun toprak ve bitki için önemi, toprağın işlenmesi ve işlemede kullanılan araçlar, gübrelemenin önemi, tımar ve bakım, harman ve araçları, nadas gibi genel konularla; hububat, bakliyat, keyif bitkileri (tütün, afyon), köklü bitkiler (patates, pancar), dokuma (pamuk, keten, kenevir) ve yağ bitkileriyle (susam, ayçiçeği) çayırlar hakkında teorik bilgilerle uygulamalara yer verilmiştir. Bahçe ziraatı dersinde; sebze bahçivanlığı, meyve bahçivanlığı, fidanlık, ağaçlama ve bağcılık uygulamalı olarak öğretilmiştir. Hayvan yetiştiriciliği dersinde; sığır, koyun, keçi, at, eşek ve katır

yetiştiriciliği, tavukçuluk, ipek böcekçiliği, arıcılık konuları mümkün olduğunca uygulamalı gösterilmiştir. Ziraat sanatları dersinde de; sütçülük, üzümden yapılan şeyler (şıra, şarap, sirke, pekmez) ve konservecilik öğretilmiştir (Yel, 2008).

Eğitmen kursuna kız öğrenciler de alınmıştır. Kız öğrencilere bu kurslarda dikiş ve biçki, ev idaresi ve yemek pişirme, çocuk bakımı, bahçe işleri ve kümes hayvanları dersleri verilmiştir (Altunya, 2010).

Arifiye Eğitim Kursunda dersler planlı ve ilkeli olarak bir program çerçevesinde yürütülmüştür. Eğitim kursunda okutulan dersler diğer kurslarda olduğu gibi kültür derslerinden ve zirai derslerden oluşmuştur. Derslerin yürütülmesinde haftalık, aylık planlar oluşturulmuş, çalışmalarla ilgili raporlar hazırlanmıştır. Oluşturulan haftalık ders programlarında Türkçe, Hesap (Matematik ve Geometri) , Yurt ve Yaşama Bilgisi, Müzik ve Beden Eğitimi derslerinde işlenecek konular yer almış, önceki haftalardan hangi derslerin eksik kaldığı ve bunların nasıl tamamlanacağı belirtilmiştir. Haftalık programlarda ziraat dersleri ve tarım uygulamalarına, atölye inşaat ve diğer alanlardaki ders ve uygulamalara yer verilmemiştir (Aydoğan, 2015). 13.09.1937 ve 19.09.1937 tarihleri arasında uygulanmış olan bir ders programı şu şekildedir:

13.09.1937-19.09.1937 Haftalık Ders Programı

Türkçe

1- *Okuma kitabına devam edilecek. Namzetlerin okuduklarını, dinlediklerini anlama işine daha çok önem verilecek. Kitaplar okunurken, namzetler birbirlerinin okuduklarını arkadaşlarının yanlışlarını rastgele söylemeyecek. Parmak kaldırma usulüyle, öğretmenin müsaadesiyle söyleyebilecek.*

2- *İmla: Bu haftadan itibaren okutulmayan kolay parçalardan da ezbere yazdırma tecrübeleri yapılacak.*

İmlada yapılan yanlışların doğruları, birkaç defa yazdırılacak. Bu yanlışların müşterek olanlarından doğruları buldurularak, muntazam cümleler teşkil ettirilecek. İcap ettikçe bu cümleler öğretmen tarafından teşkil edilerek, ezbere de yazdırılacak.

3- *Küçük manzum parçalar ezberletilecek, tabii şekilde inşadına(şiiir okuma) çalışılacak.*

4- Yazı: 19 harfin bitıştırılme işi bitmiştir. Bu hafta içinde geri kalanlar da tamamlanacaktır.

5- Tahrir: Küçük mektuplar, sipariş mektupları, fatura, resmi senet örnekleri, tezkere örnekleri, emre muharrer senet üzerinde işlenecek.

Hesap

1- Zihni hesaplara çok önem verilecek.

2- Üç haneli taksime geçilecek ve aramak usulüne devam edilecek.

3- İşari kesirlerde, üç ameliye üzerinde durulacak. Paranın, santimin tahvillerine devam edilecek. Desi, santi, miligramın yazılışları, okunuşları üzerinde daha iyi işlenecek.

4- Bu haftadan itibaren, nazmetler mesele tertip ettirmeye çalışılacak. Nazmetler, bir gün evvelinden ve uygun şekilde meseleleri hazırlayacaklardır.

5- Murabba müstatil, mütevaziyül (kare, dikdörtgen ve paralel) adların yüz ölçüleri üzerinde nazmetlere oldukça fikir verilmiştir. Bu hafta, bunların ameli şekilde, yüz ölçüleri üzerinde uğraşılacak.

Yurt ve Yaşama Bilgisi

Coğrafyadan, evvelki bilgiler, türlü derslerle münasebet bulundurularak tekrar ettirilecek. Orta Anadolu öğretilecek. Matbu haritadaki işaretlerin iyi öğretilmesine çalışılacak. Havagazi çıkarılacak. Vücutu beşer (insan vücutu) üzerindeki bilgiler tekrar edilecek.

Resim

Mümkün oldukça, derslerin resimle ifadesine çalışılacak. Şekillerin nispetlerine, evsaflarına dikkat ettirilecek.

Musiki

Bu hafta okul şarkısı öğretilecek.

Beden Terbiyesi

Muvazeneler, cephe vaziyetinde yere yatmalar, evvelki bilgilere ilave edilecektir (Aydoğan, 2015:218).

Arifiye Eğitim Kursunda haftalık çalışma programlarının yanında aylık çalışma raporları da hazırlanmıştır. Bu raporlarda her gün işlenen dersler ve yapılan işler özetlenmiştir. Bu raporlardan anlaşıldığı üzere, zaman zaman değişse de genel olarak Eğitim Kursunda öğleden önce kültür dersleri öğleden sonra ise tarım, inşaat, üretim işlerine yer verilmiştir. Kursta öğrencilerin çok yönlü gelişmelerini sağlamak için derslerde çeşitliliğe yer verildiği, öğrencileri köy hayatına hazırlayıcı derslerin programda hemen hemen her gün uygulandığı görülmüştür. Öğrenciler kültür derslerinden ziyade, Arıcılık, Tavukçuluk, Tavşancılık, Şarapçılık, Kooperatifçilik üzerine de dersler almıştır. Öğrencilere arıların hastalıkları, borç alışverişi, ailede kış zahiresi kurmak, evin yiyecek içeceklerini toptan almak, insan vücudu, ispiro ve sigaranın sağlığa zararları, pamuk ve çayırlar hakkında bilgi verici dersler de verilmiştir. Öğrenciler ayrıca yonca otları ayıklama, fide ve tohum ekme, kerpiç kesme, turp şalgam soğan ve yer elması ekme gibi uygulamalarda da bulunmuşlardır. Kurs programı dâhilinde öğrencilerin gramofon ve keman eşliğinde müzikli eğlenceleri de olmuştur. Kurs dönemi hazırlanmış rapor ve programlarda bu derslerin yansımalarını görmek mümkündür. Arifiye Eğitim Kursunun bir aylık çalışma raporu şu şekildedir (Aydoğan, 2015:221-225):

Arifiye Eğitim Kursu'nun Eylül Ayına Ait Çalışma Raporu

1.9.937 Çarşamba

Öğleden evvel Bahçe Ziraatı öğretmeni, okul bahçesinde tatbikatlar yaptırdı.

Öğleden sonra, Başöğretmenler tarafından kültür dersleri yapıldı.

2.9.937 Perşembe

Öğleden evvel, Başöğretmenler kültür dersleri yaptılar.

Öğleden sonra doktor gelmedi. İki saat Köy Bürosu şefi tarafından arıların hastalıkları üzerinde genel müzakere yapıldı.

Diğer saatte, eğitim şefi; borç alışverişi, ailede kış zahiresi kurmak, evin yiyecek ve içeceklerini toptan almak şekilleri üzerinde münakaşalı konuşma yaptı.

3.9.937 Cuma

Öğleden evvel kültür dersleri yapıldı.

Öğleden sonra Tarla Ziraatı öğretmeni, kursun bahçesinde ekilen yoncanın otlarını ayıklattı. Diğer saatlerde bütün talebe Başöğretmen Recep'in idaresine verildi. Teneffüs cihazı, vücudu beşer üzerinde izahat verdi. İspirto ve sigaranın zararları hakkında müşahede ve tatbikat yaptırdı.

4.9.937 Cumartesi

Öğleden evvel iki saat kültür dersi yapıldı.

Son iki saate Tarla Ziraatı öğretmeni, pamuk ve çayırlar hakkında talebeye izahat verdi.

Öğleden sonra kursun genel temizliği ile uğraşıldı. Talebe çamaşırlarını yıkadı ve yıkandılar.

Akşam talebe kendi hallerine terk edildi. Aralarında çok samimi eğlenceli vakit geçirdiler.

5.9.937 Pazar

Talebe kurs sınırları içinde kendi hallerine terk edildi. Top oyunları ve serbest mütalaarla vakit geçirdiler.

6.9.937 Pazartesi

Öğleden evvel kültür dersleri yapıldı.

Öğleden sonra iki saat Zootekni, iki saat da Ziraat Öğretmeni ders yaptı

7.9.937 Salı

Öğleden evvel kültür dersleri yapıldı.

Öğleden sonra Bahçe Ziraatı öğretmeni, evvelki dersleri müzakere yaptı.

8.9.937 Çarşamba

Öğleden evvel, Bahçe Ziraatı dersi yapılacaktı. Öğretmen; sebze fidesi almak için Adapazarı'na gitti. Bunun için kültür dersleri yapıldı.

Öğleden sonra kurs, Bahçe Ziraatı öğretmeni Adapazarı'ndan getirdiği fide ve tohumları ektirdi.

9.9.937 Perşembe

Öğleden evvel kültür dersleri yapıldı.

Öğleden sonra Tarla Ziraatı öğretmeni , tarla ziraatı kitabından talebeye okutmuş, izahat vermiştir.

10.9.937 Cuma

Öğleden evvel bir grup nöbetçi kursta bırakılmış, diğer gruplar kerpiç kesilecek yerin tesviyesi ile uğraştırılmıştır.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç yerinin tesviyesi ile uğraştı. Diğer gruplar kültür dersleri yaptılar.

11.9.937 Cumartesi

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç işleriyle uğraştı. Diğer gruplar kültür dersleriyle uğraştılar ve kursa getirilen telefon makinisti tarafından, talebeye telefon hakkında ders verildi.

Öğleden sonra kursun genel temizliği yapıldı. Talebe çamaşır yıkadı ve yıkandılar.

Akşam, gramofon, kemanla müzik yapıldı. Milli oyunlar oynandı. Talebeden dört kişi, hazırladığı milli ve köycülüğe ait konferansı verdiler.

12.9.937 Pazar

Talebeden bir kısmına izin verildi. Diğer talebe, kurs sınırları içinde serbest bırakıldı.

13.9.937 Pazartesi

Öğleden evvel iki grup kerpiç kesmekle meşgul oldu. Bir grup da nöbetçi. Diğer gruplar kültür dersleri yaptılar.

Öğleden sonra iki grup kerpiç işlerinde çalışmış, diğer gruplar Zootekni dersinde bulunmuşlardır.

14.9.937 Salı

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, diğer grup kerpiç kesti. Diğer gruplar kültür dersleri ile uğraştı.

Öğleden sonra iki grup kerpiç kesti. Bir grup nöbetçi, diğer gruplar Bahçe Ziraatı öğretmeni ile birlikte Bahçe Ziraatına ait kitabı okudular. Öğretmen izahat verdi.

15.9.937 Çarşamba

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç kesti. Diğer gruplar Bahçe Ziraatı öğretmeni idaresinde Bahçe Ziraatına ait kitabı okudular. Öğretmen izahat verdi.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç kesti. Diğer gruplar kültür dersleri ile meşgul oldular.

16.9.937 Perşembe

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesmekle meşgul oldular. Diğer gruplar kültür dersleri ile uğraştılar.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesmekle meşgul oldular. Diğer gruplar iki saat Köy Bürosu şefinin idaresinde Tavşancılık dersi gördüler. İki saat de kültür dersi yaptılar.

17.9.937 Cuma

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç kesti. Diğer gruplar kültür dersleri yaptılar.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç kesti. Diğer gruplar Zootekni öğretmenininde idaresinde Tavukçuluk kitabını okudular. Öğretmen izahat verdi.

18.9.937 Cumartesi

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğerleri iki saat kültür dersleri yaptılar. Bir saat Tarla Ziraatı öğretmeni, Tarla Ziraatı kitabından okuttu. Talebeye izahat verdi. Bir saat de, eğitim şefi bütün talebelerin cilbentlerini inceledi. Cilbentlere konulacak konuların; tanzim ve tasnif şekilleri hakkında başöğretmenlerce izahat verdi.

Öğleden sonra kursun genel temizliği yapıldı.

Akşam, gramofon, kemanla müzik yapıldı. Talebeden altı kişi hazırladıkları söylevlerini verdiler. İki numarada salon oyunu oynandı.

19.9.937 Pazar

Talebeden bir kısmına izin verildi. Diğerleri, kurs sınırları içinde serbest vakit geçirdiler.

20.9.937 Pazartesi

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, bir grup kültür dersleri ile meşgul oldu. Diğer gruplar kerpiç kestiler.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, bir grup kültür dersleri ile meşgul oldu. Diğer gruplar kerpiç kestiler.

Akşam mütalaasının bir saatinde Zootekni, bir saatinde Ziraat sanatları öğretmeni talebe ile meşgul oldu.

21.9.937 Salı

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğerleri kültür dersleri ile meşgul oldular.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğerleri Bahçe Ziraatı öğretmenininde idaresinde, kurs bahçesinde fidan ekme için kirizma tatbikatı yaptılar.

22.9.937 Çarşamba

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğerleri Bahçe Ziraatı öğretmenin idaresinde, Bahçe Ziraatı kitabından okudular. Öğretmen izahat verdi.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğerleri kültür dersi yaptılar.

23.9.937 Perşembe

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğerleri kültür dersi yaptılar.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğer gruplarla Tarla Ziraatı öğretmeni, iki saat Tarla Ziraatı kitabından okuttu. Talebeye izahat verdi.

24.9.937 Cuma

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğerleri kültür dersi yaptılar.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, üç grup kerpiç kesti. Diğer gruplar kültür dersleri yaptılar.

Akşam mütalaasında, bir saat Ziraat Sanatları, bir saat Zooteknî öğretmeni, evvelki derslerden yoklama yaptılar.

25.9.937 Cumartesi

Öğleden evvel bir grup kerpiç kesti. Bir grup nöbetçi, diğerleri; iki saat kültür dersleri ile meşgul oldular. İki saat de Tarla Ziraatı öğretmeni, Tarla Ziraatı kitabından okuttu. Talebeye izahat verdi.

Öğleden sonra kursun genel temizliği yapıldı. Talebe çamaşırlarını yıkadılar, yıkandılar. Talebenin çoğu izinli gitti. Akşam, talebe kendi hallerine terk edildi. Kendi aralarında eğlendiler.

26.9.937 Pazar

Talebenin çoğu mezundu. Diğerleri kendi sınırı içinde serbest vakit geçirdiler.

27.9.937 Pazartesi

Bir grup nöbetçi diğerleri kültür dersleri ile meşgul oldular.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, diğerleri; iki saat Zootekni öğretmenin idaresinde, hayvanlara verilen yemlerin cinsleri hakkında, iki saat de Ziraat Sanatları öğretmenin idaresinde Şarapçılık üzerine ders gördüler.

28.9.937 Salı

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, diğerleri kültür dersleri ile meşgul oldular.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, diğer gruplar Bahçe Ziraatı öğretmenin idaresinde; turp, şalgam, soğan, yer elması ekimi üzerinde meşgul oldular.

29.9.937 Çarşamba

Öğleden evvel bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç kesti. Diğerleri Bahçe Ziraatı öğretmenin idaresinde, kurs bahçesinde tatbikat yaptılar.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç kesti. Diğerleri kültür dersleri yaptılar.

30.9.937 Perşembe

Bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç kesti. Diğerleri kültür dersleri ile meşgul oldular.

Öğleden sonra bir grup nöbetçi, iki grup kerpiç kesti. Diğer gruplar Köycülük Bürosu şefinin idaresinde Kooperatifçilik dersi yaptılar.

İki saat de eğitim şefi Türk Tarihi üzerinde talebe ile konuşmalar yaptı.

Kurs Direktörü

Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Öğretim Programları

Köy enstitülerinde uygulanan eğitim öğretim öğrenciyi merkeze koyan ve öğrencinin etkin katılımına önem veren bir eğitim öğretim programıydı. Ekip çalışmaları ve bireysel çalışmalar, öğrencilerin kişilik gelişiminin temelini oluşturuyordu. Köy enstitüsü sisteminde benimsenen “iş okulu” anlayışı el becerileri ile sınırlı olmayan, öğrencilerin etkin katılacağı tüm becerileri kapsayan bir anlayıştı. Enstitülerde kuramsal bilgi ve uygulamalar iç içe bir şekilde yürütülüyordu (Altunya, 2002). Yaz-kış açık olan bu kurumlarda eğitimin temel özellikleri beş duyuya yönelik, imeceye ve üretime dayalı, kültür ve meslek dersleriyle birlikte, müzik, spor ve halkoyunlarının da bulunduğu özgün bir eğitim modeli olmasıydı (Atasoy vd., 2016).

Köy Enstitüleri kurulduğunda elde hazır bir öğretim programı yoktu. Başlangıçta Enstitülerin hepsine uygulanacak sabit bir programın olmaması daha çok ihtiyaçların belirlenmemiş olmasına, bu konuda bir araştırma yapılmamış olmasına dayanmaktaydı. Aynı zamanda program hazırlama konusunda yetişmiş eleman da bulunmamaktaydı. Bu yüzden enstitüler için genel bir program hazırlama biraz zaman aldı ve bu süreçte Bakanlık tarafından gönderilen tebliğlere ve genelgelere göre hareket edildi. Bu genelgeler arasında 1 Temmuz 1940 tarih ve 435 sayılı genelge enstitülerin ilk aylarında ne gibi eğitim ve öğretim etkinliklerine yer verildiğini göstermekteydi. Genelgede öğrencilere "enstitü birinci sınıf tahsili verilmiş olacağı" belirtiliyor ve enstitü arazisinin ağaçlandırılması, bataklık yerlerin kurutulması, yol yapımı, işlenmemiş toprakların verimli hale getirilmesi, imar işlerine girişilmesi yaptırılacak işler arasında sayılıyordu. Öğrencilere hayvanların ve bitkilerin, onlara zarar veren türlü hastalık ve etkenlerden nasıl korunacağı ve bu konuda alınabilecek önlemlerin öğretilmesi de isteniyordu. Bisiklet ve motosiklet kullanma; yüzme, ata binme, dağa tırmanma, sandal, yelken, motorlu deniz araçları kullanma; mandolin, ağız armoniği, flüt gibi bir müzik aletini çalma; yerel oyunlardan başlayarak ulusal oyunları oynama vb. gibi becerilerin öğrencilere kazandırılması da amaçlanıyordu. Ayrıca kendi köylerine ve civar köylere geziler düzenlenmesinin gerekliliğine de değiniliyor ve enstitülerde köy hayatını ilgilendiren kitaplar başta olmak üzere öğrencilerin bilgilerini artırıcı nitelikte yayınları içeren bir kütüphanenin oluşturulması isteniyordu (Oğuzkan, 2011).

Kurulduğu dönemlerde köy enstitülerinin programı büyük ölçüde çevresel özellik taşıyordu (Köy Enstitüleri I,1941). Enstitüler gelen genelgeye bağlı kalarak ve çevre özelliklerine göre tarla, tarım, meyvecilik, balıkçılık gibi dersleri de içeren kendi hazırladıkları programlarla işlevlerini sürdürüyorlardı. İş ve tarım etkinliklerinin içeriği çevredeki üretim konularına göre belirleniyordu. Deniz, göl, nehir kenarında bulunan enstitülerde balıkçılık, kara ikliminin etkili olduğu yerlerde tahıl tarımı gibi etkinlikler yapılıyordu. Teknik etkinliklerde bir yandan enstitünün imarı bir yandan da adayların gideceği yerde uygulayacağı ek mesleklere yer veriliyordu (Altunya, 2014). Eğitim ve öğretim etkinliklerinin esasını iş ve iş içinde öğretim oluşturuyordu (Susar Kırmızı, 2015).

1943 yılına gelindiğinde bakanlık düzeyinde bir program hazırlanmıştır. Bu program çerçeve bir program özelliği taşımış ve her enstitünün bu programı kendi ihtiyaç ve olanaklarına göre uygulamasına olanak sağlamıştır. Bu programda “gözlem”, “deney”, ”araştırma”, “inceleme” ve ”tartışma” gibi öğrenme yöntem ve tekniklerine geniş bir yer verilmiştir. 1943 programı bu özelliğiyle, ezberci eğitimden kurtularak, öğrencileri düşünmeye, soruşturmaya, gerçekleri akılcı yollardan araştırmaya özendirici bir nitelik göstermiştir (Oğuzkan, 1990).

1943 programına göre Enstitülerin eğitim süreleri en az beş yıldır. Beş yıl içinde okutulacak derslerin dağılımında kültür derslerine 114 hafta, ziraat dersleri ve çalışmalarına 58 hafta, teknik ders ve çalışmalarına 58 hafta ayrılmıştır. Köy Enstitüleri'nin haftalık, aylık ve mevsimlik çalışma planları, her enstitünün kendi özelliklerine, öğrenci seviye ve sayısına, öğretmenlerin özelliklerine, iş araçlarının olup olmamasına, iş alanlarının genişliğine, hayvan cins ve sayısına vb. göre hazırlanmıştır (Koç, 2013). Programlardaki ders ve etkinliklerin uygulanmasında enstitü yönetimine yetki verilmiş ve esneklik sağlanmıştır. Ders ve çalışmalar; yarım günlük, haftalık, aylık, mevsimlik olmak üzere dönüşümlü; olağanüstü durumlara göre yoğunlaştırılmış olarak uygulanmıştır. Bu düzenleme öğretmenler kurulunca acil ve olağanüstü durumlarda müdürün yetkisiyle yapılmıştır (Altunya, 2014). Bina, yol, köprü yapımı veya su arkı açılması veya bitirilmesi yahut ekin yapılması veya hasat kaldırılması gibi önemli işler çıktığı zaman bütün çalışmalar o iş üzerinde yoğunlaştırılmış, önceden planlanan ders ve uygulama kayıplarının uygun bir zamanda telafisi yoluna gidilmiştir.

1943 programına göre Enstitülerde haftalık ders saati toplamı 44'tür. Beş yıl boyunca 230 hafta ders, 30 hafta tatil yapılmıştır. Bu programda derslere ayrılan toplam sürenin %50'si genel kültür ve meslek derslerine, %25'i teknik derslere, %25'i de tarım ders ve çalışmalarına ayrılmıştır (Altunya, 2014). Kültür derslerinin kapsamını; Türkçe, Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi, Matematik, Fizik, Kimya, Tabiat ve Okul Sağlık Bilgisi, Yabancı Dil, El Yazısı, Resim-İş, Beden Eğitimi ve Ulusal Oyunlar, Müzik, Askerlik, Ev İdaresi ve Çocuk Bakımı, Öğretmenlik Bilgisi, Ziraat işletme bilgisi ve Kooperatifçilik dersleri oluşturmuştur. Öğretmenlik Bilgisi dersleri Toplumbilim, İş Eğitilimi, Çocuk ve İş Ruhbilimi, Öğretim Metodu ve Uygulama derslerini; Ziraat dersleri ise Sanayi Bitkileri Ziraati, Zootekni, Kümes Hayvanları Bilgisi , Arıcılık, İpekböcekçiliği, Balıkçılık ve Su Ürünleri Bilgisi, Ziraat Sanatları derslerini içermiştir. Teknik ders ve çalışmalar ise; Köy Demirciliği, Köy Dülgerliği, Köy Yapıcılığı, (kızlar için) Dikiş-Biçki, Nakış, Örücülük Ve Dokumacılık derslerini içermiştir. Enstitülerde uygulanan genel programın ardından öğrenciler öğretmenlik veya sağlık memurluğu alanına ayrılmış ve ona göre dersler görmüştür.

Tablo 1: 1943 Köy Enstitüleri Programı'na Göre 5 Yıl İçinde Derslere Ayrılan Süreler

DERSLER	HAFTA
Kültür dersleri	114
Tarım dersleri ve çalışmaları	58
Teknik dersler ve çalışmalar	58
Beş yılda sürekli tatiller	30
TOPLAM	260

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1943; Akt.Altunya, 2014

Tablo 2: 1943 Köy Enstitüleri Programı'na Göre Genel Kültür ve Öğretmenlik Bilgisi Derslerinin Sınıflara Göre Dağılımı

DERSLER	1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	5. SINIF	Beş yılda okutulacak ders saatlerinin toplamı
Türkçe	4	3	3	3	3	736
Tarih	2	2	1	1	1	322
Coğrafya	2	2	1	1	-	276
Yurttaşlık bilgisi	-	1	1	-	-	92
Matematik	4	2	2	3	2	598
Fizik	-	2	2	1	1	276
Kimya	-	-	2	2	-	184
Tabiat ve Okul (Sağlık Bilgisi)	2	2	2	1	1	368
Yabancı Dil	2	2	2	2	1	414
El Yazısı	2	-	-	-	-	92
Resim-İş	1	1	1	1	1	230
Beden Eğitimi ve Ulusal Oyunlar	1	1	1	1	-	184
Müzik	2	2	2	2	2	460
Askerlik	-	2	2	2	2	368
Ev İdaresi ve Çocuk Bakımı	-	-	-	-	1	46
Öğretmenlik Bilgisi	-	-	-	2	6	368
Zirai İşletme Ekonomisi ve Kooperatifçilik	-	-	-	-	1	46
TOPLAM	22	22	22	22	2	5060
Öğretmenlik Bilgisi dersleri:1. Toplum Bilimi,2. İş Eğitimi, 3. Çocuk ve İş Ruhsal Bilimi, 4. İş Eğitimi Tarihi, 5. Öğretim Metodu ve Tatbikat						

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1943; Akt. Altunya, 2014

Tablo 3: 1943 Köy Enstitüleri Programı'na Göre Tarım Ders ve Etkinlikleri Genel Dağılımı

ZİRAAT DERS VE ÇALIŞMALARI	1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	5.SINIF
Tarla Ziraatı	-	3	4	2	1
Bahçe Ziraatı	8	4	3	3	2
Sanayi Bitkileri Ziraatı ve Ziraat Sanatları	-	-	1	1	2
Zootečni	1	2	2	1	2
Kümes Hayvancılığı	2	2	-	-	-
Arıcılık ve İpek böcekçiliği	-	-	1	2	2
Balıkçılık ve Su Mahsulleri	-	-	-	2	2
TOPLAM	11	11	11	11	11

Ziraat derslerine kız ve erkek bütün talebe devam eder. Yalnız ziraat çalışmalarında kız ve erkek talebenin özelliklerine göre konular seçilir

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1943; Akt. Altunya, 2014

Tablo 4: 1943 Köy Enstitüleri Programı'na göre Teknik Ders ve Etkinliklerin Dağılımı 1.Sınıflar (Kız/ Erkek)

DERSLER	Erkek Talebe	Kız Talebe
Demircilik ve Nalbantlık	2	-
Dülgerlik ve Marangozluk	2	-
Yapıcılık	5	-
Köy ve El Sanatları	-	10
Makine ve Motor Kullanma	2	1
TOPLAM	11	11

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1943; Akt. Altunya, 2014

Tablo 5: 1943 Köy Enstitüleri Programı'na Göre Kız Öğrenciler İçin Teknik Alanlar:
2.-5. Sınıflar

DERS GRUPLARI	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	5.SINIF
Biçki-Dikiş				
a)Dikiş	6	6	7	7
b)Örgü ve Dokuma	3	3	2	2
c)Ziraat Sanatları	2	2	2	2
TOPLAM	11	11	11	11
Örgücülük ve Dokumacılık				
a)Örgü ve Dokuma	6	6	7	7
b) Dikiş	3	3	2	2
c) Ziraat Sanatları	2	2	2	2
TOPLAM	11	11	11	11
Ziraat Sanatları				
a)Ziraat Sanatları	6	6	7	7
b)Dikiş	3	3	2	2
c)Örgü ve Dokumacılık	2	2	2	2
TOPLAM	11	11	11	11

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1943; Akt. Altunya, 2014

Tablo 6: 1943 Köy Enstitüleri Programı'na Göre Erkek Öğrenciler İçin Teknik Alanlar:
2.-5. Sınıflar

DERS GRUPLARI	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	5.SINIF
Demircilik				
a)Sıcak ve Soğuk Demircilik	8	8	6	6
b)Nalbantlık	-	-	3	3
c) Motorculuk	3	3	2	2

TOPLAM	11	11	11	11
Dülgerlik				
a)Dülgerlik	6	6	7	7
b)Marangozluk	3	3	2	2
c)Duvarcılık	2	2	2	2
TOPLAM	11	11	11	11
Yapıcılık				
a)Yapıcılık	6	6	7	7
b)Betonculuk	3	3	2	2
c)Dülgerlik	2	2	2	2
TOPLAM	11	11	11	11

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1943; Akt. Altunya, 2014

Enstitülerde günlük 8 ders saatlik çalışmalar yapılmış ve bir ders saati 45 dakikadan oluşmuştur (Köy Enstitüleri Programı, 1943). Ayrıca sabah ve akşam saatlerinde öğrencilerin en az bir saat etütleri olmuştur. Her Cumartesi akşamı bir sınıf gösterisi olmuş ve haftalık çalışmalar değerlendirilmiştir. Enstitülerde ders dışı çalışmalara ve kurs çalışmalarına yer verilmiştir. 1943 programı, el yazısı ve resim-iş dersleriyle ilgili önemli konular için bir veya birkaç hafta sürmek üzere belirli gün ve belirli saatlerde bir grup veya sınıf öğrencilerine kurs açılmasına olanak sağlamıştır. Ayrıca her sabah en az 15 en fazla 30 dakika jimnastik hareketlerine ve haftada en az dört gün 20 dakikalık müzik alıştırmalarına zaman ayrılması gerektiği programda belirtilmiştir.

Enstitülerde yıllık çalışma üç dönem ile bir yaz çalışma dönemine ayrılmıştır. Birinci dönem ders başından Aralık ayı sonuna kadar, ikinci dönem aralıktan Mart ayına kadar, üçüncü dönem mart ayından ders yılı sonuna kadar sürmüştür. 15 Haziran ve 15 Eylül arası ise yaz dönemi olarak geçmektedir.

Her enstitünün çevresinde bulunan köy, enstitü için bir uygulama işlevi görmektedir. Köy okulu da Enstitü öğrencileri için bir staj yeri görevindedir. Öğrenciler süreç içerisinde köy okulunda dersler verip, öğrendikleri mesleki bilgiler uygulama fırsatı bulmuştur. Özellikle son sınıf öğrencileri bu okullarda mesleki staj yapma

olanağı bulmuştur. Okula gelen çocuklar da Enstitü öğrencileri için birer gözlem ve inceleme kaynağı olmuştur. Öğrenciler, böylece giderek mesleklerinde deneyim de kazanmıştır (Atakul, 2008). Ayrıca her öğrencinin ve öğretmenin bir öğretim yılı içerisinde en fazla 20 gün köyde yapılan çalışmalara katılma zorunluluğu vardır (Arayıcı, 1999). Enstitülerde yetişen öğretmen adayları gidecekleri köylerde geçerli olabilecek biri teknik, biri tarımla ilgili olmak üzere iki ek branşta da yeterlik kazanmıştır (Altunya, 2014).

Dört yıl kadar sonra 10 Eylül 1947 tarihi ikinci program yayımlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Oğuzkan'a (1999) göre program hazırlanırken önceki programın temel amaç ve ilkelerine bağlı kalınmıştır. Ancak bu programda esneklik ilkesinden biraz uzak kaldığı göze çarpmaktadır. Tarım derslerinin Enstitülerin hepsinde aynı şekilde işlenmesi gerektiğine karar verilmiş, öğretmenlerin bölgesel şart ve kurumsal imkânlar göre konu seçme özgürlüğü kısıtlanmıştır. Ayrıca, sanat derslerinde de tarım derslerinde olduğu gibi pratik becerilerden çok, kuramsal bilgiler ön plana çıkmıştır (Oğuzkan, 1990).

1947 programında derslerin dağılımı 1943 programında olduğu gibi %50 kültür dersleri, %25 tarım dersleri, %25 teknik dersleri şeklinde olmuştur. Ancak 1943 programında olan bazı dersler çıkarılmış, bazı derslerin ismi değişmiş, bazı derslere daha fazla yer verilmiştir. İş eğitime yönelik ders ve ifadelerden “iş” kelimesi çıkartılmıştır (Aytaç, 2017). Kültür derslerine genel bilgi dersleri adı verilerek, saatleri artırılmış, uygulamalı atölye dersleri ise sınırlandırılmıştır (Bolbeyi ve Sallan Gül, 2008) Bu programla Okul Sağlık Bilgisi bağımsız bir ders haline getirilmiştir. 1943 programında yer alan zirai işletme ekonomisi ve kooperatifçilik bilgisi dersi değiştirilip, kooperatifçilik ve kooperatif sayışması adında bir ders konmuştur. Yabancı dil dersi ise seçmeli ders haline getirilmiştir (Şahin, 1992). Bu programla köy enstitüleri programı, öğretmen okullarının programlarına yaklaşmıştır (Aytaç, 2017). Yani “iş içinde eğitim” felsefesinden uzaklaşmış, uygulama çalışmalarının sayısı azaltılarak kuramsal çalışmalara ağırlık verilmiş, klasik eğitim anlayışına geçiş yapılmıştır (Atakul, 2008).

Tablo 7: 1947 Köy Enstitüleri Programı'na Göre Genel Bilgi Dersleri

Türkçe	Okul Sağlık Bilgisi
Öğretmenlik Bilgisi	Elyazısı
Tarih	Beden Eğitimi ve Ulusal Oyular
Coğrafya	Müzik
Yurttaşlık Bilgisi	Askerlik
Matematik	Ev İdaresi ve Çocuk Bakımı
Fizik, Kimya	Kooperatifçilik ve Kooperatif Sayışımı
Tabiat bilgisi	

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1947; Akt. Altunya, 2014

Tablo 8: 1947 Köy Enstitüleri Programı'na Göre Tarım Ders ve Uygulamaları

Tarla Tarımı	Tarım İşletme
Bahçe Tarımı	Pratik Çalışmalar
Zootekni	

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1947; Akt. Altunya, 2014

Tablo 9: 1947 Köy Enstitüleri Programı'na Göre Sanat Dersleri ve Atölye Çalışmaları (Her Sınıfta)

Erkekler için	Kızlar için
Demircilik(motorculuk ve meslek resmi)	Çamaşır
Dülgerlik (teknoloji ve atölye)	Nakış
Yapı ve duvarcılık(teknoloji ve atölye)	Biçki- dikiş
Pratik elektrik(5.sınıfta)	Ev idaresi
	Yemek pişirme
	Çocuk bakımı
	Dokumacılık

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1947; Akt. Altunya, 2014.

Tablo 10: Köy Enstitüleri Programı Tarım Derslerinin Sınıflara Göre Dağıtım Haftalık Ders Saatleri Çizelgesi

DERS GRUPLARI	DERSLER	SINIFLAR				
		1	2	3	4	5
BAHÇE TARIMI	1.Sebzecilik					
	a. Genel		3			
	b. Özel			2		
	2. Bağcılık			3	1	
	3. Meyvecilik					
	a. Genel		3			
	b. Özel			2		
4.Çiçekçilik-Ağaççılık	2					
TARLA TARIMI	1.Tarla Tarımı					
	a. Genel				2	
	b. Özel					2
	2. Tarım aletleri			2		
ZOOTEKNİ	1. Zootekni					
	a. Genel				2	
	b. Özel					2
	2. Hayvan Hastalıkları					1
	3. Küçük Hayvanlar					
	a. Arıcılık	1				
	b. İpekböcekçiliği	1				
c. Kümes hayvancılığı		2				
TARIM TEKNOLOJİSİ	1.Bitkisel maddeler teknolojisi				1	
	2.Hayvansal Teknoloji		1			
İŞLETME EKONOMİSİ	Tarım işletme Ekonomisi			1		
	Pratik çalışmalar	6				
	TOPLAM	10	8	9	6	7

Tebliğler Dergisi:10.10.1949/75; Akt. Altunya, 2014

Tablo 11: Köy Enstitüleri Programı Sanat Dersleri ve Atölye Çalışmaları Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi

Dülgerlik Grubu 1/3 Öğretim Yılı Süresince						
DERSLER	SINIFLAR					
	1	2	3	4	5	
Teknoloji ve Atölye	9	5	6	5	6	
Meslek Resmi	-	2	2	2	2	
Toplam	9	7	8	7	8	
Yapı ve Duvarcılık Grubu 1/3 Öğretim Yılı Süresince						
DERSLER	SINIFLAR					
	1	2	3	4	5	
Teknoloji ve Atölye	9	5	6	5	6	
Meslek Resmi	-	2	2	2	2	
Toplam	9	7	8	7	8	
Demircilik, Motorculuk, Pratik Elektrikçilik Grupları 1/3 Öğretim Yılı Süresince						
DERSLER	SINIFLAR					
	1	2	3	4	5	
Sıcak Demircilik, Sac, Tesviye ve Tenekeçilik	9	5	6	5	6	
Meslek Resmi	-	2	2	1	1	
Oksijen kaynağı	-	-	-	-	2	
Motorculuk	-	-	-	2	2	
Pratik Elektrikçilik	-	-	-	-	1	
Toplam	9	7	8	7	8	
DERS GRUPLARI	DERSLER	SINIFLAR				
		1	2	3	4	5
	1.Çamaşır	2	2	2	2	2

Çamaşır- Biçki	2.Nakış	1	1	1	1	1
	3.Biçki-Dikiş	2	1	2	1	1
Ev İdaresi	1.Ev İdaresi	2	1	1	1	2
	2.Yemek Pişirme	-	-	-	1	1
	3.Çocuk Bakımı	-	-	-	1	1
Dokumacılık	Dokumacılık	2	2	2	1	1
	Toplam	9	7	8	8	9

Tebliğler Dergisi:10.10.1949/75; Akt. Altunya, 2014

Tablo 12: 1947 Köy Enstitüleri Programı Öğretmenlik Kolu Ders Dağılım Çizelgesi

DERSLER	1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	5.SINIF
Türkçe	4	4	4	4	4
Genel Ruhbilim	-	-	-	2	-
Çocukluk ve Gençlik Ruhbilim	-	-	-	-	1
Eğitbilim	-	-	-	1	1
Genel Öğretim Metodu	-	-	-	2	-
Özel Öğretim Metodu ve Uygulama	-	-	-	-	6
Toplumbilim	-	-	-	-	2
Eğitim Tarihi ve Teşkilatı	-	-	-	-	1
Tarih	2	2	1	1	1
Coğrafya	2	2	1	1	1
Yurttaşlık Bilgisi	-	1	1	-	-
Matematik	5	3	3	3	-
Fizik	-	2	2	2	-
Kimya	-	2	2	1	-

Tabiat Bilgisi	2	2	2	2	1
Okul Sağlık Bilgisi	-	-	-	-	1
Elyazısı	1	1	1	-	-
Resim	1	1	1	1	1
İş	-	1	1	1	-
Beden Eğitimi ve Ulusal Oyunlar	1	1	1	1	1
Müzik	2	2	1	2	1
Yabancı Dil*	-	-	-	-	-
Askerlik	-	-	1	1	1
Ev İdaresi ve Çocuk Bakımı	-	-	-	1	1
Kooperatifçilik ve Kooperatif sayışı**	-	-	-	-	1
Genel bilgi dersleri toplamı	20	24	22	26	24
Tarım dersleri ve uygulamaları	10	8	9	6	7
Sanat dersleri ve atölye çalışmaları	9	7	8	7	8
TOPLAM	39	39	39	39	39
*İstemlidir (İsteğe bağlıdır).					
**4.ve 5. sınıftaki birer saat, bu sınıfların esas ders saatlerine eklenmiştir.					

Köy Enstitüleri Öğretim Programı, 1947; Akt. Altunya, 2014

Tablo 13: 1947 Köy Enstitüleri Programı Sağlık Memurluğu Kolu Ders Dağıtım Cetveli

	4.SINIF HAFTALIK DERSLER		5.SINIF HAFTALIK DERSLER	
	1.SÖMESTR (Saat)	2.SÖMESTR (Saat)	1.SÖMESTR (Saat)	2.SÖMESTR (Saat)
Türkçe	4	4	4	4
Tarih	1	1	1	1
Coğrafya	1	1	3	3
Matematik	4	4	1	1
Fizik	1	1	1	1
Kimya	2	2	1	1
Resim-İş	1	1	1	1
Beden Eğitimi	1	1	1	1
Müzik	2	2	2	2
Askerlik	1	1	1	1
Anatomi ve Fizyoloji Bilgileri	10	6	-	-
Sağlık Bilgisi	8	9	-	-
Genel Patoloji	6	9	-	-
Askerlik Sağlık Bilgileri	1	1	1	1
Hastabakıcılık	-	6	-	6
Küçük Cerrahi ve İlk Yardım	-	9	-	9
Çocuk Bakımı	-	9	-	9
Zirai İşletme Ekonomisi,Koop.	-	-	1	-
Bulaşıcı Hastalıklar	-	-	4	-
Salgın Hastalıklarla Mücadele	-	-	3	-
Sihhi ve İdareli Muameleler ve Resmi Muhabere	-	-	1	-

Tatbikati				
	43*	43	43	44
<p>*1943 yılı 4. Sınıf programındaki Yabancı Dil dersi, 1947’de kaldırılmıştır.</p> <p>Dördüncü sınıftan itibaren köy enstitüsünün öğretmen olacak talebesi ziraat ve sanat derslerine devam ederken sağlık memuru olacak talebesi meslekleriyle ilgili derslere devam edecek ve tatbikat görecektir.</p>				

Tebliğler Dergisi,15.12.1947/464; Akt. Altunya, 2014

1952 yılına gelindiğinde Talim Terbiye Dairesi, “Uygulama, hem öğretmen, hem de ziraatçı veya sanatkâr yetiştirmenin mümkün olmadığını ve öğretmenin çalışmasını bu şekilde bölmenin okulun zararına olduğunu gösterdi. Böylece, “üretici ve sanatkâr” yani devlete fazla malî yük getirmeyecek öğretmen yetiştirme isteğinin gerçekleşmediği görüldü ve vazgeçildi” gerekçesiyle Köy Enstitülerinin programında değişikliğe gitmiştir (Akyüz, 2016). Bu değişiklikle Köy Enstitülerinin kapanacağını sinyali verilmiştir.

1953 yılına gelindiğinde “Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüsü Programı” adında yeni bir program uygulanmaya başlanmıştır. Bu program İlköğretmen Okullarını da kapsayan bir programdır.

Bu programda tarım ders ve uygulamalarına ayrılan saat büyük ölçüde azaltılmış ve derslere kuramsal bir nitelik kazandırılmıştır. Önceki programlarda yer alan sanat dersleri ve atölye çalışmaları bu programla kaldırılmıştır. Bu program enstitülerin artık farklı bir eğitim kurumu olarak değil, klasik bir eğitim kurumu olarak düşünüldüğünü gözler önüne sermiştir. Programda kız ve erkek öğrenciler için iki ayrı ders dağıtım çizelgesi hazırlanmış, enstitü programından yabancı dil dersi kaldırılmıştır (Oğuzkan, 1990). 27.01.1954 tarih ve 6234 sayılı “Köy Enstitüleri ile Öğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun” ile Köy Enstitüleri uygulamasına son verilmiş, Enstitüler İlköğretmen Okullarına dönüştürülmüştür (Aytaç, 2017).

Tablo 14: 1953 Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı Ders Dağılımı

	1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	5.SINIF	6.SINIF
Meslek Dersleri						
Psikolojiye Giriş	-	-	-	2	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	-	-	-	2	3
Öğretim Metodu ve Uygulama	-	-	-	-	2	6
Eğitim Sosyolojisi	-	-	-	-	1	2
Teşkilat ve İdare	-	-	-	-	-	1
Seminer Çalışmaları	-	-	-	-	1	2
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI						
Okuma	3	2	2	1	1	-
Dilbilgisi	1	1	1	1	1	-
Kompozisyon	1	1	1	1	1	1
Türk Edebiyat Tarihi	-	-	-	1	1	-
Çocuk Edebiyatı	-	-	-	-	-	1
SOSYAL BİLGİLER						
Tarih-Coğrafya-Yurttaşlık B.	4	4	4	-	-	-
Tarih	-	-	-	2	2	1.5
Coğrafya	-	-	-	1	1	1.5
TABİAT VE FEN BİLG.						
Tabiat ve fen bilgisi	3	4	5	-	-	-
Fizik	-	-	-	2	2	-
Kimya	-	-	-	3	-	-
Biyoloji ve	-	-	-	-	2	2

Sağlık Bilgisi						
MATEMATİK	4	4	4	4	3	-
MİLLİ SAVUNMA	-	-	-	1	1	1
DİN BİLGİSİ	-	-	-	1	1	1
BEDEN EĞİTİMİ	2	2	2	2	2	2
MÜZİK	2	2	2	2	2	2
RESİM VE YAZI	3	3	3	2	2	2
İŞ	3	4	4	3	3	3
İŞ VE EV İŞİ(kızlar için)	6	6	5	3	3	3
TARIM	3	3	3	4	3	3
SERBEST ÇALIŞMA	3	3	3	3	3	3
TOPLAM	33	34	35	36	37	37
*EV İŞİ	4	4	3	2	2	2
*İŞ	2	2	2	1	1	1

Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri Programı, 1953; Akt. Altunya, 2014

Arifiye Köy Enstitüsü de benzer bir program dönüşümü yaşamıştır. Enstitüde yapılan ders ve işlemler ilk kurulduğu günlerde enstitü bünyesinde kararlaştırılmış, sonraki dönemlerde ise gönderilen programlar çerçevesinde devam etmiştir. Öğrenciler Enstitü bünyesinde genel kültür dersleri, öğretmenlik ve sağlık koluna göre dersler, sanat dersleri, tarım dersleri almıştır. Türkçe, Öğretmenlik Bilgisi, Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi, Matematik, Fizik, Kimya, Tabiat Bilgisi, Okul Sağlık Bilgisi, El Yazısı, Beden Eğitimi ve Ulusal Oyunlar, Müzik, Askerlik, Ev İdaresi ve Çocuk Bakımı, Kooperatifçilik ve Kooperatif Sayışımı dersleri Enstitüde verilen genel kültür dersleridir. Sanat dersleri kız ve erkek öğrenciler için ayrılmıştır. Erkek öğrenciler demircilik, dülgerlik, yapı ve duvarcılık, pratik elektrik dersleri almış; kız öğrenciler nakış, biçki-dikiş, ev idaresi, yemek pişirme gibi dersler almıştır. Tarım derslerinin kapsamına ise bahçe tarımı, tarla tarımı, zootekni, tarım teknolojisi ve işletme ekonomisi dersleri girmektedir. Enstitüde bu dersler erkek ve kız öğrencilerin hepsine

gösterilmiştir. Arifiye Köy Enstitüsünde uygulanan eğitim programları sadece teorik olmamış, diğer enstitülerde olduğu gibi Arifiye’de de uygulama etkinliklerine fazlaca yer verilmeye çalışılmıştır. Uygulamalarla öğrencilere belli alanlarda yeterlik kazandırma dışında, Enstitüde yapılması gereken işler de tamamlanmıştır. Enstitüde yapılacak iş ve çalışmalar da bir program dâhilinde yürütülmüştür. Bu bağlamda Arifiye Köy Enstitüsünde genel tabloyu ortaya koymak için hazırlanan çalışma programlarına bakmak faydalı olacaktır. Köy Enstitüsü çalışma programı şu şekildedir (Balkır, 1974:348-350):

Arifiye Köy Enstitüsü

Müdürlüğü

ÇALIŞMA PROGRAMI

7/1/1945 tarihinden 13/1/1945 tarihine kadar

- I. Ders görecekt sınıflar:** V/B, IV/B, III/B, III/D, II/B, II/D
- II. Nöbetçi sınıflar:** IV/B kümesi
- III. Yapı işleri:** V/A, III/A yapıcılarını IV/A,III/C, II/C kümelere V/B’nin yarısı
 - a) Duvar İşleri**
 - 1- Öğretmen evinin sıvası yapılacak.
 - 2- Santral binasının sıvası yapılacak.
 - 3- Ambar pencereleri yapılacak.
 - 4- Bulaşıkhanenin sıvası, şapı yapılacak.
 - b) Ağaç İşleri**
 - 1- Koridorun,
 - 2- Yatakhanelerin,
 - 3- Hela ve yıkama yerinin,
 - 4- Ofisin tavanları tamamlanacak.
 - 5- Döşeme noksanları tamamlanacak.
- IV. İşliklerde**
 - a) Marangozhanede**

- 1- Çerçevesel tamamlanıp takılacak
- 2- Yemekhaneye ekmek dolabı yapılacak
- 3- Kapı ağaçları biçilecek
- 4- (250) çıta biçilecek
- 5- (60) döşeme tahtasının lambası açılacak
- 6- (300) tavan tahtası kalınlıktan geçecek.

b) Dikişhanede : (V/A, IV/A, III/A, III/C kümelerinin kızları, V/B'nin yarı kızları)

- 1- Dikişhaneye gelen kızların mantosu dikilecek. (28 adet)
- 2- İş elbisesi dikilecek.
- 3- 12 eşofman dikilecek.

c) Demirhanede: (V/A, III/A demircileri)

- 1- Araba işlerine devam edilecek.

d) Resim-iş (V/B kümesinin yarısı)

- 1- (80) kitap ciltlenecek
- 2- Program yapılacak
- 3- (10) suver yapılacak

e) Balıkhanede (Balıkçıların I. Grubu)

- 1- Açık havalarda iki üç ağ atılacak, kapalı olursa odun tedarik edilecek,

bir kısım öğrenci de ağ tamir edecek ve okuyacak

V. Ziraat İşleri (II/A kümeleri ve V/B'den altı öğrenci)

- 1- Meyve bahçesinde ilaçlama işine başlanacak
- 2- Budamaya devam edilecek.
- 3- Dikilecek yabancı fidanların yerleri hazırlanacak.
- 4- Ekilecek elma tohumlarının yatakları hazırlanacak.
- 5- Dağdan yabancı gül fidanları sökülecek
- 6- Lügüstürün çeliği hazırlanacak.
- 7- Sıcak yastıkların noksanları tamamlanacak
- 8- Sebze yerlerinin bellenmesine devam edilecek.
- 9- Bahçe kuyusunun etrafı doldurulacak.

VI. Müzik işleri

- 1- Her gün 12.45- 13-45 arasında koro ve orkestra çalışmaları yapılacak
- 2- V/B kümesine haftanın iki yarım gününde müzik nazariyesi gösterilecek.

VII. Küçük ve çeşitli işler

- 1- 13/1/1945 Cumartesi gecesi eğlence
- 2- İki tane cilt el baskısı yapılacak
- 3- Damlar aktarılacak
- 4- II. okul binasında mutfaka musluk yapılacak.
- 5- III. okul binasında banyoya soba kurulacak, üzerine bir su haznesi yapılacak.
- 6- I. okul binasının mutfak kısmında bodruma giden yer kapatılacak.
- 7- El yıkama bidonun volf yeri tamir edilecek.
- 8- Kız çamaşırhanesine 4 maşrapa yapılacak.
- 9- Sandalye tamirine devam edilecek.
- 10- Yatakhane eksik çerçeveler tamir edilecek.

Müdür

S. Edip Balkır

Görüldüğü gibi Enstitülerde yapılacak çalışmaların neler olacağı, bu işlerden kimlerin sorumlu olacağı, her ders için ayrıntılı olarak hazırlanmıştır. Program incelendiğinde öğrencilerin atölyeleri aktif şekilde kullandıkları, yapılan her işin Enstitüdeki eksiklikleri gidermek gibi önemli bir amaç çevresinde planlandığı görülmektedir.

Enstitüde günlük iş, ders saatleri, dinlenme ve uyku saatleri de bir plana göre yürütülmüştür. Bunu gösteren bir çizelge şu şekildedir:

M. Eğ. Bakanlığı
Arifiye Köy Enstitüsü
Müdürlüğü

VAKİT CETVELİ

Öğleden Evvel	S.	D.
Kalkma, temizlik, yatak düzelmesi.....	6	00
	6	45
Jimnastik.....	6	45
	7	15
Kahvaltı.....	7	15
	7	45
Toplanma.....	7	45
	8	00
Mütalaa.....	8	00
	8	45
Dersler.....	8	45
	12	15

İş.....	8	00
	12	15
Öğle yemeği.....	12	15
	13	15
Öğleden Sonra		
Koro ve orkestra.....	12	45
	14	00
Toplanma.....	14	00
	14	15
Dersler.....	14	15
	18	00
İş.....	14	15
	18	00
Akşam yemeği.....	18	00
	18	30
Milli oyun ve spor.....	18	30
	19	00
Teneffüs.....	19	00
	19	10
Serbest okuma.....	19	10
	20	00
Teneffüs.....	20	00
	20	10
Mütalaa.....	20	10
	21	10
Temizlik ve yatma hazırlığı.....	21	10
	21	30
Uyku.....	21	30
	6	00

NOT: Sabah toplantılarında 10 dakika müzik temrini yapılacaktır.

12/III/1945

*Müdür
S.Edip Balkır*

Günlük hazırlanan bu çizelge incelendiğinde öğrencilerin bütün işleri bir plan ve program dâhilinde yürüttükleri görülmektedir. Müzik ve jimnastiğin günlük işlerinin bir parçası olduğu görülmektedir. Temizlik, düzen, uyku alışkanlığı kazandırma konusunda da planlı hareket edildiği görülmektedir.

Arifiye Köy Enstitüsünden 1950 yılında mezun olan Abdullah AKSOY, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Köy Enstitüsünün öğretim programıyla ilgili şunlara değinmiştir:

“Derslerimiz iki grup olurdu: Sağlık bölümü, öğretmenlik bölümü. İlk zamanlarda hem sağlık hem de öğretmenlik grubu için aynı dersler vardı. 3. Sınıfta

ayrılıyorduk bölümlere. Ben 3. Sınıfta öğretmenlik grubuna dâhil oldum ve devam ettim. 5. Sınıftan sonra da hadi bakalım öğretmen ol dediler. İşin içinde meslek seçmesi vardı bir de. Ben 3 sınıfta öğretmenlik bölümüne geçtiğimde meslek de seçtim, marangozluğu seçtim. Bildiğimiz marangozluk. Yatakhanelerimizin yanında marangozhane, demirhane, ve buna benzer 3 4 tane atölye vardı, o atölyelerde çalışmaya başladık. Bir tavla yaptım kendime. Marangozlukta da çok iyi not aldım, işi becerdim. O dersleri almak mecburiydi, iş dersi almak. İş dersinden mahrum olan öğretmen olmaz, iş bilecek. Çünkü gittiği yerde işleri bizzat öğretmene yapma düşüyordu. Mesela gittiğim yerde kırılan masa ayaklarını ben yaptım, kapı menteşelerini ben taktım. O bakımdan beni o konuda eğittiklerine çok seviniyorum. Hala aldığım bilgiler kafamda. O dönemde muhtaçtık bu işe biz, o bakımdan ihtiyaç olan dersleri verdiler bize. İş eğitimi bizde çok ilerdeydi. Kitabı aç oku onunla bitmiyor. Bizzat bedenlen çalışacaksın, bizzat sen de bir ağaç bir fide dikeceksin. Mesela bizim dönemimizde balıkçılık da vardı. Sapanca' ya giderken göle gider gitmez orada bir balıkhanemiz vardı. 3 katlı bir bina. Orada bir hafta çalışırdık balıkçılık yapmak için. Bize sıra gelince sınıfça gider, sınıf tamamen görevli olurdu, çalışırdık. Karşıda da çiftliğimiz vardı. Elma, armut, şeftali her çeşit meyveyi dikmek, bakımını yapmak onlarla ilgilenmek bizim görevimizde. O konularda bilgi veriyorlardı bize, bizi o konuda da yetiştiriyorlardı. Ekmekleri biz yapardık mesela. Fırını yöneten biri vardı, eli ayağı fırıncılığa alışmış bir insan, biz onun etrafında koşturuyoruz. Hamur yoğurmak, ekmek fırına koyup pişirmek gibi konularda bizi görevlendiriyorlardı. Ekmek yapımını çoğu zaman biz kendimiz yaptık, dışarıdan ekmek satın almadık. Yemekhanede de bir aşçıbaşı yardımcısı var ama biz düzenlemek temizlemek ve bakımından sorumluyduk. Senede 2 veya 3 hafta bize sıra geliyordu sınıfça, biz o hafta derse girmeyip o iş eğitimi üzerine çalışıp görevimizi yapıyorduk. Ayrıca hepimiz bir müzik aleti çalmak zorundaydık. Bir şey çalmanın faydası çoktu. Herkes müziği kendi malı gibi kullanırdı, ben de mandolin çalmayı öğrendim. İstiklal marşı, 3 5 şarkı çalmayı öğrendim. Çok seviyordum.”

Arifiye Köy Enstitüsünden 1950 yılında mezun olan Abdullah AKSOY, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Köy Enstitüsünde sınıf geçmeyle ilgili bir anısına değinerek şu bilgileri vermiştir:

“Bizde sınıfta kalma vardı fakat bir dersten kalanı sınıfta bırakmıyorlardı, hiç şahit olmadım. İki üç dersten kalınca sınıfta kalıyordunuz. Matematik, Sosyoloji, Fen

Bilgisi, İş Eğitimi bunların üzerinde çok duruluyordu. İki sene üst üste kalanları okuldan uzaklaştırıyorlardı. Başarılı olamayanlarla ilgili bir anım var, hala üzüntü çekiyorum. Bir gün ana binanın yola bakan kısmındaki dershanede oturuyorduk. Öyle dershaneden bakıyordum. Baktım 20 22 tane arkadaş öğrenci tahta bavullarla koymuşlar ağlıyorlar bağıra bağıra. 'Ya neden ağlıyorlar?' dedim. Sınıf başkanına sordum, 'bilmem' dedi. Kapıyı açtım ikinci kattayım, oradakilere sordum. Onlar uzaklaştırıldılar dediler. Onları gördüm, ben onlardan çok üzuldüm. Unutamıyorum o günü. Çünkü kalan ve uzaklaştırılan öğrencilerin bir daha okula alınma şansı yoktu.”

Arifiye Köy Enstitüsü bünyesinde uygulana son program 1953 yılında gönderilen Öğretmen Okulları ve Köy Enstitüsü Programı olmuştur. 1954 yılında çıkarılan Köy Enstitüleri ile Öğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun kapsamınca Arifiye Köy Enstitüsü eğitim öğretim faaliyetlerine Arifiye İlköğretmen Okulu olarak devam etmiştir.

Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Öğretim Programları

27.01.1954 tarihinde Köy Enstitüleri ile İlköğretmen Okullarının İlköğretmen Okulları adı altında birleşmesiyle ilgili 6234 sayılı kanunla Köy Enstitüleri ve İlköğretmen Okulları birleşmiştir. İlköğretmen Okulları ilkokul üzerine 6, ortaokul üzerine 3 yıl eğitim veren okullardır. Bu okullarda ihtiyaç halinde hazırlık sınıfı da açılmıştır (Köy Enstitüleri ile İlköğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun, 1954; İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965). İlköğretmen Okulları bölgelerin gerekseme, olanak ve koşullarına göre yatılı ya da gündüzlü; altı ya da üç sınıflı karma eğitim uygulamıştır (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965). 1972 tarihinde İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle bu durum değişmiştir. Bu değişikliklerle İlköğretmen Okullarının öğretim süresi, ilkokul üzerine 7, ortaokul üzerine 4 yıl olmuştur. İlköğretmen okulları bu değişikliklerle birlikte bölgelerin gerekseme, olanak ve koşullarına göre yatılı ya da gündüzlü 7 ya da 4 sınıflı karma eğitim uygulamaya başlamıştır. Gerekseme durumunda hazırlık sınıfı açmaya devam etmişlerdir.

İlköğretmen okulu programına bakıldığından genel bilgilerin yanında, Pedagoji, Psikoloji, Eğitim Tarihi, Öğretim Yöntem ve Uygulamalar, Okul Sağlık Bilgisi, İş Dersi gibi dersler vardır (Ayas, 1948). Genel bilgi derslerinin kapsamına; Türk Dili ve Edebiyatı (Okuma, Dil Bilgisi, Kompozisyon, Türk Dili ve Edebiyatı Tarihi, Çocuk Edebiyatı), Tabiat ve Fen Bilgileri (Fizik, Kimya, Biyoloji ve Sağlık Bilgisi), Sosyal Bilgiler (Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi), Matematik (Cebir, Geometri), Milli Güvenlik, Din Bilgisi, Beden Eğitimi, Müzik, Resim, Yazı, Tarım ve Yabancı Dil dersleri girmektedir. Bu okulların programında uygulama ve atölye dersleri yine yer almaktadır. Bu dönem var olan öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin Köy Enstitü dönemindeki derslerden farkı o dönem derslerin iş ağırlıklı bu dönemde ise pedagojik ağırlıklı olmasıdır (Pehlivan, 1992).

İlköğretmen Okullarında her öğrencinin başarısı; öğretmen tarafından yapılacak sürekli bir kontrol ile, bundan elde edilen kanaatle, yapılan ödevlerle, yazılı ve sözlü yoklamaların sonucuna göre verilecek notla tespit edilmiştir. Gerek sürekli kontrollerde, gerek yoklama ve sınavlarda öğrencinin edindiği bilgi ve becerileri benimseyip benimsemediği, bunları uygulama gücünde olup olmadığı aranmıştır. Bu hususlar tespit edilirken öğrencinin ezberciliğe düşmemesine dikkat edilmiştir (İlköğretmen Okulları Sınıf Geçme ve Bitirme İmtihan Yönetmeliği, 1969).

İlköğretmen okullarında yaz çalışmaları da yapılmıştır. Bu çalışmalar bölgenin iklim durumu, özellikleri, ihtiyaçları ve eğitim amaçları göz önünde tutularak, iş çalışmalarına (Bahçe, tarla, hasat, okula gerekli binaların yapılması, onarım, sıva, badana, yol, tesisler, örnek tesisler kurma, çevre köylerinin kalkınma çalışmaları ve köy okullarının yapımına katılma vb.), kurslara, gezilere ve kamplara ayrılmak üzere Öğretmenler Kurulunca planlanmıştır (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliğinin 98 inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 1967).

Arifiye İlköğretmen Okulu, eğitim öğretim faaliyetlerine bu isim altında 1954 yılında eğitim süresi 6 yıl olarak başlamıştır. 1971 Öğretim yılından itibaren öğrenim süresi 7 yıla çıkartılmıştır. Arifiye İlköğretmen Okulu bünyesinde diğer İlköğretmen okullarında olduğu gibi genel bilgi dersleri, Pedagoji, Psikoloji, Eğitim Tarihi, Öğretim Yöntem ve Uygulamalar, Okul Sağlık Bilgisi, İş Dersi gibi dersler verilmiştir. Bu derslerin işlenişinde uygulama faaliyetlerine yine yer verilmiştir. Eğitim-Öğretimde kalitenin artırılması ve ülke gerçekleri de dikkate alınarak İlk Öğretmen Okullarından

Öğretmen yetiştirme işlemini yerini Eğitim Enstitülerine bırakmasıyla birlikte 1975 sonrasında Arifiye Öğretmen Lisesi olarak eğitim öğretime hizmet vermeye devam etmiştir.

Tablo 15: 1964-1965 yıllarında Arifiye İlk Öğretmen Okulunda Sınıflara Göre Ders Dağılımı

<p>1. SINIF</p> <p>Türkçe</p> <p>Sosyal Bilgiler</p> <p>Matematik</p> <p>Tabiat-Fen Bilgisi</p> <p>Beden Eğitimi</p> <p>Resim- Yazı</p> <p>İş</p> <p>Müzik</p> <p>Tarım</p>	<p>2. SINIF</p> <p>Türkçe</p> <p>Sosyal Bilgiler</p> <p>Matematik</p> <p>Tabiat-Fen Bilgisi</p> <p>Beden Eğitimi</p> <p>Resim- Yazı</p> <p>İş</p> <p>Müzik</p> <p>Tarım</p>	<p>3. SINIF</p> <p>Türkçe</p> <p>Sosyal Bilgiler</p> <p>Matematik</p> <p>Tabiat-Fen Bilgisi</p> <p>Beden Eğitimi</p> <p>Resim- Yazı</p> <p>İş</p> <p>Müzik</p> <p>Tarım</p>
<p>4. SINIF</p> <p>Türkçe</p> <p>Kompozisyon</p> <p>Psikolojiye Giriş</p> <p>Tarih</p> <p>Coğrafya</p> <p>Cebir</p> <p>Geometri</p> <p>Fizik</p> <p>Kimya</p> <p>Beden Eğitimi</p> <p>Resim- Yazı</p> <p>İş</p> <p>Müzik</p>		<p>6.SINIF</p> <p>Çocuk Edebiyatı</p> <p>Kompozisyon</p> <p>Psikoloji</p> <p>Eğitim Sosyolojisi</p> <p>Öğretim Usulü ve Uygulama</p> <p>Teşkilat-İdare</p> <p>Tarih</p> <p>Coğrafya</p> <p>Biyoloji</p> <p>Okul Sağlık Bilgisi</p> <p>Beden Eğitimi</p> <p>Resim- Yazı</p> <p>İş</p>

Askerlik		Müzik
Din Bilgisi		Askerlik
Tarım		Tarım

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde 1970-1971 yılında okula giren okulun Arifiye Öğretmen Lisesine dönüştüğü dönemde 1976-1977 yılında okuldan mezun olan Nazmi ERMAN ile 28.08.2018 tarihinde Arifiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde yapılan görüşmede ERMAN, öğretim programları ve sınıf geçme ile ilgili şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Eğitim, öğretim ve işe göre insan yetiştirilmesi anlamında ciddi kazanımları ve kazancı olan yerlerdi. Mesela kaynak yapmasını öğreniyorduk, radyo tamiri yapmasını öğreniyorduk. Bir enstrüman çalıyorduk, ben mandolin çalıyorum mesela. Beden eğitiminde şimdi birçoğu için akrobasi sayılabilecek hareketleri rahatlıkla yapabiliyorduk. Niye kaynak öğreniyorduk, okulun kaynağa ihtiyacı var mı? Belki o zaman metal donanım çok fazla olmadığı halde, düşünün 70-100 km uzakta bir ilçedesiniz veya bir köydesiniz. Vatandaş sizi lider olarak görecektir, aydın kişi olarak görecektir ve sizden istifade etmek isteyecektir. Size ne ihtiyacı olabilir? Pulluğu kopmuştur kırılmıştır; bunun kaynak edilmesi halinde o vatandaşın gönlüne ve aklına girebilirsiniz, dolayısıyla onu hem kendinize hem kurumunuza hem de eğitimin içine çekmek ve yardımcı olmasını sağlamak kolay olacaktır. Size her türlü desteği sağlayacaktır. İnsanları kazanmanın en kolay en iyi yolu onlara iyilik yapmaktan geçer şeklinde ifadelerle bize gereksiz gibi görünen birçok noktada donatıldığımızı söyleyebilirim. Mesela resim yazı dersimiz vardı okulun tabelasını siz yazacaksınız, çatısını siz onaracaksınız. Hepsini biz yapardık, uygulama çok olurdu bizim zamanımızda. Okulumuzun tarlası vardı mesela. Ben okulun tarlasında çalışıyordum, çapa yapıyordum vs. Şimdi bunun sebebi ne? Bir köy yerine gittiğiniz zaman köyde ne bulursunuz? Tarım arazisi bulursunuz. O noktada siz doğru bilgiyle giderseniz; vatandaşa yardımcı olma, rehber olma, yol gösterme şansına sahip olursunuz ve sizi kabullenmesi daha kolay, sizin liderliğinizi kabul etmesi daha kolay olacaktır. Bizim elma bahçelerimizde hatırlıyorum, tarım öğretmenimiz “Sen sen sen...” diye sayardı. Birkaç kişi diyelim 8 9 kişi bu elmanın altını belleyeceksiniz, gübreleyeceksiniz vs. 2 saat tarım dersinde ancak ucu ucuna bitirebilirdik. Demek ki adamlar bu işin piri

kompetanı ve rahatlıkla o kararı verebiliyorlardı. İş atölyesinde mesela, çeşitli kutular yapmayı öğrenmiştik çünkü o zaman dosya yok. Bir şeyi dosyalayacaksınız, peki bunu nasıl yapacaksınız? Köydesiniz bulamazsınız, ilçede bulup bulmayacağınız belli değil. Tüm o noktalarda bir okula gittiğiniz zaman her türlü ihtiyacı bizatihi tarafından karşılanabilecek bir donanımla gitmemizi sağlayacak dersler ağırlıklıydı. Bizde son sene uygulama senesiydi, ama ondan evvel öğretmenliğe de şöyle yetiştiriliyorduk. Sınıf abileri oluyordu bizde, sınıf rehber öğretmeni ve öğrenci arasında sınıf abisi var, basamak olarak. Etüt saatlerinde o sınıfta bulunur, kendi derslerine çalışır ama aynı zamanda sınıfın yoklamasını alır kontrolünü yapar. Biz, genelde yatılı öğrenciler olurdu ama zaman zaman gündüzlü öğrenciler de katılırdı, anlayamadığımız konuları öğrenmek için etütlere katılırdık; akşam etüdü veya sabah etüdüne. Bilmediğimiz hususları bu abilerimize rahatlıkla sorardık.

Öğretmenlerimizin kararlarını verirken dışarıdan etkilenmeleri söz konusu olmazdı. Kararlarını veriyor ve uyguluyorlardı. Kararları verirken de özellikle mevzuata çok uygun katı denilecek seviyede bağlı hareket ettiklerini görüyoruz. Dolayısıyla öğrencinin yetişmesinde dışarıdan her hangi bir etkiyle birisinin 'ya şu öğrenci geçsin' diye hiç kimsenin okul öğretmenine veya idarecisine söyleme ihtimalinin olmadığını düşünüyorum. Söylese bile göreceği tepki çok farklı oluyordu. Kurallar katıydı. O kurallar da katı olduğu zaman siz o seviyeye çıkamazsanız olmanız gereken seviyede olmazsanız o okulda barınma şansınız yok. Zaten üst üste değil 2 sene kaldığınız zaman okulla ilişkiniz kesiliyordu, devam etme şansınız yok. Bu bakımdan siz o seviyeye öyle veya böyle çıkmak zorundasınız. Mesela ben köylü çocuğu olmama rağmen öğretmen okulu birinci sınıfta beden eğitimi dersinden bütünlemeye kaldım. Hiçbir dersten kalmadığım halde beden eğitiminden bütünlemeye kaldım. Bizde ortaokuldan liseye geçerken bitirme sınavlarımız olurdu tüm derslerden. Ben normalde 3. sınıfta bütün derslerimden geçmişim. Girdiğim bütünleme sınavında Polonya polkası diye bir müzik parçası vardı. Mandolinle çalarken son nota iki tamlık, ben de onu bir tamlık çalmışım. Tekrar ettirdi, bitiyor ya çalma süresini vuruş süresini kısaltmışım. Ondan sonra 'bütünlemeye görüşürüz' dedi. 'Neden hocam?' dedim. 'Son notaya bakar mısın?' dedi. 'Aa iki tamlık bir daha çalayım hocam.' dedim. 'Eylülde çalarsın.' dedi. Ben bütünlemeye kalmış oldum. Şimdi bir öğrencinin beden eğitiminden veya müzikten bütünlemeye kaldığını düşünsenize. Kıyamet kopar değil mi? Eğitim seviye farkını sanırım ortaya koyuyor böyle bir örnek."

Arifiye İlköğretmen Okulu dönemi öğrencilerinden Karabey AYDOĞAN, 12.12.2018 tarihinde işyerinde kendisiyle yapılan görüşmede öğretim programlarıyla ilgili şunları aktarmıştır:

“Öğrenci gözüyle bizim öğretim programlarımıza getirdiğimiz bir eleştiri yoktu ama öğretim programlarını kimin açısından yargıladığınıza bağlı, biz şimdi 40 yıl sonrasında bakıyoruz ortalama, o günün bilimsel gelişmelerine çok uygundu. Örneğin ders araçları yapım merkezi diye bir yer vardır Ankara’da. 3. akşam sanat okuludur onun adı. Ders araçları yapım merkezi, kısaltımı DAYM. Biz ona dayım derdik; dayım göndermiş. DAYM’den her yıl neredeyse büyük büyük kutular içerisinde deney malzemeleri gelirdi. Çok yüklü laboratuvarları var, Köy Enstitülerinden kalma laboratuvarlarımız vardı. Onun üstüne yeni gelen 70’den itibaren bize uygulanmış Türkiye’de 89 öğretmen okuluna uygulanmış modern fen eğitimi programı vardır. Müthiş bir programdır. Pssc fiziği, modern biyoloji, modern matematik, modern kimya. Bunlar derste koca koca kitapları olmasına rağmen, derste hiç kitap okunmaz derste sadece laboratuvar yapılır. Fizik dersi için söyleyeyim, Kimya dersi için söyleyeyim; 10 masa, her masada 4 kişi, deneyi iki kişi yapar, bir kişi sonuçları hesaplar; bir kişi sınıfla iletişim kurar. Tahtada sonuçları yazdıktan sonra siz bir kanun bulursunuz. Ama o kanunu sizden önce Lavoisier bulmuş, önemli değil. Siz de bulursunuz. Böyle buluşlar yaparsınız. Müzik dersinde diyelim ki bir ölçü olsun diye söylüyorum; siz İstiklal Marşı’nın solfejini bilmiyorsanız, aynı zamanda çalıp söyleyemiyorsanız, hem çalıp hem söyleyip hem ritim tutamıyorsanız ve çıkıp 1500 kişinin yönünde yönetemiyorsanız 4 ritimli vuruşla sizi kimse öğretmen yapmaz. Hiç öyle bir şansınız yok. Bu bir ölçü olduğu için veriyorum, İstiklal Marşı kolay bir parça değil, çalacaksınız söyleyeceksiniz. Çünkü gittiğiniz yerde sizsiniz hem devletin, hem eğitimin, hem milletin temsilcisisiniz, o bayrağı siz asıp indireceksiniz. Hem öğrencilerinize öğreteceksiniz. Örneğin benim bir ölçüm vardır her sınıfta her sene- ben 8 yıl öğretmenlik yaptım- 40 yeni şarkı öğretirim öğrencilerime. Bu şarkıların hiçbirinde eğitim, çocuk gelişimi, ders programları, millet, vatan dışında hiçbir kaygınız olamaz. Eğitim müziği diye bir alan var o alanda Türkiye çok zengindir. Çok bilinmez ama çok çok zengindir. “Bir Dünya Bırakın Biz Çocuklara” Salih Aydoğan’ın şarkısı dünya birincisidir 47 ülke arasında Hindistan’da. Ben her yıl 40 yeni şarkı veya türkü, çocuğun seviyesine uygun, her sınıfın seviyesine de ayrıca uygun şarkıları nerden öğrendim? Şarkıların birikimi bende Arifiye’den tabii ki. Eğitim Bilimleri ile ilgili 3-4 yıl süren bir sürü ders vardı. Çocuk

Psikolojisi, Eğitim Psikolojisi, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Tarihi, Türk Eğitim Tarihi, ünlü pedagoglar, bunların yaptıkları, bunun dışında Teşkilat ve İdare, Öğretim Metotları, Genel Öğretim Metotları, Özel Öğretim Metotları ve bunların uygulanışı. Kendi sınıflarımızda ders verirdik; şehir okullarında ayrı staj, köy okullarında ayrı staj. Diyelim ki 10 kişi gitmişiz siz ders anlatırken dinleyici biziz. Bir sınıfa gitmişiz 3 kişi 2 arkadaş biz dinliyoruz. Ben anlatırken siz ikiniz dinliyorsunuz. Tabii sınıf arkadaşları da dinliyor. Köylere tabii ki eşyanız ve yatağınızla gidip yemeğinizi kendiniz yapıp köyde staj yapıyorsunuz. Arifiyelilerin bir geleneği var uzun yıllar sürmüş; gittikleri her köye stajyer öğretmenler -yani Arifiye Öğretmen Okulunun son sınıf öğrencileri- orada aynı zamanda kaldıkları süre içerisinde 15 gün 1 ay her neyse kaç haftaysa o süre içinde köylüleri de katarak bir tiyatro hazırlıyorlar, onlara halk oyunları öğretiyorlar, onlara şarkı öğretiyorlar. Bir de herkes birer tane ders aracı, o gittiği köy okuluna kendi eliyle yapıp hediye ediyor. Böyle bir şeyden bahsediyoruz. Ayrıca duygusal olarak sosyal olarak her gün öğretmen olacağım diyerek kendinizi hazırlıyorsunuz. Ödevler ona göre, ona göre müzik dersi yapılıyor. Siz müzik dersi görüyorsunuz çok iyi ama aynı zamanda çocuk şarkılarını da ayrıca görüyorsunuz. Ben öğrenciyken öğretmenimle birlikte mandolin kursu veriyordum. Stajyerliğe gittiğim okullarda bol bol şarkı öğrettiriyorlardı bana. Neden? Belki bizim öğretmenimiz onlardan biraz daha yeni şeyler öğretmiştir ondandır. Yani eğitim programlarıyla, günlük yaşantısıyla, sosyal aktivitesiyle, yani o okulda yazdığımız şiirle söylediğimiz türküyle çok izi vardır bende. Ben bağlama takımında saz çalıyordum, orada öğrendim. Mandolin çalmayı orda öğrendim, şimdi konser veriyorsam Arifiye'nin üstüne. Ben siyaset bilimi okudum ve Arifiye'nin bilgileriyle o okulu bitirdim diyorum her zaman. Evet, onun üstüne bir şeyler tabii ki oldu ama temel o idi. Yani şöyle söyleyeyim size örnek olarak. Bir hukukçu geldi dedi ki, hukuk dili çok önemlidir -onu taklit etmeyeyim şimdi Türkçesi çok bozduktu. "Hukuk dili bilmeyen hukukçu olamaz. Ben size bir şey sorsam kimse bilemez." dedi. "Sorun." dediler. "Aktin fesi nedir?" dedi. Kimse parmak kaldırmadı, ben kalktım "sözleşmenin iptali" dedim. "Olabilir bir tane" dedi, "şunu bilin bakalım" dedi, "Vaazı kanun?" Yine ben parmak kaldırdım. "Yasa koyucu demektir" dedim. Bunlar hep o okulun şeyleriydi. Uygulamalı dersler çoktu, matematik belki değildi ama edebiyattan tarım dersine uygulamamız olurdu, laboratuvar derslerinde kendi ders araç gereçlerinizi yapıyorduk; sinema makinesi, tepegöz o zaman slayt makinaları kullanıyorduk. Arifiye Öğretmen Okulu ve benzeri öğretmen okulları - ondan önceki dönemleri de kapsamak üzere ben 50'lerden itibaren Köy Enstitülerden dönüşünden

itibaren inceliyorum- bizim bitirdiğimiz döneme kadar çok rahatlıkla söyleyebilirim ki; o okulları bitirenler bugünkü birkaç üniversiteyi bitirmiş sayabilirler kendilerini o bilgi birikimiyle. Neden bu kadar iddialı konuşuyorum? Ben ütü yapmayı, dikiş yapmayı, yemek yapmayı, elma ağacının kurdunu ayıklamayı ilaçlamayı, sebzeciliği, meyveciliği el aletleri kullanmayı köy enstitülerinin işlik bizim atölye dediğimiz 4 bölümden oluşan o atölyelerde alet kullanmayı, malzeme tanımayı öğrendim. Bunun dışında öyle bilimsel derslerde gördük ki, modern fen eğitimi, örneğin; bir fizik dersinde 10 üzeri -21 atom azalmasını ölçecek deneyler de yapıyorduk. Örneğin fizik bilim adamı yetiştirme yarışmasında, fizik yarışmasında okulu ben temsil ettim, İstanbul'da. Başka arkadaşlarımız başka alanlarda aynı şekilde başarılar gösterdiler. Milli Eğitim Bakanlığı ortaöğretimde yarışma düzenliyor 50. Yıl için, 1973 Ormancılık dalında kompozisyon yarışmasında bizim okulumuzdan ben Türkiye 2.siyim, bizim arkadaşlarımız şiir birincisi. Öğretmen okulları buldukları illerde, istisnasız spor dallarında birinci. Sadece birinci değil, -Arifiye örneğini vereyim- 22 kupa dağılırdı bizim zamanımızda ya 22sini alır öğretmen okulu ya 21 tanesini. Bir sene imam hatip lisesine güreşten madalya kaptırdık ya da kupa diye çok üzüldük.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1968 yılı mezunu emekli öğretmen Ahmet ACAR, kendisiyle 02.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun o yıllardaki öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bize uygulanan eğitim öğretim programı Anadolu’yu Türkiye genelini kapsayıcı şekilde planlanmış olan, yaparak yaşayarak öğrenme metodunu içeren bir programdı. Okulumuzda mesela döner sermaye vardı. Bu döner sermaye okulun bazı yiyeceklerini karşılıyordu. Bahçeler vardı. Biz o bahçelerde domates, patlıcan, salatalık gibi şeyleri kendimiz üretirdik. İnekhanemiz vardı; orada inek beslenirdi mesela sütü alınırdı. Yani yaşama dair ne varsa bize onu öğretmeye çalışıyorlardı. Anadolu’da herhangi bir güçlükle karşılaştığımız zaman bunun çözüm yollarını bilelim diye bu şekilde bir program uygulandı bize. Uygulama ağırlıklı bir programdı yani. Bizim en büyük eksikliğimiz o yıllarda, yabancı dil dersi yoktu bizde. Bizden sonra koyuldu, öğretmen lisesi olduktan sonra kondu ama bu baştan konmalıydı bence. Yabancı dil çok önemli. Yani dünyayla entegrasyona girebilme açısından, dili olmayan tek insandır. O yüzden öğretmenlerin mutlaka yabancı dili olmalı, hem de iyi şekilde, güzel şekilde bir dili öğrenmeli. Sınavlarla girerdik biz oraya o zamanlar. 6 yıl sürerdi eğitimimiz. Ama

işte çok yetersiz kaldı yabancı dil bakımından. Ama bize kendimizi geliştirme imkânı verildi. Kendini nasıl yetiştirirsin, geliştirirsin? İşte önemli olan budur zaten değil mi? Bir Çin atasözü vardır: “Kişiye balık vermeyeceksin, balık tutmasını öğreteceksin” diye. O yüzden bize o verildi, o kanaldan gittik. Daha güzel yetiştirilebilirdik, fakat o zamanın imkânları buna müsaitti. İmkân meselesiydi. O döneme göre müthiş eğitim yine de.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu Prof. Dr. Vahdettin SEVİNÇ, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Ben bugün 2019 yılında 1960'lara baktığımda o zamanki Türk Eğitim Sisteminde öğretmen yetiştirme konusunda maalesef okul öncesi öğretmen yetiştirilmesiyle ilgili ciddi bir iş ve işlem yoktu. Ama eğitim sisteminde rol olacak okul öncesi, ilkokul ve lise öğretmeni gibi bir ayrıma tabii tutacak olursak, 60larda öğretmen yetiştirmede öğretmen okulu adı altında bu işi gerçekleştiren kurumlar sadece ilkokul düzeyi için öğretmen yetiştiriyordu. Ben bugünkü bilgilerime ve yılların verdiği tecrübeye dayanarak çok iyi bir eğitim öğretim programı uygulandığını biliyorum. Kendim de oradan yetişmiş, o eğitimi almış birisi ve daha sonraki yıllarda da öğretmen eğitimiyle ilgili, öğretmen yetiştirmeye ilgili görev yapmış birisi olarak hatta 2000lerin başında eğitim fakültesi dekanlığı yapmış birisi olarak iyi bir program olarak değerlendirebiliyorum o günkü programı. Uzatmadan şunu ifade etmek isterim, köy çocuklarının kırsal kesimlerdeki çocukların okumalarına eğitimlerine önemli bir katkı olmak üzere oluşturulmuş olan Köy Enstitülerinden hemen sonra -maalesef onların kapatılmasından hemen sonra- yer alan bu öğretmen okulları eğitim öğretim olgusuna ciddi bir katılım sağlamalarının yanında kırsal kesimde, köylerdeki çocukların da okumalarını yatılı okullar vasıtasıyla sağlamıştır. Onların öğrencilerinin çoğunluğu yatılı okuyorlardı, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde. Bizler Arifiye Öğretmen okulunda okumuş olduk. Bu çerçevede hatta o okulların Milli Eğitimin uyguladığı olduğu bu kırsal kesimden köylerden gelen çocuklardan-af edersiniz biraz kendimizi övüyor gibi olacağız ama- çok yetenekli çok başarılı olanların lise üçe geçtikleri zaman ayrılarak yükseköğretime geçmelerine de bir imkan veriliyordu. Mesela ben büyük bir ihtimal olarak ifade edebiliyorum üniversite eğitimi alamayabilirdim. Gerek ailemizin gücü buna imkan vermeyebilirdi. Çünkü bizim bu dediğimiz yıllarda yani 66'dan başlayarak

üniversiteye gitmeyi düşündüğümüz zamanlarda o tarihleri bir düşündüğümüzde Ankara İzmir İstanbul gibi yerlerde sadece üniversite vardı. Dolayısıyla bir ailenin çocuğunu oraya götürmesi, orada eğitim alması falan çok zordu. Dolayısıyla yani uygulanan program bir cümleyle ifade edecek olursam bence çok iyi programdı, bu program ayrıca okulların kuruluş amacı açısından kırsal kesim köy çocuklarına ciddi bir katkı sağlamış oluyor, ayrıca bunların yükseköğretime geçişlerine de bir yerde imkan veriyordu. İyi bir program olarak görüyorum.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu emekli öğretmen Nazmi ALTINIŞIK, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun o dönemki öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“O zamanın programı bugün kendi kafamda değerlendirdiğimde, ezbere ders yok. Yani yaparak öğrenme. Yapararak yaşayarak öğrenme. Bir şey öğretildiği zaman onu mutlaka sana yaşıyorlardı, yaptırıyorlardı. İkincisi iltimas yoktu. Köy çocuğu dahi olsa bu memlekete hizmet edecek çocuklar bulunuyor, imtihanları yapılıyor alınıyor, babası fakirmiş zenginmiş hiç düşünülmez yatılı okulda kendi evlatları gibi yetiştirilirdi. Oradaki çocukların hepsi kardeş, öğretmenlerimiz de bizim annemiz babamızdı. Paramız olmazdı para verirlerdi, hasta olurduk bütün okul hastadır, biri güler herkes güler. Böyle bir eğitim. O günkü eğitim amaçları bugün uygulanırsa daha güzel olur. Bu gün yeterli değil eğitim sistemi. Fikir özgürlüğü adı altında, Türkiye’yi ayağa kaldıracak amaçlar dahi silinmektedir. Bu amaçlar göz önüne alınarak yerine konmalıdır.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1965 mezunu emekli öğretmen Kenan CERTEL, 31.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede kurumda uygulanan öğretim programına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Mükemmele yakın bir öğretim programı vardı. Gittiğimiz çevrelerde vatandaşa yardımcı olabilecek becerilerimizle köyün hemen hemen her şeyiydik. Köylünün de ihtiyaçlarını görebiliyorduk. Köylünün dilekçesini yazabiliyorduk. Şehre gittiğimiz zaman köylünün şehirdeki işlerini takip edebiliyorduk. Köylü o zaman sizi seviyordu, benimsiyordu. Neden? Bir ihtiyacını görüyorsun köylünün. Bugün öğretmen köye çok yabancı. Niye? Bir faydası olmuyor ki köylüye, bir becerisi yok çünkü. O programlar keşke şu an uygulansaydı. Tarım dersleri çok önemliydi. Tarım derslerini çok sıkı

tutardı hocalarımız. Müzik, tarım, beden eğitimden çok arkadaşım sınıfta kaldı, yapamadılar. Müzik çok önemliydi. Geçen sizin gibi genç bir öğretmenin sınıfına girdim, mandolin çaldım, o oturdu beni izliyordu. Hayranlıkla beni izledi, sınıfa hakimiyetime şaşırı. Bir şarkı öğretirken aslında Türkçe de öğretirsiniz. Bir şarkıyı tahtaya yazıyorsunuz, orada öğrencinin bilmediği kelimeler de geçiyor. Anlamı şu diyorsun, hadi cümle içinde kullanalım diyorsun. İşte Türkçe dersi. Şimdiki öğretmenler bunu yapamıyorlar. Öğretmen okulunda bize kendimizi sürekli yenilememiz gerektiği söylenirdi. Okul birincisi olarak mezun olabilirsin, eğer kendinizi yenilemiyorsanız ne iş yaparsanız yapın üç beş yıl sonra yok olursunuz. Yeni gelişen eğitim teknolojileri var öğretim programları var bunlara kendinizi adapte etmediğiniz sürece yavaş yavaş yok olduğunuzu siz de görürsünüz. Bizim okulumuzda sosyal etkinliklerimiz de olurdu. Tiyatrolar gelirdi, konserler gelirdi. Mesela biz Aşık Veysel'i her sene okulda görürdük, oturur sohbet ederdik. O çalardı biz söyledik. Onun şarkılarını çok severdik, niye gelirdi. Aşık Veysel köy enstitülerinden başlamış, her öğretmen okulunu gezerdi dolaşırdı. Bizim Öğretmen Okulu, Adapazarı Lisesiyle çok rakipti. 19 Mayıs'ta nasıl yarışırđık. Halk bizi izlemeye gelirdi. Bir Harmandalı oynadık mı insanlar hayran hayran izlerdi. Orkestra da çalan da bizim mandolin ekibimizdi. Yatılı okul olduğu için sosyal etkinlik olarak hafta sonları o spor sahalarında müsabakalar olurdu.”

Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Öğretim Programları

Öğretmen Liselerinde özellikle öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerine ve diğer yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlayan programlar uygulanmıştır. Öğretmen Liselerinin Programları; ortak derslerden, öğretmenliğe yatkınlaştırıcı derslerden, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerine yönlendirici takviyeli derslerden, öğrencilerin, ilgi, beceri ve ihtiyaçları ile çevrenin ihtiyaçlarına cevap veren seçmeli derslerden oluşmuştur (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985).

Öğretmen Liselerinde 1. sınıf dersleri ortak derslerden oluşmaktadır. 2 ve 3. sınıfta öğrenciler, sınıf ve dal öğretmeni yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının bölüm ve ana bilim dallarına göre kollara ayrılmaktadır. Bu kollar; 2. sınıfta Edebiyat, Fen,

Yabancı Dil, Sınıf Öğretmenliği, Spor (Beden Eğitimi) Müzik ve Resim, 3. sınıfta Edebiyat, Matematik, Tabii Bilimler, Yabancı Dil, Sınıf öğretmenliği, Spor (Beden Eğitimi) Müzik ve Resimdir. Bu kollar dışında ihtiyaçlar karşısında Bakanlığın kararı ile yeni kol programı uygulayabilmektedir. Okullarda hangi kolların açılacağı Bakanlıkça belirlenmektedir. Okul yönetimi ihtiyaç duyulduğunda çevre ve okulun imkânlarına göre okullarında yeni kolun açılması için Bakanlığa teklifte bulunabilmektedir. Öğrencilerin kollara yönlendirilmesi başarı ve yetenek durumları ile Bakanlıkça belirlenecek esaslara göre sınıf öğretmenleri kurulunca belirlenmektedir. Okulun programında belirtilen amaçlarına uygun şekilde yürütülebilmesi ve öğrencilerin daha iyi yetişmelerini sağlamak üzere öğrenciler, Bakanlıkça belirtilen esaslara göre belirlenen yaz çalışmalarına katılabilmektedir (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985).

3 Yıllık Öğretmen Liseleri ile 6 yıllık Öğretmen Liselerinin 2. devresini bitiren öğrencilere Öğretmen Lisesi diploması, 6 yıllık Öğretmen Lisesinin 1. devresini bitiren öğrencilere Ortaokul diploması verilmiştir. Okullar, kendi mezunları olan öğrencilerle sürekli ilişki kurup, onların durumları hakkında bilgiler toplamıştır (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985).

Arifiye Öğretmen Lisesi de bakanlıkça gönderilen program çerçevesinin dışına çıkmamış, benzer bir program uygulamıştır.

Tablo 16: Arifiye Öğretmen Lisesinde 1986-1987 Yılları Arasında 6. Sınıflarda İşlenen Dersler ve Derslerin Bölümlere Göre Haftalık Dağılımı

6-A		6-B	
Türk Dili ve Edebiyatı	2	Türk Dili ve Edebiyatı	2
Yabancı Dil	2	Yabancı Dil	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Coğrafya	2	Coğrafya	2
Tarih	2	Tarih	2
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	2	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	2
Matematik	10	Matematik	2
Kimya	7	Kimya	8

Beden Eğitimi	1	Biyoloji	7
Eğitim Öğretim İlkeleri	2	Beden Eğitimi	1
Felsefe	3	Eğitim Öğretim İlkeleri	2
Milli Güvenlik	1	Felsefe	3
Turizm	1	Milli Güvenlik	1
Sağlık Bilgisi	1	Turizm	1
		Sağlık Bilgisi	1
6-D		6-E	
Türk Dili ve Edebiyatı	6	Türk Dili ve Edebiyatı	7
Yabancı Dil	2	Yabancı Dil	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Coğrafya	2	Coğrafya	3
Tarih	2	Tarih	3
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	2	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	2
Sanat Tarihi	1	Sanat Tarihi	1
İş ve Teknik Eğitimi	2	Beden Eğitimi	1
Müzik	2	Biyoloji	6
Resim	2	Eğitim Öğretim İlkeleri	2
Beden Eğitimi	1	Felsefe	6
Biyoloji	6	Milli Güvenlik	1
Eğitim Öğretim İlkeleri	2	Turizm	1
Felsefe	3	Sağlık Bilgisi	1
Milli Güvenlik	1		
Turizm	1		
Sağlık Bilgisi	1		

Tablo 17: Arifiye Öğretmen Lisesinde 1987-1991 Yılları Uygulanan Ders Programı, İşlenen Dersler ve Sınıf Bazında Haftalık Dağılımları

6-MATEMATİK		6-FEN	
Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4
Yabancı Dil	4	Yabancı Dil	4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	2
T.C. İnkılap Tarihi	2	T.C. İnkılap Tarihi	2
Matematik	7	Matematik	3
Kimya	3	Fizik	3
Fizik	4	Kimya	4
Beden Eğitimi	2	Beden Eğitimi	2
Eğitim Öğretim İlkeleri	2	Eğitim Öğretim İlkeleri	2
Seçmeli Sosyoloji	2	Seçmeli Sosyoloji	2
Seçmeli Biyoloji/Sağlık	2	Biyoloji/Sağlık	2
		Seçmeli Coğrafya	2
6-SOSYAL BİLGİLER VE EDEBİYAT		6-SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	
Türk Dili ve Edebiyatı	7	Türk Dili ve Edebiyatı	6
Yabancı Dil	4	Yabancı Dil	5
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	2
T.C. İnkılap Tarihi	2	T.C. İnkılap Tarihi	2
Felsefe Grubu	6	Coğrafya	3
Sanat Tarihi	2	Müzik	3
Coğrafya	3	Resim-iş	2
Beden Eğitimi	2	Beden Eğitimi	2
Eğitim Öğretim İlkeleri	2	Eğitim Öğretim İlkeleri	2
Seçmeli Matematik	2	Seçmeli Sosyoloji	2
Seçmeli Müzik	2	Seçmeli Matematik	2

Tablo 18: Arifiye Öğretmen Lisesinde 1990-1991 Yıllarında 5 ve 6. Sınıflarda Uygulanan Ders Programı, İşlenen Dersler ve Sınıf Bazında Haftalık Dağılımları

5-FEN		5-SOSYAL BİLGİLER VE EDEBİYAT	
Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	7
Yabancı Dil	4	Yabancı Dil	5
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	2
T.C. İnkılap Tarihi	1	T.C. İnkılap Tarihi	1
Matematik	6	Coğrafya	3
Kimya	3	Beden Eğitimi	2
Beden Eğitimi	2	Milli Güvenlik	1
Milli Güvenlik	1	Psikoloji	2
Psikoloji	2	Eğitim Psikolojisi	2
Eğitim Psikolojisi	2	Seçmeli Biyoloji/Sağlık	2
Seçmeli Biyoloji/Sağlık	2	Seçmeli Müzik	2
Seçmeli Coğrafya	2	Sanat Tarihi	2
Fizik	4		
6- MATEMATİK		6-FEN	
Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4
Yabancı Dil	4	Yabancı Dil	4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	2
T.C. İnkılap Tarihi	2	T.C. İnkılap Tarihi	2
Matematik	7	Matematik	3
Fizik	4	Fizik	3
Kimya	3	Kimya	4
Beden Eğitimi	2	Beden Eğitimi	2
Eğitim Öğretim İlkeleri	2	Eğitim Öğretim İlkeleri	2
Seçmeli Sosyoloji	2	Seçmeli Sosyoloji	2

Seçmeli Biyoloji/Sağlık	2	Seçmeli Biyoloji/Sağlık	2
		Biyoloji/Sağlık	4
		Seçmeli Coğrafya	2
6- SOSYAL BİLGİLER VE EDEBİYAT		6- SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	
Türk Dili ve Edebiyatı	7	Türk Dili ve Edebiyatı	6
Felsefe Grubu	6	Müzik	3
Yabancı Dil	4	Yabancı Dil	5
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	2
T.C. İnkılap Tarihi	2	T.C. İnkılap Tarihi	2
Sanat Tarihi	2	Sanat Tarihi	2
Coğrafya	3	Coğrafya	3
Seçmeli Matematik	2	Seçmeli Matematik	2
Beden Eğitimi	2	Beden Eğitimi	3
Eğitim Öğretim İlkeleri	2	Eğitim Öğretim İlkeleri	2
Seçmeli Müzik	2	Seçmeli Sosyoloji	2
		Resim-iş	2

Arifiye Öğretmen Lisesi döneminde okuldan mezun olan Gülhanım AYGÜN, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede öğretim programlarına ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

“Bizim okulun genel liselerden pek farkı olduğunu düşünmüyorum. Normal genel lise müfredatı uygulanırdı, o derslerin yanında bazı öğretmenlik meslek dersleri de olurdu tabii ama o derslerin bizi öğretmenliğe hazırlama konusunda ekili olduklarını düşünmüyorum. Bizim dönemde uygulama olmazdı sadece derste görürdük. Bizden önceki dönemde olurmuş. O zaman öğretmen mezun ettiği için, 75 yılına kadar öğretmen çıkıyordun ve atanıyordun ondan sonra kaldırıldı. Sonra üniversiteye hazırlayan kurum haline geldi. 3 yıl ortaokul, 3 yıl lise vardı bizde. Ortaokuldan liseye geçerken arada sınav yoktu. İlk girişte sınav vardı sonra okuyup mezun oluyorduk.

Zaten okula sınavlar giren en son grup bizdik, 85-86 girişliyim ben, bizden sonra kalktı sınav. Okulda derslerden geçmek için 10'luk sistem üzerinden 5 ve üstü bir not almak gerekliydi, yoksa sınıfı geçemezdik.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1989 yılında mezun olan ve Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde şube müdürü olarak görev yapmakta olan Coşkun OTLUOĞLU, 19.10.2018 tarihinde Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde kendisiyle yapılan görüşmede okulun öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bizde normal lise müfredatında verilen derslerin yanında eğitim formasyon dersleri de olurdu. Eğitim psikolojisi, mantık gibi dersler alırdık. Ama bunlar çok teorik derslerdi. Onun dışında bölümlerimiz vardı, sayısal bölüm gibi. Sayısal bölümde mesela yoğun matematik eğitimi olurdu ama bu bölümü bitirenler yine sınıf öğretmeni olabilirdi. Laboratuvarlarımız vardı, hatırlıyorum büyük bir kütüphanemiz vardı, onun alt katında biyoloji, fizik, kimya laboratuvarımız vardı, buralarda uygulamalı dersler alırdık. Şimdi dönüp baktığımda formasyon derslerinde de keşke uygulamaya yer verilseydi diyorum.”

Arifiye Öğretmen Lisesi'nden 1987 yılında mezun olan ve Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Bekir AKGÜL, kendisiyle 05.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede kurumun dönemki öğretim programlarıyla ilgili şunları aktarmıştır:

“Bizim dönemimizde öğretim programımız incelendiğinde eski dönemlerde olduğu gibi bizde öğretmenlikle ilgili çok uygulama yoktu, bunu söyleyebilirim. Okulda köy enstitüsünden kalan etkiyle bir takım uygulamalar oluyordu. Mesela arazilerimiz vardı bizim, birçok ürün yetişiyordu. Biz de o işlerin içinde yer alıyorduk mesela. Biz elma topladık, elma bahçelerine baktık, ağaç budadık, ağaç kestik, mısır topladık, mısır ektik, bunları hep o yıllarda bizzat yaşadık. Hatta yaz dönemlerimizde bizim, on beşer günlük çalışma kamplarımız olurdu. Okul bittikten sonra kalıyorduk okulda, okulun çeşitli işlerini yapıyorduk. Girip tarlada çalışıyorduk; okulun hayvanları vardı, tavukları vardı, inekleri vardı o yıllarda onlarla ilgileniyorduk. Elbette saatlerce orada çalışmıyorduk, gidiyorduk yarım saat bir saat; zaten kalabalık grupla gittiğimiz için bu bir eğlence oluyordu bize. Ama çok güzeldi o günler. Bizde uygulanan program diğer liselere göre biraz ağırdı ben öyle hatırlıyorum. Bizim sınıflarımız çok azdı. Ben 23 24 kişilik sınıflarda okudum, onun büyük rahatlığı vardı ve çalışmak zorunda

hissediyoğunuz kendinizi. Sabah 6da kahvaltı yapıyorsunuz kahvaltının ardından 1 saat zorunlu etüt vardı bizde. Çalışıyorsunuz, arkasından ders. Dışarıya çıkma şansınız yok, yatılısınız belli bir saate kadar izniniz oluyor. Akşam da iki saat zorunlu çalışmanız gerek. Başınıza öğretmen geliyor, sizi zorla çalıştırıyorlar yani. Not konusunda “Hocam ya, notumuz çok düşük oldu.” deme şansına sahip değildik, çok taviz vermezdi öğretmenlerimiz. Kâğıdını görmek istersen gösterirlerdi, çok da ezmezlerdi bizi ama yine de çekinirdik. Bizde o dönemler -6. sınıfı söyleyeyim- matematik kolu, tabii bilimler kolu, edebiyat kolu ve sınıf öğretmenliği kolu vardı. Matematik kolunda matematik ağırlıklı, tabii bilimlerde fizik kimya biyoloji ağırlıklı dersler vardı. Tabii bunların yanında meslek dersleri de vardı, öğretmenlikle alakalı dersler vardı. Tabii bilimleri seçmişim ben, bir fizik kitabımız vardı, Türk Ceza Kanunu gibi kocaman bir kitap, boyu yaklaşık 50 cm, yaklaşık 600 sayfa; insanın görünce gözü korkar. Öyle bir fizik kitabımız vardı. Fizikten gözümüz korkardı o kitabı görünce. İsmail Hakkı Bey diye fizik öğretmenimiz vardı, çok severdik, fiziği de sevdirdi bize. O kitaptan o hoca sayesinde korkmadık diyebilirim.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1990 yılında mezun olan ve sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan Sinan BAŞTAN, kendisiyle 14.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede öğretim programlarına ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

“Öğretim programlarını geçmişle kıyasladığımızda tabii ki o dönemki kadar uygulama yoktu. Mesela müzik salonumuzda piyano vardı ama biz Öğretmen Lisesi döneminde piyanoya hiç ellemedik. Müzik odası mandolin doluydu ama bize mandolin çaldıran olmadı. Bu farkı gösteriyordu. Ya da okul kütüphanesine girerdik kütüphanenin bir bölümü kitliydi, o bölüm kitap doluydu ama o bölüme girmek yasaktı. İşte Türkiye’ de üç tane olduğu söylenen bir film gösterim makinası vardı hiç film izletmediler bize. Ama daha öncesinde bunlar o öğrencilere ya da o dönemin öğrencilerine izletildiğini duyuyorduk biliyorduk. Daha baskılı bir dönemde ya da daha eğitimin düşük olduğu bir dönemde yetiştiğimizi düşünüyorduk, diğerleriyle kendimizi kıyaslamıyorduk. Çok farklıydı yani, o dönemin eğitim sistemiyle bize uygulanan eğitim herhalde 12 Eylül 1980’nin etkisi çoktu. Onun sonrasıydı bizim okuduğumuz dönem. Özellikle kütüphane çok dikkatimizi çekirdi. Dünya klasikleri yasak diye oradan verilmezdi bize. Ama yine de diğer liselerden daha şanslıydık diye düşünüyorum. O dönem başka okullarda olmayan dil laboratuvarlarımız vardı, dil laboratuvarına

giderdik. Fen laboratuvarımız vardı aktif olarak kullanılmasa da arada kullanılırdı, daha çok derslik sisteminde geçerdi dersler. Müzik laboratuvarı vardı, resim laboratuvarı vardı. Resim laboratuvarını aktif olarak kullanırdık mesela. Fen laboratuvarları biraz daha az kullanılırdı, o da öğretmenden kaynaklı sanırım. Resim laboratuvarını resim derslerinde hep kullanırdık, oraya giderdik. Araç gereç yönünden bu dönemle kıyaslamıyorum ama okuduğumuz döneme göre çok donanımlıydık. Resim laboratuvarında tuvallerimiz vardı, yağlı boyayla ilgili tüm araç gereçler vardı her öğrenciye yetecek kadar. Müzik laboratuvarımızda tek kişilik oturma düzeninde sandalyelerimiz vardı mesela ama müzik aletlerini çalmayı öğrenmedik. Müzik dersleri tahtada akademik dersler gibi geçti.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1986 yılı mezunlarından olan ve müdür yardımcılığı görevinde bulunan Bünyamin YAMAN, okulun öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Amaç öğretmenliğe hazırlıktı. Ama sadece öğretmenlik değil; bununla ilgili bölümleri açmaları -sınıf öğretmenliği bölümü olsun, edebiyat bölümü olsun, sosyal bilimler bölümü olsun- yanı sıra matematik ve tabii bilimler bölümleri açmaları da sadece öğretmenliğe değil aynı zamanda tıp fakültesi, avukatlık, mühendislik gibi bölümlere de öğrenci yetiştirdiğini göstermekteydi. Yıl içinde yani 180 iş gününün içinde normal ders, milli eğitim müfredatı uygulanıyordu ancak okullar kapandıktan sonraki dönemlerde -öğretmenlerin seminer dönemlerinde- bizler de orada uygulamalı çalışmalar yapıyorduk; bahçelerde, tarlalarda, meyve bahçelerinde tarım çalışmaları yapıyorduk. Tam bir öğretmenliğe hazırlık çalışmaları aslında.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1976 mezunu Attila ARSLAN, kendisiyle yapılan görüşmede öğretim programına ilişkin şu değerlendirmelerde bulundu:

“Bildiğiniz gibi köy enstitülerinin devamı niteliğindedir. Her ne kadar o günlerdeki mesleğe dönük insan yetiştirmeye dönük faaliyetler azalmış ise de yine de belli oranda tarım ve iş bilgisi gibi derslerle öğrencilerin biraz daha köy ortamına adapte olabilecekleri köylülere tarım konusunda hayvancılık konusunda arıcılık da dahil yardımcı olabilecekleri, tarımda ilaçlama olsun diğer konular olsun bu konularda bilgilendirme yapmak, pratiklik kazandırmak, sahada uygulama yapmak şeklinde amaçlar vardı. İş bilgisi dersinde el becerilerimizin geliştirilmesine çalışılıyordu. Özetle

öğretim programı bahsettiğim gibi bir yandan beceri geliştirmeye yönelik yatkınlık yetkinlik geliştirmeye yönelik bir yandan da lise dengi eğitim vermek üzere kuruluydu. Bizim yükseköğretime devam etmemiz için gerekli bilgileri de vermeye çalışırdı program. Bu şekilde karma bir programla yetiştik, yani hem lise mezunu, hem üniversiteye devam edecek kıvamda öğretmenlik yolunda devam ettiğimiz takdirde oraya uyum sağlayabilecek bir şekilde yetiştirildik.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Öğretim Programları

Anadolu Öğretmen Liseleri ilköğretimden sonra bir yıllık hazırlık sınıfı üzerine, üç yıl öğretim süreli, yabancı dil ağırlıklı, paralı-parasız yatılı ve gündüzlü eğitim-öğretim yapan orta öğretim kurumlarıdır (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1990, 1994, 1998; Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2000, 2005). 12.08.2006 tarihinde çıkarılan 26257 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik kapsamınca bu okulların hazırlık sınıfları kaldırılmış ve okullar öğretim süresi 4 yıl olan ortaöğretim kurumlarına dönüştürülmüştür.

Anadolu Öğretmen Lisesi'nde uygulanan program şu derslerden oluşmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1990, 1994, 1998, Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2005):

- a) Ortak dersler
- b) Öğretmenlik mesleğine ilgi ve sevgi uyandıran dersler
- c) Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerine yönlendirici derslerden
- d) Öğrencilerin ilgi, istidat ve yeteneklerine cevap veren seçmeli dersler

Anadolu Öğretmen Liselerinde 2 ve 3. sınıf öğrencileri öğretmen yetiştiren yükseköğretim programının alanlarına göre bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümler sosyal bilimler ve edebiyat, fen bilimleri, yabancı dil, sınıf öğretmenliği, resim, spor ve müzik

bölümleridir. Öğrenciler bölümlere yönlendirilmesi ilgi, istek, başarı ve yetenek durumları dikkate alınarak belirlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1990).

Anadolu Öğretmen Liselerinde diğer ortaokul kurumlarında okutulan derslerle birlikte, ortaöğretim seviyesinde geniş bir tabandan çalışkan ve başarılı öğrencilerin mesleğe kazandırılmak amacıyla öğretmenlik mesleğine yatkınlık kazandırıcı dersler de okutulmaktadır (İsmailoğulları, 1998; Kuru, 1993). Anadolu Öğretmen Liselerini diğer liselerden ayıran temel özellik okutulan bu meslek dersleridir. Öğrencilerin seçiminde öğretmenlik mesleğine yatkınlık ve mesleği sevme şartı aransa da bu kurumlar yerleştikten sonra öğrencileri öğretmenlik mesleğine hazırlayan ve mesleğin temel kazanımlarını veren bu derslerdir. Öğrencilere öğretmenliklerle ilgili beceriler bu dersler sayesinde kazandırılmaktadır (Şahin, 1992). Öğrencilerin meslekte bildiklerini nasıl ve ne zaman öğreteceklerine dair kazanımlar da öğretmenlik meslek dersleriyle öğrencilere kazandırılmaktadır (Erden, 2007).

Anadolu Öğretmen Liselerinde öğrencilerin bilgi, görgü, becerilerini arttırmak, istidat ve yeteneklerini geliştirmek, sosyal ve spor faaliyetlerine katılmalarını sağlamak, birlikte yaşama ve çalışma alışkanlığı kazanmalarına ve ilgi alanlarına giren çeşitli konularda çalışma yapmalarına imkân vermek amacıyla bakanlıkça belirlenen çerçeveye göre yaz çalışmaları yapılabilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1990).

Anadolu Öğretmen Liselerindeki öğrencilere hazırlık sınıfında uygulanan programın amacı öğrencilere yabancı dil konularında dinleme-anlama, okuma-anlama, konuşma ve yazma becerilerini kazandırmak ve öğrencileri bu konularda birinci sınıf seviyesine göre hazırlamaktır. Yabancı dil dersinde dinleme-anlama, okuma-anlama, konuşma ve yazma becerilerinin öğrencilere kazandırılması için bu çalışmalara ayrılacak ders saatlerinin ayarlanması hazırlık sınıfı yabancı dil öğretmenlerince yapılır. Bu öğretmenler ders yılı başında düzenleyecekleri bir çalışma programına göre faaliyete geçerler. Program bir raporla ve okutulacak kitap listeleri ile birlikte okul müdürlüğüne verilir. Hazırlık sınıfında okutulan Türkçe derslerinde ise dil bilgisi konularına ağırlık verilir (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu öğretmen Liseleri Yönetmeliğinin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik, 1998; Milli Eğitim Bakanlığı

Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2000, 2005).

1990 yılında çıkan yönetmeliğe göre Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerine günde iki buçuk saatten az olmamak üzere etüt saati ayrılmıştır. 2000 yılında çıkan yönetmeliğe göre ise bu hüküm günde üç ders saatinden az olmamak üzere etüt yaptırılır şeklinde değiştirilmiştir.

18 Ocak 2007 tarihinde çıkarılan 26407 sayılı yönetmeliğe göre öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönlendirilmelerine dair çalışmalara katkıda bulunmak ve öğrenimleri sırasında öğretmenlik mesleğine ilişkin kazandıkları bilgi, beceri, tutum ve davranışları uygulama ortamında pekiştirmelerini sağlamak amacıyla on iş gününden fazla olmamak ve notla değerlendirilmemek üzere uygulamaları izleme etkinlikleri yapılması kararı alınmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2007).

2547 sayılı yasa gereği; bir mesleğe yönelik program uygulayan lise ve dengi okul mezunları, aynı alanda öğretim yapan yükseköğretim programlarını tercih ettikleri takdirde; bu programlara yerleştirme işlemlerinde, ek puan avantajından yararlanmaktadırlar. Bu bağlamda Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarına da; alanlarıyla ilgili öğretmenlik programlarını tercih etmeleri halinde, ağırlıklı orta öğretim başarı puanının 0,24 ile çarpılmasından elde edilen ek puan verilmiştir (Çetin ve Çetin, 2006). 2016 yılında çıkan 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile mesleki okullara tanınan ek puan hakkına son verilmesiyle Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarına üniversite sınavlarında öğretmenlik tercihlerinde tanınan ek puan uygulamasına da son verilmiştir. Ek puan uygulamasına son verilmesine rağmen kurumun ders çizelgesinde ve statüsünde bir değişikliğe gidilmeyerek meslek dersleri eğitimine devam edilmiştir.

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 1990-1991 eğitim öğretim yılında ilköğretimden sonra bir yıllık hazırlık sınıfı üzerine, üç yıl öğretim süreli, yabancı dil ağırlıklı, paralı-parasız yatılı ve gündüzlü eğitim-öğretim yapan orta öğretim yapan bir eğitim kurumu olarak eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmüştür. Okulun öğretim programını ortaöğretim kurumlarında gösterilen ortak dersler, öğretmenlik mesleğine ilgi ve sevgi uyandıran dersler, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının ilgili

bölümlerine yönlendirici dersler ve öğrencilerin ilgi, istidat ve yeteneklerine cevap veren seçmeli dersler oluşturmuştur. Öğrenciler hazırlık eğitiminin ardından 1.sınıfta ortak dersler almış, 2 ve 3. sınıfta ise bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümler sosyal bilimler ve edebiyat, fen bilimleri, yabancı dil gibi bölümlerden oluşmuştur. 26257 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik kapsamında Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi'nin hazırlık sınıfları kaldırılmış ve okul öğretim süresi 4 yıl olan ortaöğretim kurumuna dönüştürülmüştür. Bu değişimden sonra öğrenciler 1 ve 2. sınıfta ortak dersler gördükten sonra, 3 ve 4. sınıfta bölüm seçmeye başlamıştır.

2001-2002 eğitim öğretim yılından itibaren Anadolu Öğretmen Liselerine hazırlık sınıfından başlamak üzere kademeli olarak zorunlu ikinci yabancı dil dersi (Fransızca ve Almanca) konulmuştur. (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,1992) Böylece Arifiye Anadolu Öğretmen lisesinde İngilizce dersinin yanında ikinci yabancı dil olarak Fransızca ve Almanca eğitimi verilmeye başlanmıştır. İkinci yabancı dil seçimi öğrencilerin tercihine bırakılmıştır.

Tablo 19: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1990-1991 Eğitim Öğretim Yılında Sınıflar Temelinde Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

	1. Sınıf		2. Sınıf
Türkçe	6	Türkçe	6
Matematik	4	Matematik	4
Fen Bilgisi	4	Fen Bilgisi	4
Milli Tarih	2	Milli Tarih	2
Milli Coğrafya	2	Milli Coğrafya	2
Yabancı Dil	3	Yabancı Dil	3
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2
Resim-İş	1	Resim-İş	1
Müzik	1	Müzik	1
Beden Eğitimi	2	Beden Eğitimi	2
Tarih	2	Tarih	2
Seçmeli Resim	2	Seçmeli Resim	2

3. Sınıf		4. Sınıf	
Türkçe	6	Türk Dili ve Edebiyatı	5
Matematik	4	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Fen Bilgisi	4	Tarih	2
Vatan Bilgisi	2	T.C. İnkılap Tarihi ve	
T.C. İnkılap Tarihi ve		Atatürkçülük	1
Atatürkçülük	2	Coğrafya	2
Yabancı Dil	3	Matematik	5
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2	Biyoloji-Sağlık	3
Resim-İş	1	Fizik	3
Müzik	1	Kimya	2
Beden Eğitimi	2	İngilizce	5
Tarih	2	Beden Eğitimi	2
Seçmeli Resim	2	Eğitime Giriş	2

Tablo 20: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1991-1995 Yılları Arasında Genel Kültür Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

1. Dönem		2. Dönem		3. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı I	3	Türk Dili ve Edebiyatı II	4	Türk Dili ve Edebiyatı III	3
Tarih I	3	Tarih II	3	Milli Güvenlik	2
Matematik I	4	Matematik II	4	Turizm	4
Fen Bilimleri I	4	Fen Bilimleri II	4	İngilizce III	8
İngilizce I	8	İngilizce II	8	Osmanlı Tarihi I	4
Eğitime Giriş I	2	Eğitime Giriş II	2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi II	2
Kimya I	4	Psikoloji II	2	Beden Eğitimi I	2
Trigonometri	2	Coğrafya I	2	Coğrafya II	2
Eğitim Tarihi	3	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi I	2	Eğitim Psikolojisi I	2
Psikoloji I	2	Coğrafya I	2	İslam Tarihi	4
		Trafik Bilgisi I	2		

4. Dönem		5. Dönem		6. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı IV	3	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük II	2	Çocuk Edebiyatı	3
Felsefe I	2	Felsefe II	2	Edebi Metinler	6
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük I	2	Ölçme ve Değerlendirme	3	Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası II	4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi III	2	Sosyoloji I	3	Genel Türk Tarihi II	4
İngilizce IV	8	Kütüphanecilik	2		
Öğretim İlke ve Yöntemleri I	2	Türkiye Coğrafyası	6		
Eğitim Psikolojisi II	2	Öğretim İlke ve Yöntemleri II	2		
Osmanlı Tarihi II	4	Beden Eğitimi III	4		
Türk Dili I	4	Genel Türk Tarihi III	4		
Beden Eğitimi II	2				
Turizm II	4				

Tablo 21: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1992-1995 Yılları Arasında Sosyal Bilimler Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

1. Dönem		2. Dönem		3. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı I	4	Türk Dili ve Edebiyatı II	4	Türk Dili ve Edebiyatı III	3
Tarih I	4	Tarih II	4	Öğretim İlke ve Yöntemleri	4
Matematik I	5	Matematik II	5	Milli Güvenlik	2
Fen Bilimleri I	5	Fen Bilimleri II	5	Araştırma Teknikleri	3
İngilizce I	8	İngilizce II	8	İngilizce III	8
Eğitime Giriş I	2	Eğitime Giriş II	2	Osmanlı Tarihi I	4
Psikoloji I	2	Psikoloji II	2	Türk Dili I	4
Trafik Bilgisi I	2	Coğrafya I	2	Trafik Bilgisi II	2
İslam Tarihi	4	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi I	2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi II	2
		Beden Eğitimi I	2	Beden Eğitimi II	2
				Coğrafya II	2
				Eğitim Psikolojisi I	2

4. Dönem		5. Dönem		6. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı IV	3	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük II	2	Ekonomi	4
Felsefe I	2	Felsefe II	2		
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük I	2	Ölçme ve Değerlendirme	3		
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi III	2	Osmanlı Tarihi II	4		
İngilizce IV	8	Sosyoloji II	3		
Öğretim İlke ve Yöntemleri II	2	Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası II	4		
Eğitim Psikolojisi II	2	Türkiye Coğrafyası	6		
Çocuk Edebiyatı	3	Matematik I	5		
Sosyoloji I	3	Türk Dili II	4		
Genel Türk Tarihi	4				
Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası I	4				

Tablo 22: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1992-1995 Yılları Arasında Türkçe-Matematik Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

1. Dönem		2. Dönem		3. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı I	4	Türk Dili ve Edebiyatı II	4	Türk Dili ve Edebiyatı III	3
Tarih I	4	Tarih II	4	Milli Güvenlik	2
Matematik I	5	Matematik II	5	İngilizce III	8
Fen Bilimleri I	5	Fen Bilimleri II	5	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi II	2
İngilizce I	8	İngilizce II	8	Beden Eğitimi I	2
Eğitime Giriş I	2	Eğitime Giriş II	2	Coğrafya II	2
Psikoloji I	2	Psikoloji II	2	Eğitim Psikolojisi I	2
İslam Tarihi	4	Coğrafya I	2	Öğretim İlke ve Yöntemleri I	2
Trafik Bilgisi I	2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi I	2	Araştırma Teknolojisi	3
		Analitik Geometri I	2	Matematik III	6
				Geometri I	4

4. Dönem		5. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı IV	3	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük II	2
Felsefe I	2	Felsefe II	2
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük I	2	Ölçme ve Değerlendirme	3
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi III	2	Matematik V	8
İngilizce IV	8	Geometri II	3
Öğretim İlke ve Yöntemleri II	2	Türk Dili	4
Eğitim Psikolojisi II	2	Kimya II	2
Çocuk Edebiyatı	3	Beden Eğitimi II	2
Matematik IV	6		
Fizik I	6		

Tablo 23: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1994-1997 Yılları Arasında Yabancı Dil Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

1. Dönem		2. Dönem		3. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı I	4	Türk Dili ve Edebiyatı II	4	Türk Dili ve Edebiyatı III	3
Tarih I	4	Tarih II	4	Milli Güvenlik	2
Matematik I	5	Matematik II	5	İngilizce III	8
Fen Bilimleri I	5	Fen Bilimleri II	5	Beden Eğitimi I	2
İngilizce I	8	İngilizce II	8	Coğrafya I	2
Eğitime Giriş I	2	Eğitime Giriş II	2	Eğitim Psikolojisi I	2
Psikoloji I	2	Psikoloji II	2	Öğretim İlke ve Yöntemleri I	2
İngiliz Dili ve Edebiyatı I	6	İngiliz Dili ve Edebiyatı II	6	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi I	2
				Takviyeli İngilizce I	4
				İngiliz Dili ve Edebiyatı II	6
				Eğitim Sosyolojisi I	3
				Matematik I	5
4. Dönem		5. Dönem		6. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı IV	3	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük		Trafik I	2

Felsefe I	2	II	2
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük I	2	Felsefe II	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi II	2	İngilizce IV	8
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi III	2	İngilizce V	8
Öğretim İlke ve Yöntemleri II	2	Türk Dili I	4
Eğitim Psikolojisi II	2	Takviyeli İngilizce II	2
Coğrafya II	2	Takviyeli İngilizce III	6
Araştırma Teknolojisi	3	Turizm II	4
Ölçme ve Değerlendirme	3	Trafik I	2
Turizm	4		
Türkiye Coğrafyası	6		

Tablo 24: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1994-1997 Yılları Arasında Fen Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

1. Dönem		2. Dönem		3. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı I	4	Türk Dili ve Edebiyatı II	4	Türk Dili ve Edebiyatı III	3
Tarih I	4	Tarih II	4	Milli Güvenlik	2
Matematik I	5	Matematik II	5	İngilizce III	8
Fen Bilimleri I	5	Fen Bilimleri II	5	Beden Eğitimi I	2
İngilizce I	8	İngilizce II	8	Coğrafya I	2
Eğitime Giriş I	2	Eğitime Giriş II	2	Eğitim Psikolojisi I	2
Kimya I	2	Psikoloji II	2	Öğretim İlke ve Yöntemleri I	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi I	2	Geometri I	4	Eğitim Sosyolojisi I	3
Psikoloji I		Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi II	2	Matematik III	6
				Fizik I	6
4. Dönem		5. Dönem			
Türk Dili ve Edebiyatı IV	3	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük II	2		
Felsefe I	2	Felsefe II	2		
T.C. İnkılap Tarihi ve					

Atatürkçülük I	2	İngilizce IV	8
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi III	2	Kimya III	6
Öğretim İlke ve Yöntemleri II	2	Matematik V	8
Eğitim Psikolojisi II	2	Biyoloji I	4
Coğrafya II	2	Beden Eğitimi II	2
Araştırma Teknolojisi	3	Analitik Geometri I	2
Ölçme ve Değerlendirme	3		
Fizik II	6		
Kimya II	6		
Matematik IV	6		

Tablo 25: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1994-1997 Yılları Arasında Türkçe Matematik Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

1. Dönem		2. Dönem		3. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı I	4	Türk Dili ve Edebiyatı II	4	Türk Dili ve Edebiyatı III	3
Tarih I	4	Tarih II	4	Milli Güvenlik	2
Matematik I	5	Matematik II	5	İngilizce III	8
Fen Bilimleri I	5	Fen Bilimleri II	5	Beden Eğitimi I	2
İngilizce I	8	İngilizce II	8	Coğrafya I	2
Eğitime Giriş I	2	Eğitime Giriş II	2	Eğitim Psikolojisi I	2
Kimya I	2	Psikoloji II	2	Öğretim İlke ve Yöntemleri I	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi I	2	Geometri I	4	Eğitim Sosyolojisi I	3
Psikoloji I	2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi II	2	Matematik III	6
				Fizik I	6
4. Dönem		5. Dönem			
Türk Dili ve Edebiyatı IV	3	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük II	2		
Felsefe I	2	Felsefe II	2		
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük I	2	İngilizce IV	8		

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi III	2	Matematik V	8
Öğretim İlke ve Yöntemleri II	2	Fizik II	6
Eğitim Psikolojisi II	2	Analitik Geometri II	2
Coğrafya II	2		
Araştırma Teknolojisi	3		
Ölçme ve Değerlendirme	3		
Kimya II	6		
Matematik IV	6		
Geometri II	4		
Beden Eğitimi II	2		

Tablo 26: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1994-1997 Yılları Arasında Genel Kültür Alanında Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

1. Dönem		2. Dönem		3. Dönem	
Türk Dili ve Edebiyatı I	4	Türk Dili ve Edebiyatı II	4	Türk Dili ve Edebiyatı III	3
Tarih I	4	Tarih II	4	Milli Güvenlik	2
Matematik I	5	Matematik II	5	İngilizce III	8
Fen Bilimleri I	5	Fen Bilimleri II	5	Öğretim İlke ve Yöntemleri I	2
İngilizce I	8	İngilizce II	8	Beden Eğitimi I	2
Eğitime Giriş I	2	Eğitime Giriş II	2	Coğrafya I	2
Kimya I	4	Psikoloji II	2	Eğitim Psikolojisi I	2
Psikoloji I	2	Geometri I	4	Eğitim Sosyolojisi I	3
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi I	2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi II	2	Matematik III	6
				Fizik I	6
4. Dönem		5. Dönem			
Türk Dili ve Edebiyatı IV	3	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük II	2		
Felsefe I	2	Felsefe II	2		
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük I	2	Beden Eğitimi II	2		
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi III	2	Matematik V	8		

Öğretim İlke ve Yöntemleri II	2	İngilizce IV	8
Eğitim Psikolojisi II	2		
Coğrafya II	2		
Araştırma Teknolojisi	3		
Ölçme ve Değerlendirme	3		
Matematik IV	6		
Geometri II	4		
Mantık I	4		
Osmanlı Tarihi I	4		

Tablo 27: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 1997-1998 Eğitim Öğretim Yılında Sınıf Bazında Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

9. Sınıf		10 FEN BİLİMLERİ		10 SOSYAL BİLİMLER	
Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	2	Tarih	2
Coğrafya	2	Milli Güvenlik Bilgisi	1	Milli Güvenlik Bilgisi	1
Matematik	5	İngilizce	4	İngilizce	4
Biyoloji	2	Biyoloji	2	Edebi Metinler	3
Fizik	2	Fizik	4	Genel Türk Tarihi	3
Kimya	2	Kimya	3	Türkiye Fiziki Coğrafyası	3
Sağlık Bilgisi	2	Matematik	5	Ülkeler Coğrafyası	3
İngilizce	2	Geometri	2	Eğitim Psikolojisi	2
Beden Eğitimi	2	Eğitim Psikolojisi	2	Eğitim Yönetimi	2
Eğitime Giriş	2	Fizik Uygulamaları	2	Sanat Tarihi	2
Psikoloji	2	Kimya Uygulamaları	2	İslam Tarihi	2
Resim	2	Analitik Geometri	2	Matematik	4
Çevre ve İnsan	2	Resim	2	Resim	2
		Beden Eğitimi	2	Beden Eğitimi	2
10 TÜRKÇE MATEMATİK		10 YABANCI DİL		11 FEN BİLİMLERİ	

Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	2	İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	3
Milli Güvenlik Bilgisi	1	Milli Güvenlik Bilgisi	1	Felsefe Grubu	2
İngilizce	4	İngilizce	10	İngilizce	4
Edebi Metinler	3	Dil Bilimi	2	Biyoloji	3
Türk Edebiyatı Tarihi	2	Fransızca/Almanca	4	Fizik	4
Türkiye Fiziki Coğrafyası	3	Eğitim Yönetimi	2	Kimya	3
Analitik Geometri	2	Eğitim Psikolojisi	2	Matematik	5
Eğitim Psikolojisi	2	Türkiye Fiziki Coğrafyası	3	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2
Eğitim Yönetimi	2	Güzel Konuşma ve Yazma	2	Kimya Uygulamaları	2
Güzel Konuşma ve Yazma	2	Genel Türk Tarihi	3	Geometri	4
Hızlı Okuma Teknikleri	1	Beden Eğitim	2	Beden Eğitimi	2
Matematik	5	Seçmeli Fransızca/Almanca	2	Demokrasi ve İnsan Hakları 1	
Geometri	2				
Resim	2				
Beden Eğitimi	2				
11 SOSYAL BİLİMLER		11 TÜRKÇE MATEMATİK		11 YABANCI DİL	
Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	3	İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	3	İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	3
Felsefe	2	Felsefe Grubu	2	Felsefe Grubu	2
İngilizce	4	İngilizce	4	İngilizce	10
Edebi Metinler	3	Edebi Metinler	3	Dil Bilimi	2
Osmanlı Tarihi	3	Matematik	5	Fransızca/Almanca	4
Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası	3	Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası	3	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2
Mantık	2	Geometri	2	Ölçme ve Değerlendirme	2
Sosyoloji	2	Seçmeli Geometri	2	Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası	3
Ölçme ve Değerlendirme	2	Ölçme ve Değerlendirme	2	Osmanlı Tarihi	3

Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	Seçmeli Fransızca/Almanca	2
Turizm	2	Sosyoloji	2	Beden Eğitimi	2
Sanat Tarihi	2	Türk Edebiyatı Tarihi	2		
Eğitim Sosyolojisi	2	Beden Eğitimi	2		
Beden Eğitimi	2	Demokrasi ve İnsan Hakları	1		
Demokrasi ve İnsan Hakları	1				

Tablo 28: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004-2005 Eğitim Öğretim Yılında 11. Sınıflarda Verilen Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

11 FEN BİLİMLERİ		11 TÜRKÇE MATEMATİK	
Biyoloji	3	Bilgi Teknolojisi	2
Biyoloji Uygulamaları	2	Demokrasi ve İnsan Hakları	1
Demokrasi ve İnsan Hakları	1	Felsefe Grubu	2
Felsefe Grubu	2	İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	3
İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	3	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Edebi Metinler	3
Fizik	4	Eğitim Sosyolojisi	2
Kimya	3	Geometri	2
Kimya Uygulamaları	2	İngilizce	4
Geometri	2	Ölçme ve Değerlendirme	2
İngilizce	4	Sosyoloji	2
Matematik	5	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2
Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	Türkiye Beşeri ve Ekonomik	
Türk Dili ve Edebiyatı	4	Coğrafyası	3
		Türk Dili ve Edebiyatı	4
		Türk Edebiyatı Tarihi	2
11 YABANCI DİL		11 SOSYAL BİLİMLER	
Dil Bilimi	2	Demokrasi ve İnsan Hakları	1
Halk Eğitimi	2	Felsefe Grubu	2
Felsefe Grubu	2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	3	İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	5
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Edebi Metinler	3
Fransızca/ Almanca	4	Eğitim Sosyolojisi	2
İngilizce	10	İngilizce	4
Ölçme ve Değerlendirme	2	Mantık	2
Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	Ölçme ve Değerlendirme	2
Türk Dili ve Edebiyatı	4	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2
Takviye İngilizce	2	Osmanlı Tarihi	3
Seçmeli İngilizce	4	Resim	2
Turizm	2	Sosyoloji	2
		Sanat Tarihi	2
		Türkiye Beşeri ve Ekonomik	
		Coğrafyası	3
		Türk Dili ve Edebiyatı	4
		Turizm	2

Tablo 29: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004-2005 Eğitim Öğretim Yılında Hazırlık Sınıfında ve 9. Sınıfta Alınan Dersler ve Derslerin Dağılımı

HAZIRLIK		9. SINIF	
Türkçe	4	Türk Dili ve Edebiyatı	4
İngilizce	24	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 1	
Beden Eğitimi	2	Tarih	2
Fransızca/Almanca	4	Coğrafya	2
Matematik	2	Matematik	5
Resim	2	Biyoloji	2
Müzik	2	Fizik	2
		Kimya	2
		Sağlık Bilgisi	2
		İngilizce	8

	Beden Eğitimi	2
	Psikoloji	2
	Fransızca/Almanca	2
	Bilgisayar	2

Tablo 30: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 2007-2008 Eğitim Öğretim Yılında 9 ve 10. Sınıfta, Sınıf ve Alanlara Göre Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

9. Sınıf		10. Sınıf (Fen Bilimleri)		10. Sınıf (Türkçe- Matematik)	
Dil ve Anlatım	2	Dil ve Anlatım	2	Dil ve Anlatım	4
Türk Edebiyatı	3	Türk Edebiyatı	3	Türk Edebiyatı	4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	2	Tarih	2
Coğrafya	2	Coğrafya	2	Coğrafya	4
Matematik	4	Sağlık Bilgisi	2	Sağlık Bilgisi	2
Fizik	2	İngilizce	4	İngilizce	4
Kimya	2	Almanca/Fransızca	2	Almanca/Fransızca	2
Biyoloji	2	Milli Güvenlik Bilgisi	1	Milli Güvenlik Bilgisi	1
İngilizce	10	Resim	1	Resim	1
Beden Eğitimi	2	Matematik	4	Matematik	4
Resim	1	Fizik	2	Geometri	2
Eğitim Bilimine Giriş	2	Kimya	2	Eğitim Psikolojisi	2
Türk Eğitim Tarihi	1	Biyoloji	2	Grupla Çalışma Teknikleri	1
Rehberlik	1	Geometri	2	Bilgi ve İletişim Teknolojileri	2
		Eğitim Psikolojisi	2	Rehberlik	1
		Grupla Çalışma Teknikleri	1		
		Proje Hazırlama	1		
		Rehberlik	1		
10. Sınıf (Yabancı Dil)		10. Sınıf (Sosyal Bilimler)			
Dil ve Anlatım	5	Dil ve Anlatım	4		

Türk Edebiyatı	3	Türk Edebiyatı	4
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Tarih	2	Tarih	4
Coğrafya	2	Coğrafya	4
Sağlık Bilgisi	2	Sağlık Bilgisi	2
İngilizce	13	İngilizce	4
Almanca/Fransızca	2	Almanca/Fransızca	2
Milli Güvenlik Bilgisi	1	Milli Güvenlik Bilgisi	1
Resim	1	Resim	1
Eğitim Psikolojisi	2	Eğitim Psikolojisi	2
Grupla Çalışma Teknikleri	1	Psikoloji	2
Proje Hazırlama	1	Grupla Çalışma Teknikleri	1
Rehberlik	1	Bilgi ve İletişim Teknolojileri	2
		Beden Eğitimi	2
		Rehberlik	1

Tablo 31: Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 2010-2011 eğitim öğretim yılında 11. sınıfta alanlara göre alınması gereken dersler ve derslerin haftalık dağılımı

11. Sınıf (Fen Bilimleri)	11.Sınıf (Türkçe-Matematik)	11. Sınıf (Yabancı Dil)
Dil ve Anlatım	2	Dil ve Anlatım
Türk Edebiyatı	3	Türk Edebiyatı
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
Yabancı Dil	4	1
İkinci Yabancı Dil	2	12
Resim/Müzik/BedenEğt.	1	İkinci Yabancı Dil
TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	2	Resim/Müzik/Beden Eğt.
Felsefe	2	1
Trafik ve İlk Yardım	1	2
Araştırma Teknikleri	1	Felsefe
		Trafik ve İlk Yardım

Matematik	4	Araştırma Teknikleri	1	Araştırma Teknikleri	1
Fizik	3	Eğitim Sosyolojisi	2	Eğitim Sosyolojisi	2
Kimya	3	Geometri	2	Seçmeli Çağdaş Türk ve	
Biyoloji	3	Matematik	4	Dünya Tarihi	2
Eğitim Sosyolojisi	2	Seçmeli Çağdaş Türk ve Dünya		Seçmeli Psikoloji	2
Geometri	2	Tarihi	4	Seçmeli Sanat Tarihi	2
Seçmeli Çağdaş Türk ve		Seçmeli Psikoloji	2	Rehberlik ve Yönlendirme	1
Dünya Tarihi	1	Rehberlik ve Yönlendirme	1		
Rehberlik ve Yönlendirme	1				

2010-2011 eğitim öğretim yılında 11. sınıflarda sosyal bilimler alanının açılmadığı görülmektedir.

Tablo 32: Arıfiye Anadolu Öğretmen Lisesinde 2010-2011 Eğitim Öğretim Yılında 12. Sınıfta Alanlara Göre Alınması Gereken Dersler ve Derslerin Haftalık Dağılımı

12. Sınıf Türkçe Matematik		12. Sınıf Yabancı Dil	
Yabancı Dil	4	Yabancı Dil	12
İkinci Yabancı Dil	2	İkinci Yabancı Dil	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Resim/Müzik/Beden Eğt.	1	Resim/Müzik/Beden Eğt.	1
Analitik Geometri	2	Dil ve Anlatım	4
Dil ve Anlatım	5	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	1
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	1	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2
Geometri	2	Türk Edebiyatı	3
Matematik	4	Seçmeli Ekonomi	2
Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	Seçmeli İngiliz Edebiyatı	2
Türk Edebiyatı	4	Seçmeli İşletme	2
Seçmeli Bilgi Kuramı	2	Seçmeli Sosyal Etkinlik	1
Seçmeli Ekonomi	2	Seçmeli Uluslararası İlişkiler	2
Seçmeli Mantık	2	Eğitim Sosyolojisi	2
Seçmeli Sosyal Etkinlik	1	Seçmeli Yönetim Bilimi	2

Rehberlik ve Yönlendirme	1	Rehberlik ve Yönlendirme	1
12. Sınıf Sosyal Bilimler		12. Sınıf Fen Bilimleri	
Yabancı Dil	4	Yabancı Dil	4
İkinci Yabancı Dil	2	İkinci Yabancı Dil	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1
Resim/Müzik/Beden Eğt.	1	Resim/Müzik/Beden Eğt.	1
Coğrafya	4	Analitik Geometri	2
Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi	4	Biyoloji	3
Dil ve Anlatım	5	Dil ve Anlatım	2
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	1	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	1
Mantık	2	Fizik	3
Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2
Türk Edebiyatı	4	Türk Edebiyatı	3
Seçmeli Bilgi ve İletişim Teknolojileri	2	Geometri	2
Seçmeli Kimya	2	Kimya	3
Seçmeli Tarih	2	Matematik	4
Rehberlik ve Yönlendirme	1	Seçmeli Bilgi Kuramı	2
		Seçmeli İşletme	2
		Rehberlik ve Yönlendirme	1

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2008 mezunu Esra ÇETİNKAYA HOLAT, 07.06.2018 tarihinde evinde yapılan görüşmede dönemin öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bizim okuduğumuz dönemde hazırlık eğitimi vardı. Bir yıl hazırlık eğitiminin ardından 9. sınıfa geçebiliyorduk. O yüzden İngilizce alanında İngilizceye donanımlı olarak mezun oluyorduk. Ama zannediyorum o sonrasında kaldırıldı. O anlamda dil eğitimi çok iyiydi, hepimiz çok iyi seviye de İngilizce bilmesek de hazırlık sınıfı sonucunda İngilizceye aşına bir şekilde bir üst sınıfa geçiyorduk. Ciddi bir İngilizce eğitimi vardı, bunu söyleyebilirim. Hazırlık sınıfında yine temel dersler Türkçe Matematik vardı ama ağırlıkla İngilizce görüyorduk ve dinleme konuşma alanında

derslerimiz oluyordu. O dönem benim de İngilizce öğretmenliği seçmemde büyük etkisi olan öğretmenlerim olmuştur. İngilizceyi sevdiğimi, ilgim ve becerimin olduğunu ben hazırlıkta olduğunu fark etmiş ve oradan ben İngilizce öğretmeni olmayı daha çok istemiştim. Onun haricinde eğitim alanındaki dersler de mezun olduğumuzda öğretmenlik mesleğine dair çok bir şey öğrenerek mezun olduğumuzu düşünmüyorum. Eğitim derslerimizde pasif sadece dinleyen taraftık. Belki program dahilinde uygulama eğitim vardır ama uygulama yapmıyorduk. Genelde eğitim dersleri uygulamaya yönelik olmalıydı ama biz genelde öğretmen odaklı dersler görüyorduk. O anlamda uygulamalı bir eğitim verildiğini düşünmüyorum.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2010 yılında mezun olan ve rehber öğretmen olarak görev yapmakta olan Halime ARIKAN, 19.10.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede okulun öğretim programları ile ilgili şunları aktarmıştır:

“Okulda teorik dersler ağırlıktaydı, çok uygulamaya yer verildiğini düşünmüyorum. Sadece son sınıfta bir okulda öğretmenlik stajı yapıyorduk, o da bir haftalık bir süreci kapsıyordu. Yani tek uygulama oydu diyebilirim. Yine öğretmen lisesi olmamızla ilgili farklı dersler- eğitim psikolojisi gibi-varı ama uygulama olarak sadece son sınıftaki o staj vardı. O staj da açıkçası çok verimli geçmiyordu. Bu bağlamda diğer okullardan eğitim programı anlamında, uygulamalı eğitim anlamında çok da farklı bir program uygulamıyordu. Tek fark öğretmenlik meslek dersleri ve son sene uygulanan stajdı.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi’nden 2008 yılında mezun olan şu an Türkçe Öğretmeni olarak görev yapmakta olan Murat IŞIK, 21.07.2018 tarihinde kendisiyle evinde yapılan görüşmede öğretim programları ile ilgili şunları aktarmıştır.

“Kurumumuz öğretmen lisesi olmasına rağmen birkaç teorik meslek dersi dışında öğretmenlikle alakalı bir uygulama dersi yoktu. Teorik dersler de ezbere dayanan ders olmaktan çıkmıyordu. Bizlere öğretmenliği aşıl原因, sevdiren, heveslendiren dersler değildi. Yani öğretmenlik açısından diğer liselerden pek farkı olduğunu düşünmüyorum.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004 mezunlarından olan ve Kocaeli Üniversitesinde İngilizce Öğretmenliği alanında lisans eğitimi gören Demet ORHON

kendisiyle evinde yapılan görüşmede kurumun öğretim programlarıyla ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Okulda verilen eğitimin kaliteli bir eğitim olduğunu söyleyebilirim. Öğretmenliğe hazırlayıcı derslerimiz olurdu, bunun yanında genel ortaöğretim programı kapsamında diğer liselerde de olan ortak derslerimiz de olurdu. Derslerde uygulamaya çok yer verilmezdi. Öğretmenliğe dair bir staj uygulamamız falan yoktu mesela o yıllarda.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2003 mezunu Cihan ÖZKILIÇ kendisiyle yapılan görüşmede öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Öğretim programı kurumsal amaçlara uygun bir programdı. Dönemin diğer liseleriyle kıyasladığımızda daha iyi bir programdı.”

Milli Eğitim Bakanlığının yurt genelinde Anadolu Öğretmen Liselerini kapatması sonucunda Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2014-2015 öğretim yılından itibaren Arifiye Fen Lisesine dönüşmüştür. Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ nün 12.12.2016 tarih ve 314 no’lu karar sayısı ile de Necmettin Erbakan Fen Lisesi ismi ile eğitim ve öğretime devam etmektedir.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Öğretim Programları

1999 yılı Fen Liseleri Yönetmeliğine göre Fen Liseleri hazırlık ve ardından üç yıl olmak üzere toplam 4 yıl eğitim veren okullardı. Bu okullarda Bakanlıkça uygun görülen ders çizelgeleri ve öğretim programları uygulanır. Fen programlarında laboratuvar ve uygulama çalışmalarına ağırlık verilirdi. Bu okullarda eğitim-öğretim Türkçe yapılır, Matematik ve Fen grubu derslerindeki teknik terimlerin yabancı dildeki karşılıkları da öğretilirdi. 10uncu ve 11inci sınıflarda matematik ve fen derslerinin ağırlığı, haftalık ders çizelgesindeki ders saatleri toplamının % 60’ından az olmayacak şekilde düzenlenirdi (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği, 1999).

23 Aralık 2006 Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik kapsamında Fen Liselerinde bir takım değişiklikler

yapılmıştır. Bu okulların hazırlık sınıfları artık kalkmıştır. Bu yönetmeliğe göre Fen Liseleri eğitim-öğretim süresi 4 yıl olan yatılı ve karma okullardır. Bu okullarda öğrenci velilerinin istekleri doğrultusunda gündüzlü öğrenciler de öğrenim görebilirler. Fen Liseleri, öncelikle fen alanı ile ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır. Bu yönetmeliğe göre 10, 11 ve 12. sınıflarda matematik ve fen bilimleri grubu derslerinin öğretim programlarının ağırlığı, haftalık ders çizelgesindeki ders saatleri toplamının % 60'ından az olmayacak şekilde düzenlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2006). 10, 11 ve 12. sınıflarda Matematik ve Fen Bilimleri grubu derslerinin öğretim programlarının ağırlığı, 18 Temmuz 2010 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik kapsamınca haftalık ders çizelgesindeki ders saatleri toplamının % 50'sinden az olmayacak şekilde değişmiştir.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Fen lisesi programı uygulamaya başlamıştır. Kurum eğitim öğretim faaliyetlerine Bakanlığın gönderdiği program çerçevesinde devam etmektedir. Okulda 10, 11 ve 12. sınıflarda Matematik ve Fen Bilimleri grubu derslerinin öğretim programlarının ağırlığı, haftalık ders çizelgesindeki ders saatleri toplamının % 50'sinden az olmayacak şekilde düzenlenmektedir.

Tablo 33: 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılında Necmettin Erbakan Fen Lisesinde Uygulanmakta Olan Ders Programının Sınıflara Göre Dağılımı

9. Sınıf		10. SINIF	
Coğrafya	2	Felsefe	2
Görsel – Müzik	2	Coğrafya	2
Görsel - Müzik	2	Görsel – Müzik	2
Bilgisayar Bilimi	2	Görsel - Müzik	2
Fen Lisesi Kimya	2	Bilgisayar Bilimi	2
Drama	1	Fen Lisesi Kimya	2
Fen Lisesi Fizik	2	Beden Eğitimi ve Spor	2
Fen Lisesi Biyoloji	2	Türk Dili ve Edebiyatı	5
Sağlık Bilgisi ve Trafik	1	İkinci Yabancı Dil	2
Fen Lisesi Matematik	6	Fen Lisesi Matematik	6

Rehberlik ve Yönlendirme	1	Tarih	2
Beden Eğitimi ve Spor	2	Fen Lisesi Fizik	2
Türk Dili ve Edebiyatı	5	Fen Bilimleri Tarihi	3
İkinci Yabancı Dil	2	Fen Lisesi Biyoloji	2
Seçmeli Astronomi	1	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2
Sosyal Etkinlikler	1	İngilizce	4
Tarih	2		
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2		
İngilizce	4		
11. SINIF		12. SINIF	
Felsefe	2	Fen Lisesi Kimya	4
Fen Lisesi Kimya	4	Fen Lisesi Fizik	4
Türk Dili ve Edebiyatı	5	Fen Lisesi Matematik	6
Beden Eğitimi ve Spor	2	Türk Dili ve Edebiyatı	5
İkinci Yabancı Dil	2	Beden Eğitimi ve Spor	2
Fen Lisesi Matematik	6	Fen Lisesi Biyoloji	4
Tarih	2	Rehberlik ve Yönlendirme	1
Matematik Uygulamaları	2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2
Fen Lisesi Biyoloji	4	Seçmeli T.C.İnkılap tarihi	2
Fen Lisesi Fizik	4	Matematik Uygulamaları	2
Sosyal Etkinlikler	1	Seçmeli Astronomi	2
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2	İkinci Yabancı Dil	2
İngilizce	4	İngilizce	4

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ece Nur TURHAN ile Necmettin Erbakan Fen Lisesinde 27.08.2018 tarihinde yapılan görüşmede TURHAN dönemin öğretim programlarıyla ilgili şunları aktarmıştır:

“Programlar sürekli değişiyor. Her sene değişen birçok şey var ve biz bunun hızına yetişemiyoruz. Ders içerikleri kapsamında öğretmenler bize kapasitemizle doğru

orantılı olarak hep daha fazlasını veriyor. Matematikte mesela hep daha fazlasını gördük, gerçi anlardık da anlatılanları, öyle bir program uyguluyordu. Okulda laboratuvar kullanımı pek olmuyordu, bence öğretmenler de bundan pek hoşnut değiller. Eğitim sistemi öyle bir noktaya geldi ki, bize pratik değil de daha çok ezber dayatma veriyorlar ve biz 40 dakikalık bir dersin hepsini de konu anlatımı, test çözümüne ayırıyoruz ve sanki laboratuvarında harcadığımız bir dakika bile bize sanki çok büyük bir eksikmiş, büyük bir kayıpmış gibi geliyor. Bu yüzden açıkçası biz laboratuvar ortamını pek yaşamadık.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden 2018 yılında mezun olan ve eğitim hayatına devam etmekte olan Göktuğ SOYLU 23.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede öğretim programıyla ilgili şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Öğretim programını değerlendirdiğimde program için harika bir program uygulandığını, amaca uygun bir program olduğunu söyleyebilirim.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Muhammet TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretim programlarını başarılı buluyorum. Bizim başarıya ulaşmamız için uygun bir sistemdi.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ahmet Mert TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Kurumun o zamanki öğretim programı fen lisesi olması itibariyle daha yoğun bir ders programıydı ve MEB müfredatıyla doğru orantılı olarak hazırlanmıştı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Tunahan DÜNDAR, 30.03.2019 tarihinde öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“O dönemki öğretim programı derslerin ortalamaya etkisi bakımından biraz dengesizdi bence. Özellikle lise öğreniminin ilk yılında bazı sözel derslerin matematikten daha etkili olması üzücüydü.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Onur YÜCETÜRK, 29.03.2019 tarihinde öğretim programlarına ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretim programımız okul türünden dolayı diğer liselere kıyasla biraz daha güzel bir öğretim programıydı.”

4.3. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Öğretmen Profiline İlişkin Bulgular

Arifiye Eğitim Kursu Dönemi Öğretmen Profili

Köy Enstitüleri sisteminin temelini oluşturan Eğitim kurslarında askerliğini çavuş olarak yapmış okuma yazma bilen adayların alınıp eğitilerek köylere öğretmen olarak gönderilmesi amaçlanmaktaydı. 1936 yılında çıkarılan Köy Öğretmen ve Eğitimcileri Yetiştirmek Üzere Açılacak Kurs Talimatnamesi’nde adayların eğitimi için Kültür Bakanlığının, bakanlar kurulu karar ile ilkokul öğretmeni, ilköğretim müfettişi, inşaat işleri öğretmeni istihdam edeceği belirtilmiştir. Bu öğretmenlerin yol masrafları, ücretlerinin Kültür Bakanlığı bünyesinden karşılanacağı dile getirilmiştir. Altunya (2014) bu belgenin resmîyet kazanıp kazanmadığı saptanmadığını belirtmiştir. Köy Eğitimcileri Yönetmeliği 3238 Numaralı Köy Eğitimcileri Kanunu’nun 6. Maddesine Göre Kabul Edilen Talimatnameye göre kursların eğitim öğretim işlerini ilkokul öğretmenleri, ilköğretim müfettişleri ve kültür dersleri dışındaki faaliyetlerde de ihtiyaca göre çalışan müteahhüs öğretmenler yürütmektedir.

Kurslarda çalışan İlköğretim müfettişlerinin bir kısmı ‘Grup Şefi’ görevinde bulunmuştur. Bunlar kendi idaresindeki grupların eğitim öğretim işlerini talimatnameye göre yürütmek, ders verme ve bunun uygulanması için eğitim şefiyle beraber belirlenen ilkelere göre uygulama dersi vermek ve verdirmek görevleri bulunmaktadır. Kurslardaki kültür ve ziraat öğretmenlerinin ise haftalık program ve uygulama planlarına göre kendi grubunun ve ya gruplarının eğitim öğretim işlerini yürütmek ve grubunun çalışmasıyla ilgili günlük rapor vermek gibi sorumlulukları bulunmaktadır (Köy Eğitimcileri

Yönetmeliği 3238 Numaralı Köy Eğitmenleri Kanunu'nun 6. Maddesine Göre Kabul Edilen Talimatname, 1937).

Arifiye Eğitmen Kursu açılışının ardından ilk kadro hemen göreve başlamıştır. Eğitmen kursu kadroları her kurs döneminde küçük değişikliklerle yeniden belirlenmiştir. İlk kurs dönemi eğitim ve idari kadrosu şu şekildedir (Aydoğan, 2015):

Kurs direktörü: İlimiz Kültür Direktörü Kemal Ermat (Bir süre sonra görevi Sabri Yılmaz Salman'a devretmiştir.)

Eğitim şefi: İspekter Sabri Yılmaz Salman

Öğretim şefi: İspekter İhsan Altay

İdare Memuru: Kandıra Kültür İşyarı Hamit Özmenek

Grup Başöğretmenleri: Darıca Başöğretmeni Recep

Taraklı Öğretmeni Faik

Sapanca Öğretmeni Rıfat

Ziraat Mütihazsısları: Arifiye Tohum İslah İstasyonu Müdür Enver

Fen Memuru Cemal

İzmit Fidanlık Müdürü Osman Nuri

Hendek Ziraat memuru Galip

Zootekni mütihazsısı: Fevzi

Kozacılık mütihazsısı: Aziz

Arıcılık mütihazsısı: Mehmet İlhami

İkinci dönem eğitmen kursunun kadrosu aşağıdaki şekildedir (Aydoğan, 2015):

Sabri Salman (Kurs direktörü)

Dündar Argun (Eğitim Şefi)

Ruhi Onur (Hesap Memuru)

Nuri Hamit Tuncer (Küme Öğretmeni)

İrfan Özen (Küme Öğretmeni)

İ. Safa Güner (Küme Öğretmeni)

Mehmet Günsel (Küme Öğretmeni)

Sefahattin Balimre (Küme Öğretmeni)

Nurettin Kaya (Küme Öğretmeni)

Mahmut Güneş (Küme Öğretmeni)

Ferit Ökte (Küme Öğretmeni)

Ahmet Korkutalp (Küme Öğretmeni)

İsmail Hakkı Tunga (Küme Öğretmeni)

Osman Gündüz (Küme Öğretmeni)

Kadri Gündoğdu (Küme Öğretmeni)

Ramazan Tümer (Küme Öğretmeni)

Kemal Ayvaz (Küme Öğretmeni)

Mustafa Yol (Küme Öğretmeni)

Kursta göreve yapan kadro incelendiğinde yöneticinin ardından eğitim ve öğretim şefi olarak müfettişlerin görevlendirildiği ayrıca kadroda eğitim öğretim faaliyetlerine göre mütehassıs öğreticilere yer verildiği görülmüştür.

Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Öğretmen Profili

Köy Enstitüsü sistemi kurumlarda çalışan öğretmen ve yöneticilerin özverili, gönüllü çalışmaları sayesinde başarıya ulaşmıştır (Altunya, 2014). Bu yüzden bu kurumlara öğretmen seçimi her zaman büyük önem arz etmiştir. 1940 yılında çıkarılan Köy Enstitüleri Kanunu'na göre şu kurumlardan mezun olanlar Köy Enstitülerinde görev alabilir:

- 1) Yüksekokullar ve üniversite fakülteleri mezunları,
- 2) Gazi Terbiye Enstitüsü mezunları.
- 3) Öğretmen okulları mezunları,
- 4) Ticaret liseleri ve orta ziraat okulları mezunları,
- 5) Erkek sanat okulları ve kız enstitüleri mezunları,
- 6) Köy enstitüleri mezunları,
- 7) İnşaat usta okulları mezunları,
- 8) Bunlardan başka her türlü teknik ve meslekî okullar mezunları

Bu enstitülerde mütehassıs işçiler yevmiye veya aylık ücretle usta öğretici olarak çalıştırılabilir (Köy Enstitüleri Kanunu, 1940).

Enstitülerde görev yapacak öğretmenlerin seçimine çok önem verilmesine rağmen Enstitülerin kurulduğu yıllarda öğretmen sorunu sorunların başında gelmiştir. Enstitülerde öğretmenlik yapabilecek nitelikleri olan öğretmenler, kentlerdeki rahat hayatlarını bırakıp köylere gelmeyi göze alamamıştır (Kirby,2015). Bu yüzden enstitülerde eğitim düzeyine dikkat etmeksizin usta öğreticiler ve zanaatkârlara görev verilmiştir. Öğretmen eksikliğinde enstitü yerlerinin yanı sıra 2. Dünya Savaşı da etkili olmuştur. Öğretmenlerin bir iki kez askere alınmaları enstitülerde öğretmen boşluklarına neden olmuştur. Bu durum karşısında Köy Enstitülerinde çalışan yedek subay öğretmenlerin askerlik süreleri azaltılarak tek sefere indirilmiş ve müdürlerin askerlik

görevleri ertelenmiştir. Ayrıca daha çok bayan öğretmenin atanması da alınan bir başka önlemdir (Gedikoğlu, 1990).

15 Ekim 1946 tarihinde Tonguç'un verdiği bilgilere göre Enstitülerde görev yapan öğretmenlerin öğrenim durumları şöyledir (Altunya, 2014):

Tablo 34: 1946 Yılında Enstitülerde Görev Yapan Öğretmenlerin Öğrenim Durumları

Öğrenimi	Sayı	%
Yükseköğrenim görenler (Fakülte, Gazi Eğitim Enstitüsü, Yüksek Köy Enstitüsü)	229	37
İlköğretmen okulu çıkışlı	209	34
Sanat ve yapı usta okulu çıkışlı	91	14
Kız enstitüsü çıkışlı	56	9
Ziraat okulu çıkışlı	27	4
Diğer meslek okullarından	8	3
Toplam	620	100

Köy enstitülerinde en çok öğretmen ihtiyacı duyulan alanlar Müzik ve Beden Eğitimi dersleri olmuştur. Buna çözüm ise Enstitülerden Enstitülere öğretmen ve usta öğreticilerin aktarılmasıyla bulunmuştur. Yine enstitülerden mezun olan ve iyi yetişmiş olan öğretmenlerin enstitülere atanması da ihtiyacı bir ölçüde karşılamıştır (Gedikoğlu, 1990).

Arifiye Köy Enstitüsünün de öğretmen seçiminde öğrencileri çok yönlü yetiştirebilecek donanımlı kişilerin seçilmesine dikkat edilmiştir. İlk başta kadro tamamlamada sıkıntılar yaşanmış fakat 1940 yılında Enstitü kadrosu şu şekilde oluşturulmuştur (Aydoğan, 2015):

Süleyman Edip Balkır Müdür

Aziz Arsan Müdür Muavini

İhsan Ataç	Öğretmen
Hakkı Tanberk	Öğretmen
Ertuğrul Başoğlu	Öğretmen
Ekrem Cihat Engür	Öğretmen
Nedime Pamukçu	Öğretmen
M.Muammer Köseataç	Öğretmen
Enver Kartekin	Öğretmen
Sabahat Kartekin	Öğretmen
Ahmet Hamdi Daner	Öğretmen
Ekrem Kumova	Öğretmen
Abdullah Recepoğlu	Öğretmen
Mustafa Eyüboğlu	Öğretmen
Nuri Arabacıoğlu	Öğretmen
Bayram Kenan	Öğretmen
Hikmet Öz	Öğretmen
Bahtiyar Sim	Öğretmen
Abdullah Recepoğlu	Öğretmen
Osman Özakman	Memur
Arslan Toker	Daktilograf

Arifiye Köy Enstitüsünde 1940'tan 1943 yılına kadar 41 öğretmen atanmıştır. Bunların 34ü erkek geri kalanı kızdır. Atanan öğretmenlerin eğitim durumları ise şöyledir:

Yüksek Köy Enstitüsü	2
Gazi Eğitim Enstitüsü	4
Öğretmen Okulu	17
Ziraat Okulu	4
Türlü Meslek ve Sanat Okulu	14

Arifiye Köy Enstitüsünden 1950 yılında mezun olan Abdullah AKSOY, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Köy Enstitüsünün öğretmen profiliyle ilgili şu satırlara değinmiştir:

“Bizi yetiştirenlerle ilgili gerçekten ne desek az gelir. Allah onları cennetten ayırmasın diyorum her zaman. Topluma faydalı insan yetiştirmek varını yoğunu ortaya koyan, fedakâr donanımlı insanlardı onlar.”

Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Öğretmen Profili

İlköğretmen okullarında görev yapan öğretmenler birey, grup veya kurul olarak okul ve çevresindeki her türlü eğitim, öğretim çalışmalarını belirtilen amaçlara, öğretim programındaki esaslara göre planlama, uygulama ve değerlendirmeden sorumlu olmuştur. Öğretmenler 6234 sayılı kanun gereğince çalışma saatleri içinde okulda kalarak kendilerine verilen eğitim ve öğretim işlerini görmek, ders dışı çalışmalara katılmak, ayrıca gündüz ve gece nöbet görevlerini yapmakla yükümlü olmuştur. Haftada 17 saat ders vermeye ve dersle ilgili uygulamaları yapmaya mecburdurlar (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965).

İlköğretmen okullarında görevli olan öğretmenlerin oturdukları evlerin dolaylarında uygun yer bulunduğu takdirde her ev için yarım hektarı geçmemek üzere arazi ayrılmıştır. Öğretmenler bu araziye örnek olacak şekilde işlemiş, burada ihtiyaçlarını karşılayacak sayıda hayvan beslemiş, elde edilen ürünlerden kendileri faydalanmıştır (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965). Bu okullardaki

öğretmenlerin ilgili kişileri bilgilendirip izin aldıkları sürece özel ders verme imkânları olmuştur.

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde 1970-1971 yılında okula giren okulun Arifiye Öğretmen Lisesine dönüştüğü dönemde, 1976-1977 yılında, okuldan mezun olan Nazmi ERMAN, 28.08.2018 tarihinde kendisiyle Arifiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde yapılan görüşmede öğretmen profili ile ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Öğretmen okulunda öğretmen diye çevrede parmakla gösterilen öğretmenlerdi ve orada başarılı olamayan öğretmen kalamazdı; bir şekilde kabul görmeyen öğretmenin okulda kalabildiğine şahit değilim. Sonraları sadece öğretmen okullarına öğretmen seçimi sınavı vardı ama ilk zamanlarda var mıydı bilemiyorum. Sonra bu kaldırıldı zaten bu kaldırıldıktan sonra da öğretmenin kalitesi düştü. Ama o dönemde başarılı olamayan öğretmen hiç kalmadığını söyleyebilirim.”

Arifiye İlköğretmen Okulu dönemde kurumda eğitim gören Karabey AYDOĞAN, 12.12.2018 tarihinde işyerinde kendisiyle yapılan görüşmede öğretmen profili ile ilgili şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Arifiye herkesin her öğretmenin atanmak istediği bir okuldu. Coğrafi olarak da Türkiye'nin batısında bir yer olduğu, demir yolu geçtiği, bol bereketli bir yer olduğu için herkesin isteyebileceği bir yerdi. Ya çok yetişmiş mesleğinde deneyimli öğretmenler geliyordu, ya da başarılı olanlar geliyordu. Ya da kurada şansa kazanmış olanlar geliyordu hepsi öyle seçerek değil. Örneğin Köy Enstitüsü döneminde kurucu müdür Süleyman Edip Balkır tek tek seçmiş müfettişlikte tanıdığı en başarılı adamları; ne mektuplar ne serzenişler ne kavgalarla seçe seçe almış. Kastamonu'dan getirtmiş, Silivri İlköğretim Müdürünü getirtmiş, filanca köyden getirtmiş, Balmumcu Yatılı Mektebi'nin müzik öğretmenini getirtmiş, yani inanılmaz bir özel seçme var. Orada çok özel bir seçme var. Burada da ona yakın diyebileceğimiz, çok başarılı bir kadro oluşturulmuştur. Anıt gibi müzik öğretmenleri vardı. Çok şanslı Arifiye bu konularda. Arifiye özelinde konuştuğumuz için söylüyorum. Az önce uğraştığım Aydın Ortaklar Köy Enstitüsü Dergisi'nde Ziya Uşaklıgil yazısını gördüm, o bizim müzik öğretmenimizdi. Bakan oralardan bir birikimle geliyor. Öğretmenler tek tek hepsinden çok memnun kaldığımızı söyleyebilirim. Onun dışında öğretmenler için söylenebilecek şeyler seçme öğretmenlerdi. 1968 Gazi resim birincisi şimdi profesör olan büyük ressam Prof. Hasan

Pekmezci ilk görev yeri oraya geldi ve bizim sınıf öğretmenimiz oldu. Ne şanslı olduğumu varın hesap edin. Aynı şekilde Adil Tan oraya Gazi'den geldi muhteşem gencecik. Adil Ağa; batılı çocuklar abi yerine ağa derler. Adil Tan Matematik kitabı yazarıdır aynı zamanda, oradaydı. Bunu gibi yani anıt insanlar diyebileceğiniz insanlar vardı. Meslek dersleri hocamız Sabri Sönmez hala yaşıyor. Öğretmenlerin Atatürk Sabri öğrencilerin Jet Sabri dediği bu muhteşem eğitimci herkesin örnek aldığı bir adamdı. Rahmetli Yurdanur Gökşin müzik öğretmenimiz eşi az bulunur bir müzik öğretmeni idi. Çok sesli mandolin korosu vardı onun çalıştırdığı. Ziya Bey' in çalıştırdığı keman orkestrası vardı, İsmail Başar Bey ki Arifiye Köy Enstitüsü mezunudur aynı zamanda onun çalıştırıldığı flüt grubu vardı. Yurdanur Gökşin'in çalıştırdığı çok sesli korosu ayrıdır, halk türküleri korosu ayrıdır. Mandolin orkestrası ayrıdır, bağlama grubu ayrıdır. 1973 yılında Arifiye' de 9 tane halk oyunu ekibi vardı, Cumhuriyetin 50 yılında bunların fotoğraflarını belgelerini hepsini gösterebilirim size. Bunlar o işbirliği ruhuyla ilgiliydi, öğretmenlerin ve eğitimde nasıl başarılı oluruz yarışının eseri idi. 3 4 tane tarım öğretmeni vardı; Ali Tutan, Ali Cengizhanoglu, Yaşar Kutlular ve Yaşar Yürekoğlu, 4ünü de hatırladım. Bunların arasında biz bir sorun görmedik, hissetmedik. Belki çok ufak bir şeylerde vardı. Yani öyle bir öğretmen kadrosu vardı. Bu yapıda belki binde bir lojman için tartışmıştır o öğretmenler, "ben lojmana ne zaman gireceğim?" demiştir belki vardır böyle şeyler. Onun dışında öğretmenler -ben 1953 ile 76 arasındaki öğretmen toplantıları, yönetici toplantıları, öğretmen kurul kararları, zümre öğretmenler toplantıları, disiplin kurulu toplantıları(disiplin kurulu toplantıları tam değil ama büyük çoğunluğu) bütün bu toplantıları Arifiye özelinde yeniden yaptım. Ne demek yeniden yaptım, oturdum o tutanakları yeniden yazdım. Zannediyorum şu an 700 sayfa bir metindir o. Buralardan bilerek söylüyorum ciddi hiçbir tartışma yok."

Arifiye İlköğretmen Okulu 1968 yılı mezunu emekli öğretmen Ahmet ACAR kendisiyle 02.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun o yıllardaki öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

"Öğretmenlerimizle ben emekliye ayrıldıktan sonra daha çok iletişimde bulundum. O yıllar tabii ki köy çocuklarıydık, köyden şehre gitmiştik, ilköğretmen okuluna gitmiştik. Onlar bizim gözümüzde bir ilah gibi görünürlerdi. Her öğretmen bambaşka dünyanın bir insanıydı sanki. O dönemki düşünce tarzımı söylüyorum. Bize çok güzel rehberlik yaptılar, bize adeta anne baba şefkatini gösterdi bu insanlar."

Paramız olmazdı bize harçlık verirlerdi mesela. Duygusal küçük çocuklardık neticede ama bu duygusallıklarımızı giderici bir yapıları vardı öğretmenlerimizin. Bunun yanında okulda katı bir disiplin de vardı. Daha sonra onlarla iletişime geçtiğimde açıkladılar bunu. Bizim bir müdür başyardımcımız vardı, daha sonra bakanlık müfettişi oldu. Bakanlık müfettişi olduktan sonra İstanbul Ataköy’de bir dairesi vardı bunun. Kalp ameliyatı olmuştu, ameliyatı olduktan sonra ziyaretine gittim. Mesleğimin ilk 10 yılındaydım o zamanlar. Gittik ve hala o yıllardaki o disiplinin etkisi altındaydı; aradan 10 yıl geçmiş olmasına rağmen. Tabii konuştuk laf açıldı. Kendisine ben o zaman şunu söylemiştim: “ Bakan hocam, sizin ziyaretinize geldik ama ben kendim hala o yıllardaki gibi hissediyorum ve heyecan duyuyorum buraya gelmiş olmaktan dolayı.” O da bize şunu söylemişti o zaman: “ Çocuklar biz sizi Anadolu’nun ücra köylerine öğretmen olarak gönderecektik. Sizin donanımsız ve bilgisiz olarak okullara gitmemeniz için biz elimizden gelen gayreti sarf ettik. Sizlere belki aşırı baskı da yaptık o yıllarda ama bizim tek amacımız şuydu; sizlerin oralara gidip bizleri iyi temsil edebilmeniz ve oradaki insanlara bir şeyler götürebilmenizdi. Fakat ben bakanlık müfettişi olduktan sonra Anadolu’nun her bölgesine gittim. Aklıma hep şu gelirdi; bizim acaba yetiştirdiğimiz o köylere gönderdiğimiz öğretmenler nasıldı? Şunu gördüm denetlemelerim sırasında; biz sizi fevkalade güzel yetiştirmişiz, donanımlı yetiştirmişiz. Onların bilgi ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte yetiştirdiğimiz kanaatine vardım” diye o öğretmenimiz bize söylemişti. Hala görüşürüz öğretmenlerimizde. Hatta yılbaşı akşamı öğretmenlerimin hepsini aradım, yeni yıllarını da kutladım. Böyle bir diyalogumuz vardı öğretmenlerle, hala da devam ediyor. Mesela biz her Haziran ayının son Cumartesi günü genel bir günümüzdür, Arifiye’ye gideriz biz. Arifiye belediye başkanı şu anda Arifiye Öğretmen Lisesi mezunlarından birisi. İsmail Karakullukçu, şu anki belediye başkanı. Bize her yıl orada belediyenin kültür merkezini açar; 500 kişilik falan yemek hazırlatır. Yani bizi o şekilde de onurlandırır. Yaşı itibariyle hayatta olan ama günlerimize katılamayan öğretmenlerimiz oluyor. Öğretmenlerimizin gelemeyenlerine ev ziyaretleri gerçekleştiririz biz de. Böyle bir karar aldık ve bunu da başarıyla yerine getiriyoruz.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu Prof. Dr. Vahdettin SEVİNÇ, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Hatırladığım kadarıyla bizim öğretmenlerimizin yetiştirildiği tek kurum vardı Türkiye’de; Gazi Eğitim Enstitüsü. Daha sonra Gazi Üniversitesinin temelini oluşturdu bu. Burada her branştan öğrenci yetiştiriliyordu. Beden eğitmeden, resim, müzikten tut matematiğe kadar pedagoji dersleri denirdi o zaman meslek derslerine kadar öğretmen yetiştirilirdi. O dönem Gazi Eğitim Enstitüsü mezunları bunlar. Arada başka fakültelerden mezun olanlarda gelirdi ama onlar azınlıkta; ziraat fakültesi vs. Ama biz o yıllarda öğretmenlerimizi değerlendirmek haddimize değil ama o güzle baktığımızda şunu görüyorduk: Mesela Ankara’da Fen Lisesi kuruldu bir tane, ilk Fen Lisesi. Öğretmenimiz Ömer Canbazoğlu fizik öğretmeni olarak hemen oraya gitti ve çok başarılı görevler yaptı. Yine bizim sosyal bilgiler öğretmenimiz vardı Fahrettin Kırzioğlu daha sonra tarih dalında profesör oldu. Yani öğretmenlerimizin içinde hemen hemen hepsi tek tek saymamayım çok kıdemli, bilgili, tecrübeli bir şekilde oluşturulmuş bir kadroydu yani. Bugün baktığımız zaman çok büyük sayıda artışların olduğunu göreceğiz öğretmen yetiştiren kurumlar bakımından. Bakın kaliteden bahsetmiyorum çok büyük sayıda artışlar dedim. Dolayısıyla o zaman bir taneydi, Gazi Eğitim Enstitüsü. Oradan mezun öğretmenlerdi.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu emekli öğretmen Nazmi ALTINIŞIK, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Biz öğretmenlerimizden çok memnunduk; nerede yetişmişlerse nasıl yetiştirilmişlerse. Öğretmenlerimiz bizi evlatları gibi severler, başarıya ulaşmamız için ellerinden gelenleri yaparlardı. Bizi hiç yanlış yola sevk etmediler. Böyleydi öğretmenlerimiz. Olabilecek her şeyi olun fakat hedef şu, önce vatan. O zamanlar siyasi bir yapı yoktu ama hiçbir zaman sizin görüş ve dininize asla ket koymazlardı. Yalnız herkes okulda kardeş, icabında birbirimizin elbisesini giyecek kadar kardeş. Okulda olup da birbirinin elbisesini giymeyen yoktur. O şekilde bir yetiştirme tarzına bizi endekslemişlerdir. Allah razı olsun, yaşayanlara selamet ölenlere rahmet dileyelim.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1965 mezunu emekli öğretmen Kenan CERTEL, 31.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede kurumun öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerimiz bizim için çok önemliydi. Herhalde biz de onlar için çok önemliyiz. Biz yılda birkaç kere bir araya geliyoruz o dönemin mezunları, hayattaki öğretmenlerimiz de geliyor, biliyor musunuz? Onların ifadeleri bize olan sevgileri sanki taparcasına öyle bir sevgi var yani. Hasta değneklerle geliyor aramıza katılıyor, bayram gibi oluyor. Öğretmenlerimizin o dönem akademik olarak yeterli olduğunu hep hissederdik.”

Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Öğretmen Profili

Öğretmen Liselerinde öğretmenler bireysel, grup ve kurul olarak okul ve çevresindeki her türlü eğitim ve öğretim çalışmalarını Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, kanun, yönetmelik ve emirlerle belirlenen esaslara göre planlamak, uygulamak ve değerlendirmekle yükümlüdürler. Öğretmenlerin ders içi ve ders dışı çalışmalara katılmak dışında nöbet tutma sorumlulukları da vardır. Bu okullarda görev yapan öğretmenler hiç bir suretle özel ders vermemiş ve dersanelerde görev yapamamışlardır (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985).

Öğretmen liselerinde görevli olan öğretmenlerin oturdukları evlerin etrafında uygun olduğu takdirde her ev için yarım dekarı geçmemek üzere arazi ayrılmıştır. Öğretmenler bu araziye örnek olacak şekilde işlemiştir. Öğretmenler arı dışında başka bir hayvan beslemeleri de yasaklanmıştır. Elde edilen ürünlerden kendileri faydalanmıştır (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985).

Arifiye Öğretmen Lisesi'nin öğretmen profiliyle ilgili ise Gülhanım AYGÜN, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede şu bilgileri aktarmıştır:

“Bazen düşündüğüm zaman bence öğretmenlerimiz de çok kaliteli değildi. Eksiler çok güzel şeyler anlatıyorlar, öğretmenlerin öğrencilerle birebir ilişkilerini, onların yetenekleri doğrultusunda onlara eğitim veriliyordu. Bize kim öyle yaptı? Bize bir öğretmenimiz derdi ki ‘siz ister çalışın ister çalışmayın ben maaşımı alıyorum’ böyle zihniyetteki bir adam nasıl sana eğitim verecek. O zaten onu düşünmüyor ki o parasını düşünüyor. Bazen diyorum ki bizim öğretmenlerimiz de çok iyi değildi eskiye göre. Eskiye anlatanları dinlediğimde böyle düşünüyorum, hepsi için demiyorum tabii ki.”

Arifiye Öğretmen Lisesi'nden 1989 yılında mezun olan Coşkun OTLUOĞLU, 19.10.2018 tarihinde Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde kendisiyle yapılan görüşmede öğretmen profiliyle ilgili şunları aktarmıştır:

“O dönem her çeşit öğretmenimiz vardı, alkolik olan da vardı, çok fedakâr olan da vardı. Ama şunu hatırlıyorum alkolik olan öğretmenlerimiz görevden atılmasa bile onların başka okullara yönlendirildiğini hatırlıyorum. İyi olmayan öğretmenler okulda tutulmuyordu. Öğretmenlerimizle ilişkilerimiz yatılı okul olduğu için çok farklıydı. Öğretmenlerimiz bizim bir yerde de velilerimizdi. Harçlığımızı falan -o zamanlar bankamatik falan çok yaygın değil -çalışın diye onlara verirdik. Onlardan azar azar alırdık. Arada bizi ‘bu kadar harcama’ diyerek tasarrufa da yönlendirirlerdi.”

Arifiye Öğretmen Lisesi'nden 1987 yılında mezun olan ve Türkçe Öğretmeni olarak görev yapmakta olan Bekir AKGÜL, kendisiyle 05.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede o dönemki öğretmen profiliyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Öğretmenlerimiz disiplinliydi. Tabii biz orada yatılıydık bazı şeyler biraz sıkı olmak zorundaydı. Sonuçta bizde her yaş grubundan insan vardı. 10 yaşından 17 yaşına kadar insan vardı. Bunların sıkı bir kontrolü olmak zorundaydı ister istemez. Ama öğretmenlerle ilişkilerimiz iyiydi bizim. Çünkü onların birçoğu nöbetçi oldukları zaman okullarda kalırlardı. Gece saatlerinde bizimle beraberlerdi, yemekhaneye gelip bizimle beraber yemek yerlerdi en basitinden. Öğle yemeği, akşam yemeği hepsi okulda bizimle birlikte yiyorlardı. Bizden farklı davranmıyorlardı. Biraz büyüdükten sonra, gelirlerdi birlikte maç yapardık okulda, oynardık beraber. Kantinde bizimle olurlardı, tenis oynardık. Birçok şeyi birlikte yapardık. Yatılı okul olunca bu ilişkiler daha iyi oluyor. Hele bir de küçük olunca onları öğretmenden ziyade hem anne hem baba olarak görürdük. Biz paralarımızı sınıf öğretmenlerimize verirdik mesela, ailemiz gönderdiğinde ne olur ne olmaz düşürürüz diye sınıf öğretmenimizde dururdu. Haftanın belli günlerinde onlardan para alırdık harçlık gibi. Baba gibi bize harçlık verirlerdi Akademik açıdan da öğretmenlerimiz gerçekten iyidiler. Bir şey sorduğumuzda karşılığını rahat bir şekilde alabiliyorduk. Çok aşırı öğretmen sirkülasyonu olmuyordu. Kadro yerleşik bir kadroydu. Oranın öğretmenler için en büyük rahatlığı belki de öğretmenlerin lojmanları vardı. Gelen pek de gitmek istemiyordu açıkçası. Mesela Matematiği 1-2 öğretmenle bitirdik. Türkçeyi -ortaokulda başkaydı lisede başkaydı- iki öğretmenle tamamladık.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1986 yılı mezunlarından olan ve müdür yardımcılığı görevinde bulunan Bünyamin YAMAN, okulun öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“80’li yılların öğretmenlik anlayışı işe şu anki öğretmenlik anlayışı arasında dağlar kadar fark var. O zamanki öğretmenlikte yeri geldiği zaman dayak olayı ön plandaydı, disiplini muhafaza etmek açısından ama bir baba gibi bir anne gibi şefkatle yaklaşan öğretmenlerimiz vardı. Gerçekten mükemmel insanlardı hala daha görüşüyoruz onlarla. Akademik anlamda da çok donanımlıydılar. Mükemmel denebilecek kadar hatta. Soru sorduğumuz zaman “vay bunu da mı yapamıyorsunuz” demek yerine oturtuyordu yanına çalışmalarımıza yardımcı oluyordu. Yatılı okulda okumanın avantajlarından bir tanesi, öğretmen okulunda okumanın avantajlarından bir tanesi de etütlerin olması, düzenli ders çalışma alışkanlığı kazandırmasıdır. Seni hayata hazırlarken disipline ediyordu. Zamanında yemeğini yeme, zamanında ders çalışma olayı mükemmeldi.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1990 yılında mezun olan ve sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan Sinan BAŞTAN, kendisiyle 14.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede öğretmen profili ile ilgili olarak şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerin seçilmiş olduğu söyleniyordu ama çok da seçkin olduğunu söyleyemem. Tabii onlar da neyden geçtiler, ne tür baskılardan geçtiler ne yaşadılar bilmiyorduk. Çünkü dönemin siyasal yapısı eğitimi çok etkiliyordu. Şimdi okul müdürlerinin oluşturulduğu bir pano vardı ona çok dikkat ederdik biz. 1938’den başlamış işte; pedagoji uzmanı, pedagoji uzmanı, pedagoji uzmanı okul müdürleri gelirdi, 12 Eylül’e geliyordu Türkçe öğretmeni, matematik öğretmeni en son din kültürü öğretmeni. Türkiye’de eğitimde geldiği noktayı gösteriyordu. Öğretmen okulunda bir pedagoji uzmanının olması veya müdür olması kadar normal bir şey olmaması lazım ama 1980’den sonra değişmeye başlamıştı. Öğretmenlerin bizlere tavrı çok sertti, bir önceki dönemde öğretmen öğrenci ilişkilerini görüyorduk çünkü yaz çalışmalarına kaldığımız dönemlerde Köy Enstitüsü ve Öğretmen Okulu mezunları okula ziyarete geliyordu, onların öğretmenlerle ilişkilerini görünce şaşırıyorduk. Biz birçoğundan nefret ediyorduk çünkü. Çok baskıcı bir tavır vardı. Yatılı okul olduğu için sigara kullanımı falan çoktu. Hiç göz yumulmazdı ve tedbirler çok sert alınırdı. Belki diğer liselerden şöyle şanslıydık; mesela rehber öğretmenleri okullarda yeni yeni görmeye

başladık ama biz lisede okurken 80li yıllarda bizim rehber öğretmenlerimiz vardı iki tane. Okulun eskiden kalma yine bir takım şansları vardı yani. O rehber öğretmenlerle ilişkilerimiz tabii ki çok güzeldi. İyi davranan öğretmen sürülür gibi bir algı oluşmuştu bizde, birkaç öğretmenimiz sürülmüştü. Biz öyle yorardık tabii ama farklı şeyleri vardır tabii ki.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1976 mezunu Attila ARSLAN, kendisiyle yapılan görüşmede öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerimiz bize göre ve yıllar sonra kendileriyle yaptığımız sohbetlerden anladığımız kadarıyla kendi yaşlıları arasında daha seçkin, daha iyi kişilerdi. Bizler de öğretmen olacağımız için bize gönderilen öğretmenlerin daha seçkin, daha başarılı, daha aktif, daha sosyal, daha bizimle ilişki kurabilecek kişiler arasından seçildiğini düşünüyorum.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Öğretmen Profili

Anadolu Öğretmen Liselerinde görevlendirilecek öğretmenler 20723 sayılı yönetmeliğe göre Öğretmen Eğitimi Genel Müdürünün başkanlığında, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'ndan bir temsilci, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Personel Genel Müdür Yardımcısı ve Öğretmen Eğitimi Genel Müdür Yardımcısından meydana gelen komisyon tarafından mülakat yoluyla seçilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1990). 1994 yılında çıkarılan 21828 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri yönetmeliğine göre Anadolu Öğretmen Liselerinde görevlendirilecek öğretmenler, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürünün başkanlığında, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığından bir temsilci, Teftiş Kurulu başkan yardımcısı, Personel Genel Müdür yardımcısı ve Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi genel müdür yardımcısından meydana gelen komisyon tarafından mülakat yoluyla seçilmiştir. Bu yönetmeliğe göre mülakata en az üç yıl meslekî kıdemi olan ve aylıktan kesme ve daha ağır bir disiplin cezası bulunmayan öğretmenler alınmıştır. Ancak, bu yolla öğretmen ihtiyacının karşılanamaması durumunda Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğüne Personel Genel Müdürlüğü ile koordine sağlanarak

gerekli tedbir alınmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1994).

Tablo 35 : Anadolu Öğretmen Liseleri Öğretmen Mülakat Değerlendirme Formu-1994

24 Ocak 1994 — Sayı : 21828 RESMİ GAZETE Sayfa : 9

ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİ MÜLAKAT DEĞERLENDİRME FORMU
EK — 1

Adı-Soyadı		Branşı	
Görev Yeri :			
DEĞERLENDİRME			Takdir Edilen Puan
		Puan Değeri	
1	Meslekî Kıdemi a) 3-5 yıl b) 6-9 yıl c) 10 yıl ve daha yukarı	3 5 10	
2	Aldığı ödüller a) Teşekkür b) Takdir c) Aylıkla ödüllendirme En fazla 5'er teşekkür ve takdir ile 2 aylıkla ödüllendirme değerlendirmeye alınacaktır.	1 2 4	
3	a) Pedagojik Formasyon bilgisi b) Alan bilgisi c) Genel kültür bilgisi	10 20 10	
4	Millî Eğitim mevzuatı hakkındaki bilgisi	10	
5	Fiziki görünümü, konuşma, ifade ve temsil kabiliyeti	20	
6	Anadolu öğretmen liseleri hakkındaki bilgisi	5	
TOPLAM PUAN			

Komisyon BAŞKANI ÜYE ÜYE ÜYE ÜYE .. / .. / 199.

6 Eylül 1998 tarihinde 23455 Sayılı yönetmeliğin çıkmasıyla Anadolu Öğretmen Liselerinde görevlendirilecek öğretmenlere yazılı sınav şartı gelmiştir. Öğretmenler önce bakanlık tarafından belirlenen yönerge doğrultusunda hazırlanan bir sınava girmiştir. Bu sınavdan 60 ve üzerinde puan alanlar mülakata alınmıştır. Mülakat komisyonu Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürünün başkanlığında, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığından bir temsilci, Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, Personel Genel Müdür Yardımcısı ve Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdür Yardımcısından oluşmuştur. Bir öğretmenin mülakata katılabilmesi için puan şartının yanında; öğretmenin en az üç yıl mesleki kıdeminin olması ve aylıktan kesme veya maaş kesimi cezasından daha ağır bir ceza almamış olması gerekmektedir. Ancak öğretmen ihtiyacı bu şekilde karşılanamamışsa, öğretmen olarak ilk defa atananlardan Milli Eğitim Bakanlığı hesabına burslu okuyanlar ile Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu olup öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarını bitirenler arasından bu okullara nokta tayini yapılabilmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1998).

Tablo 36: Anadolu Öğretmen Liseleri Öğretmen Mülakat Değerlendirme Formu-1998

**ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİ ÖĞRETMEN MÜLÂKATI
DEĞERLENDİRME FORMU**

EK-2

ADI VE SOYADI :		BRANŞI :	
GÖREV YERİ :			
DEĞERLENDİRME		PUAN DEĞERİ	TAKDİR EDİLEN PUAN
1	Meslekî Kıdemi; a) 3-5 yıl b) 6-9 yıl c) 10 yıl ve daha yukarı	6 8 10	
2	Aldığı Ödüller; Değerleri; a) Teşekkür 2 b) Takdir 3 c) Aylıkla ödüllendirme 5 En fazla ikişer teşekkür ve takdir ile bir aylıkla ödüllendirme değerlendirmeye alınacaktır.	4 6 5	
3	a) Pedagojik formasyon bilgisi b) Alan bilgisi c) Genel kültür bilgisi	15 20 15	
4	Millî eğitim mevzuatı hakkında bilgisi	10	
5	Genel görünümü	5	
6	Konuşma, ifade ve temsil kabiliyeti	10	
TOPLAM PUAN			

Öğretmenler, mülakatta 70 ve daha yukarı puan alanlar arasından sıralama esasına göre seçilir.

..J.J....

**KOMİSYON
BAŞKANI**

ÜYE

ÜYE

ÜYE

ÜYE

2000 yılında çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında yönetmeliğe göre Anadolu Öğretmen Liselerinde görevlendirilecek öğretmenler, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Anadolu

Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre atanmıştır. 12 Haziran 2008 tarihinde çıkan 26904 sayılı yönetmeliğe göre Anadolu Öğretmen Lisesinde görev yapacak öğretmenlerin seçimi, 20.10.2006 tarihli ve 26325 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri İle Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre yapılmıştır. Bu yönetmeliğe göre adayların Talim ve Terbiye Kurulunun öğretmenliğe atanacakların belirlenmesine ilişkin kararlarına göre alanı veya öğrenim durumunun, atanacağı eğitim kurumuna uygun olması, alanında en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olması, Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında en az üç yıl öğretmenlik yapmış olmak şartıyla başvuru tarihi itibarıyla hâlen Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak ya da resmî eğitim kurumlarında öğretmenlik yapmış olup da diğer hizmet sınıflarında görev yapıyor olması, son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derece olması ve son üç yıllık görev süresi içinde, maaş kesimi veya aylıktan kesme cezasından daha ağır bir disiplin cezası almamış olması gerekmektedir. Şartları taşıyan adaylar yazılı sınava girip ardından mülakata katılmışlardır. Yazılı sınav Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünce merkezî sistemle çoktan seçmeli test şeklinde yapılmıştır. Sınav soruları, eğitim kurumlarının ve alanların özelliğine göre Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünce hazırlanmış veya hazırlanmıştır. Yazılı sınav konuları Türkçe, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Öğretmenlik Meslek Bilgisi, Özel Alan Bilgisi’nden oluşmuştur. Bu konulardan Türkçe ve Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 15, Öğretmenlik Meslek Bilgisi 25, Özel Alan Bilgisi 45 puan üzerinden değerlendirilmiştir. Sınavın genelinden 60 puan ve üstü alan adaylar başarılı sayılmıştır. Yazılı sınavı kazananlardan mülâkat veya uygulama sınavına alınacaklar, atanacakları eğitim kurumunun özelliğine göre en yüksek puan alandan başlanmak üzere öğretmen ihtiyacının üç katı kadar aday, mülâkat veya uygulama sınavına çağırılmıştır. Seçme sınavı sonucuna bağlı olarak atanacaklar bakımından da yazılı sınavda alınan puanın % 60’ı ile mülâkat/uygulama sınavında alınan puanın % 40’ının toplamına göre en yüksek puan alandan başlanmak üzere başarı sıralaması yapılmıştır. Mülâkat/Uygulama sınavında görev alacak üyeler, sınavı yapacak Genel Müdürlükçe belirlenmiştir (Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik, 2006).

Tablo 37: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik Mülakat/ Uygulama sınavı Formu -2006

MÜLÂKAT/UYGULAMA SINAVI FORMU

BÖLÜM – 1

1- ADI VE SOYADI	
2- DOĞUM YERİ VE YILI	
3- MEZUN OLDUĞU YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMU VE BÖLÜMÜ/ANABİLİM DALI	
4- ÖĞRETMENLİK GÖREVİNE BAŞLADIĞI TARİH	
5- ÖĞRETMENLİKTEKİ HİZMET SÜRESİ	YIL : AY :
6- GÖREV YAPTIĞI OKUL/KURUM	

BÖLÜM - 2

DEĞERLENDİRİLECEK NİTELİKLER	PUAN DEĞERİ	VERİLEN PUAN
1. Öğretmenlikteki Hizmet Süresi (8 Yıla Kadar Olmak Üzere Her Yıl İçin)	1	
2. Teşekkür (En Fazla Bir Tane)	1	
3. Takdirname (En Fazla Bir Tane)	2	
4. Aylıkla Ödül (En Fazla Bir Tane)	2	
5. Katıldığı Hizmet İçi Eğitim (En Fazla Bir Tane)	2	
6. Lisansüstü Eğitim	3	
7. Uzman Öğretmen	3	
8. Başöğretmen	4	
TOPLAM	25	

BÖLÜM – 3/A (Yalnızca Mülakata Alınacaklar İçin Değerlendirilecektir.)

	PUAN	DEĞERLENDİRME	ARİTMETİK
--	------	---------------	-----------

MÜLAKAT KONULARI	DEĞERİ	Komisyon Başkanı	ÜYE	ÜYE	ÜYE	ÜYE	ORTALAMA
			1	2	3	4	
1- Genel Kültür Bilgisi	15						
2- Türkçe'yi Doğru Kullanma Becerisi	15						
3- Milli Eğitim Mevzuatı	15						
4- Alan Bilgisi	20						
5- Tutum ve Davranış	10						
MÜLAKAT PUANI	75						

BÖLÜM – 3/B (Yalnızca Uygulama Sınavına Alınacaklar İçin Değerlendirilecektir.)

UYGULAMA SINAVI KONULARI	PUAN DEĞERİ	DEĞERLENDİRME				ARİTMETİK ORTALAMA
		Komisyon Başkanı	ÜYE 1	ÜYE 2	ÜYE 3	
1- Uygulama/Beceri/Yorumlama Yeteneği	60					
2- Tutum ve Davranış	15					
UYGULAMA SINAVI PUANI	75					

BÖLÜM – 4 (Başarı Derecesi)

DEĞERLENDİRME	PUAN DEĞERİ	VERİLEN PUAN
BÖLÜM 2 + BÖLÜM 3/A VEYA BÖLÜM 2+BÖLÜM 3/B SONUCU	100	

KOMİSYON KARARI : Yazıyla Rakamla

KOMİSYON BAŞKANI	ÜYE 1	ÜYE 2	ÜYE 3
.....

NOT : Bu değerlendirmede, kesirli puanlar bir üst puana tamamlanır.

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesine ilk açıldığı dönemlerde öğretmen seçimi çıkarılan mevzuat kapsamında oluşturulan komisyonlar tarafından gerçekleştirilen mülakatlar yoluyla yapılmıştır. 1998 tarihinden itibaren ise kurumda görevlendirilecek

öğretmenlerin yazılı sınava girmeleri şartı gelmiştir. Bakanlık tarafından yazılı sınava girip 60 ve üstü puan alan adaylar mülakata alınmış ve sonucunda kuruma atanmışlardır. Bu yıllarda öğretmenlerin Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde görev yapabilmesi için en az üç yıl mesleki kıdeminin olması ve aylıktan kesme veya maaş kesimi cezasından daha ağır bir ceza almamış olması gerekmektedir. Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesine 2008 yılından sonra öğretmenler Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri İle Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik'e göre alınmaya başlanmıştır. Bu yönetmeliğe göre kurumda görev yapacak öğretmenin alanı veya öğrenim durumunun Anadolu Öğretmen Liselerine uygun olması, alanında en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olması, Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında en az üç yıl öğretmenlik yapmış olması şartıyla başvuru tarihi itibarıyla hâlen Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak ya da resmî eğitim kurumlarında öğretmenlik yapmış olup da diğer hizmet sınıflarında görev yapıyor olması, son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derece olması ve son üç yıllık görev süresi içinde, maaş kesimi veya aylıktan kesme cezasından daha ağır bir disiplin cezası almamış olması gerekmektedir. Bu şartları taşıyan adaylar soruları Türkçe, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Öğretmenlik Meslek Bilgisi, Özel Alan Bilgisi'nden oluşan yazılı sınava, ardından mülakata alınmıştır. Sınavın genelinden 60 puan ve üstü alan adaylar başarılı sayılmıştır. Yazılı sınavı kazananlardan mülâkat veya uygulama sınavına alınmıştır. Yazılı sınavda alınan puanın % 60'ı ile mülâkat/uygulama sınavında alınan puanın % 40'ının toplamına göre yapılan başarı sıralaması sonucunda kuruma atanmışlardır.

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2008 mezunu Esra ÇETİNKAYA HOLAT, 07.06.2018 tarihinde evinde yapılan görüşmede kurumun öğretmen profiliyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Çok boş olduğunu düşündüğümüz öğretmenlerimiz yoktu, fakat bazı noktaları bize aktarma konusunda sıkıntı yaşayan öğretmenlerin olduğunu düşünüyorum. Mesela bence İngilizce öğretmenlerimiz çok donanımlı, alanlarında çok iyi ve bunu da bize iyi yansıtan öğretmenlerdi. Test çözme yöntemleri, okuma yöntemleri anlama, bunların hepsini bize aktardılar. Eğitim derslerinde de çok iyi örnekler veren, hala verdikleri örnekleri hatırlarım, böyle öğretmenlerimiz vardı alanında çok donanımlı öğretmenlerimiz. Öğretmenlerimizle sosyal ilişkilerimiz de çok iyiydi. Biz evlerine

gider, doğum günlerini kutlardık. Onlarla birlikte evlerine giderdik, bazen onlara sürprizler yapardık. Yani sadece okulda kalan ilişkimiz yoktu. Hepsiyle böyle ilişkimiz yoktu tabii ama öğretmenlerimizin bize değer verdiğini hissederdik. Şu an bazı öğretmenlerimizle karşılaştığımızda ‘sizi çok özleyorum, sizin gibi bir dönem gelmedi’ diyorlar. Bunu gerçekten böyle hissettiklerini düşünüyorum, biz de öyleydik çünkü. Lisenin o anlamda bende çok ayrı bir anlamı vardır, bunu da sağlayan sadece arkadaşlarım değil, öğretmenlerimdir de aynı zamanda. Bize orayı sıcak ve samimi tutumlarıyla ev gibi hissettiriyorlardı.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2010 yılında mezun olan ve rehber öğretmen olarak görev yapmakta olan Halime ARIKAN, 19.10.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede okulun öğretmen profiliyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Öğretmenler için şunu söyleyebilirim yerleşik bir kadro vardı. Çok uzun yıllardır o okulda olan, okulu iyi tanıyan, okulun profilini okulun amaçlarını gerçekten iyi benimseyen öğretmenlerdi. Hatta bazıları öğretmen lisesi hatta belki de köy enstitüsü mezunuydu. O anlamda okulun kültürünü iyi benimsemişlerdi. Okula öğretmenler o zamanlar bildiğim kadarıyla belli bir sınavla geliyorlardı. Belli bir sene çalışma şartı vardı, bu anlamda tecrübeli öğretmenlerdi. Tabii ki sınavın tek belirleyici kriter olmadığını fark ediyorduk, birkaç tane mesela sınavda teknik anlamda bilgisel anlamda çok iyi olup, bunu çok iyi aktaramayan – her okulda olduğu gibi- öğretmenler vardı ama genel anlamda gerçekten tecrübeliydiler. Öğrencilerle diyalogları diğer okullara göre daha iyi ve yakındı, diğer okullardaki arkadaşlarımızın anlattıklarıyla kıyasladığımızda mesela. Onların daha resmi bir ortamı varken bizim daha yakındı. Özellikle erkek yatılı olması sebebiyle de yatakhane yatılı kalan erkek arkadaşlarımızın öğretmenlerle daha da yakın daha da içli dışlı bir baba gibi ilişkiye sahip olduğunu gözlemliyorduk, hatta bazen kıskanıyorduk yani.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2008 yılında mezun olan ve Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Murat IŞIK, 21.07.2018 tarihinde kendisiyle evinde yapılan görüşmede okulun öğretmen profiliyle ilgili şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenler genel olarak otoriter, öğrencilerin akademik başarılarına yönelik farklı uygulamaları kullanmayan, gelenekselleşmiş yöntemleri uygulayan kişilerdi.

Bence iki tip öğretmen vardı. İlk öğretmen tipinde otoriter, tokadı sağlam çok fazla iletişim kuramayacağınız kurmak istemeyeceğiniz öğretmenler. İkinci tip öğretmenler ise babacan diye tabir edebileceğim bizi dinleyen, değer veren öğretmenlerdi. Onların dersini ipe çekerdim.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004 mezunlarından olan ve Kocaeli Üniversitesinde İngilizce Öğretmenliği alanında lisans eğitimi gören Demet ORHON, kendisiyle evinde yapılan görüşmede kurumda o dönem görev yapan öğretmenlerin genel profiliyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Öğretmenlerimizin hepsi işini severek yapan öğretmenlerdi. Genç bir öğretmen kadromuz vardı o yıllarda. Dersleri öğrenmemiz için ellerinden geleni yaparlardı. Hepsi de akademik olarak donanımlı öğretmenlerdi, şimdi değerlendirdiğimde bunu söyleyebiliyorum. Bizlerle iletişimleri de çok iyiydi, samimi içten davranırlardı bize karşı.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2003 mezunu Cihan ÖZKILIÇ, kendisiyle yapılan görüşmede öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Ben 2003 mezunuyum fakat “90’larda öğretmen olmak” başlığıyla biraz açıklanabilir. Günümüze kıyasla doğal olarak daha muhafazakar ve şiddete daha meyilliydiler. Ancak öğretmen öğrenci ilişkisi açısından değerlendirirsek daha saygılı bir ortam olduğu kesin.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Öğretmen Profili

Fen Liselerinde görevlendirilecek öğretmenler yazılı ve sözlü olmak üzere iki aşamalı sınavla seçilmiş, öğretmen seçimi ile ilgili duyuru Ortaöğretim Genel Müdürlüğünce yapılmıştır. Öğretmen seçimiyle ilgili olarak başvurularda; alanında en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmak, alanında en az 5 yıl öğretmenlik yapmış olmak, son 3 yıllık sicil notu ortalaması en az 90 olmak (Bu kural 7 Eylül 2003 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle son üç yıl sicil notu ortalaması en az 80 olmak şeklinde

değiştirilmiştir.) , aylıktan kesme ya da daha ağır bir ceza almamış olmak koşulları aranmıştır. 20 Ekim 2006 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik'e göre bu kurumlara öğretmen olarak atanabilmek için şu şartlar aranmaya başlanmıştır:

a) Talim ve Terbiye Kurulunun öğretmenliğe atanacakların belirlenmesine ilişkin kararlarına göre alanı veya öğrenim durumu, atanacağı eğitim kurumuna uygun olmak.

b) Alanında en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmak.

c) Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında en az üç yıl öğretmenlik yapmış olmak şartıyla başvuru tarihi itibarıyla hâlen Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak ya da resmî eğitim kurumlarında öğretmenlik yapmış olup da diğer hizmet sınıflarında görev yapıyor olmak. (19 Eylül 2009 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri İle Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi Ve Atamalarına Dair Yönetmelikle bu madde Bakanlık kadrolarında en az iki yıl öğretmenlik yapmış olmak şartıyla başvuru tarihi itibarıyla Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak ya da diğer hizmet sınıflarında görev yapıyor olmak şeklinde değiştirilmiştir. Fakat 19 Aralık 2010 tarihinde çıkan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelikle bu kural tekrar alanında en az 3 yıl öğretmenlik yapmış olmak şartıyla başvuru tarihi itibarıyla Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak ya da diğer hizmet sınıflarında görev yapıyor olmak şeklinde değiştirilmiştir.)

ç) Son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derece olmak. (19 Eylül 2009 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar Ve Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelikle bu madde son iki yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derece olmak şeklinde değiştirilmiştir.) (19 Aralık 2010 Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel

Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelikle bu şart kalkmıştır.)

d) Son üç yıllık görev süresi içinde, maaş kesimi veya aylıktan kesme cezasından daha ağır bir disiplin cezası almamış olmak.

Atamalarda; Alanında lisansüstü düzeyde öğrenim görmüş olanlara, kamu personeli yabancı dil bilgisi seviye belirleme sınavında en az "C" düzeyinde başarılı olanlara, alanlarında eser vermiş olanlar ile bilimsel yayın organlarında makaleleri yayımlanmış bulunanlara, teşekkür ve takdir belgesi ya da aylıkla ödüllendirilmiş olanlara öncelik tanınmıştır. Bu okullarda halen görev yapanlar ile yeni atanan öğretmenlerin-her yıl hizmet içi eğitime katılmaları ve beş yıllık süre içerisinde lisansüstü eğitim yapmaları zorunlu tutulmuştur (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği, 1999).

31 Mart 2004 Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e göre bu kurumlara öğretmen atamasında yazılı sınav ve mülâkat sonucu temel alınmıştır. Yazılı sınavda 60 ve daha yukarı puan alanlar başarılı sayılmıştır. Mülâkatta okulun bağlı bulunduğu birim amirinin başkanlığında bir komisyon kurulmuştur. Komisyon, mülâkattan önce puanlama ile ilgili esasları belirlemiştir. Mülâkat için yazılı sınavda başarılı olanlardan en yüksek puandan başlayarak kontenjanın iki katı kadar aday çağrılmıştır (Bu kural Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri İle Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik'e göre kontenjanın 3 katı kadar aday çağrılır şeklinde değiştirilmiştir.) Mülâkatta 60 ve daha yukarı puan alanlar başarılı sayılmıştır. Başvuruda bulunanların başarı durumları, yazılı sınav ve mülâkatta aldıkları puanlara göre değerlendirilmiştir. Başarı sıralaması, yazılı sınavda alınan puanın % 60'ı ile mülâkatta alınan puanın % 40'ı esas alınarak belirlenmiştir. Bu sıralamaya göre 100 tam puan üzerinden 60 ve daha yukarı puan alanlar başarılı sayılmıştır. Başarılı olanlar, ihtiyaçlar dikkate alınmak üzere puanı en yüksek olandan başlanılarak atamaya yetkili birime bildirilmiştir. Atamalar puan sıralamasına göre yapılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,2004; Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel Sanatlar ve Spor

Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik, 2010).

Tablo 38: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik(2009)'e göre Öğretmen Değerlendirme Formu

T.C. Kimlik No	Doğum Yeri ve Yılı	PUAN DEĞERİ	TOPLAM PUANI
Adı Soyadı	Alanı		
Görev Yeri ve Unvanı			
1. Lisans Üstü Öğrenimi (Başvuru Tarihi İtibarıyla En Son Öğrenimi Esas Alınır)	a) Alanında Yüksek Lisans *	10	
	b) Diğer Alanlarda Yüksek Lisans*	7	
	c) Alanında Doktora	14	
	ç) Diğer Alanlarda Doktora	10	
2.Öğretmenlik Kariyer Basamakları (En Son Kariyeri Esas Alınır)	a) Uzman Öğretmen **	5	
	b) Baş Öğretmenlik **	7	
3.Yabancı Dil Bilgisi (Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından Sadece Bir Dil ve En Üst Derece Esas Alınır)	a) (D) Düzeyinde	2	
	b) (C) Düzeyinde	4	
	c) (B) Düzeyinde	6	
	ç) (A) Düzeyinde	8	
4. Müracaat Bitimi Tarihi İtibarıyla Resmî Eğitim Kurumları ile Özel Okullarda Öğretmen ya da Yönetici Olarak Geçirilen Süreler ile 217 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci Maddesi Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Geçen Fiili Hizmet Süresinin Her Bir Yılı İçin (İşçi Statüsünde Geçirilen Süreler Hariç)***		0,6	
5. Son İki Yıllık Sicil Notu Ortalaması 76 ve Daha Yukarı Olanların, Bu Sicil Notunun %10'u (Aritmetik Ortalaması Kesirli Çıkan Sayılar Tama Tamamlanır.)		10	
6. Takdir Belgesi Vermeye Yetkili Amirlerce Verilmiş Olan Teşekkür Belgeleri Değerlendirilecektir. Her Türden Aynı Yılda Verilmiş Birden Fazla Belge Varsa Her Bir	a) Teşekkür	2	
	b) Takdirname	3	

Türden Sadece Birer Tanesi Değerlendirilecektir.	c) Aylıkla ödül	4	
TOPLAM PUAN			
SEÇME SINAVI PUANI			
UYGULAMA SINAVI PUANI			
ATAMAYA ESAS TOPLAM PUAN			

19 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik'e göre öğretmenlerin sicil notu öğretmen değerlendirmesine dâhil edilmemektedir. Bu yüzden bu yönetmeliğe göre artık aşağıdaki değerlendirme formu kullanılmaya başlanmıştır.

Tablo 39: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik(2010) 'e göre Öğretmen Değerlendirme Formu

T.C. Kimlik No	Doğum Yeri ve Yılı	PUAN DEĞERİ	TOPLAM PUANI
Adı Soyadı	Alanı		
Görev Yeri ve Unvanı			
1. Lisans Üstü Öğrenimi (Başvuru Tarihi İtibarıyla En Son Öğrenimi Esas Alınır)	a) Alanında Yüksek Lisans *	10	
	b) Diğer Alanlarda Yüksek Lisans*	7	
	c) Alanında Doktora	13	
	ç) Diğer Alanlarda Doktora	10	
2.Öğretmenlik Kariyer Basamakları (En Son Kariyeri Esas Alınır)	a) Uzman Öğretmen **	5	
	b) Baş Öğretmenlik **	7	
3.Yabancı Dil Bilgisi (Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından Sadece Bir Dil ve En Üst Derece Esas	a) (D) Düzeyinde	2	
	b) (C) Düzeyinde	4	

Alınır)	c) (B) Düzeyinde	6	
	ç) (A) Düzeyinde	8	
4. Müracaat Bitimi Tarihi İtibarıyla Resmi Eğitim Kurumları ile Özel Okullarda Öğretmen ya da Yönetici Olarak Geçirilen Süreler ile 217 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci Maddesi Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Geçen Fiili Hizmet Süresinin Her Bir Yılı İçin (İşçi Statüsünde Geçirilen Süreler Hariç)***		0,6	
5. Takdir Belgesi Vermeye Yetkili Amirlerce Verilmiş Olan Teşekkür Belgeleri Değerlendirilecektir. Her Türden Aynı Yılda Verilmiş Birden Fazla Belge Varsa Her Bir Türden Sadece Birer Tanesi Değerlendirilecektir.	a) Teşekkür	2	
	b) Takdirname	3	
	c) Aylıkla ödül	4	
TOPLAM PUAN			
SEÇME SINAVI PUANI			
UYGULAMA SINAVI PUANI			
ATAMAYA ESAS TOPLAM PUAN			

2011 yılında Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in yayınlanmasıyla aşağıdaki değerlendirme formu kullanılmaya başlanmıştır.

Tablo 40: Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik(2011)'e Göre Öğretmen Değerlendirme Formu

T.C. Kimlik No	Doğum Yeri ve Yılı	PUAN DEĞERİ	TOPLAM PUANI
Adı Soyadı	Alanı		
Görev Yeri ve Unvanı			
1. Lisans Üstü Öğrenimi (Başvuru Tarihi İtibarıyla En Son Öğrenimi Esas Alınır)	a) Alanında Yüksek Lisans *	10	
	b) Diğer Alanlarda Yüksek Lisans*	7	
	c) Alanında Doktora	13	

	ç) Diğer Alanlarda Doktora	10	
2.Öğretmenlik Kariyer Basamakları (En Son Kariyeri Esas Alınır)	a) Uzman Öğretmen **	5	
	b) Baş Öğretmenlik **	7	
3.Yabancı Dil Bilgisi (Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından Sadece Bir Dil ve En Üst Derece Esas Alınır)	a) (D) Düzeyinde	2	
	b) (C) Düzeyinde	4	
	c) (B) Düzeyinde	6	
	ç) (A) Düzeyinde	8	
4. Müracaat Bitimi Tarihi İtibarıyla Resmi Eğitim Kurumları ile Özel Okullarda Öğretmen ya da Yönetici Olarak Geçirilen Süreler ile 217 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci Maddesi Kapsamında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Geçen Fiili Hizmet Süresinin Her Bir Yılı İçin (İşçi Statüsünde Geçirilen Süreler Hariç)***		0,6	
5. Takdir Belgesi Vermeye Yetkili Amirlerce Verilmiş Olan Teşekkür Belgeleri Değerlendirilecektir. Her Türden Aynı Yılda Verilmiş Birden Fazla Belge Varsa Her Bir Türden Sadece Birer Tanesi Değerlendirilecektir.	a) Teşekkür	2	
	b) Takdirname	3	
	c) Aylıkla ödül	4	
TOPLAM PUAN			
SEÇME SINAVI PUANI			
UYGULAMA SINAVI PUANI			
ATAMAYA ESAS TOPLAM PUAN			
Açıklamalar:			
* Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programını bitirenlere yüksek lisans puanı verilmez.			
** Uzman öğretmen ve başöğretmen unvanını lisansüstü öğrenimine bağlı olarak kazananlara bu bölümde puan verilmez.			
*** 657 sayılı kanununun 36-C/5 maddesine göre özel okullarda öğretmen ve yönetici olarak geçirilen sürelerin 2/3'ü değerlendirilecektir. Bu bölümde bir aydan az süreler değerlendirmeye alınmaz.			

20 Ekim 2006 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik'e ve 19 Eylül 2009 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri ile Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve

Atamalarına Dair Yönetmelik'e göre öğretmenlerin gireceği yazılı sınavın konuları şunlardır:

- a) Türkçe (%15)
- b) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi (%15)
- c) Öğretmenlik meslek bilgisi (%25)
- ç) Özel alan bilgisi (%45)

19 Aralık 2010 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri Ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri İle Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelikle seçme sınavı konuları ve ağırlıkları şu şekilde değişmiştir:

a) Türkçe	%20
b) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi	%15
c) Öğretmenlik meslek bilgisi	%15
ç) Özel alan bilgisi	%50

Yazılı sınavını kazanan adaylardan, Bakanlıkça alanlar itibarıyla belirlenecek puanın üzerinde puan alanlar kurumların ve alanların özelliğine göre genel kültür bilgisi, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, Milli Eğitim mevzuatı, alan bilgisi, tutum ve davranış yönüyle mülâkata veya uygulama/beceri/yorumlama yeteneği ile tutum ve davranışları bakımından uygulama sınavına alınır. Adaylar Mülakat/Uygulama Sınav Formuna göre değerlendirilirler.

17 Nisan 2015 tarihinde çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği kapsamınca Fen Liselerinde görev yapmaları için;

- a) Başvuru tarihi itibarıyla görev yapılan alanın, atanmak istenilen alana uygun olması,
- b) Başvurunun son günü itibarıyla Bakanlık kadrolarında adaylık dâhil en az üç yıl öğretmenlik yapılmış olması, şartları aranır.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesine öğretmen atanmasında çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ne göre hareket edilmiştir. Yönetmeliğe göre Necmettin Erbakan Fen Lisesinde bir öğretmenin görev yapması için başvuru tarihi itibarıyla görev yapılan alanın, atanmak istenilen alana uygun olması, başvurunun son günü itibarıyla Bakanlık kadrolarında adaylık dâhil en az üç yıl öğretmenlik yapılmış olması gerekmektedir.

Necmettin Erbakan Fen Lisesinin öğretmen profiline ilişkin okuldan 2018 yılında mezun olan Ece Nur TURHAN, kendisiyle 27.08.2018 tarihinde yapılan görüşmede şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerimizin sahip olduğu donanımlar çok yüksekti. Kendilerini geliştirmişlerdi ki her meslekte olduğu gibi öğretmenlikte de önemli olan kendini yetiştirmek. Öğretmenlerimiz bize öğretmenlik dışında destek de sağlıyorlardı. Sınav senesinde psikolojimiz gerçekten hiç normal olmuyor. Öğretmenlerin o açıdan bize vermiş oldukları destekler de çok önemli. Hem eğitim hem de öğretmenleri göstermiş oldukları destekler açısından okulumuz bize yeten bir kurumdu.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden 2018 yılında mezun olan ve eğitim hayatına devam etmekte olan Göktuğ SOYLU, 23.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede okulun öğretmen profiline ilişkin şunları aktarmıştır:

“Öğretmenlerimiz işini ve öğrencileri seven öğretmenlerdi. Sosyal, öğretmenlerimiz vardı. İletişime açık cana yakın öğretmenlerimiz vardı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Muhammet TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi öğretmenlerin genel profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerimiz kendi alanlarında başarılı öğretmenlerdi.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ahmet Mert TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi öğretmenlerin genel profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerimiz genellikle akademik bilgisi iyi olan, öğrencilerle ilişkileri karşılıklı saygıya dayanan bir profile sahipti.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Tunahan DÜNDAR, 30.03.2019 tarihinde öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerimiz genel olarak alanının en donanımlı, tecrübeli hocalarıydı. Öğrencilere nasıl yaklaşılması gerektiğini de bilmeleri neredeyse bizim dönemin tamamının öğretmenlerle neden çok iyi anlaşmış olduğunu açıklıyor.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Onur YÜCETÜRK 29.03.2019 tarihinde öğretmen profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerimiz bazen arkadaş gibi davranır, bazen de bir anne baba gibi davranırdı bizlere karşı. Çoğu öğretmen cana yakındı. Gayet başarılı ve tecrübeliydiler.”

4.4. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Öğrenci Profilinin Evrimine İlişkin Bulgular

Arifiye Eğitim Kursu Dönemi Öğrenci Profili

Eğitmen kurslarına öğrenci alınmasında belli unsurlara dikkat edilmiş, bu kurslara herkes öğrenci olarak alınmamıştır. Öğrencilerin kurslara kayıt ve kabullerinde; askerliğini yapmış ve bu sırada çavuşluk – onbaşılık gibi bir rütbe almış olması, ilkokulu bitirmiş veya okuryazar olması, köyde yüz kızartıcı bir halinin olmaması, zeki, ahlaklı ve sağlam karakterli olması, hangi köyde çalışacak ise o köyden seçilmiş bulunması, köy muhtarlığından bunu onaylayan bir belgenin alınması, görgü ve bilgilerinin müfettiş ve gezici başöğretmenlerce belirlenmiş olması gibi şartlar aranmıştır (Yel, 2008). Kursa alınacak eğitimci adaylarının seçimine, kurslar açılmadan üç ay önce başlanmış, on beş gün önce de bitirilmiştir (Kaplan, 2002). Okullara okuryazar kadınlar da başvuru yapabilmıştır.

Eğitmen kurslarına kurulmuş oldukları bölgelerden öğrenci alınmıştır. Bu uygulamanın temelinde, alınan öğrencilerin, mezun olduktan sonra çalışacakları köylere

benzer bir tabiat ortamında yetişmelerini sağlamak düşüncesi bulunmaktadır (Akkafa, 2010).

Arifiye Eğitim Kursuna öğrenci seçilirken de askerliğini yapmış ve bu sırada çavuşluk – onbaşılık gibi bir rütbe almış olması, ilkokulu bitirmiş veya okuryazar olması, köyde yüz kızartıcı bir halinin olmaması, zeki, ahlaklı ve sağlam karakterli olması, hangi köyde çalışacak ise o köyden seçilmiş bulunması, köy muhtarlığından bunu onaylayan bir belgenin alınması gibi şartlara dikkat edilmiştir. Kurs İZmit, Hendek, Geyve, Kandıra, Adapazarı ve Karasu köylerinden öğrenciler seçilmiştir. Seçilerek Arifiye’ ye gelen eğitim adayları geldikleri yerlere göre sırasıyla Altıok, İnönü, Anafarta, Kocatepe, Dumlupınar, Sakarya diye altı gruba ayrılmışlardır ve her bir gruptan bir başöğretmen sorumlu olmuştur. Bu grupları oluşturan öğrenci ve başöğretmenler şu şekildedir (Aydoğan, 2015):

Altıok Grubu (İzmit): Yaşar Yaşa, Hasan Durmaz, Hüseyin Özcan, İsmail Çoban, İbrahim Yıldırım, Süleyman Kutlu, İhsan Tanır. Grup başöğretmeni: Rıfat Orta

İnönü Grubu (Hendek): Osman Bölükbaşı, Davut Saygı, Salih Topaloğlu, Eyüp Baştan, Ali Osman Yıldızhan, Abdullah Girik, Sabri Tan, İsmail Çongur. Grup başöğretmeni: Enver Gökçer

Anafarta Grubu (Geyve): Mehmet Demir, Mehmet Kiraz, Mustafa Kaya, Süleyman Şafak, İsmail Bakkal, Mehmet Şentürk, Mehmet Özer, Ahmet Mamur. Grup Başöğretmeni: Suphi Arman

Kocatepe Grubu (Kandıra): Şakir Gürbüz, Hasan Yavaş, Mustafa Budak, Fehmi Arıoğlu, Ahmet Yıldız, Mustafa Can, Şerif Ali Özdemir, Mehmet Akbaş, İsmail Çetin, Mustafa Gür. Grup başöğretmeni: Sait Acar

Dumlupınar Grubu (Adapazarı): Murat Sert, İsa Demir, Hasan Köse, İsmail Hakkı Danyanç, Fevzi Doğru, Mehmet Yelkenci, Hüseyin Yılmaz, Hasan Hadiç, Mustafa Sezer. Grup başöğretmeni: Recep Savcı

Sakarya Grubu (Karasu): Cafer Yılmaz, Salih Kaçmar, Yasin Saygıç, Şükrü Kütük, Ali Topçu, Dursun Tunca, Zeynullah Çorlu, Hasan Soyhan. Grup başöğretmeni: Kadri Kaya Alp

Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Öğrenci Profili

Köy Enstitüsü Yasası'nın kabulünden iki ay, Enstitü müdürlerinin göreve başlamalarından üç ay sonra öğrenci seçimine başlanmıştır (Kirby, 2015). Enstitülere seçilecek öğrencilerin hangi şartları taşıması gerektiği 1940 Köy Enstitüleri Kanununda şöyle belirtilmiştir: "Enstitülere tam devreli köy ilkokullarını bitirmiş sıhhatli ve müstait köylü çocuklar seçilerek alınırlar." (Köy Enstitüleri Kanunu Kanun, 1940). 1950 yılında çıkartılan bir başka kanunda ise seçilecek öğrenciler şu şekilde açıklanmıştır: "Köy Enstitülerine köy ve bucaklarla, belediye teşkilâtı bulunan kasaba mahiyetindeki köy ve bucakların, merkez nüfusu 2000'den aşağı olan ilçe merkezlerinin beş sınıflı ilkokullarını bitiren ve bu yerlerde sakin ve kayıtlı olan çocuklarla, ailesi köyde oturmakla beraber tam teşkilatlı okulu bulunmadığı için tahsilini kasaba okullarında ikmal eden köylü çocuklardan müsteit ve sıhhatli olanlar seçilerek alınır." (Köy Enstitüleri Kanununun 3'üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun, 1950).

Köy Enstitülerine köy hayatının içinden, köy hayatını bilen ve öğretmen olarak köye atandığında oradaki hayata uyum sağlayabilecek köylü çocukları alınmıştır. Alınan çocukların sağlıklı yetenekli ve çalışkan olmalarına dikkat edilmiştir. Bu okullara girişte çoğu zaman bir sınav yapılmamıştır. Yapılan seçme sınavları da klasik sınavlar gibi değil, öğrenci adayının bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını belirlemeye yönelik olmuştur. Bu öğrencilerin seçiminde Maarif Müdürlükleri ve İlköğretim Müfettişleri görevlendirilmiştir. Öğrencileri bazen oluşturulan bir heyet, bazen sadece ilköğretim müfettişi, bazen de enstitü yönetiminden birkaç kişi seçmiştir. Öğrenci seçiminde ihtiyaç duyulduğunda başöğretmenler ve öğretmenler de görev almıştır. Seçimler bakanlık tarafından gönderilen genelgelere bağlı kalınarak yapılmıştır (Akandere ve Yılmaz, 2017).

Öğrenci seçimiyle ilgili ilk genelge 10 Şubat 1940 tarihinde ayrıntılı hazırlanmıştır (Köy Öğretmen Okullarına Alınacak Talebe Hakkında Tamim, 1940). Genelgede enstitüye alınacak öğrencilerin bölge vilayetleri köylerinden olmaları, ilkokulu bitirmiş olmaları, ailelerinin çiftçilikle geçinen ailelerden olmaları gerektiğine

değ inilmiştir. Çocukların sağlık durumlarının köy şartlarına ve enstitü şartlarına uygun olmasına dikkat edilmesinin gerektiği genelgede belirtilmiştir. Genelgede seçilecek öğrencilerin aynı köy veya bölgeden değil, farklı köy ve bölgelerden olmasına özen gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir. Öğrenciler mezun olduklarında kendi köyelerine öğretmen olarak dönecekleri için farklı köylerden öğrenci alınması, çok sayıda köye öğretmen yetiştirmek anlamına gelmektedir (Akandere ve Yılmaz, 2017).

1940 tarihindeki genelgenin uygulanması sırasında yaşanan aksaklıklar göz önünde bulundurularak 18 Ağustos 1941 tarihinde yeni bir genelge yayınlanmıştır. Genelgede köy öğretmenine verilen hakların, enstitülere öğrenci seçmek üzere görevlendirilmiş yetkililer tarafından öğrenci adaylarına ve özellikle istekli öğrencilere ayrıntılı bir şekilde anlatılması istenmiştir. Seçilecek öğrencilerin çiftçilikle geçinen köylü ailelerin çocuklarından olması ve sağlıklı ve istekli olmaları dikkat edilen özellikler arasında olmuştur. Genelge ile Köy Enstitülerine alınacak öğrencilerin tespiti görevi, ilgili vilayetteki ilköğretim müfettişleri, gezici başöğretmenler, nahiye ve köy başöğretmenlere verilmiştir. Öğrencilerin yine farklı civar köyelerinden olmalarına özen gösterilmiştir. Bu genelgede hangi vilayetten ne kadar öğrenci alınacağı belirtilmiştir. Her vilayetten eşit sayıda öğrenci alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Enstitülere alınan öğrenciler tam devreli 5 yıllık köy okullarından olmuştur. Fakat 5 yıllık köy okulu bulunmayan çevrelerde enstitüler üç yıllık eğitimli okullardan mezun olan öğrencileri de almışlardır. Bunlar belli bir eğitimden geçirilmiştir, ardından enstitülerin normal sınıflarına kaydedilmişlerdir. Enstitülere öğrenci seçerken sağlık durumu önemli bir kriter olmuştur. Öğretmen olmaya engel olacak bir hastalığı olan öğrenciler tercih edilmemiştir. Öğrenciler enstitüye geldiklerinde de sağlık kontrolünden geçirilmiştir. Sağlık durumu iyi olmayan öğrenciler kayıt edilmemiştir. Teorik dersler yanında görecekları uygulamalı dersler öğrencilerin sağlık durumlarının iyi olmasını gerektirmiştir. Enstitülerde öğrenci seçiminde diğer bir önemli kriter ise öğrencilerin yazı becerisi olmuştur. Gelen öğrencilerin çoğunun okuma yazma bilmediği, düşüncelerini yazılı ifade etme konusunda sıkıntı yaşadığı bilinmesine rağmen (Altunya, 2014), yazısı düzgün ve okunaklı olan adaylar öncelikli olmuştur. Ayrıca enstitülerde karma eğitim verildiği için, öğrenci seçiminde cinsiyet ayırımına gidilmemiştir.

Köy Enstitüsüne seçilen öğrencilerden bir taahhüt ve kefalet senedi istenmiştir. Bu senet mezun olduktan sonra 20 sene köylerinde öğretmenlik yapmalarını garanti altına almıştır. Bu görev süresini doldurmadan meslektan ayrılanlar herhangi bir devlet kurumunda memurluğa alınmamış ve kurumda buldukları zamana ait olan masraflar kendilerinden veya kefillerinden iki katı olarak alınmıştır (Koç, 2013).

Arifiye Köy Enstitüsüne öğrenci seçiminde de benzer ölçütlere dikkat edilmiştir. Kocaeli, Bursa, Bolu, İstanbul ve Bilecik'in köylerden yetenekli ve sağlıklı çocuklar aileleri ikna edilerek Enstitü bünyesine alınmıştır. İlk başlarda Enstitüye tek tük öğrenci kayıt olurken, zamanla bu sıklaşmıştır ve 25 Ağustos 1940'ta şöyle bir tablo oluşmuştur:

Tablo 41 : 1940 yılı Arifiye Köy Enstitüsü Öğrenci Sayısı

Kocaeli		Bursa		Bolu		İstanbul		Bilecik		Toplam		Genel toplam
K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	
4	6	1	4	0	3	0	6	4	5	9	34	153

Enstitü ilk eğitim öğretimine bu kadroyla başlamıştır. Enstitüye gelmesi için seçilen 200 öğrenciden sadece bu kadar katılım olmuştur. Bu %23'lük fire olduğunu göstermiştir. Sonraki yıllarda Enstitü yönetimi bununla ilgili önlem almış, kadro için gerekli öğrenci sayısından %25 kadar fazlasını çağırılmaya özen göstermiştir. Enstitüye kaydolan öğrencilerden ise 20'den fazlası kaçmıştır. Bu durum, disiplin altına girip özgürlüklerini yetirmelerinden doğan sıkıntılara veya türlü alanlarda gerekli olan çabalara katlanamamalarına dayandırılmıştır (Balkır, 1975).

Erkek öğrencilerin katılımı kız öğrencilere göre fazla olduğundan, Enstitü yönetimi kız öğrencilerin ikna edilmesi üzerinde çalışmalara özellikle eğilmiştir. Köylere öğrenci seçmek için giden heyetin Enstitü yaşamı ile ilgili gerçekçi şeyler anlatması, Enstitüye gelen kız öğrencilerin köylere mektup yazarak Enstitü şartlarını anlatması kız öğrencilerin ailelerini ikna etmek için başvuru olan yollar olmuştur.

Arifiye Köy Enstitüsü'nden 1950 yılında mezun olan Abdullah AKSOY, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Köy Enstitüsünün öğrenci seçimi ve profiliyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Okula girmek için bir sınav yaptılar. Sınavı geçenleri alıyorlardı okula. Okuldaki öğrenciler Bursa, Bilecik, İstanbul, Bolu ve Kocaeli'den geliyordu. Bu illerin öğrencisi buraya gelirdi. Hepimiz köy çocuklarıydık. Okulumuzda erkek öğrencilerin yanında kız öğrenciler de olurdu. Onlarla yatakhanelerimiz ayırdı, yatakhanelerimizin arasında yaklaşık 2 km mesafe vardı. Kız öğrenci sayısı azdı yine de tabii. Sınıflarımızda 8-10 kız vardı, öyle hatırlıyorum. Ben 5. sınıfa geldiğimde de kızları ayırdılar, çeşitli iddialar yüzünden...”

Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Öğrenci Profili

İlköğretmen Okullarına alınacak öğrenciler imtihanla seçilmiştir. Bu okullara her yıl alınacak öğrencilerin %75'inin köy ilkokulları mezunlarından olması şarttır. (Köy Enstitüleri ile İlköğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun, 1954) İlköğretmen okullarına parasız yatılı ve gündüzlü öğrenciler alınmıştır. Parasız yatılı öğrenciler her okula Bakanlıkça belirtilen bölgelerden alınmıştır (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965).

İlköğretmen okullarına öğrencilerin kayıt ve kabulünde şu koşullar aranmıştır (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965):

I - Bütün adaylar için genel koşullar:

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak.

b) Bedenen ve ruhen sağlam ve sıhhatli olmak, öğretmenlik yapmaya engel bir özrü bulunmamak (Kekemelik, iki gözü körlük, ağır sağırılık öğretmen okullarına alınmaya engel özürlerdir.)

c) Evli ve nişanlı olmamak.

ç) Aday seçilmiş olmak ve seçme sınavlarını kazanmak.

II - Üç sınıflı öğretmen okullarına girecekler için özel koşullar (Üç sınıflı öğretmen okulları ibaresi 1972 değişikliğiyle dört sınıflı öğretmen okulları olarak değişmiştir.)

a) Ortaokul mezunu olmak ve öğrenimine iki yıldan fazla ara vermemiş bulunmak

b) On beş yaşından küçük ve on dokuz yaşından büyük olmamak (Öğrenime ara vermemiş olanlar için yaş kaydı yoktur.)

III — Altı sınıflı öğretmen okullarına girecekler için özel koşullar (Altı sınıflı öğretmen okulları ibaresi 1972 değişikliğiyle yedi sınıflı öğretmen okulları olarak değişmiştir.)

a) Bu okullara alınacak öğrencilerin 75-100'ü için: Köy ve bucaklarla belediye örgütü bulunan, fakat ortaokulu bulunmayan kasaba durumundaki köy bucak ve ilçe merkezleri halkından olmak ve bu yerlerdeki beş sınıflı ilkokulun en az son iki yılını bu okullarda okuyarak bitirmiş olmak. (Ailesi köyde oturduğu halde kendi köyünde ilkokul bulunmadığı için öğrenimini kasaba ve şehir okullarında yapanlarda bu koşullar aranmamıştır) bu okullara alınacak öğrencilerin 25-100'ü için: Köy kanunu kapsamına girmeyen yerlerin halkından olup ilkokulu bitirmiş olmak.

b) 12 yaşından küçük ve 17 yaşından büyük olmamak, (Öğrenime ara vermemiş olanlar için yaş kaydı aranmamıştır.)

İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği'ne göre İlköğretmen Okullarına girmek isteyenler, önce yazılı eleme sınavına, sonra da okulda ikinci bir yazılı seçme sınavına alınmıştır. Bu sınavlara "giriş sınavı" denmiştir. Eleme sınavı sonucunda başarı sağlayıp da okullara çağırılan adayların, okulda yapılacak seçme sınavlarında eşit not alanlardan bazılarının üstün tutulması gerekirse sıra ile diploma derecesi üstün olanlar, öğretmen çocuğu ya da kardeşi olanlar, şehit çocuğu ya da malûl gazi çocuğu olanlar, babadan ve anneden öksüz olanlar, yalnız babadan öksüz olanlar, yalnız anneden öksüz olanlar alınmıştır. Bütün bunlarda eşitlik olursa kuraya başvurulmuştur. Aday seçimi yapılırken isteklinin öğrenimi sırasındaki çalışkanlığı, davranışları, sabrı ve kendisinden küçüklere karşı şefkatli olup olmadığı, çevresine öğretmenlik mesleğine karşı ilgi

derecesi, konuşma yeteneği, ahlâki durumu, milli duygusu ve bilinen bir sakatlığı ya da bedenî, ruhî kusurları bulunup bulunmadığı öğrenime ara vermiş ise bu sırada ne işle meşgul olduğu göz önünde tutulmuştur (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965).

İlköğretmen okullarına alınan öğrencilerden ilk eğitim yılı içinde buldukları okulun öğretmenler kurulunca öğretmen olamayacaklarına karar verilenlerin okulla ilişkileri kesilmiştir. İsteğiyle ayrılanlar için tazminat uygulaması yapılırken, bu gibiler hakkında tazminat uygulaması yapılmamıştır (Köy Enstitüleri ile İlköğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun, 1954).

Arifiye İlköğretmen Okuluna parasız yatılı ve gündüzlü öğrenci alınmıştır. Öğrenci seçilirken İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği'ne göre hareket edilmiştir. Bu yönetmeliğe göre adayların taşınması gereken şartlar öğrenci seçiminin temel kriterini oluşturmuştur. Öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması, beden ve ruhen sağlam ve sıhhatli olması, öğretmenlik yapmaya engel bir özrünün bulunmaması, evli ve nişanlı olmaması, ve seçme sınavını kazanmış olması gibi genel kriterlerden sonra, Arifiye İlköğretmen Okulu 6 sınıflı olduğu ve öğrencilerin %75 köy ve civarlarından olması gerektiği için öğrencilerin köy ve bucaklarla belediye örgütü bulunan, fakat ortaokulu bulunmayan kasaba durumundaki köy bucak ve ilçe merkezleri halkından olması ve bu yerlerdeki beş sınıflı ilkokulun en az son iki yılını bu okullarda okuyarak bitirmiş olması, 12 yaşından küçük ve 17 yaşından büyük olmaması şartları aranmıştır.

Arifiye İlköğretmen Okuluna Adayların okula girişinde sınav esas alınmıştır. Yazılı eleme sınavından geçenler, tekrar okul bünyesinde yapılan bir sınava girmiştir. Aday seçimi yapılırken isteklinin öğrenimi sırasındaki çalışkanlığı, davranışları, sabrı ve kendisinden küçüklere karşı şefkatli olup olmadığı, çevresine öğretmenlik mesleğine karşı ilgi derecesi, konuşma yeteneği, ahlaki durumu, milli duygusu ve bilinen bir sakatlığı ya da bedenî, ruhî kusurları bulunup bulunmadığı dikkat edilmiştir. Adayların değerlendirilmeleri sonucunda bir eşitlik olmuşsa, öğretmen çocuğu ya da kardeşi olanlar, şehit çocuğu ya da malûl gazi çocuğu olanlar, babadan ve anneden öksüz olanlar, yalnız babadan öksüz olanlar, yalnız anneden öksüz olanlara öncelik tanınmıştır. Bütün bunlarda eşitlik bozulmamışsa kura sonucunda öğrenci seçilmiştir.

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde 1970-1971 yılında okula giren, okulun Arifiye Öğretmen Lisesine dönüştüğü dönemde 1976-1977 yılında okuldan mezun olan

Nazmi ERMAN, 28.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede öğrenci profiliyle ilgili şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bizim zamanımızda okula girmek için sınav yapılırdı. Köyden gelen öğrencilerin yanında merkezden gelen öğrenciler de olurdu. Başarılı öğrenciler girebilirdi okula, şimdinin Fen Liselerine denk okullardı. Okula girmenin şartlarından bir tanesi de ilkokulda öğretmen kurulundan sizinle ilgili öğretmen olabilir diye bir karar almış olmaları gerekir, sizin ismininiz o kararda yer alması gerekiyor. Sınava girdiniz kazandınız o da bir şey değil. Eğer öğretmenler kurulunda ilkokulda sizin öğretmen olabileceğinize dair bir karar yoksa sınavda başarılı olsanız bile sizin kaydınız yapılmıyor. Şimdi ilkokulu bitiriyorsunuz bitirme imtihanına giriyorsunuz, oradan öğretmen okuluna giriş sınavına giriyorsunuz, o arada da öğretmenleriniz sizin öğretmen olabilir öğretmen okulunda okuyabilir diye bir karar almışlar, bu elemelerden geçtiniz. Ortaokulu geçtiniz, bitirme sınavına girdiniz. Oradan geçtikten sonra lise bölümüne kaydınız yapıldı. Oradan da bitirdikten sonra tekrar bitirme sınavına giriyoruz. Bu arada öğretmen kurulunda yüksek öğretmen okuluna gitmeli veya gidebilir kararı alınıyor, yüksek öğretmen okuluna sınavla giriyorsunuz. Yüksek öğretmen okuluna girmek için ayrı bir sınavdan geçiyorsunuz. Öğrenciler işte böyle elemelerden geçiyorlardı.” Nazmi ERMAN, 28.08.2018

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde kurumda eğitim gören Karabey AYDOĞAN, 12.12.2018 tarihinde işyerinde kendisiyle yapılan görüşmede öğrenci profiliyle ilgili olarak şunları aktarmıştır:

“İkili bir sistem var. İlk zamanlar bu okullar ilkokuldan mezun olmuş kırsal ağırlıklı öğrenciler alıyorlardı. Köy çocukları ağırlıklı. Sonraki yıllarda da şehirlerde de şehirlerin de 50’lerde başlayıp 60’lı yıllarda doruğa çıkan 70lerde patlayan kırsal kesimin şehirlere hücumu nedeniyle oluşan gecekondu gettoları diyebileceğiniz köy kökenli ailelerin çocukları alınmaya başlandı. Ben de onlardan biriyim; ben nitekim İstanbul Şişli’den gittim Arifiye’ye böyle pek çok arkadaşım var. Bunların hemen hepsi aslında köy kökenli çocuklar. Bu çocukları alıyordu. Sistemi anlatmama gerek var mı bilmiyorum; yatılı, hemen her şeyi devletçe karşılanan parasız öğrenciler bunlar. 60lardan sonra kız öğrenciler ve bazı erkek öğrenciler de gündüzlü alınabiliyordu yakın çevreden. Onları da sayarsanız 1200 ve 1500 arasında değişen öğrenci sayısıyla Arifiye Türkiye’deki 89 öğretmen okulundan bir tanesi. Öğrenciler sistem gereği seçmeydi.

Oraya gitmeden önce İstanbul'da bir sınava girdik. Bizim okulumuzdan 120 kişi yanlış hatırlamıyorsam mezun olmuştu, bir ben kazandım. Oradan gidiyorsunuz okulda da Türkçe ve Matematikten onar sorulu bir başka yazılı sınavdan geçtik. Orada torpil morpil yok, soru çalmak da yok, bu iki aşamalı sınavdan üstelik çok adil bir sınav geçiyorsunuz. Bir istisnası vardı herhalde bir yüzdeyle öğretmen çocuklarına imkân sağlayan bir kontenjanı da olabilir. O sistemle giriyordu öğrenciler. Sıradan öğrenciler gelmiyor yani iki aşamalı bir sınavla girebilenler giriyor. Bir de bunların içinden en sivrieleri de Gazi Eğitime gönderiliyor. Gazi Eğitimi de bitirenler, öğretmen okullarına geliyor. Düşünebiliyor musunuz nasıl bir seçme, nasıl bir kalitenin kalitesi insanlar gidiyor. Gazi Eğitim denen anıt bir okul, insanlar gidiyor, şimdi Gazi Üniversitesi ne durumda bilmiyorum ama Gazi Eğitim şimdi birkaç üniversitenin ayarında bir okuldu eğitim bilimi açısından, büyük eğitimciler yetiştirmiştir. Gazi Orta Terbiye Mektebidir ilk adı da galiba. Öyle bir seçmeyle gelince, eğitim kadrosunun neden kaliteli olduğunu çözebiliriz buradan bir yargıya vararak. Diğer eğitim enstitüleri, diğer öğretmen okullarında da sistem bu. Arifiye çok iyi de, diğerleri kötü; öyle bir şey yok. Birbirleriyle üç aşağı beş yukarı çok benzeyen okullar bunlar. Sistem de aynı sistem olunca sonuç da başarılı. İyi öğretmen yetiştiriyor. 75-76'dır son mezunları öğretmen okullarının ondan sonra öğretmen yetişmedi der o kuşak. Elbette öğretmen yetişti, elbette insan pedagojik formasyon kurslarıyla ve eğitimleriyle de öğretmen olur. Meslek seven kendini mutlaka geliştirir. Mutlaka çok değerli öğretmenler yetişiyor ama sistem yok, sistem bozuldu. Yani kaynak kurudu, siz öğretmen yetiştiremezseniz; ne iyi siyasetçi, ne iyi doktor, ne iyi subay, ne iyi polis ne iyi tamirci yetiştirebilirsiniz. Çünkü hepsi öğretmenin elinden geçiyor. Yani sevgi de vereceksiniz, çağdaş müzik de vereceksiniz. İnsan bir bütün olarak gelişir. Siz onun sanat yanını eksik bırakırsanız, ya da herhangi bir yanını eksik bıraktığınızda eksik insan yetiştirmiş olursunuz. Bu 1924'lerde adı konmuş bilimsel bir veri, yani yeni değil. Eğitim bilimi insanlık tarihi boyunca çok tartışılmış, dilerim ki her öğretmen Sümerli öğretmen Ludingirra'nın adını bilsin, onun nasıl çivi yazısı öğrettiğini bilsin. Biraz sevmekle ilgili, o sevgiyi işte öğretmen okulları veriyordu.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1968 yılı mezunu emekli öğretmen Ahmet ACAR, kendisiyle 02.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun o yıllardaki öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bizler köy çocuklarıydık netice itibariyle ve genelde yoksul köy çocuklarını alırlardı. Geliri kısıtlı olanları alırlardı. Biz yatılı okuduk. Yatılı okulda tek düze bir yaşam şekli vardı. Devlet size bir elbise verir, herkesin elbisesi aynıdır. Üç yılda bir palto verir, herkesin paltosu aynıdır. Ayakkabılar Beykoz’ dan gelirdi o zaman. O zamanlar beğenmezdik o ayakkabıları ama o ayakkabılar meğer çok nitelikli ayakkabıarmış. Beykoz’da kundura fabrikası vardı, oranın ürünlerini giydirelerdi bize. Tabii bir geçmişe özlem herkeste vardır. Sigara içmek falan yasaktı zaten öğrencisin. Akşamları mütalaalar olurdu onlara katılmak zorundasın. Biz hep Atatürkçü, milliyetçi gençler olarak yetiştirildik o yıllarda. Çok da güzel eğitim verildi. Kendimi o yüzden çok şanslı hissediyorum. Mesela benim kişisel olarak hiçbir kötü alışkanlığım yoktur. Ama hiçbir şey de olmazım da değildir. Sigara içtim çok küçük yaşlarda bıraktım. Öğrenciler kapasite olarak bilgili, bilinçliydi. Ama yeterli miydi? Bence yetersizdi. Şimdi bizler 18 yaşında mezun olduk okuldan. Şimdi ben 18 yaşındaki kişilere bakıyorum da ne kadar öğretmenlik yapabilir? Bu yetmez diye düşünüyorum.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu Prof. Dr. Vahdettin SEVİNÇ, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bizim öğrenci profili şöyle oluşurdu. Arifiye İlköğretmen Okulu için konuşacağım. Köy Enstitülerinden gelen 8 tane köklü İlköğretmen Okulu var. Bunlardan Ankara’daki Hasanoğlan en merkezi olan hepsini saymayayım, siz onları bilir bulursunuz. Şimdi Arifiye Öğretmen Okulu Sakarya, Kocaeli, İstanbul, Bursa’dan öğrenci alırdı. Bu illeri sınırlıydı, böyleydi yani. Öğrenciyi nasıl alırdı? Her ilçede bir yazılı sınav olurdu. Aynı günde bir yazılı sınav yapılırdı. Bu okullara girmek isteyenler başvurur ve o yazılı sınav sonucunda kazananlar başvurur. Nasip işte, ben orda da tek oldum. Buranın önemli bir ilçesidir Hendek biliyorsunuz, Sapanca falan sonra gelir. Şimdi orada yüzlerce öğrenci girdik sınava bir tek ben kazandım yazılıyı. Şimdi yazılıdan sonra Arifiye’de mülakat olur, tabii yazılıda genel bilgi soruları ama ötekinde genel bilgi sorularına ilave acaba konuşması nasıl fiziği nasıl onlarda değerlendirilir ve öğrenci olma hakkını kazandığınız taktirde öğrenime başlıyorsun. Böylece iyi bir profil oluştuğunu düşünüyorum ben. Yani bu şeklin ürünleri diyelim çok güzel ürünler oldu. Uzun yıllar da milli eğitimde hizmet edildi. Öğrenci profili böyleydi.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu emekli öğretmen Nazmi ALTINIŞIK, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğrenciler öğretmenin karşısında bir kere saygının sonsuzunu uygularlardı. Lakayt hareketler hiç yoktu, ben öyle biliyorum, öyle görüyorum. Bazı hatalar olsa bile öğretmen görmezden gelirdi, kendimiz düzeltelim diye. Mesela kaçırdık okuldan, sigara içtiğimiz olurdu. Öyle olduğu halde hemen ceza vermeye kalkmazdı, görmezden gelirdi ama uyarırdı tabii. O günkü öğretmenlerin ellerinden öpmek lazım, biz onlar kadar öğretmen olabildik mi onu da bilemem.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1965 mezunu emekli öğretmen Kenan CERTEL, 31.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede kurumun öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Biz akademik olarak başarılı öğrencilerdik. İlkokuldan sonra sınava girerdik. Sınav sonucunda kaç öğrenci alacaksa ona göre alırdı. Daha çok köyden öğrenci alırdı köy enstitüleri gibi. Onun için bir şehir merkezinde veya ilçe merkezinde olan biri son bir ay kala köyden mezun olmak için kaydını oraya aldırırdı ki öğretmen okuluna girerken artı bir değer olurdu bu ona. Bizim dönemimizde Arifiye Öğretmen Okulu gündüzlü öğrenciler de almaya başladı, bunun içine bayan öğrenciler de vardı. O zaman bayana ihtiyaç duyuldu demek ki alındı gündüzlü öğrenciler. Yazılı bir sınav yaptılar peşine de mülakat yaptılar biz öyle girdik. Arkadaşlıklar kuvvetliydi bizde. Ben yatılı okumadığım için o arkadaşlık bende fazla gelişmedi ama onlar aynı yatakhane kalıp aynı masada yemek yiyorlar. Bende öyle bir şey olmadı. Herhalde o daha mükemmel. Bir araya geldiğimizde onların arasındaki samimiyete bakıyorum, bizde yok öyle samimiyet. Ama bir şarkımız vardı o dönemler meşhur olan bilir misiniz bilmiyorum:

Dostluğun sevgisiyle toplandık her an burada

Bu sevgi bağı kopmaz hiç dağılsak bir gün yurda

Bu güzel günü andıkça çarpacak kalbim benim

Bu sevgiyle ebediyen uzanır sana elim”

Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Öğrenci Profili

Öğretmen Liselerine her yıl Bakanlıkça belirlenecek kontenjan kadar paralı-parasız yatılı ve gündüzlü öğrenci alınmıştır. 3 yıllık öğretmen liselerine girmek isteyenler tek basamaklı, 6 yıllık öğretmen liselerine girmek isteyenler 2 basamaklı seçme sınavlarına girmiştir. Sınavlar her yıl Bakanlıkça yayımlanacak yönergede belirtilen esaslara göre yapılmıştır (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985).

Öğretmen Liselerine girmek için genel şartlar şunlardır (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985):

a) Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı olmak. (Yabancı uyruklular Bakanlığın izniyle alınır.)

b) Bedenen ve ruhen sağlam ve sıhhatli olmak (öğretmenliğe hazırlık lisesi olması sebebiyle kekemelik, körlük, şaşılık, sağırılık, topallık, cücelik ve bulaşıcı kellik bu okullara alınmaya engel özürlerdir.)

c) Evli ve nişanlı olmamak,

d) Aday seçilmiş olmak ve seçme sınavlarını kazanmak,

3 Yıllık öğretmen liseleri için özel şartlar şunlardır:

a) Ortaokul mezunu olmak ve öğrenime iki yıldan fazla ara vermemek,

b) 19 yaşından gün almamış olmak (Öğrenime ara vermemiş olanlar için yaş kaydı aranmaz.)

6 Yıllık öğretmen liseleri için özel şartlar şunlardır:

a) İlkokul mezunu olmak ve öğrenime iki yıldan fazla ara vermemek,

b) 17 yaşından gün almamış olmak (Öğrenimine ara vermemiş olanlar için yaş kaydı aranmaz.)

6 Yıllık öğretmen Lisesine alınacak parasız yatılı öğrencilerin % 75'i ortaokulu bulunmayan kasabalarda ilkokulu bitirenler, maddi durumdan yoksun bulunan aile çocukları ile öğretmen çocuklarına ayrılmıştır. Bu kurumlara ortaokul ve liselerin ara sınıflarından öğrenci alınmamıştır. Okul personeline çocuklarına sınava girmeden gündüzlü olarak bu okullarda öğrenim görebilme hakkı tanınmıştır (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985).

Öğretmen Lisesinin birinci veya ikinci devrelerine girmek için başvuranların durumları kendi okullarının öğretmenler kurulunda görüşülüp, Öğretmen Lisesine alınacak vasıfta olup olmadıkları kararlaştırılıp; durumu uygun görülenlerin başvuru formları Bakanlığa gönderilmiştir. Aday seçimi yapılırken isteklinin öğrenimi sırasındaki çalışkanlığı, davranışları, sabrı ve kendisinden küçüklere karşı şefkatli olup olmadığına, çevresine, öğretmenlik mesleğine karşı ilgi derecesi, konuşma yeteneği, ahlaki durumu, milli duygusu ve bilinen bir sakatlığı veya bedeni, ruhi kusurları bulunup bulunmadığı, öğrenime ara vermiş ise bu sırada ne işle meşgul olduğu göz önünde tutulmuştur.

Arifiye Öğretmen Lisesi Bakanlığın belirlediği kontenjan çerçevesinde paralı-parasız yatılı ve gündüzlü öğrenci almıştır. Öğrenci seçiminde Bakanlık tarafından belirlenen şartlara bağlı kalmıştır. Öğretmen Liseleri Yönetmeliğine göre bir öğrencinin bu okula girebilmesi için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması (Yabancı uyruklular Bakanlığın izniyle alınmıştır), beden ve ruhen sağlam ve sıhhatli olması, evli ve nişanlı olmaması, seçme sınavlarını kazanmış olması gerekmektedir.

Arifiye Öğretmen Lisesi döneminde okuldan mezun olan Gülhanım AYGÜN ile 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede öğrenci profiliyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Bizde her yerden öğrenci vardı köyden de şehirden de. Yatılı olarak gelenlerin çoğu öğretmen çocuğuydu, çünkü onlara bir kontenjan tanınıyordu. Sen sınavı geçsen de geçemesen de öğretmen çocuğusun diye okula geliyorsun. Ama bunun dışında garibanlar da vardı parasız yatılı sınavını kazanan zeki çocuklar da gelirdi. Çoğunlukla çevre illerden gelirlerdi, özellikle de Bursa. Bursa bizim kardeş şehrimizdir, bizde çok Bursalı vardı.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1989 yılında mezun olan Coşkun OTLUOĞLU, 19.10.2018 tarihinde Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde kendisiyle yapılan görüşmede öğrenci profiliyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Biz yani yatılı öğrenciler iki basamaklı sınavdan geçerek alınırdık okula. Gündüzlü öğrencilerin ise orada ikamet etmesi yeterdi. Dolayısıyla gündüzlü öğrenciler arasında başarılı olanlar olsa da genel anlamda yine de aramızda bir seviye farkı oluyordu başarı noktasında. Yatılı okul olduğu için öğrenciler arasında samimi bir ilişki vardı. Dışın ağrıyor mesela arkadaşınla doktora gideceksin, ayakkabın yırtılır arkadaşının ayakkabısını alır giyersin. Bunlar öğrenciler arasında çok olurdu. Sıkı dostluklar oluşurdu öğrenciler arasında.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1987 yılında mezun olan ve Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Bekir AKGÜL, kendisiyle 05.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede öğrenci profili ile ilgili şunları aktarmıştır:

“Öğrencilerin birçoğu yakın çevreden gelen çocuklardı. Çok zengin çocuklar değildi. Genelde orta halli ailelerin çocuklarıydı. Çok aşırı fakir insanlar olduğunu sanmıyorum. Herkes sınav kazanarak geldiği için genelde zekâ olarak orta ve ortanın üstü öğrenciler vardı.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1990 yılında mezun olan ve sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan Sinan BAŞTAN, kendisiyle 14.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede öğrenci profili ile ilgili olarak şu bilgileri aktarmıştır:

“Öğrenci kalitesinin çok değiştiğini düşünmüyorum, öğrenci her dönem öğrenci. Yani bilgisizdik, çok ufkumuzu açan yoktu baba öğretmen olmasına rağmen. Yani bunu yaparsanız ileriki hayatta bunla karşılaşsınız diyen yoktu. Ortaokulu okul birinciliği not ortalamasıyla bitirdim ama lisede çöktüm mesela, onu devam ettiremedik. Teşekkür bile alamadık. Matematik dersim çok iyiydi, bütün arkadaşlarım edebiyatı seçti diye ben de edebiyatı seçtim. Matematik öğretmenim beni sınıfta gördü mesela, o dönemde akıl verici tavır alsa çok farklı olacak, beni sınıftan kovdu. “Sen bu sınıfta okuyamazsın, matematik şubesine gideceksin.” dedi. Ben de çıktım birkaç hafta matematik derslerine girmedim, ondan sonra girdim ama alıp beni konuşsa ikna etse; öyle bir şey olmadı sadece kovdu sen bu sınıfta değil gidip fen şubesinde okuyacaksın diye. Ben de çocukluk hayır ben bu şubede okuyacağım dedim. Sadece matematik derslerine girmedim birkaç

hafta. Okul çok büyük olduğu için saklanma imkanı, ya da biz yatılı olduğumuz için her türlü imkanı buluyorduk nerede ne var diye. Öğrenci rehberlik öğretmenleri arasında ilişki iyiydi, öğrenciler arasında da iyiydi ama idare öğretmen arasında çok sert ilişkiler vardı, çok sert tedbirler alınırdu muhbir öğrenciler tutulurdu. Üst sınıfa abi demek zorundaydın, ya da üst sınıftan herhangi birine bir şey yaptın o üst sınıf seni toplanıp cezalandırırdı. Bir hiyerarşi vardı ve kimse bozmak istemezdi o hiyerarşiyi. Biz de büyüdüğümüzde 3. sınıftaysan mesela 2. Sınıftaki yaşı büyük de olsa sana abi diyecek ve senin dediğini yapmak zorundaydı. Öğrenciler arasında böyle bir hiyerarşi vardı. O da büyük ihtimalle Köy Enstitüsü ve İlköğretmen Okulu Döneminden kalmıştı. Kırıcı bir şey değildi o gerekirse de korunurdu. Memleketçilik çok vardı. Sakaryalılar, Bursalılar ayrı gruplardı. Sakaryalılar kendi içerisinde Akyazılılar, Karasulular diye bölünürdü. Ayrı ayrı gruplar vardı, üst sınıftaki memleketliler seni korurdu mesela “ Dur önce biz konuşalım, bizim çocuk” diye. Öyle bir koruma sistemi de vardı öğrenciler arasında. Sınıflar arasında katı bir geçiş vardı ama hemşericilikle bunu kırıyorlardı. Bursalı bir çocuk bir yanlış yaptıysa üst sınıfa önce üst sınıftaki Bursalılar gider nedir derdin diye, illa bunu dövelim alt edelim diye değil, akıl verici bir şekilde “Onlar senin abin, buradaki sistem bu.” falan böyle anlatılırdı, öyle hoş şeyler olurdu. Güzeldi yani.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1986 yılı mezunlarından olan ve müdür yardımcılığı görevinde bulunan Bünyamin YAMAN, kendisiyle 19.12.2018 tarihinde iş yerinde yapılan görüşmede okulun öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Öğrencileri çoğunlukla yatılıydı. Bizim zamanımızda Türkiye'nin dört bir yanından öğrenciler gelebiliyordu. Başarılı olup da durumu iyi olmayan aile çocukları daha çok geliyordu. Örneğin; çiftçi çocukları, işçi çocukları bunlar daha ağırlıktaydı. Doktor çocuğu, avukat çocuğu olanlar çok azdı. Ama başarılıydılar. Baktığın zaman Van'dan gelen bir öğrencinin başarısıyla, İstanbul'dan gelen bir öğrencinin başarısı bir değildi. Oradaki şartlarda okuyan çocuğun başarısıyla, burada okuyan çocuğun başarısı bir olmadı. Dökülenler oldu, 30 kişilik öğrenci grubundan mesela 3 4 kişi elbette elendi. Lise sona geldiğimizde en başarılı öğrenciler kalmıştı. Kendi açımdan değerlendirecek olursam, gerçekten başarılı bir öğrenciydim. Adapazarı'nın altın çocukları listesine girmiştin, bu nedenle de Milli Eğitim Bakanlığı Oran'dı zannedersen, arsa hediye etmişti. Tabii ki o zamanki şartlar, babam tek çalıştığı için tapu masraflarını ödeyemem dedi, almadı. Her sene mutlaka takdir teşekkür alırdım.

Sosyal yönümüzü geliştirdiler. O yönden çok iyiydi. Ben spordan anlamazdım ama bunun yanı sıra tiyatro, müzik, halk oyunları bu gibi şeylerle daha çok uğraştım. Gerçekten de faydasını gördüm. Bizim zamanımızda bitiren her arkadaş hak ve sorumluluklarını bilen, gerçekten devletine bağlı, halka hizmet Hakk'a hizmettir mantığıyla hareket eden arkadaşlardı. Hiçbir zaman hak yemezler, şu an gördüğüm izlediğim kadarıyla da öyle görünüyorlar hepsi, hiç değişen olmamış yani. İnsanların birbirleriyle paylaşım yapmasının- bir dilim ekmeği bölüşme diyebileceğimiz- kardeşliğin dostluğun 6 yıl boyunca geliştiği bir yer olarak gördük biz orayı.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1976 mezunu Attila ARSLAN, kendisiyle yapılan görüşmede öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bizler ilkokuldan sonra katıldığımız sınavlarla bu okullara giriyorduk. Bir il düzeyinde yapılan sınavlar vardı, herkes kendi ilinde ilçesinde katılırdı, bir de bu sınavı geçtikten sonra ikinci sınav yapılırdı okulda. Bugün belki de bir iki yıl önce terk ettiğimiz TEOG bilgi düzeyinde bilgi gerektiren, fakat sınav yöntemi klasik sınav yöntemiymiş. Kompozisyon yazdırılarak, atasözü verip açıklatılarak çok ciddi düzeyde bir matematik klasik sınavıyla girerdik. Türkçe, Matematik ve Kompozisyon bölümlerini içerirdi sınav.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Öğrenci Profili

Anadolu Öğretmen Liseleri paralı-parasız yatılı ve gündüzlü öğrenci almıştır. Öğrencilerin bu liselere girmesi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan sınavı geçmeleri gerekmektedir. Ayrıca eğitim görececek öğrenciler; Milli Eğitim Bakanlığın belirlediği şu şartları taşımalıdır (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği,1994,1998; Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik, 2000):

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- b) Ortaokul son sınıf öğrencisi olmak,

c) Ortaokulda sınıf tekrar etmemiş olmak,

d)Ortaokul ikinci sınıfta Türkçe, Matematik ve Fen Bilgisi derslerinden her birinin yılsonu notu en az iki (2) ve bu üç dersin notları toplamı en az on (10) olmak, (Bu madde 1990 yılı 20723 sayılı yönetmeliğe göre Ortaokulun birinci ve ikinci sınıflarında Türkçe, Fen Bilgisi ve Matematik derslerinden her birinin yıl sonu notunun en az beş (5) ve not ortalamasının da en az yedi (7) olması şeklindedir.)

e) Evli veya nişanlı olmamak,

f) Bulunduğu ortaokulun öğretmenler kurulunca aday gösterilmiş olmak.

Tablo 42: 6 Eylül 1998 23455 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'ne göre "Anadolu Öğretmen Liselerine Aday Gösterilen Öğrencilere Ait Öğretmenler Kurulu Karar Özeti" formu

Sayfa : 20

RESMÎ GAZETE

6 Eylül 1998 – Sayı : 23455

**ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİNE ADAY GÖSTERİLEN ÖĞRENCİLERE AIT
ÖĞRETMENLER KURULU KARAR ÖZETİ**

EK-1

ÖĞRENCİNİN	ADI VE SOYADI	
	OKULU	
	OKUL NO	
	ANA ADI	
	BABA ADI	
	DOĞUM YERİ VE YILI	
	NÜFUSA KAYITLI OLDUĞU İL-İLÇE	
<p>Yukarıda açık kimliği yazılı'ın; Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'nin 9. Maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde, Anadolu Öğretmen Liseleri için aday gösterilmesi, okulumuz öğretmenler kurulunun tarih ve sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.</p> <p style="text-align: right;">././</p> <p style="text-align: right;">Okul Müdürü</p> <p style="text-align: right;">Adı ve soyadı (İmza-Mühür)</p>		

Tablo 43: 18 Ocak 2007 tarihli 26407 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e göre Anadolu Öğretmen Liseleri Aday Öğrenci Formu

**ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİ
ADAY ÖĞRENCİ FORMU**

İLİ	
İLÇESİ	
OKULU	

ÖĞRENCİNİN	Adı ve soyadı	
	Okul no	
	Ana adı	
	Baba adı	
	Doğum yeri ve yılı	
	Nüfusa kayıtlı olduğu il-ilçe	
<p>Yukarıda kimliği yazılı'ın; Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'nin 9 uncu maddesinde belirtilen</p> <p>a) Çalışkanlığı, b) Öğretmenlik mesleğine karşı ilgisi ve yatkınlığı, c) Konuşma, kavrama ve ifade yeteneği, d) Kendine olan güven duygusu, e) Ahlâki durumu, f) Fiziki görünüşü itibarıyla bilinen bir bedeni ve ruhi bozukluğunun bulunup bulunmadığı (kekemelik, körlük, şaşılık, sağırılık, yürümeye engel derecede topallık, cücelik, bulaşıcı kellik ve benzeri özrü olup olmadığı)</p> <p>yönünden değerlendirilerek aday gösterilmesi, okulumuz 8 inci sınıf şube öğretmenler kurulunun tarih ve sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.</p> <p style="text-align: right;">... / ... /20..</p> <p style="text-align: right;">Okul Müdürü (Ad, soyadı, imza, mühür)</p>		

Öğrencinin bulunduğu ortaokulun öğretmenler kurulunca aday seçimi yapılırken öğrencinin; çalışkanlığı, öğretmenlik mesleğine karşı ilgisi ve yatkınlığı, konuşma, kavrama ve ifade yeteneği, kendine olan güven duygusu, ahlâkî durumu, fizikî görünüşü, bilinen bir beden ve ruh aksaklığının bulunup bulunmadığı (Kekemelik, körlük, şaşılık, sağırılık, topallık, cücelik, bulaşıcı kellik ve benzeri özrü olup olmadığı sağlık kurulu raporu ile belgelendirilir.) gibi hususları göz önünde bulundurulur. Okulların hazırlık sınıflarına, belirtilen şartları ve nitelikleri taşıyanlar arasından her yıl

Bakanlıkça her okul için belirlenecek kontenjan kadar, merkezi sistemle yapılan giriş sınavı ile paralı, parasız yatılı ve gündüzlü öğrenci alınır (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1990, 1994, 1998). 2000 yılında çıkarılan 24206 sayılı yönetmeliğe göre öğrenci seçiminde öğrencilerin; ilköğretimin dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci sınıfında okudukları derslerin ağırlıklı notlarının aritmetik ortalaması alınır ve belli oranda giriş sınavı puanına etki ettirilir (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik, 2000).

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi, öğrenci seçiminde Bakanlığın belirlediği ölçüt ve şartlara bağlı kalmıştır. Lise, paralı-parasız yatılı ve gündüzlü öğrenciler almıştır. Öğrenciler sınav sonuçlarına göre Bakanlık tarafından yapılan yerleştirmeye okullara girmiştir. Öğrencinin okula girebilmesi için Bakanlık tarafından belirlenen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, ortaokul son sınıf öğrencisi olmak, ortaokulda sınıf tekrar etmemiş olmak, evli veya nişanlı olmamak, bulunduğu ortaokulun öğretmenler kurulunca aday gösterilmiş olmak gibi şartları taşıması gerekmektedir. Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi son mezunlarını 2017 yılında vermiştir.

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2008 mezunu Esra ÇETİNKAYA HOLAT, 07.06.2018 tarihinde evinde yapılan görüşmede okulun öğrenci profiliyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Bizim okulumuz erkek yatılı bir okuldu. Kızlar gündüzlü eğitim alıyordu. Tabii yatılı bir okul olduğu için Türkiye’nin her yerinden öğrenci alıyordu. Merkezi sınavla alınırdı öğrenciler okulumuza. O anlamda çeşitli insanlarla, kültürlerle tanışma fırsatı bulmuş olduk. Van’dan da gelen vardı, İzmir’den de gelen vardı, çoğunlukla İstanbul’dan, Bursa’ dan gelen vardı. Tabii çok çeşitlilik gösteriyordu yatılı bir okul olması sebebiyle. Ama şunu hatırlıyorum mesela çok sessiz içine kapalı ama çok zeki arkadaşlarımızın olduğunu hatırlıyorum bazen öyle problemleri çözerlerdi ki şaşırırdık hepimiz. Biz öğretmen liseli olmanın ayrıcalığını da hep hissederdik, bir ayrıcalığımız vardı. Genel anlamda öğretmenlerimiz hep zeki ve çalışkan olduğumuzu söylerdi, akademik başarı anlamında kendimizi hep iyi seviyede olduğumuzu hissederdik, bunu iyi hatırlıyorum. Sınıfta ya da okulda çok kötü profilde öğrenci hatırlamıyorum. Ders çalışmaz dediğimiz arkadaşlarımız bile güzel yerlere gelen insanlar oldu. O anlamda

başarı olarak homojen bir durum vardı, fakat gelen bölgeler açısından da heterojenlik vardı diyebilirim.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi’nden 2010 yılında mezun olan ve rehber öğretmen olarak görev yapmakta olan Halime ARIKAN, 19.10.2018 tarihinde Ömer Nasuhi Bilmen İmam Hatip Ortaokulunda kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinin öğrenci profiliyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Okulumuz erkek yatılı olduğu için erkek sayısı daha fazlaydı, hem erkek öğrenciler çevre şehirlerden veya daha uzak şehirlerden gelmekteydi. Bursa’dan, Bolu’dan başka şehirlerden gelen öğrenciler vardı. Kızlar genellikle yakın çevredendi, şehir içindendi. Sınavla öğrenci alan, genelde başarılı öğrencilerin geldiği bir okul olduğu için iyi bir öğrenci profili vardı. Az sayıda öğrenci alırdı; 90 kadar öğrenci alıyordu mesela. Profil genel olarak iyi başarılı öğrencilerden oluşuyordu. Mesela bizde üniversite sınavında en kötü yapan bile diğer okullara göre gayet iyiydi. Öğretmenlik puanının ekleniyor olmasıyla da alakalı olabilir ama o puan olmasa bile üniversite sınavında başarılıydı arkadaşlarımız.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2008 yılında mezun olan şu an Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Murat IŞIK, 21.07.2018 tarihinde kendisiyle evinde yapılan görüşmede okulun genel öğrenci profiliyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Öğrenciler genel olarak yakın il ve ilçelerden gelen ve yatılı olarak okuyan öğrencilerdi. Bana göre iki tür öğrenci tipi vardı. Fen lisesi veya askeri lise kazanma çabası içinde olup yeterli puanı alamayıp okulumuzu kazanan öğrenciler ilk öğrenci profiline örnek olarak verilebilir. Diğer öğrenci profili ise alabileceği en yüksek puanı alarak okulumuzu kazanan öğrenciler. Bu iki farklı öğrenci profili okulun başlamasından mezun olana kadar sürekli farklılık gösterdi. İlk gruptaki öğrenciler genelde üniversite kazanma çabasında olup başarılı olarak adlandırabileceğimiz öğrenciler arasında oldular. Bu öğrenciler öğretmen olmayı düşünmeyen öğrencilerdi. İkinci gruptaki öğrenciler ise yatılı olarak okumanın vermiş olduğu nispeten rahatlık içinde akademik olarak çok başarılı olmayan fakat sosyal faaliyetlerde yer alan öğrencilerdi. Bu grupta yer alan öğrenciler son senelerde öğretmen olmaya karar veren, öğretmen lisesi olarak okulun vermiş olduğu ek puandan yararlanmak isteyen öğrencilerdi.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004 mezunlarından olan ve Kocaeli Üniversitesinde İngilizce Öğretmenliği alanında lisans eğitimi gören Demet ORHON, kendisiyle evinde yapılan görüşmede kurumun o dönemki öğrenci profiliyle ilgili olarak şu bilgileri aktarmıştır:

“Öğrenciler olarak bizler seçilmiştik, belli bir sınav sonucu o okullara girebiliyorduk. LGS diye bir sınav vardı o dönemler, o sınavdan belli bir puanı alan öğrenciler girebiliyordu okula. Türkiye'nin birçok yerinden öğrenci gelirdi bizim okulumuza; çevre illerden gelenler vardı, doğudan gelenler vardı. Vanlı arkadaşlarım vardı hatırlıyorum.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2003 mezunu Cihan ÖZKILIÇ, kendisiyle yapılan görüşmede öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Belli bir değerlendirmeden geçmiş öğrencilerdi. Sınavla girilebildiği için seviye biraz yüksekti. Ama yine de öğrenciydik, belli başlı haylazlıklarımız oluyordu.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Öğrenci Profili

Fen Liseler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan sınavla öğrenci alan liselerdir. Fen Liseleri giriş sınavına, ilköğretim 8. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerden; 6 ve 7. sınıflarda Türkçe, Matematik ve Fen Bilgisi derslerinin her birinin yıl sonu notu en az 4 (Dört) olanlar başvurabilir. İlgili mevzuata göre yurdumuzda öğrenim görme koşullarını taşıyan yabancı uyruklu öğrenciler hakkında da diğer öğrenciler gibi işlem yapılır (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği, 1999). Bu kural 7 Eylül 2003 tarihinde çıkan Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle giriş sınavına ilköğretim 8. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerden 6 ve 7. sınıflarda Türkçe, Matematik ve Fen Bilgisi derslerinin her birinin yıl sonu notu en az "Orta" ve bu derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması en az 4.00 olanlar başvurabilir; bu kural 6 ve 7. sınıf öğrenimlerini yurt dışında yaparak sınavların yapılacağı öğretim yılında 8. sınıfta bulunanlara uygulanmaz, bu sınıflardan birinin öğreniminin yurt içinde yapılması durumunda, bu sınıftaki derslerin her birinin yıl sonu notu en az "Orta" ve bu derslerin

yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalamasının en az 4.00 olması koşulu aranır şeklinde değiştirilmiştir. Okula giriş sınavı, merkezi sistemle öğrenci, alınan diğer okulların sınavları ile birlikte yapılır.

Arifiye Fen Lisesi 2014-2015 eğitim öğretim yılı itibariyle öğrenci almaya başlamıştır. Öğrenci alımında Bakanlığın belirlediği kontenjanlara göre hareket edilmiştir. Öğrenciler Bakanlığın yaptığı sınav sonucunda ve Bakanlığın yerleştirmesiyle bu okulda öğrenim hakkı elde etmiştir. Okul ilk mezunlarını 2018 yılında vermiştir.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ece Nur TURHAN, kendisiyle Necmettin Erbakan Fen Lisesinde 27.08.2018 tarihinde yapılan görüşmede okulun öğrenci profiliyle ilgili olarak şu bilgileri aktarmıştır:

“Bir okulda asıl önemli olan şey bence öğrenci profilidir. Ben çok sosyal bir insanım aslında her okuldan arkadaşım vardır veya çevremizden duyduğumuz kadarıyla bir Anadolu Lisesi öğrencisine göre bile bizim okulun öğrencileri çok farklıdır. Ben özel okuldan geldim buraya, bizim okuldan burayı kazanan da birkaç kişi oldu; benim orada gördüğüm insanla burada tanıdığım arkadaşlarım arasında çok fark var. Oradakilerin pek idealleri olmuyor, tabii ki istisnalar vardır genelleme yapmak istemiyorum ama buradakilerin daha çok idealleri var, yani bir amaç uğruna herkes çalışıyor gerçekten bu böyle ve sadece son sene değil, baştan beri bunun için çalışan çok insan var. Akıllı insanlar var burada.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden 2018 yılında mezun olan ve eğitim hayatına devam etmekte olan Göktuğ SOYLU, 23.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede öğrenci profiliyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Öğrencilerin çalışkan öğrenciler olduklarını söyleyebilirim. Öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri kuvvetliydi, sosyal öğrenciler vardı okulumuzda.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Muhammet TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi öğrencilerin genel profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğrenciler başarılı öğrencilerdi. Geneli çalışarak iyi yerlere geldi.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ahmet Mert TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi öğrencilerin genel profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğrenciler belirli bir bilgi kapasitesi olan; zeki, çalışkan kişilerdi.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Tunahan DÜNDAR, 30.03.2019 tarihinde öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğrenciler çoğunlukla kolaylıkla anlaşabileceğiniz, eğlenceli kişilerdi. Şu anki lise öğrencileriyle kıyasladığımızda bence kesinlikle çok daha oturaklı nerede ne yapıp yapmaması gerektiğini bilen insanlardı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Onur YÜCETÜRK, 29.03.2019 tarihinde öğrenci profiline ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğrencilerin hepsi istediği hedefe ulaşmak için çaba gösterirdi, gayet saygılı bir öğrenci topluluğu vardı.”

4.5. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin Öğrenme Çevresinin Evrimine İlişkin Bulgular

Arifiye Eğitim Kursu Dönemi Öğrenme Çevresi

Köy Eğitim kurslarının açılışında donanımlı binalar ve tarıma elverişli topraklar değil; eğitim adaylarının mezun olduklarında çalışacakları küçük köylere benzer sade ilköğretim binaları ve tarımın zorla yapıldığı araziler tercih edilmiştir. Hatta bazı eğitim kursunun binaları da yerleşime uygun değildir. Bu eğitim kursları kendi binalarını kendileri yapmak zorunda kalmışlardır ve bina yapılına kadar geçen süreyi çadırlarda geçirmişlerdir. Tarıma elverişli olmayan arazilerde bağ ve bahçelerin meydana gelmesinde de bizzat eğitim adayları görev almıştır. Bundaki amaç mezun olduklarında gittikleri köylerde yapacakları çalışmalar için tecrübe kazanmalarını

sağlamak olmuştur. Eğitimci adaylarının sayesinde eğitimci kursları arazileri bağ, bahçe, yeşillik ve binalara kavuşmuştur. Ürünler elde edilmeye başlanmış ve kurslar kısa sürede gelişmişlerdir (Akkafa, 2010).

Eğitimci adaylarının kurslardaki yaşamları oldukça sadedir. Buradaki yaşam şartlarının, mezun olduklarında gidecekleri köylerdeki yaşam şartlarına uygun olması için çabalanmıştır. Kurslarda gerekli olan araçların büyük bir kısmı kursta öğrenci ve öğretmenler tarafından yapılmıştır. Bu yüzden kurslardaki eğitim öğretim faaliyetlerinde atölyeler, ahırlar, kümesler, bahçeler ve tarlalar çok önemli bir yere sahip olmuştur ve her kursta bu alanların ihtiyacı karşılayacak düzeyde donanımlı olmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca kurslarda köyün öğretmeni, doktoru, mühendisi, mimarı, idare memuru, muhasebecisi tek kelimeyle “kadrosu” olan eğitimcilerin iyi yetişebilmesi için birer kütüphane oluşturmaya da çalışılmıştır.

Arifiye Eğitimci Kursunun açıldığı bölge diğer Eğitimci kursu bölgelerinden farklı olmamıştır. Kursun açıldığı bölge bataklık bir bölgedir. Okul için Arifiye istasyonunun arkasında iki katlı bir bina tahsis edilmiştir. Okul, elektrik ve su ihtiyacı noktasında eksiklikler yaşamıştır. Öğrenci yatak ve ranzaları öğrenci çalışmalarıyla tamamlanmıştır, Atölyelerin inşaatında da direkt öğrenci ve öğretmenler görev almıştır. Eğitimci Kursuna tahsis edilmiş olan arazi öğrenciler tarafından yapılan bakım sonrasında verimli bir hal almış, ürünler elde edilmeye başlanmıştır. Eğitimci kursu döneminde okul ve çevresi belli bir düzene kavuşmuş olsa da, bu dönem tüm çalışmalar tamamlanamamış, Köy Enstitüsü dönemine oldukça fazla iş kalmıştır.

Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi Öğrenme Çevresi

Enstitülerin yer seçiminde belirleyici ölçüt, bu kurumların kentlerin dışında demiryolu ve ana yol güzergâhına yakın bir köy kenarında ve işlenmemiş topraklar

üzerinde inşa edilmesi olmuştur (Türkoğlu, 2017). Bu okullar köy öğretmeni ve köye yarayan meslek erbabı yetiştirmeyi amaçladıkları için Maarif Vekilliklerince genellikle ziraat işlerine elverişli arazisi bulunan yerlere ve ulaşım imkânlarının iyi olduğu yerlerde açılmışlardır. Kurulan bütün enstitüler tarım arazilerine ve atölyelere sahiptir (Susar Kırmızı, 2015). Yer seçiminde bunlara dikkat edilmesine rağmen, bazı elverişsiz bölgelerde de enstitü açılmıştır. Buradaki amaç doğayla mücadele ederek çevredeki köylülere örnek olmak olabilir (Koç, 2013).

Enstitüler kentin merkezinden çok, kentin ilçelerine uzak olmayan köylerde kurulmuş, her enstitünün üç, ya da dört ilin ortasında, oldukça merkezi bir yerde bulunması sağlanmıştır. Böylece o dönemde toplam 64 il olan bütün ülkeyi eşit bir şekilde kapsamıştır (Arayıcı, 1999). Çoğunun kurulduğu yerlerde tek bir bina bile yoktur. Buralara çadırlar kurulmuştur. Köylerden alınan ilk öğrenciler, devletin ayırdığı ödenek çok az olduğu için öğretmenleri ile birlikte enstitülerini kurmaya girişmişlerdir (Yenice, 2005).

Enstitülerin çevresinde öğrencilerin uygulama yapabilecekleri bir uygulama okulu bulunmaktadır. Bu okulda atölye, derslik, ahır, kümes, tarım çalışmaları için bahçe, orman, oyun alanı ve tarla vardır. Öğretmen adayları burada uygulamalı çalışmalar yapmakta, böylece gittikleri köylerdeki yaşama daha rahat ayak uydurabilmektedirler (Arayıcı, 1999).

Arifiye Köy Enstitüsü Arifiye tren istasyonunun yakınında kurulmuştur. Bölge için yapılan araştırmalarda bölge 'bataklık, sıtmal, berbat bir yer' diye tarif edilmiştir. Açıldığı dönemde bölgede iki katlı ahşap bir ev, ambar ve depo olarak kullanılan iki göz oda, bir hızar makinesi daire, başlanmış bir yemekhane ve yatakhane vardır. 1940 yılında bir yemekhane, bir mutfak, 120 kişilik iki yatakhane, dört öğretmen evi, bir kooperatif evi, bir resmim-iş atölyesi, bir demirhane, bir marangozluk atölyesi, iki kümes, iki hela, iki güvercinlik 850 metre uzunluğunda kaldırım yapılmıştır. 1941'de 42 metre uzunluğunda, 18 metre genişliğinde bir okul binası; iki sundurma, bir ahır, bir kümes, bir el yıkama yeri bir işçi evi, 800 metre su küngü işi bitirilmiştir. 1942 yılında ise gene büyük bir okul binası, iki öğretmen evi, bir balıkhane, bir fotoğraf atölyesi, üç köprü, bir köy çeşmesi, 600 metrelik su küngü döşemesi, 350 metrelik bir şose tamamlanmıştır (Esen, 2007). Yapılan çalışmalar ve inşaatlarla enstitü düzene girmiş, sıkıntılarının çoğundan kurtulmuştur.

Arifiye Köy Enstitüsünden 1950 yılında mezun olan Abdullah AKSOY, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Köy Enstitüsünün öğrenme çevresiyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Okulumuzun 5 tane yatakhanesi vardı. Yatakhaneimiz fevkaladeydi. 5 tane blok bina vardı bütün boydan boya, bir tanesi bir okul kadardı. 1200 öğrenciydi benim hatırladığım. İki katlı ranza yataklarımız vardı. Yatakhaneimizin yanında atölyelerimiz yer alırdı. Marangozluk, demircilik atölyesi gibi atölyelerimiz vardı. Balıkçılık faaliyetleri için Sapanca Gölü'nün kenarında bir balıkhanemiz vardı. Mutfağımız, yemekhanemiz, tarlalarımız vardı. Okulumuz çok geniş alan üzerine kuruluydu...”

Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi Öğrenme Çevresi

Arifiye İlköğretmen Okulu Arifiye Köy Enstitüsünden kendisine kalan binada eğitim öğretim faaliyetlerine başlamış ve eğitim öğretimi sürdürmüştür. Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde 1970-1971 yılında okula giren okulun Arifiye Öğretmen Lisesi'ne dönüştüğü dönemde 1976-1977 yılında okuldan mezun olan Nazmi ERMAN, 28.08.2018 tarihinde Arifiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde kendisiyle yapılan görüşmede öğrenme çevresini şöyle değerlendirmiştir:

“O zaman birkaç dönümlük okul bahçeleri olurdu, onların gelirlerinin okula kazandırılması amacıyla. Bizim okulumuzun tarlaları vardı, bahçeleri vardı, hayvan çiftliği vardı, tavuk kümesi vardı. Bizim okulumuz kendine yeter bir okuldu o dönemde. Yani öğrenci arkadaşlarımıza -ben yatılı değildim birkaç defa çıktığı halde gitmedim Arifiyeli olduğum için- sabah kahvaltıda verilen yumurta bizim okulun kümesinden çıkan yumurta olurdu hatta Arifiye'ye satılırdı. Süt Arifiye'ye satılırdı, öğrenciye dağıtılardan artan olunca. Elma bahçelerinden, meyve bahçelerinden fazla meyve arkadaşlarımıza verildiği gibi aynı zamanda döner sermayesi olduğu için halka da satılırdı. Bu bakımdan geniş arazisi, ormanı o dönemde hakikaten o okulların gelişimine ciddi imtiyazlar tanımıştır. Zaten ilk kuruluşlarında Maarif Müdürlükleriyle değil doğrudan Bakanlıkla bağlantısı olan geç zamana kadar yazışmalarını doğrudan Bakanlıkla yapan okullardı. Bizim dönemimizde ödeneğini ve diğer ihtiyaçlarını

doğrudan bakanlıkla iletişimde olan ama usulen bilgi verme amaçlı veya normal yazışma prosedürünü uygulayan okullardı. Bu bakımdan eğitim öğretimde bizim ihtiyacımız olan her türlü malzeme vardı. Biz mezun olmadan sanıyorum bir sene evvel veya son senemizde okula traktör almıştık öğrenci ve veliler olarak. Tabii ki tamamını öğrencilerin karşılaması mümkün değildi ama traktör ve ekipmanları olan bir okuldu.”

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde kurumda eğitim gören Karabey AYDOĞAN, 12.12.2018 tarihinde işyerinde kendisiyle yapılan görüşmede öğrenme çevresiyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Köy Enstitüsü döneminden kalma çok imkân vardı Arifiye’de. Fotoğrafhanesi vardı okulun, kütüphanesi vardı. Köy Enstitülerinden kalma, atölyelerimiz vardı, elma bahçelerimiz vardı. Balıkhanemiz elden çıkmıştı, çiftliğimiz elden çıkmıştı. Bazı arazilerimiz elden çıkmıştı ama bir kısmı da duruyordu. Oradan gelen üretimden de haberdardık.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1968 yılı mezunu emekli öğretmen Ahmet ACAR, kendisiyle 02.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun o yıllardaki öğrenme çevresine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Araç gereç açısından zengin bir okuldu. Ben mesela okulda harita koluydum. Okulun çok çeşitli haritaları vardı. Sen de belki bilirsin bilmiyorum. Okulda çok uzun yıllar görev yapan birinin iskeleti vardı. Benim iskeletimden yararlanılsın demiş kişi. Eski bina vardı, şu an kaymakamlık olan bina, orada biyoloji laboratuvarı vardı, onun iskeleti vardı. Biz deneylerimizi o yıllarda o yokluklara rağmen yapardık. Yaparak yaşayarak öğrenirdik. Mesela çeşitli kollar vardı; kooperatifçilik, fotoğrafçılık, sinemacılık gibi. Bazı arkadaşlarımız orada öğrendikleri şeylerle sonraları sinema bile işletmiş yani. Ben ilk hatırlıyorum, 64 veya 65 yıllarında okulda sinema izledim. O makine vardı yani o yıllarda okulda. Bütün yokluklara rağmen devlet onu o okullara tahsis edebilmişti. Çok güzel çalışmalar yapardık. Mesela mukavva işleri yapardık, baskılar yapardık. Kül tabakları yapardık. Devlet bize bakır levhaları gönderirdi, kalıpları olurdu onların biz o kalıplara göre kül tabakları yapardık. Çok güzel resim yapan arkadaşlarımız vardı. Müthiş güzel yağlı boya resimleri çıkardı. Sporda çok iyiydi bizim okul mesela. Her yıl 19 Mayıs’ta birinci olurduk. Tabii bunda yatılı olmasının çok büyük avantajı vardı. Çünkü istenilen an öğrenciler eğitime hazır. Bizi

toplardı çeşitli hazırlıklar yaparlardı. Bu 5-6 ay öncesinden başlardı zaten. Önceden bir koreografi hazırlanırdı ona göre çalışmalar yapılırdı. Güvenlik açısından değerlendirirsek okulun bir bekçisi vardı. Okulu korurdu. Çok büyük bir olay yaşanmadı o dönemler öyle hatırlıyorum. Arifiyeli arkadaşlarımız olurdu o dönem onlarla bazen iletişimimiz kötü olurdu ama yine de çok büyük bir sorun yaşamadık. Okul güvenliğini tehlikeye atacak hiçbir şey olmadı bizim dönemimizde.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu Prof. Dr. Vahdettin SEVİNÇ, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede öğrenme çevresine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Okulumuz güvenlik açısından çok iyiydi. Bu yatılı okul olduğu için aileyle olan bağlar seyrek olurdu. Bugünkü anlamda düşündüğünüz zaman ayda bir veli toplantısı falan olmazdı. Çünkü aileler de çocuklarını oradaki yönetime, öğretmenlere tabiri caizse eski bir laf vardır “eti senin kemiği benim” diye böyle teslim ederdi. Açıkçası okul yönetimi ve öğretmenler aynı zamanda veli gibi de olurlardı. Donanım açısından bakarsak donanım da çok iyiydi. Bir hatıra olarak paylaşayım. Rahmetli olduğunu duydum, bizim Ziya Uşaklıgil diye çok iyi bir müzik öğretmeni vardı. Bizim hepimize mandolin aldırırıldardı. Müzik dersine öyle elini cebine koyup gitmek yok. Ondan sonra solfejdir ne gerekiyorsa araç gereçlerinizi alırsınız. Ziya Bey anlatır sonra da uygulatır. Şimdi bir sene sonra falan sınıftan üç beş arkadaşı çağırdı ailenize söyleyin size keman alsın. Keman de 52,5 lira.62-63 yılları. O zamanlar telefon yok bilmem ne yok. Babama mektup yazdım, baba bana keman mı alırsın, para mı yollarsın diye. O güne kadar pek uğramayan babam, bir akşam karanlığından akşam ezanından sonra gelmiş. Dediler ki Vahdettin Sevinç’ in babası geldi. Gittim baktım babam gelmiş. Hal hatır sormadan sonra “Bak dedi ben çalgıcı istemem, olacaksan matematikçi falan ol” dedi bana. Şimdi müzik böyle. Almadı keman babam. Ziya Bey’e de söyledik alamıyor babamız diye, öyle geçti gitti. Bir kere şimdi müzik, resim, iş dersleri, ahşap atölyesi, metal atölyesi, alçı vb. işler atölyesi. Artık o ebru işleri falan bunları her öğrenci bilirdi. Bir söz söyleyeceğim size benim sözüm değil Bach’ın sözü” musiki ruhu günlük hayatın tozlarından temizler”. Ben bunu bir fon kağıdına yazdım, renkli harflerle falan. Seçildi de yıllarca okulun duvarlarında kaldı. Hepsi güzel yazı yazar, ahşap işlerinden anlar. Ahşapla ilgili bir marangozun bugün kullandığı her aleti o öğretmenler kullanıyor, okulumuzda o aletler var yani. Alçı işlerini biliyor. Metal işlerini biliyor; lehim yapma,

kesme, birleştirme falan. Yani el becerisi ve zeka ile ilgili tüm derslerin donanımı tamdı. Eksik yoktu. Bizden öncekilerin kullandıkları atölyelerdi bunlar. Yani Köy Enstitüsünün mirasına konmuş olduk. Öğretmenleri de öyle. İbrahim Akman, Allah rahmet eylesin. Ali Cenzgizhanoglu, eğitim Őefiydi o. Öğretmenlerimizin hepsi 100 üzerinden 100. Harika öğretmenlerdi onlar.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu emekli öğretmen Nazmi ALTINIŞIK, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun öğrenme çevresine ilişkin Şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmen okulu değil sanki bir fabrika. Ebru yapacaksın elinle. Mesela ben bir gün okulda çamur işine girdim. Bir heykel yaptım, kelle. Geldi hocam, bir gün öğretmenleri de çağırmış. Öğretmenlere “Bak kime benziyor dedi. Öğrencilere döndüler, beni gösterip “Buna benziyor” dediler. “O yaptı çünkü” dedi. “İnsan ilk önce kendini yaparmış” dedi. Tabii iyi bir puan iyi bir not verdi bana. “Şimdi bundan sonra ne yapmak istersin “ dedi. “Hocam ben biraz bitkilerle ilgilenmek istiyorum” dedim. Bizim uygulama bahçemiz vardı. Traktörümüz vardı süreriz, dikeriz, biçeriz, fidan dikeriz, elma toplarız. Yani bunu öğrenerek yapacak durumdayız. Laboratuvarımız vardı. Belki bugün hastanelerde veya kimyasal araştırma laboratuvarında bile öyle araç gereçler yoktur. Her şey yapılır görülür. Hidrojen ayrılacaksa ayrılır, oksijen ayrılacaksa ayrılır hatta patlamalar oluşur kaza da geçiririz, olaylar olur. Kütüphaneye gelirse, kütüphaneye gidip de bulamayacağımız kitap yok. Büyük bir mirasa oturmuşuz biz. Güvenlik noktasında da öğrencinin genel başkanı vardır, akşam nöbet tutan öğretmeni vardır, kapıcısı vardır ama bir tek siiiistimal yoktur. Nöbetçi öğretmenler mesela aman gidip uyuyayım falan yoktur. Sabaha kadar nöbet tutar gezer. Bir arkadaşımız bir gün dışarıda bir suç işlemiş herhalde. Okul bahçesine jandarmalar geldi. Nöbetçi öğretmen “ Benim öğrencim çıkmadı, varsa ben bulurum” dedi. Okul idaresi sokmadı jandarmayı mesela. Yatakhaneler kontrol edildi, kim eksik baktılar. Kimse eksik değil. “Siz başka adamın peşindesiniz.” dediler. “Okul bahçesine atladı” dediler. Bunu sen diyorsun. Yani öğrenciyi evladı gibi koruyan bir müessese. Öğrencilerimiz hiçbir güvenlik sıkıntısı yaşamadılar yani. Veli toplantısı falan yapılmazdı çünkü velilerimiz öğretmenlerimizi zaten.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1965 mezunu emekli öğretmen Kenan CERTEL, 31.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede kurumun öğrenme çevresine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Okulda donanım çok iyiydi. Köy enstitülerinin üzerine kurulduğu için meyve bahçelerinde biz meyve yetiştirmeyi, onları ilaçlamayı çapa yapmasını aşı yapmasını yeni yeni meyveler türetmesini öğrendik yani okulun bahçesinde. Her şeyi kendimiz yapardık.”

Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi Öğrenme Çevresi

Arifiye Öğretmen Lisesi İlköğretmen Okulu döneminden kalan binalarda ve araç gereçlerle eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmüştür. Arifiye Öğretmen Lisesinden 1989 yılında mezun olan Coşkun OTLUOĞLU, 19.10.2018 tarihinde Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde kendisiyle yapılan görüşmede öğrenme çevresiyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Okulumuzun hatırlıyorum büyük bir kütüphanesi vardı. Kütüphanenin altında araç gereçlerle donanmış laboratuvarlarımız vardı. Okulda hatırlıyorum futbol sahası, basketbol sahası, voleybol sahası vardı. Çok genişti okulumuzun çevresi. Futbol sahasında amatör lig maçları yapılırdı, o dönemler festival havasında geçerdi okulda. Şimdiki okullarda bunları bulmak çok zor. O dönem geniş bir bahçemiz vardı. Elma, armut, ayva meyveleri yetişirdi bahçemizde. Şimdi oralara yeni binalar yapılmış, kütüphanemiz kaymakamlık olmuş; son gittiğimde böyleydi. Okul aile ilişkisine gelirsek okulla ailemiz iletişime geçerdi. Özellikle disiplinle ilgili bir sorun olduğunda aile okula çağrılırdı. Ama bu disiplin sorunları tabii ki oğlunuz dersi dinlemiyor gibi basit sorunlar değil, daha ciddi sorunların olması gerekirdi. Bu durumlarda veli çağrılırdı, gelirdi de; öyle hatırlıyorum.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1987 yılında mezun olan şu an Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Bekir AKGÜL, kendisiyle 05.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede okulun öğrenme çevresi ile ilgili şunları aktarmıştır:

“Arifiye o dönemler küçük bir kasabaydı. Biz o yıllarda hiç olumsuzluk yaşamadık çevreden kaynaklı. Ne bir kavga, ne bir şey. Zarar verici hiçbir şey yaşamadık. 6 yıl boyunca hiç böyle bir şey olmadı. Belki küçük olmasının rahatlığı, belki öğretmenlerin de o çevrede yaşıyor olmasından bilemiyorum. Hiçbir problem yaşamadık çok iyiydi diyebilirim açıkçası. Okulumuz donanım olarak da çok iyiydi, bizim okulumuzun sinema salonu vardı mesela. Büyük bir konferans salonumuz vardı; 500-600 kişilik. Orada sinema makinamız vardı bizim. O yıllarda Sakarya’da 2 tane sinema vardı. Biri bizde vardı okulda, düşünün. Bildiğiniz büyük orijinal sinema. Her hafta bize film gelirdi. Büyük çim futbol sahamız vardı. Eskiden büyük takımlar bizim okulun bahçesine antrenmana gelirlerdi. Onlarda yoktu bizde vardı düşünün. Voleybol sahalarımız vardı. Yine minderlerimizin olduğu kapalı spor salonumuz vardı. İş teknik atölyesi, müzik salonu, laboratuvarlar; yani yok yoktu okulda. Traktör, minibüs bile vardı düşünün. Donanımları çok iyiydi. Müzik salonu bugün hangi okulda var Türkiye’de? Bizim müzik dolabımız vardı; içinde 15-20 saz vardı, okulun piyanosu vardı, orgu vardı, davulu vardı. Yine muazzam bir kütüphane vardı. Sakarya’daki il kütüphanesinden daha kapsamlı bir kütüphanemiz vardı bizim. Envai çeşit okunacak kitaplar, güncel kitaplar, daha eski kitaplar. Arazileri müthişti zaten. Düşünün hangi okulun elma bahçesi var? O okullar bence Türkiye’nin en güzel okullarıydı, kapanması daha doğrusu özelliğini yitirmesi büyük bir eksiklik. Okul veli ilişkileri açısından bakarsak veli-okul iletişimin çok sık olmazdı, bu pek de mümkün değildi. Velilerin gelme ihtimalleri neredeyse hiç yoktu. Bizim dönemimizde veli toplantısı falan olmazdı mesela. Buradaki gibi senede iki kere genel veli toplantısı bizde yaşanmıyordu. Normal sınıf toplantısı da olmazdı bizde. Çünkü herkes yatılı ne zaman yapacaksın bunu. Şu saatte yapıyorum dersen, herkesin gelme şansı çok düşük. ”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1990 yılında mezun olan ve sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan Sinan BAŞTAN, kendisiyle 14.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede öğrenme çevresiyle ilgili olarak şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Okul çevresi aslında çok güvenli değildi. Bir erkek arkadaşımızın o dönemde tacize uğradığını duymuştuk, okuldan çıkmışlar akşam; okul içerisinde değil, akşam vakti uzak bir alanda meydana gelmiş. Tam bilmesek de bizim duyduğumuz konu buydu. Okulun bahçesi çok büyük olduğu için biz istediğimiz yerden istediğimiz saatte kaçabilirdik, o tamamen çocukla ilgili bir şeydi. Kapıda bir güvenlik durur, 2-3 tane

öğretmen gider yatar öğrenciler istediği zaman istediği saatte girer çıkar. Orada koruma sistemi büyük sınıflardı, çıkamazsın çıkamazsın bitti. Ailelerimizin okulla çok iletişimi olmazdı. Zaten okuldaki çoğu öğrenciler köy çocuklarıydı, Bursalı çok öğrenci vardı onların da çoğu köy çocuğuydu. Bunlar dışında öğretmen çocukları vardı onların okulla biraz daha farkı vardı. Anne baba ziyarete gelirse hafta sonu gelirdi, hafta içi gelmezlerdi. Biz Adapazarlı olduğumuz için her hafta sonu hemen hemen gider gelirdik, Bursalılar, Afyonlular sıklıkla gidemediği için onların aileleri gelirdi. Ortaokulda başlardık mesela, 10-11 yaşında; yine de bir cesaret vardı. Gitmek isteyen anne babasını beklemeden kendi başına biner giderdi. Şimdi o yaştaki çocukları kimse herhalde gönderemezdi herhalde. O açıdan bakınca bu günlerden daha güvenli o günler. Düşünün bir olay duyduk dedikodu mu nedir ne değildir, ayrıntısını bilmiyoruz. Okul içinde de olmuş bir olay değildi, okul saatleri dışında kaçarak dışarı çıkıyorlar orada olay olduğu söyleniyor. Aslı hiç bilinmiyor, öyle bir duyum mesela. O kadar yıllar içinde duyduğumuz tek olay oydu mesela. Öncesiyle ilgili bile hiçbir şey duymamıştık. Güvenlik açısından çok sıkıntı yaşamadık bazen o Arifiye'nin gençleriyle kavgalar çıkardı, onlar riskliydi güvenlik açısından. Ama her yerde her zaman olabilecek şeylerdi.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1986 yılı mezunlarından olan ve müdür yardımcılığı görevinde bulunan Bünyamin YAMAN, 19.12.2018 tarihinde kendisiyle iş yerinde yapılan görüşmede okulun o dönemki öğrenme çevresiyle ilgili şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Gündüzlü olup gidip gelen arkadaşlarımız da vardı onların aileleri sık sık gidip gelirdi ama biz yatılı olduğumuz için bizim ailelerimiz ayda bir kere, yılda bir kere gelenler vardı. Hele Doğudan, Güneydoğu'dan gelen arkadaşların anne babalarının gelme şansı hiç yoktu. Ama güvenlik açısından hiçbir sıkıntımız yoktu. Okulun etrafı çevrili, güvenlik personeli vardı. Aynı zamanda biz de nöbet tuttuğumuz için, tam bir hayata hazırlama hayatı öğrenme açısından güzeldi. Hiçbir sıkıntı yaşamadık.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1976 mezunu Attila ARSLAN, kendisiyle yapılan görüşmede öğrenme çevresine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Biz daha iyisini veya daha kötüsünü görmediğimiz için kıyaslama imkanım olmayabilir ama derslerin işlenmesi için yeterince laboratuvar malzemesi vardı. Müzik

anlamında da daha farklı bir şeyler yapmak isteyen öğrenciler için piyanodur, kemandır gibi özel yeteneği olan öğrencilerin kullanabileceği kıvamda enstrümanlarımız vardı. O açıdan bir yetersizlik hissettiğimizi hatırlamıyorum. Okul aile ilişkilerine gelince, tabii o yıllarda bizim ailelerimiz şehir dışlarında telefon yok. Sadece mektup gider, mektup gelir. 15-20 günlük bir arayla ailenizle haberleşebilirsiniz. Öğretmenlerimiz aynı zamanda bizim anne baba olarak gördüğümüz kişilerdi, gerçekten onlar da bize kendi çocukları gibi davranırdı. Biz ailelerimizi zaman zaman unutturduk, çünkü sabit telefonların dahi olmadığı bir dönemdi ancak köylerden birinin babası gelir ailesi gelir, o bütün köylü öğrencilere köyden haber getirir aynı şekilde gittiği zaman köylülere de öğrencilerden haberlerini götürür. İletişim öyleydi, ulaşım imkânı da şimdiki gibi değildi. Çok seyrek giderdik, bayramlarda, seyranlarda, sömestr tatillerinde ve yaz tatillerinde. Bizim 3-4 ay gitmediğimiz dönemler olurdu çocukluk yaşlarımızda. Ailemize yabancı kalırdık ilk günlerde, günler geçtikçe tekrar adapte olurduk ailemize. Biz öğretmen öğrenciler aile, anne baba, abla kardeş oluyorduk birbirimize.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi Öğrenme Çevresi

Anadolu Öğretmen Liseleri, Öğretmen Liselerinden kalan hazır binalarda eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmüştür. Okulların önceki dönemlerden kalan çok geniş tarlaları ve atölyeleri vardır, fakat kurumlar öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci yetiştirme görevlerinden dolayı klasik anlamda eğitim yaptığından bu alanların okul bünyesinde bir işlevi olmamıştır.

Anadolu Öğretmen Liselerinde sınıf mevcutları bakanlık tarafından belirlenmiştir. 12.12.1990 tarihli 20723 sayılı yönetmeliğe göre bütün sınıflarında öğrenci mevcudu 36'yı geçmemiştir. 1992 tarihinde çıkan 21187 sayılı yönetmelikte bu okullardaki sınıf mevcutlarının nakiller hariç hazırlık sınıflarında 36'yı, ara sınıflarda ise 40'ı geçmemesi şartı gelmiştir. 2000 yılında çıkarılan 24206 sayılı yönetmelikle ise sınıf mevcutlarıyla ilgili hükümlerde tekrar değişiklik yapılmıştır. Bu yönetmeliğe göre her şube için öğrenci mevcudunun; hazırlık sınıflarında 24, ara sınıflarda ise 30'u geçmeme şartı gelmiştir. Ancak yapılacak nakillerle hazırlık sınıflarında öğrenci

mevcudu 30'a kadar çıkabilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2000). 2005 tarihinde çıkarılan 25715 sayılı yönetmeliğe göre Anadolu Öğretmen liselerinin hazırlık sınıflarına her yıl alınacak öğrenci sayısının, okulun fizikî imkân ve donanımı, yabancı dil ve diğer branşlardaki öğretmen sayısı dikkate alınarak, her şube için 30 öğrenci olmak üzere okul müdürünün başkanlığında, bir müdür yardımcısı, bir rehber öğretmen, öğretmenler kurulunca seçilen bir öğretmen ve okul-aile birliğini temsilen bir veli ile okul öğrenci meclisi başkanından oluşacak komisyonca yapılacak inceleme sonucunda tutanakla tespit edilmesi uygun görülmüştür. Açılacak hazırlık sınıfı şube ve öğrenci sayısını gösteren liste, valilikçe onaylanmış komisyon tutanağının bir örneği ile birlikte her ders yılı Mayıs ayının son haftası içinde Bakanlığa gönderilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2005). 2011 yılında çıkarılan 27920 sayılı yönetmeliğe göre bu okullarda her şube için öğrenci mevcudunun otuzu geçmemesine karar verilmiştir. Ancak nakli yapılan öğrenciler nedeniyle şube öğrenci mevcudu %10 kadar artırılabilmiştir. Sınıf tekrarına kalan öğrencilerden dolayı şube öğrenci mevcudunun otuzu aşması hâlinde komisyon kararıyla aynı sınıf düzeyinde yeni bir şubenin açılabilme esnekliği getirilmiştir. (Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2011).

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi geniş bir araziye sahiptir. Okulun bulunduğu kampüs içerisinde birkaç okul bir arada bulunmuştur. Okul bir dönem Sağlık Meslek Lisesi, Çok Programlı Lise ile aynı bahçeyi paylaşmıştır. Okulun kampüsü içerisinde aynı zamanda okulun yatakhane de yer almıştır. Arifiye'nin ilçe olmasının ardından okul çevresinde değişiklikler yapılmış. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Kaymakamlık okul bahçesine taşınmıştır ve bir dönem burada hizmet vermiştir. Sağlık Meslek Lisesi okul bahçesinden taşınmış, okulun sonradan Arifiye Anadolu Lisesi olan Arifiye Çok Programlı Lise ile de bahçeleri ayrılmıştır. Okul yatakhane ise mevcut yerinde hizmet vermeye devam etmektedir.

Lisede sınıf mevcutlarının belirlenmesinde de Bakanlığın belirlediği ölçütler geçerli olmuştur. Sınıf mevcutları sayısı dönem dönem 24, dönem dönem 36 olmuştur. 2011 yılında çıkan son yönetmelik kapsamınca sınıfların mevcutlarının 30 olmasına karar verilmiştir.

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2008 mezunu Esra ÇETİNKAYA HOLAT, 07.06.2018 tarihinde kendisiyle evinde yapılan görüşmede öğrenme çevresiyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Okulun Arifiye denen bir beldenin içerisinde yer alıyordu. O dönemler çok gelişmiş bir belde değildi, Adapazarı merkeze 20 dakika uzaklıkta bir mesafedeydi. O yüzden okuldan dışarı çıktığınızda her şeyi çok rahat bulabileceğiniz bir yer değil. O yüzden biraz daha kasaba gibi bir yer diyebilirim. Okulun bahçesi içerisinde çok programlı bir lise yer alırdı. Tabii oranın öğrenci profili bizden çok farklıydı. O anlamda güvenlik yoktu okulda. Şu an okullarda güvenlik anlamında daha çok adım atılıyor. Biz o zaman o okulun öğrencilerinden rahatsızlık yaşar, onlar çıktığında arka taraflara falan gitmek isterdik, o yüzden çevre itibariyle çok güvenli olduğunu söyleyemeyeceğim. O liseyle aynı bahçeyi paylaşmak bizi etkiliyordu. Okul aile ilişkisi açısından bakacak olursak okulun ailelerimizle çok sıkı bir iletişim içinde olduğunu düşünmüyorum. Sürekli bilgilendirme sıkı iletişim yoktu bence. Ama tabii veli geldiğinde güzel karşılanırdı ama çok sıkı bir iletişime geçme durumu olmazdı.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2010 yılında mezun olan ve rehber öğretmen olarak görev yapmakta olan Halime ARIKAN, 19.10.2018 tarihinde Ömer Nasuhi Bilmen İmam Hatip Ortaokulunda kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi'nin öğrenme çevresi ile ilgili şunları aktarmıştır:

“Okulumuzla aynı bahçe içerisinde çok programlı lise vardı. Onlarla açıkçası akademik anlamda ve davranışsal anlamda farklılık gösteriyorduk. Bazen bahçeye çıktığımızda onların tarafına yakın olmaktan biraz kaçınır, çekinirdik. Bu anlamda biraz sınırlayıcı bir ortam vardı açıkçası. Çok geniş bir bahçeye sahipti evet ama çok imkânlar sunan bir bahçe olduğunu söyleyemeyeceğim. Okulun sosyal imkânları bence biraz azdı. Bir tane kapalı spor salonumuz vardı orda da işte beden eğitimi dersleri yapmaya çalışırdık. Bunun haricinde sosyal çevresi çok geniş değildi bana göre. Öğretmen aile ilişkileri açısından bakacak olursak, bu ilişki yakındı bence. Zaten benim babam okul aile birlik başkanıydı, oldukça yakındı. Toplantılar sık sık yapılırdı, görüşülmeye çağırılırdı veliler. O anlamda bence öğrencilerin iyi takibini yapıyorlardı. Sadece ders başarımız anlamında değil, davranışlarımızda bir değişiklik olduğunda da bunu mutlaka ailelerle paylaşırlardı. Yakın takip ederdi yani öğretmenler. O anlamda da bir aile ortamı vardı, aile ilişkisi gibiydi.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2008 yılında mezun olan şu an Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Murat IŞIK, 21.07.2018 tarihinde kendisiyle evinde yapılan görüşmede Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinin öğrenme çevresine ilişkin şunları aktarmıştır:

“O yıllarda okulun bahçesinde farklı iki lise daha vardı. Bu durum bizler için sıkıntı oluyordu. Oradaki öğrenciler bizlere Arifiyeli olmamızdan dolayı zorbalık yapıp baskı kurabiliyordu. Bu konuda okulun iyi bir güvenlik sistemi de yoktu. Ayrıca okulun bulunduğu belde küçük bir beldeydi sosyal açıdan bizlerin vakit geçirebileceği alanlar yoktu. Kahvehaneye ya da internet kafelere giden öğrencilerdik. Hafta sonları da fırsat buldukça Adapazarı'na giderdik. Adapazarı Arifiye'ye göre daha büyük ve gelişmişti en azından sinemaya gitme, kısıtlı bütçemizle alışveriş yapma gibi imkânlar bulurduk. Okul- aile ilişkisine gelince yatılı okuyan öğrenciler için bana göre böyle bir ilişki pek fazla yoktu. Senede bir iki kere yapılan toplantıların çok fazla faydası da yoktu. Okul, velilerin gözünde öğrenciler ne anlattıysa oydu.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004 mezunlarından olan şu an Kocaeli Üniversitesinde İngilizce Öğretmenliği alanında lisans eğitimi gören Demet ORHON, kendisiyle evinde yapılan görüşmede okulun o dönemki öğrenme çevresiyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Öğrenme çevresi açısından baktığımda öğretmen öğrenci ilişkileri oldukça iyiydi, eğlenceli anlayışlı öğretmenlerimiz vardı. Onlara saygımız vardı tabii ki ama bir arkadaş ilişkisi gibi samimi ilişkilerimiz vardı. Okulumuzun çevresinde okula ait büyük bahçeler vardı, yatakhaneimiz vardı. Bizimle aynı bahçe içerisinde iki tane daha okul vardı. O noktada biraz güvenlik sıkıntısı olsa da genel olarak güvenli bir çevresi vardı diyebilirim.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2003 mezunu Cihan ÖZKILIÇ, kendisiyle yapılan görüşmede öğrenme çevresine ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Okul fiziksel olarak çok iyi değildi. 3 okul aynı bahçe içerisindeydi. Okul bahçesi genişti fakat bahçenin iyi düzenlenmiş olduğunu söyleyemeyeceğim.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi Öğrenme Çevresi

Fen Liselerinde alınacak öğrencilerin belirlenmesinde ve öğrenci sayısında Bakanlık kararları esas alınmıştır. Bir dönem Fen Liselerine her yıl alınacak öğrenci sayısı 96'yı, bir sınıftaki öğrenci sayısı ise 24'ü geçmemiştir. Ancak, hazırlık sınıflarında sınıf oluşturulabilmesi için en az 8 öğrencinin bulunması şartı vardır (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği, 1999). 2010 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in çıkmasıyla bu madde değişikliğe uğramıştır. Bu yönetmeliğe göre ise 9. sınıflara alınacak öğrenci kontenjanını belirlemek üzere; okul müdürünün başkanlığında bir müdür yardımcısı, bir rehber öğretmen, öğretmenler kurulunca seçilen bir öğretmen ve okul-aile birliğini temsilen bir veliden meydana gelen bir komisyon oluşturulur. Okula her yıl alınacak öğrenci sayısının 4 şubeyi, bir şubedeki öğrenci sayısının ise 26'yı geçmemesi esastır. Ancak, okulun fiziki imkân ve donanımı ile öğretmen sayısı dikkate alınarak bir şube daha açılabilir (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2010).

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi, Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi'nin binasında eğitim öğretime başlamıştır. Okul ve çevresi bu bağlamda çok değişiklik göstermemiştir. Sınıf mevcutlarının belirlenmesinde ise Bakanlığın kararlarına göre hareket edilmiştir. 2010 yılında Bakanlığın almış olduğu karar çerçevesinde okula her yıl alınacak öğrenci sayısının 4 şubeyi geçmemesine, bir şubede ise en fazla 26 öğrenci bulunmasına karar verilmiştir.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ece Nur TURHAN, Necmettin Erbakan Fen Lisesinde 27.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede okulun öğrenme çevresiyle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Öğrenme çevresi açısından teknolojik donanımları ele alacak olursak devlet ne verebiliyorsa bizim okul da onu kabul edebiliyor ve daha fazlasını yapacak güçte değil. Güvenlik açısından bizim okulun çevresi çok büyük, yeni yeni yapılıyor; fen lisesi olduktan sonra değişmeye başladı. Biz ilk olduğumuz için değişimi hep izleme fırsatımız oldu. Çevre gittikçe daha güvenli hale gelmeye başladı. Okul aile ilişkileri açısından ise okulumuz gelen velileri oldukça iyi karşılar ve yardımcı olurdu. Velilerimize değer verirdi.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden 2018 yılında mezun olan ve eğitim hayatına devam etmekte olan Gökтуğ SOYLU, 23.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede okulun öğrenme çevresine ilişkin şunları aktarmıştır:

“Okulun öğrenme çevresini; öğretmen öğrenci ilişkileri, okul aile ilişkileri ve fiziksel çevre açısından değerlendirdiğimde hepsinin çok iyi düzeyde olduğunu söyleyebilirim.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Muhammet TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi öğrenme çevresine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerin öğrencilerle ve aileleriyle ilişkisi güzeldi fakat okulun konumunun çok iyi olduğunu söyleyemeyeceğim.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ahmet Mert TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi öğrenme çevresine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğrenci öğretmen ilişkileri düzeyli, öğretmenlerle rahat bir şekilde fikir alışverişi yapabildiğimiz bir durumdaydı. Veliler okulumuza toplantılar ya da toplantı haricinde durumumuz hakkında bilgi almaya gelirlerdi. İyi bir ilişkileri vardı. Okulda fiziksel çevre de öğrenciyi hiçbir bakımdan sıkıntıya sokmayacak durumdaydı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Tunahan DÜNDAR, 30.03.2019 tarihinde öğrenme çevresine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmen öğrenci ilişkileri çok samimiydi. Öğretmenler her konuda yardımcı olmaya çalışıyorlardı, özellikle bu konuda Bilgin Hoca'ya bir parantez açmak gerekiyor. Çoğu öğrenciyeye hem maddi hem manevi açıdan çok büyük yardımları dokunmuştur. Okul aile ilişkileri nispeten daha gevşekti ki bence olması gereken de buydu. Problemleri öğretmen öğrenci arasında çözmeye çalışmak bana daha doğru geliyor. Fiziksel çevre sosyal faaliyetler açısından biraz yetersizdi, özellikle ilk yıl için geçerli olmak üzere okulun yanında yer alan okulun öğrencileriyle ara ara sorun çıkabiliyordu.”

4.6. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin İdari Yapı ve Yönetiminin Evrimine İlişkin Bulgular

Arifiye Eğitimci Kursu Dönemi İdari Yapı ve Yönetim

3238 sayılı Köy Eğitimci Kanunundan sonra eğitimci kurslarının yönetim işleri; kurs müdürü, eğitim şefi, grup şefleri ve 8-10 kişilik öğrenci gruplarına eğitim verecek yeterli öğretmenler tarafından yürütülmekteydi (Yel, 2008). 3238 Numaralı Köy Eğitimci Kanununun 6ncı Maddesine Göre Tarım ve Kültür Bakanlıklarınca Kabul Edilen Talimatnameye göre bu kurslarda görev yapan kurs müdürlerinin; ilgili makamlar arasında bağlantıyı sağlamak, kursun yiyecek ve giyecek ihtiyacını sağlamak, çalışanları kontrol etmek, kursta kullanılacak eşyaları temin etmek ve korumak, Milli Eğitim ve Tarım Bakanlıklarına aylık rapor vermek, kursta çalışanlara bir haftayı geçmemek üzere izin vermek gibi görevler ve sorumlulukları vardı. Bu iş ve işlemleri gerçekleştirirken eğitim ve grup şefleriyle işbirliği yapmaktaydı. Aynı talimatnameye göre eğitim şefleri kursun haftalık programını müdüre onaylatarak uygulamak, eğitim öğretim için gerekli tedbirleri almak, haftalık rapor hazırlayarak müdüre vermek, kursun disiplin işlerini yürütmek, eğitimci gruplarını oluşturmak, başlarındaki öğretmenleri seçmek, kursun öğretim ve eğitimcilerle ilgili kayıtlarını tutmak gibi iş ve işlemlerden sorumluydu. Grup şefleri ise idareleri altındaki iki veya üç grubun eğitim öğretim işlerini yürütmek, eğitim şefinin vereceği işleri yapmak, öğretmenlerin günlük raporlarını eğitim şeflerine iletmek, kursun yiyecek, temizlik gibi işlerinin düzenli olarak devam ettirilmesini sağlamaktan sorumluydular (Yel, 2008).

Kurs müdürlerinin, eğitim ve grup şeflerinin, kursta çalışacak ve sonra gezici başöğretmen olacak öğretmenlerin atamaları; eğitimci kurslarındaki çalışmalarında faydalı olup olmayacakları, bu işe kendilerini verip vermeyecekleri, mesleki yeterlilikleri ve sağlık durumları değerlendirildikten sonra gerçekleştirilirdi (Yel, 2008).

Arifiye Eğitimci Kursu yönetim ve idari işleri kurs müdürü, eğitim şefi, grup şefleri ve öğretmenler tarafından yürütülmüştür. Yönetim kadrosundaki kişilerin iş ve işlemleri ise Bakanlık tarafından belirlenmiştir. Kursun açılışında müdürü Kemal Ermat,

Eğitim Şefi Sabri Yılmaz Salman, Öğretim Şefi İhsan Altay olmuştur. Kurs Müdürü ilgili makamlar arasında bağlantıyı sağlamak, kursun yiyecek ve giyecek ihtiyacını sağlamak, çalışanları kontrol etmek, kursta kullanılacak eşyaları temin etmek ve korumak, Milli Eğitim ve Tarım Bakanlıklarına aylık rapor vermek, kursta çalışanlara bir haftayı geçmemek üzere izin vermek gibi işlerden sorumlu olmuştur. Bu iş ve işlemleri gerçekleştirirken eğitim ve grup şefleriyle işbirliği yapmıştır. Eğitim öğretim şefleri ise kursun haftalık programını müdüre onaylatarak uygulamak, eğitim öğretim için gerekli tedbirleri almak, haftalık rapor hazırlayarak müdüre vermek, kursun disiplin işlerini yürütmek, eğitmen gruplarını oluşturmak, başlarındaki öğretmenleri seçmek, kursun öğretim ve eğitmenlerle ilgili kayıtlarını tutmak gibi işlerden sorumlu olmuştur.

Arifiye Köy Enstitüsü Dönemi İdari Yapı ve Yönetim

Köy Enstitülerindeki yönetim; öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin yetki ve sorumlulukları paylaştıkları özgün bir yapıya sahipti. Müdürlere daha göreve gelirken “Kendi yardımcılarınızı, öğretmen ve usta öğreticinizi bulup seçin; öğrencileri yönetim işlerine kesinlikle sokarak, onların gücünden, aklından yararlanın.” denmesi onlara bu yönetim anlayışı hakkında bilgi verildiğini gösteriyordu (Türkoğlu, 2017). Göreve geldiklerinde yaş ortalamaları 32 civarı olan müdürlerin çoğu, önceden herhangi bir yönetim görevinde çalışmamış, bir kısmı kısa süreli ilköğretim müfettişliği ya da eğitmen kurslarında yöneticilik yapmış kişilerdi (Altunya, 2000). Bu duruma rağmen enstitü müdürleri başarılı çalışmalara imza atmıştı. Müdürlerin başarılı olmalarını sağlayan birinci etken, inisiyatifsizliği, hareketsizliği, hiyerarşik despotluğu yaratan ve yasallaştıran temellerin kaldırılmış olmasıydı Müdürlere yeteneklerini ve güçlerini gösterebilmeleri için her tür olanak sağlanmıştı (Kirby, 2000).

Müdürler enstitülere geldiklerinde çoğunun bir yardımcısı yoktu. Gelen öğretmen ve öğrencilere görevler verilerek işler yürütülüyordu. Sonraki dönemlerde kümebaşı öğretmenliği uygulaması gelmişti. Tarım öğretmeni tarım alanının, yapı öğretmeni yapı alanının yönetim sorumluluğunu üstlenmişti (Türkoğlu, 2017). Eğitimbaşı ise tüm enstitünün eğitim öğretim işlerinden, derslerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesinden sorumluydu. Bu görevi yerine getirirken tarımbaşı, müzikbaşı, yapı-

sanatbaşı gibi kendi alanlarının sorumluluğunu üstlenen kişilerle iş birliği yapmak zorundaydı. Ayrıca enstitülerde okulun mali işlerinden, aktif bir şekilde çalışan döner sermaye biriminden sorumlu bir müdür yardımcısı bulunurdu. Okulun ekonomik sorumluluğu bu müdür yardımcısının üstündeydi. Aynı zamanda öğrenciler de iş alanlarında, yatakhane ve yemekhanelerde görevler alarak yönetim faaliyetlerine katılırlardı.

Enstitülerde yönetim faaliyetleri yürütülürken hukuksal metinlere bağlı kalınırdı. Köy Enstitüleri Kanunundan sonra enstitülere gönderilen 6/7025 sayılı genelge, Köy Enstitülerinde İdare, Öğretim ve Eğitim Alanlarında Vazife Görenlerle İlgili İş Bölümü Planı yönergesi, İdare İşlerinde Çalışacakların Vazifeleri başlıklı metin enstitülerde yönetimin dayanak noktasıydı. Tüm bu yasal dayanaklar temel alındığında enstitülerdeki yönetim ilkelerini; katılım ve demokrasi, örgütlülük, dayanışmanın oluşturduğunu söylemek mümkündür (Altunya, 2014).

Arifiye Köy Enstitüsünde bütünlükçü bir yönetim anlayışı vardı. Yönetim sorumluluğu sadece müdürde değil, tüm okul bünyesinde paylaşılmıştı. Enstitüdeki idari ve yönetim işleri müdürün başkanlığında müdür yardımcıları ve bölüm başlarıyla yürütülüyordu. Kurulduğu dönemde kurum müdür Süleyman Edip Balkır, Müdür Yardımcısı Aziz Arslan, Eğitim Başları Enver Kartekin ve Cemal Öncel, Müzik Başları Hamdi Daner, Balıkçı Başları Muammer K. Ataç ve İşlik Başları Hikmet Öz'dü. Enstitüden birinci derecede sorumlu kişi Süleyman Edip Balkırken, enstitünün eğitim öğretim işlerinin ve derslerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesinin sorumluluğu Eğitimbaşları Enver Kartekin ve Cemal Öncel'e aitti. Bunlar iş ve işlemleri yürütürken bölüm başlarıyla işbirliği içinde hareket ederlerdi.

Arifiye Köy Enstitüsünden 1950 yılında mezun olan Abdullah AKSOY, 29.08.2018 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Köy Enstitüsünün yönetim ve idari yapı ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“Okulda disiplin ve işlerin yürüyüşüyle ilgilenen okul müdürü, okul müdür yardımcısı, eğitim başı vardı ama öğrencilerin katkılarıyla yürüyordu her şey. Öğrencisiz hiçbir şey yapılmıyordu, öğrencilerde beraberdi. Bu noktada üst sınıftaki öğrencilere çok rol düşüyordu. Üst sınıftakiler gelip bazı çalışmalara katılıp bize örnek olurlardı. Müdür ve müdür yardımcılarımız disiplinli saygılı insanlardı. Onların sözleri

bizim için kanundu. O bakımdan başıboş bir insan değildik. Hep sahipliydik, hep sahiplenirlerdi bizi.”

Arifiye İlköğretmen Okulu Dönemi İdari Yapı ve Yönetim

İlköğretmen Okullarında müdür, okulun yöneltmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirilmesinden birinci derecede sorumlu olmuştur. Müdür okuldaki bütün görevlilerin başı konumunda olmuştur. Bunların ödevlerini kanun, tüzük, yönetmelik ve Bakanlıkça verilen emirlere göre yapmalarını denetlemiştir. Aralarında ahenkli bir işbirliği kurulmasını sağlama sorumluluğu vardır. Müdülden sonra gelen yetkili kişi Müdür Başyardımcısıdır. Müdür Başyardımcısı okul ve çevresinde çeşitli eğitim, öğretim ve yönetim alanlarının plânlı biçimde düzene sokulmasından ve amaçlara uygun olarak yürütülmesinden ikinci derecede sorumlu olan kişi konumundadır. Müdür bulunmadığı zamanlarda Müdür Başyardımcısı ona vekâlet etmektedir. Yönetim kadrosunda bulunan Eğitim Şefi ise eğitim işleriyle görevlendirilmiş bir müdür yardımcısıdır. Derslik, laboratuvar, kitaplık, uygulama ve staj okullarında kazanılacak bilgi ve görgülerin okulun amaçlarına ve öğretim programındaki ilkelere uygun olarak yürütülmesini sağlar. Okulun çevresiyle sıkı bağ kurması, çevrenin kalkınmasını olumlu yönde etkilemesi için gerekli tedbirleri alır. Bunlar dışında İlköğretmen Okullarında tarım öğretiminin okulun amaçlarına ve öğretim programındaki ilkelere göre yürütülmesinden, tarım alanlarının verimli ve çevreye örnek olacak bir şekilde işletilmesinden sorumlu olan Tarım Eğitim Şefi, okulun amaçları ve öğretim programındaki ilkelere göre sanat öğretimini yürütmekten, atölyelerin çevreye de yararlı olacak şekilde verimli işletilmesinden sorumlu Atölye Eğitimi Şefi bulunur. Ayrıca bu okullarda sağlık işlerinden sorumlu Sağlık Eğitimi Şefi ve okul bina ve eşyalarından sorumlu İç Hizmetler Şefi de görev yapar (İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği, 1965).

Arifiye İlköğretmen Okulunda yönetimin başında yönetimden ilk sorumlu kişi müdürdür. Ayrıca yönetim işlerinin yürütülmesinde Müdür Başyardımcısı, Eğitim Şefi, Tarım Eğitim Şefi, Atölye Eğitim Şefi, Sağlık Eğitimi Şefi ve İç Hizmetler Şefi de görev almıştır.

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde 1970-1971 yılında okula giren okulun Arifiye Öğretmen Lisesine dönüştüğü dönemde 1976-1977 yılında okuldan mezun olan Nazmi ERMAN ile 28.08.2018 tarihinde Arifiye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde yapılan görüşmede kendisi okulun idari yapı ve yönetimine ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

“Okulda sıkı disiplinli bir yönetim vardı. Okul müdürüne herkes saygı duyardı. Okulda yönetim kadrosunda eğitim şefi ve döner sermaye şefi görev yapardı. Eğitim şefi ve döner sermaye şefi dediğimiz aslında günümüzün müdür yardımcıları ama o dönem öyle adlandırılırdı. Hiyerarşik yapı çok katıydı, birinden birini aşamazdık. Mesela biz ve sınıf rehber öğretmenlerimiz arasında sınıf abilerimiz olurdu. Sorunlarımızı önce ona açardık, sonra sınıf rehber öğretmenine gider, sonra rehber öğretmene giderdik. Öğrenciler arasında da katı bir hiyerarşik düzen vardı. Yani üst kata gidip de sizden bir üst sınıfın koridorunda veya dersliklerine giremezsiniz. Koridora gerseniz, abiniz bile olsa o sınıfta, kapıda bekleyeceksiniz. Birisi soracak ‘kimi bekliyorsunuz, kiminle görüşeceksiniz?’ diye, senden o ismi aldıktan sonra içeriye söyleyecek, abisi çıkacak dışarıda görüşecek. Sınıfın içerisine abisi de sokmazdı onu, sanki o sınıfın özel mahremiyeti vardı.”

Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde kurumda öğrencilik yapmış olan Karabey AYDOĞAN, 12.12.2018 tarihinde işyerinde kendisiyle yapılan görüşmede idari yapı ve yönetime ilişkin şunları aktarmıştır:

“Yönetim; şöyle söyleyeyim sürekli görev değişiklikleri oluyor; giden oluyor gelen oluyor. Eğitim şefliği var; 5, 6, 7’ye kadar varan müdür yardımcıları var. Biri öğrenci takiple, biri döner sermayeyle herkesin özel bir görev alanı var. Bunlar arasında da çok ciddi bir eşgüdüm var. Yönetici toplantıları oluyor düzenli. Yani öğretmenler kurulu ayrı, yönetici toplantıları ayrı, grup öğretmenleri toplantısı var daha sonra sınıf öğretmenliğine dönüşüyor. Grup şu; ikinci sınıfların hepsi bir öğretmene bağlı grup bu; sonra bundan vazgeçiliyor her sınıfın bir sınıf öğretmeni oluyor. Zümre öğretmeni toplantıları yılda kaç kere son derece düzenli bir şekilde yapılıyor. Bütün eğitim programları, dersler, ders programları, kitapları, yöntemleri, laboratuvar eksiklikleri, neler alınacağı neler yapılacağı orada belirleniyor, bütün kutlamalar o kurullarda planlanıyor. Yani büyük bir fabrikanın çok iyi çalışan makinaları birbiriyle entegre diyorlar ya, uyumlu demek bu, birbiriyle uyumlu çalışan

bir yapı var oralarda. Hele iyi bir müdür ve eğitimci geldiği zaman. Örneğin Ahmet İçtemel dönemi çok iyi bir döneme örnektir orada, herkes bunu anlatır. Ama diğer müdürler de böyle. Bu uyumlarda problem yoktur, ne zamana kadar; siyaset girene kadar.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1968 yılı mezunu emekli öğretmen Ahmet ACAR, kendisiyle 02.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun o yıllardaki idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Yatılı okulların bir takım zorlukları vardır. Yatılı da bulunduğu için öğrenciler bir takım özgürlükleri elinden alınmış bir şekilde yaşıyorlardı. Sıkı disiplin uygulanırdı. İstenen amaçlara ulaşmayı onlar o şekilde planlıyorlardı. O zaman rehberlik sistemi de pek işlemiyordu, gelişmemişti. Bir okulda rehberlik çok önemlidir. Ama bugün o okullar olsa ben daha farklı şekilde planlamasını isterim şahsen. Bir defa kişisel gelişimi ön plana alırım. Mademki bu öğrenciler belli bir başarı göstererek alınmış, bu köy çocukları. Onların kişisel ruhsal içine kapanıklık açıklık durumlarına göre çevreye karşı nasıl duyarlı olunabilir, çevre sorunlarıyla nasıl ilgilenilebilir onlara bakardım. Biliyorsunuz okullar çevreye açılan pencerelerdir. Şimdi bir yerde başarı bekleniyorsa oradaki başarı sadece öğrenci profiliyle olmaz, o başarıda mutlaka aileleri de bu işin içine katmak, yani aileyi bu işe yönlendirebilmek lazım. O dönem bu noktalarda eksiklikler vardı. İnsan yetiştirmek çok ulvi bir iş, dünyanın en zor işi. İnsanla muhatap olacaksın, ona yön vereceksin, onun yeteneklerini keşfedeceksin, onu geleceğe hazırlayacaksın bu kolay bir iş değil. Ama öğretmen öyle donanımlı olmalı ki, bunları gerçekleştirebilecek niteliğe sahip olmalıdır.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu Prof. Dr. Vahdettin SEVİNÇ, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Şimdi ben baştan beri o kurumu öven olumlu değerlendiren bir çizgi takip ettim. Onu değiştirmem mümkün değil, çünkü ben o kurumla gurur duyuyorum başka bir şey söylemem mümkün değil. Bizim kendimizi bulduğumuz yıllarda, okulumuzun müdürlüğünü yapan Allah rahmet eylesin ikisine de gerek Azmi Gökmen gerek Ahmet İçtemel yani bunlar Türk Milli Eğitiminde iz bırakmış insanlar, bunların yardımcıları da öyle. Yani Sakarya hala bakın kaç yıl geçti aradan İbrahim Akman' ı unutmaz. Ali

Cengizhanoglu'nu unutmaz. Yani demek istediğim bu daha çok arttırılabilir de isimler de, ama isimlerden genellemeye dönecek olursak, hak ettikleri yerde olan insanlardan meydana gelen bir yönetim kadrosu vardı diye değerlendirebiliyorum ben bu kadar zaman sonra.”

Arifiye İlköğretmen Okulu mezunu emekli öğretmen Nazmi ALTINIŞIK, kendisiyle 26.01.2019 tarihinde yapılan görüşmede kurumun idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Ata et, ite ot vermemiştir o çünkü insanlar. Çünkü at eti yemez, it de otu yemez. Tam yeri yerine verilmiş elemanlardı. Burada onlara söyleyebileceğimiz tek bir lafımız yok. Biz onlar gibi olabildiysek ne mutlu. O çünkü öğretmenlerimizi görmenizi isterdim. Çünkü işleri güçleri bizi yetiştirmek, bizi topluma mal etmek. Toplum da bizden bir şeyler yapmamızı beklerdi. Ne diyeyim Allah razı olsun. Keşke onlar gibi olabilsek. Psikoloji için psikoloji öğretmenimiz, metotlar için metot öğretmenimiz. Bakın ilginç bir şey söyleyeyim. Sabri Bey bir gün çocuklardan bir şey rica ediyor. Biz bu çocukları gönderiyoruz, hepsi gidecek köy okullarına, yardım alacakları elleri yok biz bu çocuklara okul idaresini öğretilim diye. Müdürlüğü öğretilim diyor, müdürün yapacağı işleri öğretilim diyor. Ahmet Bey ilk itiraz ediyor, ama Ahmet Bey olumlu adam Sabri Beye diyor ki. Aç dersi göreceğim, derse de girdi Ahmet Bey. Gördü ki ondan öğreneceği şeyler var. Bir müdürün yazacağı raporlar var, resmi yazının nasıl yazılacağını tarih ve imzanın nereye yazılacağını her şeyi öğretti bize. Bizi düşünmese öğretmen oldun git nerede yaparsan yap görevini der. Orada yaşayacağımız zorluklar dahi düşünülmüştür. Ben Adıyaman Kahta'nın köyüne gittiğim vakitte benden 3 4 sene evvel mezun olan bazı okullardan gelen öğretmenler hocam bu nasıl yapılıyor, ben açıyorum bakıyorum böyle yapacağız diyorum. Ben sanki 10 senedir okul müdürüymüşüm gibi hareket ediyordum. Bu ne demektir bizi sokağa topluma salarlarken yaşayacağımız zorlukları düşünen bir eğitim kadrosunun elinde yetiştik.”

Arifiye İlköğretmen Okulu 1965 mezunu emekli öğretmen Kenan CERTEL, 31.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“İdareimiz çok sağlamdı. Biz idareyi fazla görmezdik. Ben 3 yıl okudum idareyi iki kere görmüşümdür. Bir kaydolurken, bir de mezun olurken. Çağırdılar beni idareye

son sınıftayım dediler “Bak oğlum sen şimdi mezun oluyorsun seni tayin etmezler öğretmen olarak.” “Niye hocam?” “Senin yaşın küçük” dediler. 18 yaşını doldurmuş olmak lazım öğretmen olmak için bense 17 yaşındayım mezun oluyorum. “Hemen gidiyorsun yaşını büyütüyorsun.” dediler. Gittik mahkeme açtık, yaşımızı büyüttük öyle tayin olduk biz. İdareyle görüşemediniz, idare sizi çağırırdı. Sonra devam takipleri çok sıkıydı. Bir gün gece sinemaya gitmiştik Adapazarı’na, gece 1 buçuk gibi döndük. Yattık uyuduk ben ertesi sabah uyanamamışım okul mokul gitti. O bir günün hesabını vermek için ben akla kararı seçtim biliyor musun? Şimdi bunlar kalmadı.”

Arifiye Öğretmen Lisesi Dönemi İdari Yapı ve Yönetim

Öğretmen Liseleri personeli; müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcıları, şefler, öğretmenler, rehberlik uzman ve yardımcıları, uzmanlar ve usta öğreticiler, teknisyenler, yardımcı hizmetliler ve diğer görevlilerden oluşmaktadır. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden birinci derecede sorumludur. Okulun yönetim, eğitim ve öğretim işlerini, kanun ve yönetmeliklere göre programların amaç ve ilkelerini gerçekleştirecek biçimde yürütür. Müdür başyardımcısı, okulun yönetimi bakımından müdürün en yakın yardımcısıdır. Eğitim, öğretim ve yönetim işlerinin planlı bir şekilde düzene sokulmasından ve amaçlara uygun olarak yürütülmesinden ikinci derecede sorumludur. İlgili mevzuata ve müdürden alacağı emirlere göre okul yönetimine katılır. Müdür bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet eder. Müdür yardımcıları okulun yönetiminde müdür ve müdür başyardımcısının en yakın yardımcılarıdır. Müdür yardımcıları müdürün, eğitim, öğretim, öğrenci, tarım, pansiyon, döner sermaye tahakkuk, ayniyat işleri ve benzeri konularda vereceği görevlerin, planlı bir şekilde, amaçlara uygun olarak yürütülmesinden sorumludurlar. Okullarda ayrıca özelliklerine göre şefler görevlendirilebilir. Şefler sorumluluklarına verilen atölye, tesis ve laboratuvarları yönetmekle yükümlüdürler. Okulun, programının, birim ve birimde yapılan üretim ve döner sermaye çalışmalarının özellikleri dikkate alınarak şeflerin görev ve yetkileri, ilgililerin görüşleri alınmak suretiyle her öğretim yılı başında okul müdürü tarafından belirlenir ve ilgililere yazılı olarak bildirilir (Öğretmen Liseleri Yönetmeliği, 1985).

Arifiye Öğretmen Lisesinde müdür, okulun yönetiminden birinci derecede sorumlu olan kişidir. Ayrıca idari ve yönetim işlerinde müdür başyardımcısı, müdür yardımcıları ve şefler de görev almıştır.

Arifiye Öğretmen Lisesi döneminde okuldan mezun olan Gülhanım AYGÜN ile 29.08.2018 tarihinde yapılan görüşmede AYGÜN, idari yapı ve yönetimle ilgili şu bilgileri aktarmıştır:

“İdare bizim zamanımızda özgürlükçü değil katıydı. Giydiğimiz çorabın rengi bile önemliydi. Her sabah kontrol edilirdik biz. Bir kere hiç unutmam kâkülüm var diye, saçım toplu ama kâkül var önümde, disipline vereceğim sizi dediler. Ne kadar korktum, korkardık öyle şeylerden disiplin demek sicile işlenmesi demek, o zaman biz üniversiteye de gidemeyiz, meslek de edinemeyiz, büyük sorun bu bizim için. O kadar ağlamıştım ki. Tel toka alıp saçımızı toplayıp müdür yardımcısının odasına gittik. ‘Tamam, sildim sizin adınızı.’ dedi. Şimdiki gibi değildi, sıkı disiplin vardı bizim zamanımızda.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1989 yılında mezun olan şu an Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde Şube Müdürü olarak görev yapmakta olan Coşkun OTLUOĞLU, 19.10.2018 tarihinde Pendik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünde kendisiyle yapılan görüşmede idari yapı ve yönetimle ilgili şunları aktarmıştır:

“Biz Arifiye’deyken okul müdürüyle sık olmasa bile iletişime geçebilirdik. Müdürdan sonra gelen Şeflerimiz olurdu. Müdür Başyardımcısı gibi düşünün, şimdi bunlar da kaldırıldı. İdari kadro arasında görev dağılımı vardı. Ders programıyla ilgilenen veya disiplinle ilgilenen müdür yardımcısına kimse müdahale etmezdi. Herkesin görev tanımı vardı ve buna sıkı sıkıya bağlı kalınarak çalışırlardı. Bence dönemin şartlarında böyle bir düzenin oturmuş olması çok iyiydi. Şimdi dönüp o günlere baktığımda keşke öğretmen liseleri kapanmasaydı diyorum.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1987 yılında mezun olan ve Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Bekir AKGÜL, kendisiyle 05.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede okulun idari yapı ve yönetim faaliyetleriyle ilgili şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Okul yaklaşık 450 öğrencisi olan, 100 civarında da gündüzlü öğrencisi olan, 6 müdür yardımcısı ve bir müdür tarafından yönetim faaliyetleri yürütülen bir okuldu. Çok fazla sayıda müdür yardımcımız vardı, farklı farklı işlerle ilgileniyordu her biri. İdari kadromuz gayet iyiydi. Müdür yardımcılarımızın her biriyle görüşürdük, nöbetçi de olurlardı zaten sık sık görüşürdük onlarla. Biz müdürle çok iletişime geçmezdik, çok da işimiz olmazdı onunla. 6 yıllık öğrenciliğim boyunca müdürün odasına belki bir defa gitmişimdir; onda da muhtemelen izin alacaktık, bayram izni vardı onun için gittim, onun dışında da müdürün odasına hiç gitmedim. Bu müdürün sert ve katı olduğundan değil aslında, biz onu daha çok başbakan bakan gibi görüyorduk. Baya yüksek bir yer oraya gitmek kolay değil. Derdimizi önce sınıf öğretmenimizle ya da müdür yardımcımızla hallediyorduk. İdarecilerimizde bazı yönlerden sertlikler oluyordu. Sonuçta velilere karşı ciddi bir sorumlulukları var, orda onların kontrolü altındasınız. Başınıza bir şey geldiğinde, bunun hesabını vermek elbette ki kolay değil. Bizim yatılı okulda en büyük sorun derse geç kalmamız olurdu. Yatılı bir okulda zaten okuldasin derse nasıl geç kalırsın? Buna çok kızarlardı mesela. Geç kalınca müdür yardımcısına gidersin geç kağıdı alırsın, öyle derse girebilirsin. Orada azarımızı da işitirdik, bu yüzden de kimse derse geç kalmazdı, kalmamaya özen gösterirdi diyebilirim. Derse geç kalınca başımıza geleceği biliyorduk çünkü. Geç kalıyorsun, hoca “Ya sen okuldasin, bahçedesin; nasıl geç kaldın derse? Ne yaptın?” diye hesap soruyor. Bu sefer başın ağrıyor durup dururken.”

Arifiye Öğretmen Lisesinden 1990 yılında mezun olan ve sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan Sinan BAŞTAN, kendisiyle 14.12.2018 tarihinde yapılan görüşmede idari yapı ve yönetime ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Öğretmenlerden çok herhalde idari yapısından şikâyet ederim o dönemin. Özellikle okul müdürümüz çok berbat iletişim kurulamayan biriydi ve kendi çevresini öyle oluşturmaya çalışıyordu. Bir grubu vardı kendince. Tüm öğrencilerin nefret ettiği bir idari yapı vardı.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1986 yılı mezunlarından olan ve müdür yardımcılığı görevinde bulunan Bünyamin YAMAN, 19.12.2018 tarihinde kendisiyle iş yerinde yapılan görüşmede Arifiye Öğretmen Lisesinin idari yapı ve yönetimine ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“6 yıl boyunca orada idari yönden sürekli bir sirkülasyon yaşadık. 4 tane müdür değiştirdik biz o süreçte. Müdür yardımcılarında fazla bir sirkülasyon olmadı. Birkaç tane değişen oldu, sadece yükselmeler- müdür yardımcılığından müdür başyardımcılığına- oldu. Emekli olanlar oldu onların yerine yeni gelenler oldu. Onlar da mükemmel insanlardı. Sadece okulun iş ve işleyişini, öğrencilerin iyi bir şekilde yetişmesini sağlamak için çalışıyorlardı. Hiyerarşik bir düzen vardı, ama müdürlerimiz çok sıkıntı yaratmazlardı. Bir sorunumuz olduğunda kapılarını rahatlıkla çalabilirdik. Sadece bir müdür onu uyguluyordu; bana gelene kadar önce sınıf öğretmenimize, sonra müdür yardımcınıza gidin derdi. Ama diğerlerinden hiç öyle bir şey yaşamadık. “Bir sorununuz olduğunda kapıyı çalmadan girin.” derlerdi. Biz de saygıda hiçbir zaman kusur etmezdik o yüzden.”

Arifiye Öğretmen Lisesi 1976 mezunu Attila ARSLAN, kendisiyle yapılan görüşmede idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Aslında bu ayrı bir başlık, farklı çok sayıda kişiyle konuşmayı gerektiren bir başlık bu ama özetle; idari yapı da uzun yıllar öğretmen olarak görev yapmış, basiretiyle tecrübesiyle öne çıkmış, öğrencileri ve diğer öğretmen arkadaşlarını yönlendirebilecek, belli dengeleri sağlayabilecek ve genel amaçlara göre öğrenci yetiştirebilecek, bu amaçla çalışabilecek kadrolar daha çok görev yapardı. Bu tür kişilerin yönetimde olmasına özen gösterilirdi.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi Dönemi İdari Yapı ve Yönetim

Anadolu Öğretmen Liselerinde görevlendirilecek idarecilerin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik’e göre aşağıdaki şartlara sahip olmaları gerekmektedir (MEB, 2000):

- a) Yükseköğrenim görmüş olmak,
- b) Eğitim ve öğretim Hizmetleri Sınıfında olmak veya bu sınıfta görev alacaklarda aranan nitelikleri taşımak,

c) Atanacağı kuruma branşı itibariyle öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olmak,

d) Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfında adaylığı kalkmış olmak,

e) Memuriyete engel olacak derecede olmasa dahi (taksirli suçlar hariç) hapis cezasına mahkûm edilmemiş ve son beş yıllık hizmet süresi içinde aylıktan kesme veya maaş kesimi cezasından daha ağır disiplin cezası almamış ya da bu süre içinde idari görevi adli veya idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olma

f) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydı ile kurumların özel mevzuatında belirtilen koşulları taşımak,

g) Son üç yıllık sicil notu ortalaması iyi dereceden aşağı olmamak,

h) Öğretmenler için zorunlu çalışma yükümlülüğü öngörülen yerler dışındaki kurum yöneticiliklerine atanacaklar için ilgili mevzuatına göre zorunlu çalışma yükümlülüğünü tamamlamış ya da bu yükümlülükten muaf sayılmış olmak,

ı) Atanmak istediği kurum türü ile ilgili hizmet içi eğitim programına katılmak,

j) Görev tanımında belirtilen nitelikleri taşımak.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre idareci olarak atanmaya hak kazanan adaylar mülakata alınır. Mülakata, bu yönetmelik kapsamında gerçekleştirilecek değerlendirme sonucunda en yüksek puan alan adaylar arasından her okul için en fazla 5 aday çağrılır. Mülakat, Bakanlık Değerlendirme Komisyonunca oluşturulan değerlendirme formuna göre yapılır (Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2000).

Tablo 44 : Anadolu Öğretmen Liseleri Müdür Mülakatı Değerlendirme Formu- 2000

**ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİ MÜDÜR MÜLÂKATI
DEĞERLENDİRME FORMU**

BÖLÜM-1

Adı ve Soyadı :	Mebis No:
Görev Yeri ve Görev Unvanı :	
Atanmak İsteddiği Okul ve Tipi : 1-	☐
2-	☐
3-	☐

BÖLÜM-2

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik eki "Değerlendirme Formu"ndaki Puanı	
---	--

BÖLÜM-3

Anadolu öğretmen liseleri veya öğretmen liselerinde geçen hizmet süreleri ile ilgili değerlendirme (Her görev için en fazla 3'er yıl değerlendirmeye alınabilecektir).	Puan Değeri	Değ. Esas Hizmet Süresi	Verilen Puan
Öğretmenlikte geçen hizmet süresinin her yılı için	1		
Müdür yardımcılığında geçen hizmet süresinin her yılı için	2		
Müdür başyardımcılığında geçen hizmet süresinin her yılı için	3		
Müdürlük görevinde geçen hizmet süresinin her yılı için	4		
T O P L A M			

BÖLÜM-4

Mülakat Konuları	Puan Değeri	DEĞERLENDİRME				Aritmetik Ortalama
		K.B.	1.ÜYE	2.ÜYE	3.ÜYE	
Genel Kültür Bilgisi	30					
Türkçe'yi Doğru Kullanma Becerisi	20					
Tutum, Davranış ve Genel Görünüm	20					
MÜLÂKAT PUANI	70					

BÖLÜM-5 (Toplam Başarı Puanı = Bölüm 2 + Bölüm 3 + Bölüm 4)

BÖLÜM-2	BÖLÜM-3	BÖLÜM-4	TOPLAM BAŞARI PUANI	
			Rakamla	Yazıyla

NOT: 1. Değerlendirmede, kesirli puanlar bir üst puana tamamlanır.

2. Mülakat sonucunda, Bölüm-4 mülakat puanı toplamı 50 ve yukarı olanlar başarılı sayılır. Bunlar, Bölüm-5 toplam başarı puanına göre Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik eki "Aday Sıra Tespit Formu"na sıralanır, en yüksek puan alan ve söz konusu yönetmelikte belirlenen sayıda adayın ismi, atama yapılmak üzere Personel Genel Müdürlüğüne bildirilir.

3. Aday Sıra Tespit Formu'nda puanların eşitliği halinde Anadolu öğretmen liselerinde görev yapmakta olan müdür başyardımcıları, müdür yardımcıları ve öğretmenlere öncelik tanınır.

KOMİSYON
BAŞKANI

ÜYE 1

ÜYE 2

ÜYE 3

ÜYE 4

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde yönetici seçiminde Bakanlık tarafından belirlenen ölçütler esas alınmıştır. Kurumda yönetici olmak için; yükseköğrenim

görmüş olmak, branşı itibariyle kuruma öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olmak, eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfında adaylığı kalkmış olmak, memuriyete engel olacak derecede olmasa dahi (taksirli suçlar hariç) hapis cezasına mahkûm edilmemiş ve son beş yıllık hizmet süresi içinde aylıktan kesme veya maaş kesimi cezasından daha ağır disiplin cezası almamış ya da bu süre içinde idari görevi adli veya idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak, son üç yıllık sicil notu ortalaması iyi dereceden aşağı olmamak, atanmak istediği kurum türü ile ilgili hizmet içi eğitim programına katılmak, görev tanımında belirtilen nitelikleri taşımak gibi şartları taşımak gerekmiştir. Atanmaya hak kazanan kişiler mülakat sınavındaki değerlendirmeleri sonucunda göreve başlamıştır. Kurumların yönetiminden birinci derecede sorumlu kişiler, müdürler olmuştur. Müdüre yönetim görevinde Müdür Başyardımcısı ve Müdür yardımcıları destek olmuştur.

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2008 mezunu Esra ÇETİNKAYA HOLAT, 07.06.2018 tarihinde evinde yapılan görüşmede okulun idari yapı ve yönetimiyle ilgili şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“İdari yapı açısından bakacak olursak biz o dönem iki müdür değiştirmiştik. İlk müdürümüz daha rahat bir tutum sergilerdi, öğretmenlere de. Mesela biz ders saatinde dışarı çıkmak istediğimizde, öğretmenlerimiz bizi ders saatinde çok rahat dışarı çıkarırdı. Öğretmenler üzerine öyle bir baskı yoktu, çok rahat bahçeye falan çıkardık. O anlamda rahat bir müdürdü bana göre. Diğer müdürümüz daha katı bir tutum sergiliyordu öğretmen ve öğrencilere karşı. Bizim müdürle çok iletişimimiz olmazdı çok ciddi sorunlar yaşamadığımız için, daha çok öğretmenlerle iletişim içinde olurduk biz. Öğretmenlerle o disiplin sağlanırdı. Mesela şunu hatırlıyorum, dediğim gibi ilk müdürümüz döneminde derste ‘sıkıldık hocam, bizi dışarı çıkarın’ dediğimizde çok rahat bahçeye falan inebiliyorduk, sınıf olarak. İkinci müdürümüz geldiğinde, yeni gelmişti o dönem, öğretmen bizi dışarı çıkardığında çok sinirlendi ve bizi hemen içeri aldı. Öğretmene de sarı zarf verdiğini öğrendik sonra. Anladık ki bu normal bir şey değil, o zamana kadar bize çok normal geliyordu bu durum. Sonrasında öğretmenleri de uyarılmış olacak ki, bunun çok yanlış olduğunu öğretmenden böyle bir şey istemememiz gerektiğini anlamıştık. Disiplin bize yansımıştı, çünkü öğretmenler bu konuda daha sıkı olunca biz de daha sıkı olmak durumunda kalmıştık. Yani o anlamda müdürün disiplinli olması öğretmenleri, öğretmenlerin disiplinli olması bizi etkilediği

için; idari anlamda ikisi arasında fark vardı. Müdür yardımcısına veya onu bulamadığımızda sorunumuz için müdüre gittiğimizde de bizi terslemez sorunumuzla ilgilenirdi. Ama biz sorunlu öğrenciler değil kural bilen öğrencilerdik, o yüzden idare ile ilişkilerimiz de o anlamda gayet iyi olmuştur.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2010 yılında mezun olan ve rehber öğretmen olarak görev yapmakta olan Halime ARIKAN, 19.10.2018 tarihinde Ömer Nasuhi Bilmen İmam Hatip Ortaokulunda kendisiyle yapılan görüşmede Arifiye Öğretmen Lisesinin idari yapı ve yönetimiyle ilgili şunları aktarmıştır:

“Müdür yardımcılarımız kuralcıydı öyle hatırlıyorum. Zaten daha çok müdür yardımcılarıyla iletişimde olurduk, müdür belki daha resmi işlerle ilgilendiği için, belki dışarıda da işleri olduğu için, müdür yardımcılarını daha net hatırlıyorum açıkçası, müdürü çok hatırlamıyorum. Müdür yardımcılarını gerek kılık kıyafet anlamında gerek davranış anlamında çok kuralcıydı, hemen geri dönütte bulunurlardı. Disiplinli bir idare vardı. Ama rahatlıkla müdürün kapısını çalıp, bir şey paylaşmak istiyoruz deyip paylaştığımızı da çok net hatırlıyorum, müdürümüzün de bizi dinlediğini hatırlıyorum. Ama genel olarak o disiplinli yapıdan dolayı müdür yardımcılarımızdan açıkçası çok çekinirdik.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden 2008 yılında mezun olan ve Türkçe öğretmeni olarak görev yapmakta olan Murat IŞIK, 21.07.2018 tarihinde kendisiyle evinde yapılan görüşmede okulun idari yapı ve yönetimine ilişkin şunları aktarmıştır:

“Okul idaresi bizim gitmekten çekindiğimiz, gitmek istemediğimiz bir yerdi. Genellikle bir problem olmadığı müddetçe çok fazla uğramazdık. Disiplinli bir idari yapı vardı okulda, bunda yatılı okul olmasının da büyük etkisi olduğunu düşünüyorum. Okul yönetimi önemli günleri- milli bayramlar, Çanakkale Zaferi'nin yıldönümü- kutlama konusunda öğretmen ve öğrencilere olanak sağlardı. O günler hatırlıyorum bu programların hazırlanmasında aktif olarak yer alıyorduk. Belki de kendimizi rahat hissettiğimiz zamanlardı ondan ben seviyordum. Bu tür sosyal etkinliklerde okul idaresi bize oldukça imkân verirdi, o açıdan idareyi ve öğretmenleri o günleri düşündüğümde başarılı buluyorum.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2004 mezunlarından olan ve Kocaeli Üniversitesinde İngilizce Öğretmenliği alanında lisans eğitimi gören Demet ORHON,

kendisiyle evinde yapılan görüşmede okulun dönemki idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu bilgileri aktarmıştır:

“Çok disiplinli bir idari kadro vardı. Müdürümüz son öğrenci girene kadar beklerdi kapıda. Kılık kıyafet konusunda da çok dikkatliydi. Diğer noktalarda zaten seçilmiş öğrenciler olduğumuz için çok ekstra olaylar yaşanmazdı, disiplini bozacak tavırlar sergilenmezdi. O yüzden idareyle de çok işimiz olmazdı öğrenci olarak bizim. Ama okulda bir düzen vardı, o da muhtemelen, o dönemler farkında olmasak da, idari yapının düzenli çalışmasından kaynaklanan bir şeydi.”

Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 2003 mezunu Cihan ÖZKILIÇ, kendisiyle yapılan görüşmede idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmede bulunmuştur:

“Okula girişte her sabah saç sakal kontörü yapılırdı. Bu konuda biraz sert tutumları vardı, disiplinliydi böyle de olması gerektiğini düşünüyorum. Gerektiğinde disiplinli sert gerektiğinde hoşgörülü bir idare vardı. Okulun iyi yönetildiğini düşünüyorum. Oldukça demokratik ortam vardı. Yanlış bir davranışımızda öğretmenlere yakalandığımızda hatırlıyorum da özel muamele mi yoksa resmi muamele mi diye görüşümüze başvururlardı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi Dönemi İdari Yapı ve Yönetim

Fen Liselerine yönetici atamalarında, öğretmen görevlendirilmesindeki belli koşullar göz önünde bulundurulmaktadır. Müdür olarak görevlendirileceklerin bu okullarda müdür yardımcısı veya öğretmen olarak çalışmış olmaları esastır. Ayrıca müdür atamalarında fen dersleri ve matematik branşında olanlara öncelik tanınır (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği, 1999; Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2003). Müdür yardımcıları okulların öğretmenleri arasından seçilir. Yönetici seçiminde "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik" uyarınca yapılan yazılı sınavda başarılı olanların sözlü sınavları yine bu yönetmeliğe göre yapılır (Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği, 1999).

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik'e göre yapılacak atamalarda, adaylarda aranacak genel koşullar şunlardır (Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik, 1998):

- a) Yükseköğrenim görmüş olmak,
- b) Eğitim ve öğretim Hizmetleri Sınıfında olmak veya bu sınıfta görev alacaklarda aranan nitelikleri taşımak,
- c) Atanacağı kuruma branşı itibariyle öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olmak,
- d) Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfında adaylığı kalkmış olmak,
- e) Memuriyete engel olacak derecede olmasa dahi (taksirli suçlar hariç) hapis cezasına mahkûm edilmemiş ve son beş yıllık hizmet süresi içinde aylıktan kesme (maaş kesimi dahil) cezasından daha ağır disiplin cezası almamış ya da idari görevi adli veya idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak,
- f) Kurumların özel mevzuatında belirtilen koşulları taşımak,
- g) Son üç yıllık sicil notu ortalaması iyi dereceden aşağı olmamak. (11/01/2004 tarihinde çıkan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde bu kural 'son yıla ait sicil notu iyi olmak kaydıyla varsa son üç yıllık sicil notu ortalaması iyi dereceden aşağı olmamak' şeklinde değiştirilmiştir.) (24/04/2008 tarihinde çıkartılan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliğine göre bu madde son yıla ait sicil notu iyi olmak kaydıyla son üç yıllık sicil notu ortalaması 76 puandan aşağı olmamak şeklinde değiştirilmiştir.)

Yöneticiler için yapılacak olan seçme sınavı, merkezi sistemle çoklu seçmeli test şeklinde, Bakanlıkça belirlenecek yerlerde ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezince yapılır. Seçme sınavı konuları ve puan değerleri şunlardır (Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik, 1998):

- a) Türkçe- Kompozisyon %30,

b) Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük %20,

c) Kamu yönetimi İle ilgili mevzuat, milli eğitim mevzuatı, eğitim yönetimi ve eğitim sistemi ile ilgili temel bilgiler %50 (Bu konular ve puan değerleri 11/01/2004 tarihinde çıkan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Türkçe dilbilgisi-kompozisyon: %20, Atatürk İlkeleri ve Türk İnkılâp Tarihi ve ulusal güvenlik: %15, Kamu yönetimi mevzuatı ile ilgili temel bilgiler: %15, Genel kültür: %15, Milli Eğitim mevzuatı, eğitim yönetimi ve Türk eğitim sistemi ile ilgili temel bilgiler: %20, Eğitim kurumlarının özelliklerine ilişkin konular: %15 şeklinde değiştirilmiştir.)

Seçme sınavı 100 tam puan üzerinden değerlendirilir. Bu sınavda en az 70 puan alanlar başarılı sayılır. Seçme sınavını kazananlar, başarı listesindeki en yüksek puandan başlayarak bir program dahilinde hizmet içi eğitime alınırlar. Atamasının yapılacak yöneticilerin değerlendirilmesi aşağıdaki forma göre yapılmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik, 1998):

Tablo 45 :Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve

EK-3

DEĞERLENDİRME FORMU

		PUAN DEĞERİ	VERİLEN PUAN
ADI VE SOYADI		
DOĞUM YERİ VE YILI		
MEZUN OLDUĞU OKUL VE BRANŞI		
YÖN. ALANINDA GÖR. EĞİT. DÜZEYİ		
GÖREVLİ OLDUĞU OKUL VE GÖREVİ		
ATANMAK İSTEDİĞİ OKUL VE TİPİ	1. ☐ 2. ☐ 3. ☐		
MEBSİS NO	SİCİL NO		
Gördüğü yüksek öğrenimin her yılı için (1)		5	
Anadolu öğretmen lisesi veya öğretmen lisesi mezunu		2	
Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumu mezunu		2	
Lisansüstü öğrenim	TODAE	10	
	Master (yönetim alanında)	10	
	Master (diğer alanlarda)	5	
	Master-Doktora (yönetim alanında)	15	
	Master-Doktora (diğer alanlarda)	10	
Yayın, araç. ve eser. (Tez dah.) her biri için (en faz. 3'er adet) (2)	ISBN normlarına uygun eserleri (2/a)	2	
	MEB'ce tıvıye edilen ders kitabı, mes. eser, ders araç ve gereç. 2/b	4	
	Bilimsel araştırmaları (2/c)	6	
Aldığı ödülleri	Aylık ödül için (En çok 3'ü için)	3	
	Takdirname için (En çok 3'ü için)	3	
Son üç yıllık sicil notu ortalaması			
76-89 arasında olanlar için		3	
90 ve yukarı için		5	
Yön. alanında hizmetiçi eğit. kurs, seminer öğreniler için (En fazla 3'ü için)		2	
Birinci kademe yöneticilikteki toplam hizmeti yıl (3 yıla kadar)		1	
İkinci kademe yöneticilikteki toplam hizmeti yıl (3 yıla kadar)		2	
Üçüncü kademe yöneticilikteki toplam hizmeti yıl (3 yıla kadar)		3	
Dördüncü kademe yöneticilikteki toplam hizmeti yıl (3 yıla kadar)		4	
Lisans düzeyinde öğrenim görmüş mülye, laboratuvar ve meslek dersleri öğreniminden, mesleki ve teknik ortaöğretim okul müdürlüklerine başvurular için		10	
Öğretmenevi, Lokal Eğitim Merkezi ve Sosyal Tesislerde yöneticilik hizmetinin 3 yıla kadar her yılı için (3)		3	
Zorunlu hizmet bölg. kapsamında geçen hizmetlerinin 4 yıla kadar her yılı için		2	
Y. üstü görevlerindeki hizmetinin 3 yıla kadar her yılı için		2	
Takdir Puanı (4)		4	
TOPLAM PUAN			

Durumu yukarıda belirtilen aday ilgili mevzuat hükümlerine göre gerekli koşulları taşımaktadır

/ /199

DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

Başkan Üye Üye Üye Üye Üye Üye

Yer Değişikliklerine İlişkin Yönetmelik'e göre Yönetici Değerlendirme Formu -1998

11/01/2004 tarihinde çıkan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değişiklik Yönetmeliğine göre de seçme sınavı 100 puan üzerinden değerlendirilir. 70 ve üstü alan adaylar başarılı sayılır. Yönetici

Değerlendirme Formu üzerinden yapılacak değerlendirme sonucunda en yüksek puan alan beş aday mülakata alınmaya hak kazanır.

Tablo 46: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ne göre Yönetici Değerlendirme Formu -2004

YÖNETİCİ DEĞERLENDİRME FORMU

Kişisel Bilgiler ve İlerciler	Adı ve Soyadı		Atanmak istediği okulun:		PUAN DEĞERİ	VERİLEN PUAN	
	Doğum yeri ve yılı		Adı	Tipi			
T.C. Kimlik No			1-				
Mezun olduğu okul			2-				
Branşı varsa yan branşı			3-				
Görevli olduğu kurum / tipi							
Eğitim	Görmüş olduğu yüksek öğrenimin her yılı için	Yönetim alanında			5		
		Diğer alanlarda			4		
	Lisansüstü eğitimi	Master (Yönetim alanında)			6		
		Master (Diğer alanlarda)			4		
		Doktora (Yönetim alanında)			10		
	Doktora (Diğer alanlarda)			8			
Eserler ödülleri sicil	Yayımlanmış Araştırma ve Eserleri her biri için (En fazla 3'er adet)	ISBN numarası almış eserleri (2)			2		
		MEB'ce tavsiye edilen ders kitabı, eser veya araç			4		
		Bilimsel araştırmalar (3)			2		
	Aldığı ödül/Takdimname	Ödül (En fazla üç adet)				3	
		Takdir Belgesi (En fazla üç adet)				2	
	Aldığı cezalar	Her ceza için düşülecek olan puan				-2	
Son üç yıllık sicil ortalaması	90 ve yukarı olanlar için				3		
Hizmeti (1)	Katılmış olduğu hizmet içi eğitim programı	(En fazla üç adet)				2	
	Birinci kademe yöneticiliğinde geçen süreler	(Her yıl için)				1	
	İkinci kademe yöneticiliğinde geçen süreler	(Her yıl için)				2	
	Üçüncü kademe yöneticiliğinde geçen süreler	(Her yıl için)				3	
	Dördüncü kademe yöneticiliğinde geçen süreler	(Her yıl için)				4	
	Müdür vekilliğinde geçen süreler	(Her yıl için)				1	
	Müdür yetkili öğretmenlikte geçen süreler	(Her yıl için)				1	
	Bölüm, atölye ve laboratuvar şefliğinde geçen süreler	(Beş yıla kadar her yıl için)				2	
Diğer	Başarılı olmak koşuluyla seçme sınavı puanının (Müdür atamalarında dikkate alınmayacaktır)					%10'u	
	Kurucu müdür olarak görev yaptığı eğitim kurumunun müdürlüğü için başvuruda bulunanlara					6	
	Zorunlu bölge hizmeti ya da zorunlu çalışma yükümlülüğü kapsamında bulunan illerde bu yükümlülük süresiyle sınırlı olmak üzere çalışılan her yıl için						2
Takdir Puanı						10	
DEĞERLENDİRME PUANI TOPLAMI							
(Ceza puanları düşüldükten sonra)							

Yukarıda adı geçen aday ilgili mevzuat hükümlerine göre aranan koşulları taşımaktadır.

DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

Başkan Üye Üye Üye Üye Üye

Açıklama

- 1- Bu bölümde ilkökul ve ortaokul yöneticiliklerinde geçen süreler dahil edilir.
- 2- Şiir, makale, hikaye vb. eserlerden Kültür Bakanlığınca ISBN numarası verilen eserler değerlendirilir.
- 3- TÜBİTAK veya Üniversitelerce bilimsel anlamda yayınlanmaya değer bulunan eserler puanlandırılır.

Mülakat komisyonunca Mülakat Formu üzerinden yapılacak değerlendirme sonucunda en yüksek puan alan adayın ataması en geç 3 ay içerisinde atamaya yetkili makamca yapılır.

Tablo 47: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'ne göre Mülakat Formu- 2004
MÜLAKAT FORMU

EK-3

A- KİŞİSEL BİLGİLER

ADI VE SOYADI	
DOĞUM YERİ VE YILI	
GÖREV YAPTIĞI OKUL/KURUM ADI	
ÖĞRENİM DURUMU	
HİZMET SÜRESİ	YIL : AY : GÜN :
GÖREVİ	
AYLIK DERECE VE KADEMESİ	
BULUNDUĞU GÖREVE BAŞLAMA TARİHİ/...../.....
ATANMAK İSTEDİĞİ GÖREV	

B- DEĞERLENDİRME (MÜLAKAT)

MÜLAKAT KONULARI	PUAN DEĞERİ	VERİLEN PUAN				ARİTMETİK ORTALAMA
		BAŞKAN	ÜYE	ÜYE	ÜYE	
Türkçe'yi Doğru Kullanma Becerisi	10					
Genel Kültür	10					
Genel Görünüm ve İletişim Becerisi	10					
Tutum ve Davranış	10					
Çözümleme-Birleştirme-İlişkilendirme Becerisi	10					
Eğitim Kurumu Yönetimine İlişkin Görüşleri	10					
Atanacağı Okulun Özelliği Hakkındaki Görüşleri	10					
Eğitim Öğretim Alanında Bugüne Kadar Yaptığı Çalışmalar	10					
Yönetici Olarak Atandığı Taktirde Uygulamayı Düşündüğü Projeler	10					
Takdir Puanı	10					
PUANI	100					

...../...../.....				
KOMİSYON BAŞKANI	ÜYE	ÜYE	ÜYE	ÜYE
.....
.....

NOT : Bu değerlendirilmede, kesirli puanlar bir üst puana tamamlanır.

24.04.2008 tarihinde çıkartılan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliğiyle yönetici olarak atanmada yazılı sınav şartı kalkmıştır. Eğitim kurumu yöneticiliklerine atanmak üzere başvuruda bulunan adayların değerlendirilmesi amacıyla, atamaya yetkili amirlerin onayı ile değerlendirme komisyonu oluşturulur. Değerlendirme komisyonu il milli eğitim müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının ya da şube müdürünün başkanlığında, yönetici atamadan sorumlu şube müdürü, atama yapılacak eğitim kurumunun bulunduğu ilçenin milli eğitim müdürü, bir ilköğretim müfettişi ve (A) tipi bir eğitim kurumu müdürü olmak üzere toplam beş kişiden oluşur. Aday Yönetici Değerlendirme Formuna göre değerlendirilir.

Tablo 48: Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik' e göre Yönetici Değerlendirme Formu-2008

Kişisel Bilgiler	TC Kimlik No			Adı ve Soyadı	PUAN DEĞERİ	BELGE/SÜRE	TOPLAM PUAN
	Doğum yeri yılı			Alanı			
	Kadrosunun Bulunduğu Eğitim Kurumu	Kadrosunun Bulunduğu Eğitim Kurumu	Kurum Tipi	Atanmak İstediği Eğitim Kurumları			
			1-				
			2-				
		3-					
		4-					
		5-					
Eğitimi	Görmüş Olduğu Her Bir Yüksek Öğrenimin Her Bir Yılı İçin						
	Yönetim Alanında Yapılan Yüksek Lisans İçin						
	Diğer Alanlardaki Yüksek Lisans İçin (Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı Hariç)						
	Yönetim Alanında Yapılan Doktora İçin						
	Diğer Alanlardaki Doktora İçin						
Ödül, Sicil, Ceza			90 ve Yukarı Sicil Notu Olanlar İçin	0			
	Son Üç Yılın Sicil Notu Ortalaması		76-89 Arası Sicil Notu Olanlar İçin				
	En Fazla Üçer Adet Olmak		Her Aylıkla Ödül İçin				

	Üzere Aldığı Ödüller	Atamaya Yetkili Amirlerce Verilmiş Olan Her Takdir Belgesi İçin			
		Atamaya Yetkili Amirlerce Verilmiş Olan Her Teşekkür Belgesi İçin			
		Her Uyarma, Kınama, İhtar ve Tevbih Cezaları İçin	1		
		Her Aylıktan Kesme, Ders Ücretlerinin Kesilmesi, Maaş Kesilmesi Cezaları İçin	3		
	Aldığı Cezalar	Her Kademe İlerlemesinin Durdurulması, Kıdem İndirilmesi, Derece İndirilmesi Cezaları İçin	5		
Kariyer	Uzman Öğretmen Unvanlı Olanlar İçin				
	Başöğretmen Unvanlı Olanlar İçin				
Ek Puan**	Atanmak İstedığı Eğitim Kurumuna, Alanı İtibarıyla Öğretmen Olarak Atanabilecek Nitelikte Olanlar İçin				
	Kurucu Müdür Olarak Görev Yapanlardan, Kurucu Müdür Olarak Görev Yaptıkları Eğitim Kurumuna Yapılacak İlk Müdür Ataması Kapsamında Atanmak İsteyenler İçin				
Yöneticilik Hizmetleri***	Müdür Yardımcılığı Görevinde Görevlendirme Olarak veya Vekaleten Yürütülen Her Yıl İçin		,84		
	Müdür Yardımcılığı Görevinde Asaleten Geçen Her Yıl İçin		,32		
	Müdür Başyardımcılığı Görevinde Görevlendirme Olarak veya Vekaleten Geçen Her Yıl İçin		,96		
	Müdür Başyardımcılığı Görevinde Asaleten Geçen Her Yıl İçin		,44		
	Müdürlük Görevinde Görevlendirme Olarak veya Vekaleten Geçen Her Yıl İçin		,08		
	Müdürlük Görevinde Asaleten Geçen Her Yıl İçin		,68		
Hizmet	Yöneticilikte Asaleten/Vekaleten/Görevlendirme Olarak Geçen Süreler Hariç Olmak Üzere Öğretmenlikte Geçen Her Yıl İçin		,40		
GENEL TOPLAM PUANI					

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesine yönetici ataması Bakanlığın belirlediği esaslara göre olmuştur. Fen liselerine dönem dönem sınavla yönetici ataması

yapılmışken, günümüzde Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesine yönetici atanmasında 2008 tarihinde çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliği esas alınmaktadır. Yönetici yeterlilikleri bir değerlendirme komisyonunca değerlendirilir ve atama ona göre gerçekleştirilir. Kurumda yönetici olmak için yükseköğrenim görmüş olmak, branşı itibarıyla kuruma öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olmak, eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfında adaylığı kalkmış olmak, memuriyete engel olacak derecede olmasa dahi (taksirli suçlar hariç) hapis cezasına mahkûm edilmemiş ve son beş yıllık hizmet süresi içinde aylıktan kesme (maaş kesimi dahil) cezasından daha ağır disiplin cezası almamış ya da idari görevi adli veya idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak, özel mevzuatında belirtilen koşulları taşımak, son yıla ait sicil notu iyi olmak kaydıyla son üç yıllık sicil notu ortalaması 76 puandan aşağı olmamak gibi şartları taşımak gerekmektedir. Kurumun idari ve yönetim işleri müdür ve müdür yardımcıları işbirliğiyle yürütülmektedir.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ece Nur TURHAN ile Necmettin Erbakan Fen Lisesinde 27.08.2018 tarihinde yapılan görüşmede TURHAN, okulun yönetim ve idari yapısıyla ilgili şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“İdari yönetimin bizim gördüğümüzün dışında da çok iş yükünün olduğunu düşünüyorum çünkü 600 öğrenci var ve bu öğrencilerin bir şekilde kontrol altında tutulması gerekiyor ki bunu yapan da idare zaten. Okulun yurdu, yemekhanesi var ve bunlar takip edilmesi gereken şeyler. O anlamda idare görevini iyi yapan, bize karşı ve ailelerimize karşı olumlu bir tutuma sahip olan bir idareydi. Okulda katı ve hiyerarşik bir yönetim yoktu.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinden 2018 yılında mezun olan ve eğitim hayatına devam etmekte olan Göktuğ SOYLU, 23.01.2019 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmede okulun idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şunları aktarmıştır:

“Okulun yardımcı olmayı seven ve hoşgörülü bir idaresinin olduğunu söyleyebilirim. İdare biraz kuralcı fakat zamanı gelince inisiyatif de tanıyan bir idareydi.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Muhammet TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“İdari yapı ve yönetim iyiydi fakat bazen gereksiz zorlamalarda bulunuyorlardı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Ahmet Mert TURAN ile 27.03.2019 tarihinde yapılan görüşmede kendisi idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“İdari yapı kuralları ve okul işleyişini açıkça belirten ve öğrencilerin buna uymasını sağlayan, arada öğrencileri geziye götürüp eğlenmelerini sağlayan kural açısından çok sıkmayan bir konumdaydı.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Tunahan DÜNDAR, 30.03.2019 tarihinde idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bence idari kadro otorite kurmakla öğrenciyi sıkı tutmama konusundaki dengeyi gerçekten iyi kuruyordu. Çoğu lisede böyle bir şeye denk gelmek zordur.”

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi 2018 mezunu Onur YÜCETÜRK, 29.03.2019 tarihinde idari yapı ve yönetim faaliyetlerine ilişkin şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Bazen bazı sorunlar yaşansa da idari yapı bunların üstesinden çoğu zaman gelebilen başarılı bir yapıdaydı.”

5. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal dönüşümü incelendiğinde belli dönemlerde doğrudan öğretmen yetiştirmesi, belli dönemlerde de bir üst kuruma öğrenci yetiştirmesi açısından kurumsal amaçları arasında farklılık vardır. Arifiye Eğitimci Kursu, Arifiye Köy Enstitüsü, Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde kurumun genel amacı köye, köy okuluna yararlı, köylünün ihtiyaç duyduğu alanlarda (tarım, hayvancılık, dülgerlik) onlara yardımcı olabilecek tam donanımlı öğretmen yetiştirmektir. Böylece dolaylı olarak üretimi arttırmak amaçlanmaktadır. Arifiye Eğitimci Kursu ve Arifiye Köy Enstitüsü döneminde aynı zamanda köylünün cumhuriyet rejimine uyumunu sağlamak amaçlanmıştır. Arifiye Öğretmen Lisesi, Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi dönemlerinde ise kurumun amacı öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına veya diğer yükseköğretim kurumlarına öğrenci yetiştirmek olmuştur. Ayrıca bu dönemde kurumda öğretmenliği sevdirmek, öğretmenlik ruhu aşılacak ve ortaöğretim düzeyinde genel bir kültür vermek kurumun amaçlarından olmuştur. Bu dönemlerde öğrencilerin iyimserlik, yardımseverlik, çalışkanlık, samimiyet gibi kişisel özellikler kazanmalarına da önem verilmiştir. Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi döneminde öğrencilerin gelişmeleri takip edebilecek düzeyde yabancı dil öğrenmeleri de amaçlanmıştır. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi döneminde amaçlar farklılık göstermiştir. Kurum bu dönemde, Fen ve Matematik alanında yükseköğretim kurumlarına öğrenci yetiştirmeyi, bu alanlarda bilim adamı yetişmesine kaynaklık etmeyi, üreten ve proje hazırlayan bireyler yetiştirmeyi, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile yeni buluşlara ilgi duyanların çalışabileceği ortamı ve koşulları sağlamayı amaçlamaktadır. Öğrencilerin bilimsel ve teknolojik gelişmeyi takip edebilmeleri amacıyla yabancı dilde iyi yetişmelerini sağlamak da kurumun amaçlarından biridir.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin kurumsal dönüşümüne paralel olarak kurumda uygulanan öğretim programlarında da bir takım değişiklikler olmuştur. Arifiye Eğitimci Kursu ve Arifiye Köy Enstitüsü Programları incelendiğinde uygulanan programın benzerlik gösterdiği fark edilmiştir. Her iki dönemde de dersler genel kültür

dersleri ve ziraat dersleri diye başlıklara ayrılmıştır. Köy Enstitüsü döneminde ayrıca sanat dersleri ve öğrencilerin gittiği kollara göre öğretmenlik ve sağlık kolu dersleri adı altında dersler de verilmiştir. Bu iki dönemde uygulanan programın temel olarak ortak özelliği her iki dönemde de uygulama eğitimine önem verilmesi olmuştur. Öğrencilerin öğrendiklerini uygulayabilmeleri için atölye çalışmalarına oldukça çok vakit ayrılmıştır. Ayrıca öğrencilerin köylere öğretmen olarak gitmesi amaçlandığı için ve toplum tarımla geçimini sağlayan bir toplum olduğu için tarım dersleri programda ağırlıklı olarak yer almıştır. Bunların dışında bu dönemlerde öğrenciler arıcılık, tavukçuluk, demircilik, dülgerlik, biçki, nakış gibi farklı alanlarda da dersler almışlardır. Arifiye İlköğretmen Okulu döneminde ise zaman zaman uygulama derslerine yer verilmiş olmasına rağmen; iş ağırlıklı eğitim yerini yavaş yavaş pedagoji ağırlıklı eğitime bırakmaya başlamıştır. Genel bilgi dersleri yanında bu dönemde Pedagoji, Psikoloji, Eğitim Tarihi, Öğretim Yöntem ve Uygulamaları, Okul Sağlığı ve İş dersi gibi dersler almıştır. Arifiye Öğretmen Lisesi ve Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi döneminde ise kurumun temel amacının öğrenciyi yükseköğretim kurumuna hazırlamak şeklinde evrilmesi bu dönem uygulanan öğretim programını büyük ölçüde etkilemiştir. Bu dönemlerde verilen dersler ortak dersler, öğretmenliğe yaklaştıran dersler, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumuna yönlendirici dersler ve öğrencilerin ilgileri doğrultusunda seçtikleri seçmeli derslerden oluşmuştur. 1. sınıfta ortak dersler okutulduktan sonra 2 ve 3. sınıfta öğrenciler yükseköğretime göre Fen, Türkçe- Matematik, Sosyal Bilimler vb. alanlara ayrılarak eğitim almıştır. Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinde ayrıca Yabancı Dil eğitimine önem verilmiş, 1. sınıftan önce öğrenciler 1 yıl hazırlık eğitimi almıştır. Bu dönemlerde uygulama eğitiminden büyük ölçüde uzaklaşmıştır. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinde ise Matematik ve Fen Bilimleri ağırlıklı eğitim verilmektedir. Kurumda 10, 11 ve 12. sınıflardaki Matematik ve Fen bilimleri derslerinin ağırlığının haftalık ders çizelgesindeki ders saatlerinin %50'sinden az olmaması gerekmektedir. Ayrıca programda laboratuvar ve uygulama eğitimine yer verilmesi gerektiği belirtilmiş olsa da, görüşmelerden elde edilen verilere dayanarak kurumda verilen eğitimin laboratuvar kullanımından ve uygulamadan uzak bir eğitim olduğunu söylemek mümkündür.

Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesinin öğretmen kadrosuna geçmişten günümüze her dönemde dikkat edilmiştir. Kurumda birey, grup veya kurul olarak okul ve çevresindeki her türlü eğitim öğretim çalışmalarını, belirtilen amaçlara ve öğretim

programlarındaki esaslara göre planlama, uygulama ve değerlendirmeden sorumlu kaliteli öğretmenlerin seçilmesine özen gösterilmiştir. Fakat kurumda öğretmen olarak çalışabilecek kişiler ve çalışabilmek için sahip olunması gereken şartlar dönemsel farklılıklar göstermiştir. Arifiye Eğitim Kursu döneminde kurumda ilköğretim öğretmenleri, ilköğretim müfettişleri, kültür dersleri haricindeki dersler için ihtiyaca göre mütehassıs öğretmenler görev almıştır. Arifiye Köy Enstitüsü dönemine gelindiğinde mütehassıs işçiler yevmiye veya aylık karşılığında kurumda çalıştırılabilmektedir. Ayrıca bu dönemde kurumda öğretmen olarak çalışabilecek kişiler yüksek okul veya üniversite fakülte mezunları, Gazi Terbiye Enstitüsü mezunları, öğretmen okulları mezunları, ticaret liseleri veya ziraat okulları mezunları, erkek sanat okulları ve kız enstitüleri mezunları, köy enstitüsü mezunları, inşaat usta okulları mezunları, her türlü teknik ve mesleki okul mezunları arasından seçilmiştir. İlköğretim Okulu ve Arifiye Öğretmen Lisesi döneminde de öğretmenlerin seçkin ve donanımlı olduğunu söylemek mümkündür. Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi ve Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi dönemlerinde ise öğretmenlerin kurumda görev yapması için yapılan sınavda başarı göstermesi ve kurumda çalışmak için belli şartları taşımaları gerekmiştir. Bu şartların ayrıntılarında zaman içerisinde birden fazla değişiklik yapılmış olsa da şartların belirlenmesinde en az lisans düzeyinde eğitim görmüş olma, milli eğitim bünyesinde belirli bir süre görev yapma ve son birkaç yıl içerisinde belirli cezaları almamış olma gibi maddeler temel alınmıştır. Kurumda çalışan öğretmenlerin her dönemde çoğunlukla sıcakkanlı, sosyal yönleri kuvvetli, öğrencilerle iletişimleri iyi olan öğretmenler olduğunu söylemek de mümkündür.

Kurum, öğrenci profilleri açısından incelendiğinde geçmişten günümüze kuruma öğrenci seçilirken belli kriterlere dikkat edildiğini söylemek mümkündür. Eğitim Kursu ve Köy Enstitüsü döneminde genellikle köy içerisinde gelen, köy hayatını bilen çocuklar kuruma öğrenci olarak alınmıştır. Eğitim Kursu döneminde öğrencilerin; askerliklerini çavuş veya onbaşı olarak yapmış olması, ilköğretim bitirmiş ve okuma yazma biliyor olması, yüz kızartıcı bir suç işlememiş ve zeki, ahlaklı, sağlam karakterli olması dikkat edilen ölçütler arasında olmuştur. Köy Enstitüsü dönemine gelindiğinde Eğitim Kursu döneminde olduğu gibi öğrencilerin zeki, çalışkan ve sağlıklı olmalarına ve ilköğretimi bitirmiş olmalarına dikkat edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kuruma alınmasında bilgi, beceri, tutum ve davranışlarına yönelik sınavlar yapılmıştır. Arifiye İlköğretim Okulu, Arifiye Öğretmen Lisesi, Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi dönemlerindeki

şartlar ise oldukça benzerlik göstermiştir. Öğrencilerin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaları, öğretmenliğe engel oluşturacak beden ve ruhen herhangi bir sağlık sorunu yaşamamaları, evli veya nişanlı olmamaları, aday gösterilmiş olmaları ve seçme sınavını kazanmış olmaları bu dönemlerde aranan ortak şartları oluşturmuştur. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi döneminde de öğrenciler Bakanlık tarafından yapılan sınav aracılığıyla yerleştirilmektedir. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda kuruma her dönemde başarılı öğrencilerin seçildiğini söylemek mümkündür. Eğitimci Kursu ve Köy Enstitüsü döneminde civar köylerden öğrenci seçilmişken, sonraki dönemlerde Türkiye'nin her yerinden öğrenciler gelmiştir ve gelmektedir.

Kurum eğitim öğretim hayatına başladığı Eğitimci Kursu döneminde öğrenme çevresi bakımından az imkâna sahiptir. Okula geniş tarım alanları tahsis edilmiştir fakat bu alanlar bataklık halindedir, verimli değildir ve okulun eğitim verebileceği binalara ihtiyacı vardır. Elektrik ve su okulun bu dönemde ihtiyaç duyduğu temel eksikliklerdir. Bu dönemde okulun tarım alanları öğrencilerin çalışmalarına biraz verimli hale getirilmiş ve okula öğrencilerin çalışmalarına binalar yapılmış olsa da Köy Enstitüsü dönemine tam donanımlı bir okul bırakılamamıştır. Arifiye Köy Enstitüsü döneminde de bölge bataklık bir bölgedir ve öğretmen ve öğrencilerin çalışmalarına yeni binalar yapılmış, okulun su ve elektrik ihtiyacı bu dönemde karşılanmıştır. Köy Enstitüsü döneminde okul büyük ölçüde düzenli bir çevreye kavuşmuş, çoğu sorununa çözüm bulmuştur. İlköğretim Okulu dönemine gelindiğinde okul bünyesinde Arifiye Eğitimci Kursu ve Arifiye Köy Enstitüsü döneminden kalan tarlalar, bahçeler, kümesler işlerliğini sürdürmüştür. Okul spor salonu olan, futbol, voleybol, basketbol sahaları olan, eğitim adına ihtiyaçlarını karşılayabilen bir okul haline gelmiştir. Arifiye Öğretmen Lisesi döneminde de elde edilen veriler göz önünde bulundurulduğunda okulun öğrenme çevresinin iyi olduğunu söylemek mümkündür. Okul bu dönemde büyük bir kütüphaneye, araç ve gereçlerle donatılmış laboratuvarlara, önceki dönemlerde olduğu gibi elma, armut, ayva yetiştirilen geniş bahçelere; basketbol, futbol ve voleybol sahalarına, kapalı spor salonuna sahip donanımlı bir okuldur. Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi dönemine gelindiğinde bu meyve bahçelerinin ve spor alanlarının kalmadığını, okul bahçesi içerisinde bir kapalı spor salonu, bir yatakhane ve birden fazla okulun yer aldığını ve bu durumun okulun öğrenme çevresini biraz güvensiz hale getirdiğini söylemek mümkündür. Anadolu Öğretmen Lisesinin son dönemlerinde Arifiye'nin ilçe olmasından sonra okul çevresinde farklılıklar yapılmıştır. Okul bahçesi

içerisinde yer alan Sağlık Meslek Lisesi başka bir yere taşınmış, dönemin Arifiye Çok Programlı Lisesiyle, Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi arasına duvar örülmüştür. Okul alanı içerisine Kaymakamlık ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü taşınmıştır. Bu okul çevresini nispeten daha güvenli hale getirmiştir. Sonrasında Kaymakamlık ve Milli Eğitim Müdürlüğü de okul alanından taşınmıştır. Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi döneminde ise okulda iş sağlığı ve güvenliği kapsamınca yeni yeni önlemler alınmakta, okul daha güvenli hale getirilmektedir.

Kurumun idari yapı ve yönetim faaliyetleri incelendiğinde, kurumda genellikle çalışma disiplini olan idarecilerin görev yaptığını söylemek mümkündür. Yönetim faaliyetlerinin en başında her dönem müdür yer almış olsa da yönetim faaliyetleri iş birliği içerisinde yürütülmüştür. Eğitim Kursu döneminde yönetim faaliyetleri dışında eğitim şefi, grup şefleri ve 8-10 kişilik öğrenci gruplarına eğitim verecek yeterli öğretmenler tarafından yürütülmüştür. Eğitim şefleri kursun eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesinden disiplin işlerinden sorumlu olmuşken grup şefleri ise idareleri altındaki iki veya üç grubun eğitim öğretim işlerini yürütmek, eğitim şefinin vereceği işleri yapmak, öğretmenlerin günlük raporlarını eğitim şeflerine iletmek, sorumlu olmuşlardır. Köy Enstitüsü döneminde de Müdür dışında yönetim faaliyetlerinde eğitimbaşı, tarımbaşı, müzikbaşı gibi kendi alanlarından sorumlu bölüm yöneticileri yer almıştır. Eğitim başı Eğitim Kursu döneminde de olduğu gibi eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesinden sorumluyken, tarımbaşı, müzikbaşı vb. bölüm başları da kendi alanları ile ilgili iş ve işlemlerden sorumlu olmuşlardır. Ayrıca okulun mali işlerinden, aktif bir şekilde çalışan döner sermaye biriminden sorumlu olan bir müdür yardımcısı bulunmuştur. Bu dönemde öğrenciler de iş alanlarında, yatakhane ve yemekhanelerde görevler alarak yönetim faaliyetlerine katılmıştır. İlköğretmen Okulu dönemine gelindiğinde önceki dönemlerde olduğu gibi tarım, atölye, sağlık, iç hizmetler gibi alanlardan sorumlu şefler yönetim faaliyetlerinde yer almıştır. Bunun dışında İlköğretmen Okulu döneminde yönetim faaliyetlerinde müdürden sonra en üst sorumluluğa sahip olarak Müdür Başyardımcısı ve eğitim işlerinden sorumlu Eğitim Şefi de görev almıştır. Arifiye Öğretmen Lisesi döneminde ise kurumun yönetimini müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcıları ve şefler üstlenmiştir. . Müdür yardımcıları müdürün, eğitim, öğretim, öğrenci, tarım, pansiyon, döner sermaye tahakkuk, ayniyat işleri ve benzeri konularda vereceği görevlerin, planlı bir şekilde, amaçlara uygun olarak yürütülmesinden sorumlu olmuşlardır ve çalışmalarını bu

alanlarda görev paylaşımı yaparak tamamlamışlardır. Şefler ise sorumluluklarına verilen atölye, tesis ve laboratuvarları yönetmekle yükümlü olmuşlardır. Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi dönemine gelindiğinde şef kadrosu kaldırılmış yönetim faaliyetleri müdürle birlikte müdür başyardımcısı ve müdür yardımcıları tarafından yürütülmüştür. Önceki dönemlerde olduğu gibi müdürden sonra en fazla yetkiye sahip kişi müdür başyardımcısı olmuşken, müdür yardımcıları da aralarında görev dağılımı yaparak iş ve işlemleri yürütmüşlerdir. Bu yönetim yapılanması Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi döneminde de aynı kalmıştır. Fakat 2018 yılında çıkarılan 30455 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği kapsamınca kurumdaki müdür başyardımcılığı kadrosu kaldırılmıştır. Günümüzde kurumun yönetim faaliyetleri müdür ve müdür yardımcıları tarafından yürütülmektedir.

5.2. Sonuç

Araştırma sonucunda, günümüzde Necmettin Erbakan (Arifiye) Fen Lisesi adıyla eğitim öğretim faaliyetlerine devam eden kurumun, kuruluşundan itibaren “öğretmen yetiştirmek” olan amacının “bir üst eğitim kurumuna öğrenci yetiştirmek” şeklinde evrildiği saptanmıştır. Bununla birlikte öğretim programlarının da farklılaştığı tespit edilmiştir. Fen Lisesi dönemine kadar kurumda öğretmenliğe hazırlayıcı derslerin yer aldığı görülürken, Fen Lisesi döneminde bu derslerin programdan çıkarıldığı görülmüştür. Kurumun öğretim programında ilk dönemlerde uygulama ağırlıklı derslere fazlaca yer verilmişken, Öğretmen Lisesi dönemi ve sonrasında teorik eğitime ağırlık verilmiştir. Kurumun her döneminde iletişimi güçlü ve akademik olarak donanımlı öğretmenler görev yapmıştır. Kurumda öğrenim görmeye hak kazanan öğrenciler kurumun her döneminde belli yeterlikler göz önünde tutularak seçilmiştir. Kurumda öğretmen yetiştirmenin amaçlandığı dönemlerde kuruma alınan öğrencilerin öğretmenliğe engel oluşturacak herhangi bir olumsuz nitelik taşımamalarına ayrıca dikkat edilmiştir. Kurumun öğrenme çevresinde, eğitim öğretime ilk başladığı dönemlerde donanımsal eksiklikler bulunurken zamanla bu eksiklikler giderilmiştir. Köy Enstitüsü dönemi ve sonrasında ise kurumun donanımının eğitim öğretim faaliyetlerini destekleyici nitelikte ve yeterli seviyede olduğu görülmüştür. Kurumda idari iş ve işlemler, her dönemde okul müdürü liderliğinde, işbirlikçi bir şekilde

yürütülmüştür. Kurumun idari yapısının her dönemde çalışma disiplinine sahip yöneticilerden oluştuğu görülmüştür.

Kurumsal amaçların ve bunun doğrultusunda öğretim programlarının evrilmesinin kurumda eğitim öğretim faaliyetlerini olumsuz etkilediğini söylemek mümkündür. Öğrenciler kurumun ilk dönemlerinde belli bir enstrüman çalma, belli bir iş alanında donanım sahibi olma gibi yeterliklerle mezun olurken zamanla teorik eğitim tek amaç haline gelmiştir. Kurumda her dönem öğretmen, öğrenci ve idari kadronun seçilerek belirlenmesi kurum kültürünün devamlılığına pozitif yönde etki etmiştir. Kurumun öğrenme çevresinin her dönemde iyileşme gösterdiği görülmektedir. Bu durum kurum kültürünün korunmasına katkı sağlamıştır.

5.3. Öneriler

Araştırmacılara öneriler;

- Benzer bir çalışma kurumsal evrim geçiren diğer Eğitim Kurulları ve Köy Enstitüleri için yapılabilir.
- Kurumsal dönüşümün gerçekleşmesine neden olan faktörler üzerine bir çalışma yapılabilir.

Uygulamacılara öneriler;

- Çalışma sonuçları yeni eğitim öğretim politikaların belirlenmesinde göz önünde bulundurulabilir.
- Çalışma bulguları öğretmen yetiştirmede izlenmesi gereken yol ve yöntemlerin belirlenmesinde göz önünde bulundurulabilir.

KAYNAKLAR

- Akandere, O., Yılmaz, N. Y. (2017). Köy Enstitülerine alınacak talebe hakkında Maarif Vekâletince yayımlanan 18 Ağustos 1941 tarihli Genelge'nin esasları ve uygulanması. *Atatürk Dergisi*, 6 (2), 1-17.
- Akat, İ., Budak, G., Budak, G. (1998). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Barış Yayınları
- Akbaş, A. (2008). Eğitimin bilgeleri Köy Enstitülüler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2) , 214-224.
- Akdemir, A. S. (2013). Türkiye'de öğretmen yetiştirme programlarının tarihçesi ve sorunları. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (12), 15-28.
- Akgündüz, H. (2013). *Hurafe ve gerçek ikileminde eğitim*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Akgündüz, H. ve Aküzüm, C. (2014). Diyarbakır'da öğretmen yetiştirme deneyimleri. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 28-43.
- Akkafa, Y. (2010). *Köy Eğitimcileri Kanunu ve Türk Milli Eğitiminde uygulanması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Aktaş, A. (2006). *İvriz Köy Enstitüsü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Akyüz, Y. (2016). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Altunya, N. (1990). *Köy Enstitülerinin tarihçesi, kuruluşunun 50. yılında Köy Enstitüleri*. Ankara: Eğitim-Der Yayınları.
- Altunya, N. (2002). Köy Enstitüleri. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 3 (26). 2-11.
- Altunya, N. (2010). *Köy Enstitüsü Sistemi*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.
- Altunya, N. (2012). Köy Enstitüsü sistemine genel bir bakış, düşünen tohum, konuşan toprak, Cumhuriyetin Köy Enstitüleri 1940-1954. *İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları*, 10 (1) 83-108.
- Altunya, N. (2014). *Köy Enstitüsü sistemi toplu bakış*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.
- Apaydın, T. (2017). *Köy Enstitüsü yılları*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Arayıcı, A. (1999). *Kemalist dönem Türkiye'sinde eğitim politikaları ve Köy Enstitüleri*. İstanbul: Ceylan Yayınları.

- Arıkan, S. *Cumhurbaşkanları- Başbakanlar ve Milli Eğitim Bakanlarının Milli Eğitimle ilgili Söylev ve Demeçleri*, Cilt2. S.205-207.
- Arslan, M. (1998). Cumhuriyetten günümüze Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sisteminin belli başlı aşamaları ve 2000'li yıllara yönelik öğretmen yetiştirme konusunda düşünceler. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (3), 117-131.
- Arslan, N. (2012). Türk eğitim sisteminde Köy Enstitülerine bir örnek: Kars Cilavuz Köy Enstitüsü. *History Studies*, 4 (1), 29-45.
- Aslan, B. (2006). *Cumhuriyet Dönemi Eğitiminde Köy Eğitimcileri Projesi*, İstanbul, s.1.
- Atasoy, G., Yıldız, İ. ve Çakır, Ö. (2016). Köy Enstitüsü öğretim programının söyleminin derlem temelli incelenmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 1-31.
- Avşar, N. G. (2007). *Türkiye milli eğitim sisteminde 1963-1980 ile 1980-2006 yılları arasında öğretmen yetiştirme ve atama politikalarının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Ayas, N. (1948). *Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitimi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Aydoğan, K. (2015). *Arifiye Köy Eğitimcileri tarihi*. İstanbul: Demkar Yayınevi.
- Aydoğdu, A. G. (2016). Köy Enstitülerinin Türk eğitim hayatına katkısı üzerine bir sözlü tarih çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 393-408.
- Aysal, N. (2005). Anadolu'da aydınlanma hareketinin doğuşu: Köy Enstitüleri, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 35-36, 267-282.
- Aytaç, K. (2017). Köy Enstitüleri ve İsmayıl H. Baltacıoğlu'nun değerlendirmeleri. *Sosyoloji Konferanslar*. No: 55 (2017-1) / 351-367.
- Balkır, S. E. (1974). *Dipten gelen ses Arifiye Köy Enstitüsü*. İstanbul: Hür Yayınevi.
- Bartan, K. O., Boztepe Taşkiran H. (2018). Kurumsal değişim yönetimi sürecinde kurum içi iletişimin rolü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6 (2), 1155-1184.
- Başaran, S. T. ve Aksu, M. (2005). Anadolu Öğretmen Liselerinin öğrenci profili. *Eğitim ve Bilim*, 30 (137), 3-1.
- Başgöz, İ. (1995). *Türkiye'nin eğitim çıkmazı ve Atatürk*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Başkan, G. A. (2001). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 16-25.

- Baykurt, F. (2016). *Unutulmaz Köy Enstitüleri*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Bayra, E., Süzgün, H. (2014). 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu sonrası öğretmen yetiştirme sisteminde Anadolu öğretmen liselerinin yeri (Sinop ili örneği). *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 3 (8), 187-196.
- Bilir, A. (2011). Türkiye’de öğretmen yetiştirme tarihsel evrimi ve istihdam politikaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44 (2), 223-246.
- Bilir, M. (2003). Köy Enstitüleri sisteminde toplum kalkınması süreci. *Muğla Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10.
- Boybeyi, S. ve Sallan Gül, S. (2008). Cumhuriyet aydınlanmasının kısa tarihi: Köy Enstitülerini çevreleyen tarihsel ve toplumsal koşullar ve bugüne çıkarsamalar. *Toplum ve Demokrasi*, 2 (3), 67-92.
- Celep, C. (2004). *Meslek olarak öğretmenlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cole, G.A. (1993). *Management: Theory and Practice*, DP Publications Ltd: London.
- Çetin, S. ve Kahya, A. (2017). Kırdada bir modernleşme projesi olarak Köy Enstitüleri: Aksu ve Gönen örnekleri üzerinden yeni bir anlamlandırma denemesi. *METU JFA 2017/1 (34:1) 133-16*.
- Çetin, Ş. ve Çetin, F. (2006). Anadolu öğretmen liseleri ve bu liselerden mezun olmuş eğitim fakültesi öğrencileri üzerine bir inceleme. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 1-12.
- Çoban, A. (2011). Öğretmen yetiştirme politikası olarak Köy Enstitüleri örneğinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (2), 449-458.
- Çukur, D. (2008). Köy Enstitüleri eğitim modelinin hedeflediği insan tipi ve Türkiye’de yapılmış tezlerde Köy Enstitüleri. *Toplum ve Demokrasi*, 2 (4), 151-162.
- Demircan, Ö. (2012). Bizim Köy Enstitüleri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4, 235-254.
- Demirtaş, A. (1993). *Çağdaş eğitim ve Köy Enstitüleri*, İzmir: Dikili Belediyesi Yayınları.
- Erdem, Ç. (2008). Cumhuriyet yönetiminin 1930’lu yıllarda köyde ve köylülükte “dönüşümü” gerçekleştirme isteğinin bir aracı olarak “Köy Eğitim Kursları”. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (3). 187-200.
- Erden, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Ergin, N. (1968). Arifiye Öğretmen Okulu ve tarihçesi. *İstanbul: Fakülteler Matbaası*, 242-266.
- Ergün, M. (2006). Atatürk döneminde öğretmen yetiştirme. Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikaları Sempozyumu, Ankara/Türkiye.
- Ergün, M. (2008). *Öğretmen yetiştirme tarihimizde köy eğitimini yetiştirme kursları. öğretmen okullarının 160. yılı*. Ankara: Seviye.
- Eser, G. (2011). *Köy Enstitülerinde bir öncü: Özgün arşivi ışığında Göl Köy Enstitüsü*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İstanbul.
- Esen, Z. (2007). *Kepirtepe ve Arifiye Köy Enstitüleri (1940-1946)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Eskicumalı, A. (2003). Eğitim ve toplumsal değişme: Türkiye'nin değişim sürecinde eğitimin rolü 1923-1946. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 19 (2), 15-29.
- Gedikoğlu, Ş. (1971). *Evreleri, getirdikleri ve yankılarıyla Köy Enstitüleri*. Ankara: İş Matbaası.
- Gelişli, Y. (2000). Anadolu öğretmen liselerinin kuruluşu ve gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 146.
- Gök, F. (1999). *75 yılda eğitim*. İstanbul: Kolektif Tarih Vakfı Yayınları.
- Güçlü, M. (2013). 1950 ve 1980 yılları arasında Türkiye'de öğretmen yetiştirme alanında görülen temel eğilimler. *Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi*, 3 (4), 83-91.
- Güleçen, S., Cüro, E. ve Semerci, N. (2008). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (1), 139-157.
- Güner, İ. S. (1963). *Köy Enstitüleri hatıraları*. İstanbul: Kervan Matbaası.
- Gürsel, Ö., Tekergül, E., Turan, K., Toraman, B., Karagöz, Ö. ve Gültaş, M. (2009). Cumhuriyetin ilk yıllarında bir eğitim modeli Köy Enstitüleri. 1. *İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu, Antalya/Türkiye*.
- Güven, İ. (2008). Teacher reform and international globalization hegemony: issues and challenges in Turkish teacher education. *International Journal of Social Sciences*, 3 (1), 1-17.
- Hodgetts, R. M. (1975). *Management: Theory Process and Practice*, W.B. Saunders Company: London.

- Işık, A., Ciltaş, A. ve Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1), 53-6.
- İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliğinde Yapılan Değişiklikler. (1972, 26 Mayıs). Erişim Tarihi: 08.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14197.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/14197.pdf>.
- İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliğinin 98 inci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik. (1967, 7 Haziran). Erişim Tarihi: 08.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12615.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12615.pdf>.
- İlköğretmen Okulları İdare Yönetmeliği.(1966). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- İlköğretmen Okulları Sınıf Geçme ve Bitirme İmtihan Yönetmeliği. (1969, 21 Mart). Erişim Tarihi: 06.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/13154.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/13154.pdf>.
- İsmailoğulları, S. (1998). *Anadolu öğretmen lisesinde okutulan meslek dersleri programlarının öğrencileri öğretmenliğe yönlendirmedeki etkisi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kalyoncuoğlu, Z. (2010). Köy Enstitülerinde Hasan Âli Yücel'in yeri. *Cyprus International University folklor/edebiyat*, 16 (64), 237-244.
- Kapan, M. (2002). *Aydınlanma devrimi ve Köy Enstitüleri.* Ankara: Kültür Bakanlığı yayınları.
- Kapluhan, E. (2012). Atatürk dönemi eğitim seferberliği ve Köy Enstitüleri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 26, 172-194.
- Karagöz, S. (2005). *Kayseri-Zincidere Köy Muallim Mektebinin (1926-1932) Türkiye'de öğretmen yetiştirme tarihi içindeki yeri.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Kartal, S. (2008). Toplum kalkınmasında farklı bir eğitim kurumu: Köy Enstitüleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 23-36.
- Kavcar, C. (1982). Tarihe karışan bir öğretmen modeli: Yüksek öğretmen okulu. *A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 197-214.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35 (1), 1-13.
- Kıranlar, S., Soydan Aydemir, A. (2005). Köyün modernleştirilmesine dair bir uygulama ve bir proje: Kimsesiz köy çocuklarının köyde eğitimi. *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 8, 93-113.

- Kirby, F. (2015). *Türkiye’de Köy Enstitüleri*. İstanbul: Tarihçi Kitapevi.
- Koç, N. (2013). *Türk kültür tarihi içerisinde Köy Enstitüleri*. İstanbul: İdeal Yayıncılık.
- Koçer, H. A. (1974). Türkiye’de köy eğitim ve öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 91-92.
- Korkmaz, F., Bağçeci, B., Meşe, N. N. ve Ünsal, S. (2013) Türkiye’nin öğretmen yetiştirme problemi (1923-1954 yıllar arası). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1, 155-167.
- Köy Enstitüleri ile İlköğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun. (1954). Erişim Tarihi: 07.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8625.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/8625.pdf>.
- Köy Enstitüleri ile İlköğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkındaki Kanunun 5’inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun. (1964, 7 Ocak). Erişim Tarihi: 08.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/11608.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/11608.pdf>.
- Köy Enstitüleri Kanunu. (1940, 17 Nisan). Erişim Tarihi: 08.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/4491.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/4491.pdf>.
- Köy Enstitüleri Kanununun 3’üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun. (1950). Erişim Tarihi: 09.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/7436.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/7436.pdf>.
- Köy Öğretmen Okullarına alınacak talebe hakkında tamim. (26 Şubat 1940). *Maarif Vekâleti Tebliğler Dergisi*, 2 (59).
- Kuru, C. (1993). Öğretmen yetiştirme. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 18 (189).
- Küçükahmet, L. (1993). *Öğretmen yetiştirme programları ve uygulamaları*. Ankara: Gazi Üniversitesi Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (1992). *Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği. (1990, 12 Aralık). Erişim Tarihi: 12.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/20723.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/20723.pdf>.

- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği. (1994, 24 Ocak). Erişim Tarihi: 12.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21828.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21828.pdf>.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği. (1998, 6 Eylül). Erişim Tarihi: 12.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23455.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23455.pdf>.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik (2000, 20 Ekim). Erişim Tarihi: 17.05.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2000/10/20001020.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2000/10/20001020.htm>.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2005, 2 Şubat). Erişim Tarihi: 20.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/02/20050202.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/02/20050202.htm>.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2006, 12 Haziran). Erişim Tarihi: 12.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/08/20060812.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/08/20060812.htm>.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2007, 18 Ocak). Erişim Tarihi: 13.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/01/20070118.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/01/20070118.htm>.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2008, 12 Haziran). Erişim Tarihi: 12.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/06/20080612.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/06/20080612.htm>.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2011, 30 Nisan). Erişim Tarihi: 15.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110430.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110430.htm>.
- Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik. (1992, 30 Mart). Erişim Tarihi: 12.04.2018,

<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21187.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21187.pdf>

Milli Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliğinin 15 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (1995, 21 Ağustos). Erişim Tarihi:12.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22381.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22381.pdf>.

Milli Eğitim Bakanlığı. *Köy Enstitüleri: I.* Ankara: Maarif Basımevi,1941.

Milli Eğitim Bakanlığı. *Köy Enstitüleri: II.* Ankara: Maarif Basımevi,1944.

Milli Eğitim Bakanlığı. *Köy Enstitüleri öğretim programı.* Ankara: Maarif Matbaası,1943.

Milli Eğitim Bakanlığı. *Köy Enstitüleri öğretim programı.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi,1947.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliği. (2008,24 Nisan). Erişim Tarihi: 17.07.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/04/20080424.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/04/20080424.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği. (2004,11 Ocak). Erişim Tarihi: 18.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/01/20040111.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/01/20040111.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik. (1998, 23 Eylül). Erişim Tarihi: 10.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23472.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23472.pdf>.

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2000, 30 Kasım). Erişim Tarihi: 09.04.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2000/11/20001130.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2000/11/20001130.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik. (2008, 15 Ekim). Erişim Tarihi: 17.07.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/10/20081015.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/10/20081015.html>.

Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliği. (1999, 10 Ocak). Erişim Tarihi: 11/07/2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23579.pdfvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23579.pdf>.

Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2003, 7 Eylül). Erişim Tarihi: 17.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/09/20030907.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2003/09/20030907.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2004, 31 Mart). Erişim Tarihi: 14.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/03/20040331.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/03/20040331.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2006, 23 Aralık). Erişim Tarihi: 12.07.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061223.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/12/20061223.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığı Fen Liseleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2010, 18 Temmuz). Erişim Tarihi: 13.07.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/07/20100718.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/07/20100718.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Spor Liseleri İle Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik. (2006, 20 Ekim). Erişim Tarihi: 15.07.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20061020.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20061020.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri İle Her Türdeki Anadolu Liseleri Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik. (2009, 19 Eylül). Erişim Tarihi: 13.07.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/09/20090919.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/09/20090919.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri ile Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelik. (2010, 19 Aralık). Erişim Tarihi: 12.07.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/12/20101219.htmvemain=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/12/20101219.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri İle Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik Ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi ve Atamalarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. (2011, 5 Ocak). Erişim Tarihi: 12.07.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/01/20110105.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/01/20110105.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği. (2004, 8 Aralık). Erişim Tarihi: 07.05.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/12/20041208.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/12/20041208.htm>.

Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (1992) “Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon” Ankara.

Mucuk, İ. (2011). *Modern İşletmecilik*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Onal, G. (1998). *İşletme Yönetimi ve Organizasyon*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Oğuzkan, F. A. (1990). Köy Enstitüleri öğretim programları. Kuruluşunun 50. yılında Köy Enstitüleri, *Eğit-Der Yayınları*, 12-37.

Okçabol, R. (2006). Köy Enstitüleri ile ilgili eleştirilere değinmeler. *Yeniden İmece Dergisi*, 10.

Ortaş, İ. (2005). Ülkemizin kaçırdığı en büyük eğitim projesi: Köy Enstitüleri. *Pivolka Yayınları*, 4 (17), 3-5.

Owens, R.G. (1981). *Organizational Behavior in Education*, Prentice/Hall International, Inc., London.

Öğretmen Liseleri Yönetmeliği. (1985, 9 Şubat). Erişim Tarihi: 10.06.2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18661.pdf&main=http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18661.pdf>.

Özdemir, O. (2008). Köy Enstitüleri ve yeni ortaçağın eğitim sorunu. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 46-53.

Özdemir Yenice, P. (2005). *Eğitim Tarihimize Bir Reform “Köy Enstitüleri”*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Teftişi Ekonomisi Ve Planlaması Tezsiz Yüksek Lisans Programı, Ankara.

Özer, B. (1990). 1990’lı yılların başında Türkiye’de öğretmen yetiştirme-sorunlar ve çözüm önerileri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 27-35.

- Özer, B. ve Kahramanoğlu, R. (2011). Anadolu öğretmen liselerinde okuyan öğrencilerin öğretmenlik meslek bilgisi dersleri hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (1), 65-87.
- Öztürk, C. (1991). Atatürk devrinde köy öğretmeni yetiştirme politikası. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3, 237-259.
- Öztürk, C. (1996). *Atatürk devri öğretmen yetiştirme politikası*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Öztürk, C. (1998). *Türkiye'de dünden bugüne öğretmen yetiştiren kurumlar*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Öztürk, C. (1999). *75 yılda eğitim: Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştirme*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Öztürk, C. (2005). *Türkiye'de dünden bugüne öğretmen yetiştiren kurumlar*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Pehlivan, H. (1992). *Öğretmen liselerinin öğretmen yetiştirmede yeri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Pehlivan, H. (1993). Öğretmen yetiştirmeye hizmet bakımından anadolu öğretmen lisesi uygulamasına genel bir bakış. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 237-248.
- Sakaoğlu, N. (1992). *Cumhuriyet dönemi eğitim tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Susar Kırmızı, F. (2015). Köy Enstitülerinde öğretmen yetiştirmede kullanılan yöntemler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 43, 1-11.
- Şahhüseyinoğlu, H. N. (1994). *Köylünün güneşi*. Ankara: Prospero Yayınları.
- Şahin, N. (1992). *Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şeren, M. (2008). Köye öğretmen yetiştirme yönüyle köy enstitüleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (1), 203-226.
- Tonguç, E. (2001). *Bir eğitim devrimcisi: İsmail Hakkı Tonguç (yaşamı, öğretisi, eylemi)*. Ankara: Güldiken Yayınları.
- Tonguç, İ. H. (1946). *İlköğretim kavramı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tonguç, İ. H. (1947). *Eğitim yoluyla canlandırılacak köy*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Türkoğlu, P. (2014). *Kısa süren hasat Köy Enstitülerinde öğrenci olmak*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Türkoğlu, P. (2017). *Tonguç ve Enstitüleri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

- Tütengil, C. O. (1948). *Köy Enstitüleri üzerine düşünceler*. İstanbul: Berkay Basımevi.
- Uygun, S. (2007). *Tanıkların dilinden bir dönem öğretmen okulları (İlköğretmen Okulları ve Köy Enstitüleri)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7).
- Yalçın, G. (2012). *Canlandırılan ütopya Köy Enstitüleri*. İstanbul: E yayınları.
- Yel, F. (2008). *Atatürk döneminde Köy Eğitmenliği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir.
- Yiner, A. (2012). Köy Enstitüleri üzerine bir deneme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (4), 307-317.

EKLER

Ek 1

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sakarya İl Millî Eğitim Müdürlüğü
ARAŞTIRMA, YARIŞMA VE SOSYAL ETKİNLİK DEĞERLENDİRME FORMU

İlgi: 22.08.2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E,12607291 sayılı yazı (2017/25 Genelge)

TALEP SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Filiz TOPTAN GÜNEŞ
Kurum/Üniversite	İstanbul Üniversitesi
Araştırma Yapılacak İl-İlçe	Sakarya- Arifiye
Araştırma Yapılacak Eğitim Kurumu ve Kademesi	Necmettin Erbakan Fen Lisesi
Araştırma /Tez Konusu	"Necmettin Erbakan Fen Lisesinin kurumsal evrimine ilişkin bir araştırma"
Üniversite –Kurum Onayı	20/02/2018 Tarih ve 55180510-605.01-78590 sayılı yazısı
Araştırma/ tez önerisi	Var
Veri Toplama Araçları	Doküman analizi
Görüş İstenilecek Birim/Birimler	Okul/ Kurum Müdürü
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
İlgi genelge kapsamında, ☒ Çalışmanın yapılması uygun görülmüştür. ☐ Çalışmanın yapılması uygun görülmemiştir.	
Komisyon Kararı	☒ Oy birliği ile alınmıştır. ☐ Oy çokluğu ile alınmıştır.
Muhalef üyenin Adı ve Soyadı	GEREKÇESİ: Doküman incelemesi yapılırken okul/kurum müdürünün uygun gördüğü ölçüde arşiv araştırması yapılacaktır.
-	

27/03/2018

Fatih ARDUÇ
Başkan
Şube Müdürü

KOMİSYON
Cemil KURT
Üye
Öğretmen

Birsen KAYA
Üye
Öğretmen

GÖRÜŞME FORMU

Arifiye Fen Lisesinin Kurumsal Evrimine İlişkin Bir Araştırma

Değerli Katılımcı,

Sizin yapacağınız değerlendirme, eğitim ve öğretim hizmetinin kalitesini artırmada önemli katkılar sağlayacaktır. Bu görüşmenin amacı, Arifiye(Necmettin Erbakan) Fen Lisesinin Kurumsal Evrimini fotoğraflamak için farklı bileşenler itibariyle izlenimlerinizin belirlenmesidir. Bunun için değerli görüşlerinize ihtiyaç duymaktayız.

Bu görüşmede elde edilen veriler sadece çalışmanın amacına uygun olarak kullanılacaktır ve hiç bir kurum-şahıs ile paylaşılmayacaktır.

Görüşme iki bölümden oluşmaktadır; Birinci bölümde sizlerle ilgili bilgiler yer almakta, ikinci bölümde ise çalışma kapsamın göre hazırlanmış açık uçlu sorular bulunmaktadır.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Görüşmenin Tarihi/Saati/Yeri:.....

Görüşmeyi Yapan: Filiz TOPTAN GÜNEŞ

İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Bölüm: Demografik Bilgiler

1. Cinsiyet : A. Kadın B. Erkek
2. Eğitim Durumu : A. Lisans B. Lisansüstü
3. Meslek:
4. Kıdem : A. 10-20 Yıl B. 21 Yıl ve Üzeri

2. Bölüm: Görüşme İçeriği

1. Eğitim gördüğünüz yıllarda okulunuz hangi tür eğitim kurumu olarak geçmekteydi?
2. Sizce o yıllarda kurumun amaçları nelerdi?
3. Kurumun o dönemki öğretim programını nasıl değerlendiriyorsunuz?
4. Kurumunuzda görev yapan öğretmenlerin genel profilini nasıl değerlendirirsiniz?
5. Kurumunuzda eğitim alan öğrencilerin genel profilini nasıl değerlendirirsiniz?
6. O yıllarda kurumunuzun öğrenme çevresini (öğretmen-öğrenci ilişkileri, okul-aile ilişkileri, fiziksel çevre vs.) nasıl değerlendirirsiniz?
7. Kurumunuzda o yıllarda görevli idari yapıyı ve yönetim faaliyetlerini nasıl değerlendirirsiniz?

ÖZGEÇMİŞ

Filiz TOPTAN GÜNEŞ, 1990 yılında Rize’de doğmuştur. İlköğrenimini Sakarya’da tamamlamıştır. 2008 yılında Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesinden mezun olmuştur. 2012 yılında İstanbul Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde lisans eğitimini tamamlamıştır. İstanbul ili Pendik ilçesinde İngilizce öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

E- posta: filiztoptangunes@gmail.com

Bilimsel Faaliyetler

TOPTAN GÜNEŞ, F. (2017). A Comparison of Educational Inspection Systems in Turkey and England, 5th International Symposium on New Issues in Teacher Education, Gdansk, Poland, Sözlü Bildiri.